

**TO THE MINISTERIAL COUNCIL OF THE ENERGY COMMUNITY
represented by the Presidency and the Vice-Presidency of the Energy Community**

REASONED REQUEST

in Case ECS-1/14

Submitted pursuant to Article 90 of the Treaty establishing the Energy Community (“the Treaty”) and Articles 14 and 28 of Procedural Act No 2008/1/MC-EnC of the Ministerial Council of the Energy Community of 27 June 2008 on the Rules of Procedure for Dispute Settlement under the Treaty,¹ the

SECRETARIAT OF THE ENERGY COMMUNITY

against

BOSNIA AND HERZEGOVINA

is seeking a Decision from the Ministerial Council that

by failing to adopt the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with Articles 4(1), 9(2), 12, 14(2) as well as Annexes I and IV of Directive 2006/32/EC, Bosnia and Herzegovina has failed to fulfil its obligations under the Energy Community Treaty and in particular Decision 2009/05/MC-EnC and Directive 2006/32/EC.

The Secretariat of the Energy Community has the honour of submitting the following Reasoned Request to the Ministerial Council.

I. Relevant Facts

1. Introduction

- (1) In May 2006, Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC² (“Directive 2006/32/EC”) entered into force in the European Union. The purpose of the Directive is to make the end use of energy more economic and efficient by establishing indicative targets, incentives and the institutional, financial and legal framework needed to eliminate market barriers, which prevent the efficient end use of energy.³ Furthermore, Directive 2006/32/EC aims to create appropriate conditions for the development and promotion of a market for energy services and for the delivery of energy-saving programmes and other measures aimed at improving end-use energy efficiency.⁴

¹ Procedural Act No. 2015/04/MC-EnC of 16 October 2015 amended the Dispute Settlement Procedures. However, as the present case was initiated prior to the adoption of the amended Dispute Settlement Procedures, the rules stipulated in Procedural Act No. 2008/01/MC-EnC are to be applied.

² OJ L 114, 27.4.2006, p.64.

³ Article 1 of Directive 2006/32/EC.

⁴ Recitals 1 and 11 of Directive 2006/32/EC.

- (2) On 18 December 2009, the Ministerial Council of the Energy Community decided that Contracting Parties have to transpose the Directive's provisions into their national laws by 31 December 2011, with the exception of Articles 14(1), 14(2) and 14(4) for which a transposition deadline of 31 December 2009 was set.⁵
- (3) On 16 October 2015, Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU⁶ (hereinafter: "Directive 2012/27/EU") was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire* by Decision 2015/08/MC-EnC of the Ministerial Council. Directive 2012/27/EU repealed Directive 2006/32/EC in the European Union.

2. Legal framework in Bosnia and Herzegovina

- (4) Bosnia and Herzegovina comprises two entities, the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska, as well as the Brčko District.
- (5) According to Article III.3 of the Constitution of Bosnia and Herzegovina,⁷ "[a]ll governmental functions and powers not expressly assigned in this Constitution to the institutions of Bosnia and Herzegovina shall be those of the Entities". As the functions and powers related to legislation governing energy efficiency have not been assigned in the Constitution of Bosnia and Herzegovina to the State level, they fall into the competences of the entities.
- (6) As regards the Brčko District, according to Amendment I to the Constitution of Bosnia and Herzegovina,⁸ "[t]he Brčko District of Bosnia and Herzegovina (...) is a unit of local self-government with its own institutions, laws and regulations, and with powers and status definitively prescribed by the awards of the Arbitral Tribunal for the Dispute over the Inter-Entity Boundary in the Brčko Area". According to paragraph 61 of the Final Award of the Arbitral Tribunal for the Dispute over the Inter-Entity Boundary in the Brčko Area, "(...) both entities shall be deemed to have delegated all of their powers of governance in the prescribed area to the District government. (...) All powers thereafter exercised by the District will, of course, continue for constitutional purposes to be »governmental functions and powers of the entities.« See BiH Constitution Article III(3)(a)". For legislation governing energy efficiency in the Brčko District of Bosnia and Herzegovina, this means the functions and powers have been assigned to the District government.

a. Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Republika Srpska

- (7) Three laws relevant for the transposition of Directive 2006/32/EC are currently in force in Republika Srpska, namely the Law on Energy Efficiency,⁹ the Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection¹⁰ and the Law on Spatial Planning and Construction.¹¹
- (8) In the Reasoned Opinion, the Secretariat concluded that the existing legal framework in the Republika Srpska entity of Bosnia and Herzegovina effectively transposes the provisions of Directive 2006/32/EC. It is therefore possible to implement its provisions in this entity of Bosnia and Herzegovina.¹²
- (9) Furthermore, the first Energy Efficiency Action Plan was adopted by the Government of Republika Srpska on 18 December 2013. In February 2016, a State-level Working Group on the development of the second Energy Efficiency Action Plan of Bosnia and Herzegovina ("Working Group") was established. As the Working Group is responsible for the

⁵ Article 1(3) of Decision 2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency.

⁶ OJ L 315, 14.11.2012, p.1.

⁷ Annex 4 to the Dayton Peace Accord.

⁸ Official Gazette of Bosnia and Herzegovina, 25/09.

⁹ Official Gazette of Republika Srpska 59/13, 15.07.2013.

¹⁰ Official Gazette of Republika Srpska 117/11, 25.11.2011.

¹¹ Official Gazette of Republika Srpska 40/13, 16.05.2013, as amended by 106/15, 23.12.2015.

¹² Paragraphs 27 to 37 of the Reasoned Opinion.

development of the (second) Energy Efficiency Action Plan at State level (which, if adopted, will include energy efficiency action plans of the entities and Brčko District), Republika Srpska decided not to adopt the second Energy Efficiency Action Plan at entity level.

b. Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Federation of Bosnia and Herzegovina

- (10) Preparations for transposing the energy efficiency *acquis* have started approximately four years ago. On 15 February 2017, the Federation of Bosnia and Herzegovina adopted a Law on Energy Efficiency. The Secretariat was notified of the adoption of the Law on 7 March 2017.¹³ Following its publication in the Official Gazette,¹⁴ the Law entered into force on 1 April 2017.
- (11) To date, the Federation Bosnia and Herzegovina has not adopted an Energy Efficiency Action Plan. Only a draft version of such a Plan exists.¹⁵

c. Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Brčko District

- (12) There is no legislation in force transposing Directive 2006/32/EC in the Brčko District of Bosnia and Herzegovina.
- (13) Furthermore, the Brčko District of Bosnia and Herzegovina has not adopted an Energy Efficiency Action Plan yet. Only a draft version of such a Plan exists.¹⁶

II. Relevant Energy Community Law

- (14) Energy Community Law is defined in Article 1 of the Dispute Settlement Procedures as “a *Treaty obligation or [...] a Decision addressed to [a Party]*”.
- (15) A violation of Energy Community Law occurs if “[a] *Party fails to comply with its obligations under the Treaty if any of these measures (actions or omissions) are incompatible with a provision or a principle of Energy Community Law*” (Article 2(1) Dispute Settlement Procedures).
- (16) Article 6 of the Treaty reads:

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community’s tasks. The Parties shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of the Treaty.

- (17) Point (l) of Article 3 of Directive 2006/32/EC reads:¹⁷

‘energy audit’: a systematic procedure to obtain adequate knowledge of the existing energy consumption profile of a building or group of buildings, of an industrial operation and/or installation or of a private or public service, identify and quantify cost-effective energy savings opportunities, and report the findings;

- (18) Article 4(1) of Directive 2006/32/EC reads:

Contracting Parties shall adopt and aim to achieve an overall national indicative energy savings target of 9 % for the ninth year of application of this Directive, to be reached by way of energy services and other energy efficiency improvement measures. Contracting Parties shall take cost-

¹³ ANNEX 1.

¹⁴ Official Gazette of the Federation Bosnia and Herzegovina 22/17, 24.03.2017 – ANNEX 2.

¹⁵ After a coordination meeting with the Secretariat held in October 2015, a State-level Working Group was established in February 2016 for the development of a State-level Energy Efficiency Action Plan, which should include the Plan for the Federation of Bosnia and Herzegovina. This, however, has not happened to date.

¹⁶ The latest update was provided at the 13th Energy Efficiency Coordination Group meeting on 9 March 2017, where it was confirmed that the Brčko District was included in the draft State-level Energy Efficiency Action Plan. This Plan, however, is not adopted to date.

¹⁷ The text of all provisions of Directive 2006/32/EC is displayed as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

effective, practicable and reasonable measures designed to contribute towards achieving this target.

This national indicative energy savings target shall be set and calculated in accordance with the provisions and methodology set out in Annex I. For purposes of comparison of energy savings and for conversion to a comparable unit, the conversion factors set out in Annex II shall apply unless the use of other conversion factors can be justified. Examples of eligible energy efficiency improvement measures are given in Annex III. A general framework for the measurement and verification of energy savings is given in Annex IV. The national energy savings in relation to the national indicative energy savings target shall be measured as from 1 January 2008.

(19) Article 4(2) of Directive 2006/32/EC reads:

For the purpose of the first Energy Efficiency Action Plan (EEAP) to be submitted in accordance with Article 14, each Contracting Party shall establish an intermediate national indicative energy savings target for the third year of application of this Directive, and provide an overview of its strategy for the achievement of the intermediate and overall targets. This intermediate target shall be realistic and consistent with the overall national indicative energy savings target referred to in paragraph 1.

The Secretariat shall give an opinion on whether the intermediate national indicative target appears realistic and consistent with the overall target.

(20) Article 5 of Directive 2006/32/EC reads:

1. Contracting Parties shall ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the context of this Directive. To this end, they shall communicate effectively the exemplary role and actions of the public sector to citizens and/or companies, as appropriate.

Contracting Parties shall ensure that energy efficiency improvement measures are taken by the public sector, focussing on cost-effective measures which generate the largest energy savings in the shortest span of time. Such measures shall be taken at the appropriate national, regional and/or local level, and may consist of legislative initiatives and/or voluntary agreements, as referred to in Article 6(2)(b), or other schemes with an equivalent effect. Without prejudice to national and Community public procurement legislation:

— at least two measures shall be used from the list set out in Annex VI;

— Contracting Parties shall facilitate this process by publishing guidelines on energy efficiency and energy savings as a possible assessment criterion in competitive tendering for public contracts.

Contracting Parties shall facilitate and enable the exchange of best practices between public sector bodies, for example on energy efficient public procurement practices, both at the national and international level; to this end, the organisation referred to in paragraph 2 shall cooperate with the Secretariat with regard to the exchange of best practice as referred to in Article 7(3).

(21) Article 14(2) of Directive 2006/32/EC reads:

Contracting Parties shall submit to the Commission the following EEAPs:

— a first EEAP not later than 30 June 2010;

— a second EEAP not later than 30 June 2013;

— a third EEAP not later than 30 June 2016.

(22) Article 18 of Directive 2006/32/EC reads:

1. Contracting Parties shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive not later than 31 December 2011, with the exception of the provisions of Article 14(1), (2) and (4), for which the date of transposition shall be, at the latest 31 December 2009. They shall forthwith inform the Secretariat thereof.

When Contracting Parties adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Contracting Parties.

2. Contracting Parties shall communicate to the Secretariat the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

(23) Article 1(3) of Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council reads:

For the purpose of implementing Directive 2006/32/EC by the Contracting Parties to the Treaty the deadlines set in Article 18(1) subparagraph 1 of Directive 2006/32/EC shall be "31 December 2011" instead of "17 May 2008" and "31 December 2009" instead of "17 May 2006". The other deadlines set by Directive 2006/32/EC shall be adapted as follows:

a. in Article 14(1): "30 June 2010";

b. in Article 14(2) subparagraph 1: "30 June 2010" (first indent), "30 June 2013" (second indent), "30 June 2016" (third indent);

c. in Article 14(4): "1 January 2011" (first indent), "1 January 2014" (second indent), "1 January 2017" (third indent);

d. in Article 14(5) subparagraph 1: "1 January 2011" (first indent), "1 January 2014" (second indent), "1 January 2017" (third indent).

(24) Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures reads:

Failure by a Party to comply with Energy Community law may consist of any measure by the public authorities of the Party (central, regional or local as well as legislative, administrative or judicative), including undertakings within the meaning of Article 19 of the Treaty, to which the measure is attributable.

III. Preliminary Procedure

- (25) According to Article 90 of the Treaty, the Secretariat may bring a failure by a Party to comply with the Energy Community Law to the attention of the Ministerial Council. Pursuant to Article 10 of the Dispute Settlement Procedures, the Secretariat shall carry out a preliminary procedure before submitting a Reasoned Request to the Ministerial Council with the purpose to establish the factual and legal background of cases of alleged non-compliance, and to give the Party concerned ample opportunity to be heard.
- (26) The Secretariat, in the framework of the Energy Efficiency Task force and in its reports,¹⁸ has repeatedly pointed to the country's non-compliance with Energy Community Law related to the transposition of the requirements of Directive 2006/32/EC into national law in Bosnia and Herzegovina.
- (27) In the absence of any progress, the Secretariat sent an Opening Letter under Article 12 of the Dispute Settlement Procedures to Bosnia and Herzegovina on 3 March 2014.¹⁹ In the Opening Letter, the Secretariat preliminarily concluded that Bosnia and Herzegovina has failed to comply with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 4(2), 5(1), 7(1) and 18 of Directive 2006/32/EC as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council.
- (28) In the Reply to the Opening Letter dated 7 May 2014, the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations partially contested the Secretariat's position that the applicable legal framework in Bosnia and Herzegovina was in breach of Energy Community law,²⁰ which the Secretariat took into account in its assessment. However, as the breaches identified in the Opening Letter have not been rectified, the Secretariat decided to pursue the case further.
- (29) In its implementation reports for the years 2014,²¹ 2015²² and 2016,²³ the Secretariat repeatedly underlined that Bosnia and Herzegovina needed to take substantial steps in order to transpose and implement Directive 2006/32/EC.

¹⁸ Annual Implementation Report of the Energy Community Secretariat, 1 September 2011, pp.77-78 and 1 September 2012, p.182.

¹⁹ ANNEX 1

²⁰ ANNEX 2.

²¹ Annual Implementation Report of the Energy Community Secretariat, 2014, p.63.

²² Annual Implementation Report of the Energy Community Secretariat, 2015, p.74.

²³ Annual Implementation Report of the Energy Community Secretariat, 2016, pp.57-58.

- (30) The Secretariat issued a Reasoned Opinion against Bosnia and Herzegovina on 15 March 2017, in which it concluded that Bosnia and Herzegovina failed to comply with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 14(2) and 18 of Directive 2006/32/EC, as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council.²⁴ Given the fact that the instances of non-compliance originating in the legislation of Republika Srpska were addressed in the period between the Opening Letter and the Reasoned Opinion, the Secretariat focused on the general breach of missing legislation on energy efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District²⁵ and the lack of adoption of energy efficiency action plan(s) in the Reasoned Opinion.²⁶
- (31) The Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of Bosnia and Herzegovina replied to the Reasoned Opinion on 19 May 2017,²⁷ informing about the adoption and entry into force of the Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina as well as the preparation of a final draft of the State-level Energy Efficiency Action Plan for Bosnia and Herzegovina.
- (32) The Secretariat considers that while the general breach of missing legislation on energy efficiency and not having notified the Secretariat thereof²⁸ was addressed (also) in the Federation of Bosnia and Herzegovina following the entry into force of the Law on Energy Efficiency, certain provisions of the Directive have not been transposed by it. Furthermore, as regards the Brčko District, the general breach of missing legislation on energy efficiency and not having notified the Secretariat thereof persists. The reply to the Reasoned Opinion was thus not sufficient to fully dispel the concerns raised by Secretariat in the Reasoned Opinion. For this reason, the Secretariat decided to refer this case to the Ministerial Council for Decision.
- (33) As to the implementation of Articles 4(4) and 5(2) of Directive 2006/32/EC requiring Contracting Parties to designate the tasks to one or more new or existing authorities for the overall control and responsibility for overseeing the framework set up in relation to the national energy efficiency savings target as well as for the administrative, management and implementing responsibility for the integration of energy efficiency improvement requirements in the public sector, the Secretariat notes that with the adoption and entry into force of the Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina, the Energy Efficiency Agency was designated for the purpose of carrying out the tasks required by Articles 5 and 6 of the Law on Energy Efficiency, which are identical to the ones required by Articles 4(4) and 5(2) of Directive 2006/32/EC. The Agency is a new non-profit public organisation, subordinated to the minister responsible for energy and is responsible for implementing policies and promoting energy efficiency measures in accordance with the obligations stemming from Articles 4(4) and 5(2) of Directive 2006/32/EC.
- (34) In the Federation of Bosnia and Herzegovina, Article 5(4) of the Law mandates the Government of the Federation of Bosnia and Herzegovina to establish, based on the proposal of the competent Ministries, the Energy Efficiency Agency via secondary legislation. Pending the adoption of that secondary legislation, Article 7 of the Law designates the Federal Ministry of Energy, Mining and Industry in cooperation with the Federal Ministry of Spatial Planning, the Federal Ministry of the Environment and Tourism and the Federal Ministry of Transport and Communications to carry out the tasks required by Articles 4(4) and 5(2) of Directive 2006/32/EC.
- (35) At the same time, the Secretariat notes that given the fact that the procedure for establishing the Energy Efficiency Agency is still ongoing, it cannot actually perform yet the tasks conferred upon it by the Law on Energy Efficiency. The Secretariat will follow up on this issue separately.

²⁴ ANNEX 3.

²⁵ Article 18 of Directive 2006/32/EC.

²⁶ Article 14(2) of Directive 2006/32/EC.

²⁷ ANNEX 4.

²⁸ Breach of Article 18 of Directive 2006/32/EC.

IV. Legal Assessment

1. Applicable law

- (36) As a point of departure, the Secretariat notes that the Dispute Settlement Procedures adopted by the Ministerial Council in 2008 have been amended in October 2015. Pursuant to Article 46(2) of the Procedural Act of 2015 amending the Dispute Settlement Procedures, however, „[c]ases initiated already before 16 October 2015 shall be dealt with in accordance with the Procedural Act applicable before the amendments adopted on that date.“²⁹
- (37) The Secretariat thus submits that the present Reasoned Request is being decided by the Ministerial Council under the Dispute Settlement Procedures of 2008.
- (38) Furthermore, the Secretariat notes that the case leading to the present Reasoned Request was initiated in 2013, *i.e.* at a time when the Energy Community *acquis communautaire* still referred to Directive 2006/32/EC. In the meantime, Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire*.³⁰ In the European Union, Directive 2012/27/EU entered into force on 4 December 2012 and repealed Directive 2006/32/EC as of the same date.
- (39) Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire* by Decision 2015/08/MC-EnC of the Ministerial Council of the Energy Community of 16 October 2015 on the implementation of Directive 2012/27/EU (hereinafter: “Decision 2015/08/MC-EnC”). By its Article 3(36), Decision 2015/08/MC-EnC repealed Directive 2006/32/EC with effect from 15 October 2017, with the exception of Article 4(1), 4(4) and Annexes I, III and IV of Directive 2006/32/EC, for which a repeal deadline of 1 January 2020 was set by the same paragraph of Decision 2015/08/MC-EnC.
- (40) Even though Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire* by a Decision of the Ministerial Council in 2015, the provisions from Directive 2006/32/EC remain applicable until 15 October 2017 and, with respect to Article 4(1), 4(4) and Annexes I, III and IV, until 1 January 2020.
- (41) With respect to the situation after 15 October 2017, it follows from the case-law of the Court of Justice, relevant to the case at hand under Article 94 of the Treaty, that in the context of infringement procedures under Article 258 TFEU, the basis for infringement procedures in the European Union, “*the existence of a failure to fulfill obligations must be assessed in the light of the European Union legislation in force at the close of the period prescribed by the Commission for the Member State concerned to comply with its reasoned opinion.*”³¹ In the present case, that period closed on 15 May 2017. On that date, Directive 2006/32/EC is in force.
- (42) For the sake of completeness, the Secretariat notes that Articles 4(4), 5(1), 9(2) and 12 of Directive 2006/32/EC continue to apply under Articles 2(17), 5, 6, point d) of 18(1) and 8(1) of Directive 2012/27/EU, respectively, with Directive 2012/27/EU even broadening the scope of the provisions of Directive 2006/32/EC.

²⁹ PA/2015/04/MC-EnC of 16 October 2015 amended Procedural Act No 2008/01/MC-EnC of 27 June 2008.

³⁰ Decision 2015/08/MC-EnC.

³¹ See, *inter alia*, Case C-54/08, *Commission v Germany*, paragraph 126; Case C-365/97, *Commission v Italy*, paragraph 32; Case C-275/04, *Commission v Belgium*, paragraph 34 and Case C-270/07, *Commission v Germany*, paragraph 49.

2. Lack of transposition of certain provisions of Directive 2006/32/EC

a. Federation of Bosnia and Herzegovina

- (43) According to Article 18(1) of Directive 2006/32/EC as adapted by Article 1(3) of Decision 2009/05/MC-EnC, Bosnia and Herzegovina had to transpose the Directive by 31 December 2011 and, with respect to Article 14(1), (2) and (4), by 31 December 2009. As an entity of Bosnia and Herzegovina which is competent to legislate in the area of energy efficiency according to the country's Constitution, any failure by the Federation of Bosnia and Herzegovina to comply with the *acquis* is attributable to the Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty under Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures of 2008.
- (44) In the reply to the Reasoned Opinion,³² the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of Bosnia and Herzegovina considers that the breach of not transposing the provisions of Directive 2006/32/EC into national law was rectified by the adoption of the Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina.
- (45) This Law, however, does not fully transpose the provisions of Directive 2006/32/EC and furthermore, it also requires the adoption of several pieces of secondary legislation which are necessary for the implementation of its provisions. These provisions have not been adopted as required under Article 6 of the Treaty and Article 18 of Directive 2006/32/EC.

i. Lack of adoption of secondary legislation for energy audits

aa) *The obligation stemming from Energy Community law*

- (46) According to Article 12(1) of Directive 2006/32/EC, Contracting Parties are obliged to ensure that efficient, high-quality and independent energy audit schemes are available to all final consumers, including smaller domestic, commercial and small and medium-sized industrial customers. For market segments that have higher transaction costs and non-complex facilities, Article 12(2) allows the possibility to introduce other measures, such as questionnaires and computer programmes. Furthermore, Article 12(3) provides that the certification of energy performance of buildings and audits resulting from schemes based on voluntary agreements between organisations of stakeholders and an appointed body shall be considered as energy audits.
- (47) "Energy audit" is defined by Directive 2006/32/EC as a systematic procedure to obtain adequate knowledge of the existing energy consumption profile of a building or group of buildings, of an industrial operation and/or installation or of a private or public service, identify and quantify cost-effective energy savings opportunities, and report the findings.³³
- (48) In order to be in the position to make available energy audit schemes or any other measures mentioned by Article 12(1) of the Directive to all final consumers, the adoption of such schemes by secondary legislation is one of the options, which the Federation of Bosnia and Herzegovina actually has chosen when transposing Directive 2006/32/EC into domestic legislation. In case such a commitment is not complied with subsequently, Article 12(1) of the Directive cannot be considered fully transposed.

bb) *Legal framework in the Federation of Bosnia and Herzegovina*

- (49) In the Federation of Bosnia and Herzegovina, the Law on Energy Efficiency provides a legal basis for secondary legislation which has not been adopted yet.
- (50) According to Articles 26(4), 26(9), 27(3), 29(5) and 32 of the Law on Energy Efficiency, the Government of the Federation of Bosnia and Herzegovina shall adopt secondary legislation

³² ANNEX 6, p. 2-3.

³³ Point (l) of Article 3 of Directive 2006/32/EC.

for the procedures, fees, licensing and registry of certified energy auditors as well as the process and quality control of energy audits.³⁴ Given the fact that the specific format of carrying out energy audits as well as the categories, conditions and requirements for energy auditors is missing, proper implementation of the obligation to ensure carrying out efficient, high-quality and independent audits thus cannot be ensured. Moreover, no energy audit is being carried out in practice in the Federation of Bosnia and Herzegovina.

cc) Conclusion

- (51) Based on the above, the Secretariat submits that Bosnia and Herzegovina has failed to transpose Article 12(1) of Directive 2006/32/EC.

ii. Lack of adoption of secondary legislation on model contracts for financial instruments

aa) The obligation stemming from Energy Community law

- (52) Article 9(1) of Directive 2006/32/EC obliges Contracting Parties to repeal or amend national legislation and regulations, other than those of a clearly fiscal nature, that unnecessarily or disproportionately impede or restrict the use of financial instruments for energy savings in the market for energy services or other energy efficiency improvement measures. Article 9(2) of Directive 2006/32/EC obliges Contracting Parties to make model contracts for those financial instruments as well as for other energy efficiency improvement measures available in the public and private sectors to existing and potential purchasers of energy services. According to Article 9(2) of Directive 2006/32/EC, these may be issued by the authority or agency referred to in Article 4(4) of the Directive.
- (53) In order to be in the position to make available the model contracts for financial instruments as well as for other energy efficiency improvement measures to existing and potential purchasers of energy services, the adoption of such model contracts by secondary legislation is one of the options, which the Federation of Bosnia and Herzegovina actually has chosen when transposing Directive 2006/32/EC into domestic legislation. In case such a commitment is not complied with subsequently, Article 9(2) of the Directive cannot be considered transposed.

bb) Legal framework in the Federation of Bosnia and Herzegovina

- (54) For the purpose of transposing and implementing Article 9(2) of Directive 2006/32/EC, Article 42(5) of the Law on Energy Efficiency requires that the draft model contracts shall be adopted by a dedicated by-law issued by the Minister responsible for energy.³⁵ This, however, has not happened to date. Given the fact that the Law on Energy Efficiency does not contain the rules and model contracts for energy services, proper implementation of Article 9(2) of Directive 2006/32/EC can thus not be ensured.

cc) Conclusion

- (55) Based on the above, the Secretariat submits that Bosnia and Herzegovina has failed to transpose Article 9(2) of Directive 2006/32/EC.

³⁴ According to Article 59(1) of the Law, the deadline for adoption is within six months from the entry in force, *i.e.* 1 October 2017.

³⁵ According to Article 59(1) of the Law, the deadline for adoption is within six months from the entry in force, *i.e.* 1 October 2017.

b. Brčko District

- (56) The authorities of the Brčko District have not adopted any legislation transposing Directive 2006/32/EC or, in any event, failed to communicate those to the Secretariat.³⁶
- (57) As a region of Bosnia and Herzegovina which is competent to legislate in the area of energy efficiency according to the country's Constitution, any failure by the Brčko District to comply with the *acquis* is attributable to the Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty under Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures of 2008.
- (58) Consequently, Bosnia and Herzegovina has failed to comply with its obligations arising from Article 18 of Directive 2006/32/EC.

3. Lack of setting a national energy efficiency savings target and adoption of relevant methodology

a. The obligation stemming from Energy Community law

- (59) Article 4(1) of Directive 2006/32/EC requires Contracting Parties to adopt and aim to achieve an overall national indicative energy savings target of 9 % for the ninth year of its application, *i.e.* by 2018. This target shall be set and calculated in accordance with the provisions and methodology set out in Annex I of Directive 2006/32/EC. A general framework for the measurement and verification of energy savings, necessary for the implementation of Article 4(1), is provided by Annex IV of Directive 2006/32/EC.

b. Legal framework in Bosnia and Herzegovina

- (60) So far, an energy efficiency savings target was only adopted in Republika Srpska as part of the first Energy Efficiency Action Plan.
- (61) Given the lack of such plans in the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District, there is no national energy efficiency savings target established in Bosnia and Herzegovina. If adopted, the State-level Energy Efficiency Action would establish the national energy efficiency savings target. This, however, has not happened to date. In the absence of any legal effect, having draft legislation prepared but not yet adopted and entered into force cannot be considered as measures necessary to comply with a Decision of the Ministerial Council.³⁷
- (62) Moreover, in the Federation of Bosnia and Herzegovina and in the Brčko District, no legislation exists requiring the calculation of the targets in accordance with the provisions and methodology set out in Annex I of Directive 2006/32/EC. Furthermore, no framework for the measurement and verification of energy savings, required by Annex IV and necessary for the implementation of Article 4(1) of Directive 2006/32/EC, is provided in these jurisdictions of Bosnia and Herzegovina.

c. Conclusion

- (63) Based on the above, the Secretariat concludes that Bosnia and Herzegovina has failed to comply with Article 4(1) and with Annexes I and IV of Directive 2006/32/EC.

³⁶ Paragraphs 63 to 65 of the Reasoned Opinion.

³⁷ See, to that effect, Case C-430/98 *Commission v Luxembourg*, paragraphs 8-13, Case C-648/13 *Commission v Poland*, paragraphs 129-132.

4. Lack of adoption of Energy Efficiency Action Plan(s)

a. The obligation stemming from Energy Community law

- (64) Pursuant to Article 14(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council, the deadline for submission of the first Energy Efficiency Action Plan was 30 June 2010. For the submission of the second Energy Efficiency Action Plan, the deadline was 30 June 2013.
- (65) An Energy Efficiency Action Plan on State level has never been adopted. This poses the question of whether Article 14(2) of Directive 2006/32/EC requires the adoption of an Energy Efficiency Action Plan (and submission to the Secretariat) at State level. The Secretariat submits that this question can be left open in the present case.
- (66) In its Decision in Case ECS-4/14 (*Secretariat v Bosnia and Herzegovina*), the Ministerial Council came to the conclusion that for the adoption of National Renewable Energy Action Plans, Article 4(1) of Directive 2009/28/EC expressly requires action to be taken at State level.³⁸ Therefore, Directive 2009/28/EC requires Contracting Parties to develop a coordinated document at national level, *i.e.* addressing the Contracting Party as a whole and being adopted by that Contracting Party.³⁹
- (67) There are, however, differences between the provisions of Directive 2009/28/EC subject to Case ECS-4/14, and those of Directive 2006/32/EC addressed in the present case. While Directive 2009/28/EC insists on the adoption of a National Renewable Energy Action Plan, as also pointed out by the Secretariat in the Reasoned Request in Case ECS-4/14,⁴⁰ this is not the case for the action plans referred to in Directive 2006/32/EC, which consistently uses the term “Energy Efficiency Action Plan”. Therefore, the Secretariat would consider that Directive 2006/32/EC is implemented if Energy Efficiency Action Plans were adopted in all three jurisdictions of Bosnia and Herzegovina. At the same time, similar to Directive 2009/28/EC, the Energy Efficiency Action Plan is linked to targets to be established at national level in accordance with Articles 4(1) and 4(2) Directive 2006/32/EC. This requires coordination on national level also with regard to the Energy Efficiency Action Plan. Bosnia and Herzegovina fails to comply with either requirement as not all three jurisdictions have adopted their Energy Efficiency Action Plan, nor is there a national plan in place.

b. Legal framework in Bosnia and Herzegovina

- (68) An Energy Efficiency Action Plan has not been adopted to date by the State-level authorities of Bosnia and Herzegovina. In the reply to the Reasoned Opinion, the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of Bosnia and Herzegovina informed the Secretariat that the Working Group prepared the final draft version of the Energy Efficiency Action Plan of Bosnia and Herzegovina (covering all jurisdictions of the Contracting Party) and forwarded it to further procedure with the goal to be adopted by the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina. In the absence of any legal effect, having draft legislation prepared but not yet adopted and entered into force cannot be considered as measures necessary to comply with a Decision of the Ministerial Council.⁴¹

³⁸ The Ministerial Council, referring to the Secretariat’s Reasoned Request, decided on 16 October 2015 that Bosnia and Herzegovina has failed to comply with Article 20 of the Treaty establishing the Energy Community read in conjunction with Article 4(1) and 4(2) of Directive 2009/28/EC, Article 1(1) of Ministerial Council Decision 2015/04/MC-EnC on the failure by Bosnia and Herzegovina to comply with certain obligations under the Treaty.

³⁹ The Advisory Committee confirmed the Secretariat’s findings in this respect, page 3 of the Opinion of the Advisory Committee in Case ECS-4/14, 23 September 2015.

⁴⁰ Paragraph 25 of the Reasoned Request.

⁴¹ See, to that effect, Case C-430/98 *Commission v Luxembourg*, paragraphs 8-13, Case C-648/13 *Commission v Poland*, paragraphs 129-132.

- (69) The first Energy Efficiency Action Plan was adopted by the Government of Republika Srpska on 18 December 2013.⁴² This, however, covered only the territory of that entity of Bosnia and Herzegovina. Republika Srpska has not adopted the second Energy Efficiency Action Plan.
- (70) In the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District, neither a first, nor a second Energy Efficiency Action Plan have been adopted to date.
- (71) Therefore, neither first, nor second energy efficiency action plan(s) covering the whole territory of Bosnia and Herzegovina exist. It is thus undisputed that Bosnia and Herzegovina has not adopted the measures necessary to comply with Article 14(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Ministerial Council Decision 2009/05/MC-EnC.

c) Conclusion

- (72) Based on the above, the Secretariat submits that due to the fact that neither a national Energy Efficiency Action Plan, nor separate plans at entities' level have been adopted to date, Bosnia and Herzegovina has failed to transpose into national legislation and implement its obligations arising from Article 14(2) of Directive 2006/32/EC.

V. Conclusion

- (73) The State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty assumes full responsibility for compliance with the *acquis*. Under Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures, this includes "*any measure by the public authorities of the Party (central, regional or local [...])*". Any failure of its entities to comply with the *acquis* is thus attributable to the State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty.
- (74) Based on the above, the Secretariat concludes that Bosnia and Herzegovina has failed to transpose into national legislation Articles 4(1), 9(2), 12 and 18 of Directive 2006/32/EC on account of the failure to adopt the necessary measures by the Federation of Bosnia and Herzegovina, Article 18 of the Directive on account of the failure to adopt the necessary measures by the Brčko District, and Article 14(2) of Directive 2006/32/EC.

⁴² After a coordination meeting with the Secretariat held in October 2015, a State-level Working Group was established in February 2016 for the development of a state-level Energy Efficiency Action Plan, which will include the updated Plan of Republika Srpska.

ON THESE GROUNDS

The Secretariat of the Energy Community respectfully requests that the Ministerial Council of the Energy Community declare in accordance with Article 91(1)(a) of the Treaty establishing the Energy Community that:

by failing to adopt the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with Articles 4(1), 9(2), 12, 14(2) as well as Annexes I and IV of Directive 2006/32/EC, Bosnia and Herzegovina has failed to fulfil its obligations under the Energy Community Treaty and in particular Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council and Directive 2006/32/EC.

On behalf of the Secretariat of the Energy Community,

Vienna, 19 May 2017

Janez Kopač
Director

Dirk Buschle
Deputy Director / Legal Counsel

List of Annexes

- ANNEX 1 Notification by the Ministry of Energy, Mining and Industry of the Federation of Bosnia and Herzegovina, dated 7 March 2017*
- ANNEX 2 Law on Energy Efficiency of the Federation of Bosnia and Herzegovina (Official Gazette of the Federation Bosnia and Herzegovina 22/17, 24.03.2017)*
- ANNEX 3 Opening Letter in Case ECS-1/14, dated 3 March 2014
- ANNEX 4 Reply to the Opening Letter in Case ECS-1/14 of the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations, dated 7 May 2014
- ANNEX 5 Reasoned Opinion in Case ECS-1/14, dated 15 March 2017
- ANNEX 6 Reply to the Reasoned Opinion in Case ECS-1/14 of the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations, dated 19 May 2017
- ANNEX 7 Decision 2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency

*in Serbian (the Secretariat can provide translation upon request)

Broj: 05-02-1271/12
Mostar, 24.02.2017. godine

Energy Community Secretariat
Am Hof 4
1010 Vienna, AUSTRIA

Mr. Janez Kopač
Director

Energy Community RECEIVED						
Date: U 7. März 2017						
BH-910 I/ko/01/07-03-2017						
D	LEGAL	FIN	EL	GAS	INFR	ECRB
Original:			Copy:			

PREDMET: Zakon o energijskoj efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine

Poštovani g-dine Kopač,

Koristim ovu priliku da Vas sa zadovoljstvom informišem da je, na 18. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, 15. februara 2017. godine, usvojen Prijedlog zakona o energijskoj efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je prethodno verifikovao Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na nastavku 16. sjednice, održane 02. februara 2017. godine.

Procedura je u potpunosti zaokružena i dugoočekivani Zakon o energijskoj efikasnosti u Federaciji BiH je zvanično usvojen. Nakon njegove objave u Službenim novinama Federacije BiH isti postaje i obavezujući.

Ovo je značajan iskorak naprijed za Federaciju Bosne i Hercegovine kao osnovni preduslov za ispunjenje svih, Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice, preuzetih obaveza Bosne i Hercegovine na polju energijske efikasnosti.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu,
- Evidenciji i
- a/a

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

424

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ENERGIJSKOJ
UČINKOVITOSTI U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o energijskoj učinkovitosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 15.2.2017. godine i na sjednici Doma naroda od 2.2.2017. godine.

Broj 01-02-160-01/17
15. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

**ZAKON
O ENERGIJSKOJ UČINKOVITOSTI U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

- Ovim se zakonom uređuju: energijska učinkovitost u krajnjoj potrošnji čije je povećanje djelatnost od općeg interesa, donošenje i provođenje planova za unaprjeđenje energijske učinkovitosti, mjere za poboljšanje energijske učinkovitosti uključujući energijske usluge i energijske obveze javnog sektora, obveze velikih potrošača, prava i obveze krajnjih potrošača, uključujući javni, stambeni i komercijalni sektor u pogledu primjene mjera energijske učinkovitosti, način financiranja poboljšanja energijske učinkovitosti i druga pitanja od značaja za energijsku učinkovitost u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Ovaj se zakon ne primjenjuje na energijsku učinkovitost u postrojenjima za proizvodnju, prijenos, distribuiranje i transformiranje energije.

Članak 2.
(Svrha)

Svrha ovoga zakona je da se ostvare ciljevi održivog energetskog razvitka: smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, povećanje sigurnosti opskrbe energijom, zadovoljavanje potreba za energijom krajnjih potrošača i ispunjenje međunarodnih obveza koje je preuzela Bosna i Hercegovina u pogledu smanjenja emisija plinova staklene bašte primjenom mjera energijske učinkovitosti u krajnjoj potrošnji.

Članak 3.
(Definicije)

Za potrebe ovoga zakona primjenjuju se slijedeće definicije:

- "Agencija za energijsku učinkovitost"** je pravna osoba mjerodavna za obavljanje stručnih poslova radi unaprjeđenja uvjeta i mjera za racionalnu uporabu i štednju energije i energenata uključujući i povećanje učinkovitosti korištenja energije u svim sektorima potrošnje energije.
- "Certifikat o energijskoj učinkovitosti"** (Certifikat) znači potvrda kojom se označava energijska učinkovitost zgrade ili dijela zgrade.
- "Daljinsko grijanje" ili "daljinsko hlađenje"** je distribuiranje termalne energije u obliku pare, vruće vode ili ohlađene tekućine od centralnog proizvodnog izvora kroz mrežu do većeg broja zgrada ili mjesta, s ciljem grijanja ili hlađenja prostora ili za procesno grijanje ili hlađenje.
- "Detaljna studija izvodljivosti"** je pregled koji se obavlja radi utvrđivanja:
 - analize potreba za energijom, odnosno analize potrošnje energije ugovorenog objekta (obje-kata) u početnom razdoblju;
 - identificiranje predloženih mjera energijske učinkovitosti;
 - potencijalne energijske i financijske uštede vrednovane za svaku mjeru energijske učinkovitosti i
 - vrijednosti potrebne investicije za svaku mjeru energijske učinkovitosti čiji su rezultati sadržani u ugovoru o energijskom učinku.
- "Izravan utjecaj"** je utjecaj proizvoda koji stvarno troše energiju za vrijeme uporabe;

- 6) **"Distribuiranje"** znači transport električne energije putem srednjonaponskog i niskonaponskog distribucijskog sustava, transport prirodnog plina putem niskotlačnog distribucijskog sustava i transport toplotne energije putem toplovodnog distribucijskog sustava radi isporuke kupcima, ali ne uključuje opskrbu.
- 7) **"Distributer energenata"** je pravna ili fizička osoba čija je djelatnost distribuiranje energenata s ciljem isporuke energenata krajnjem korisniku i distribucijskim postajama koje energente transportiraju do krajnjeg korisnika. Ova definicija ne uključuje operatore distribucijskih sustava iz točke 35) ovoga članka.
- 8) **"Distributer proizvoda koji koriste energiju"** je trgovac na malo ili druga pravna ili fizička osoba koja prodaje, izdaje, nudi kupovinu na otplatu ili predstavlja proizvode koji koriste energiju krajnjim korisnicima.
- 9) **"Društvo za energijske usluge" (u daljnjem tekstu: ESCO)** je pravna osoba koja pruža energijske usluge na temelju ugovora o energijskom učinku, ili drugog odgovarajućeg ugovora prilikom vršenja energijskog audita, projektiranja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstruiranja, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije te pri tomu prihvaća financijski rizik.
- 10) **"Eko-dizajn"** je skup uvjeta koji se odnose na sustavno integriranje ekoloških aspekata u dizajn proizvoda za vrijeme njihove uporabe, a s ciljem smanjivanja sveukupnog negativnog utjecaja proizvoda na okoliš.
- 11) **"Energijaska učinkovitost zgrada"** znači izračunata ili izmjerena količina energije koja je potrebna za zadovoljavanje potražnje za energijom povezanoj s tipičnom uporabom zgrade koja, između ostaloga, uključuje i energiju koja se koristi za grijanje, hlađenje, ventilaciju, zagrijavanje tople vode i rasvjetu.
- 12) **"Energijaska učinkovitost"** je odnos između potrošene energije i ostvarenog učinka u uslugama, robi ili energiji.
- 13) **"Energijaska usluga"** je fizička korist, prednost ili dobro dobijeno iz kombinacije energije s energijski učinkovitom tehnologijom i/ili djelovanjem, koja može uključivati rad, održavanje i kontrolu potrebne za pružanje te usluge, koja se isporučuje na temelju ugovora i za koju je dokazano da, u uobičajenim okolnostima, dovodi do poboljšanja energijske učinkovitosti koja se može verificirati i izmjeriti ili procijeniti, i/ili do ušteda primarne energije.
- 14) **"Energijски audit"** je dokumentirani postupak za stjecanje odgovarajućih saznanja o postojećoj potrošnji energije zgrade i energijskim značajkama zgrade, dijela zgrade ili skupine zgrada koje imaju zajedničke energetske sustave, tehnološkog procesa i/ili industrijskog postrojenja i ostalih objekata, privatnih ili javnih usluga, za utvrđivanje i određivanje isplativosti primjene mjera za poboljšanje energijske učinkovitosti te izradu izvješća s prikupljenim informacijama i predloženim mjerama.
- 15) **"Energetski subjekt"** je fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, prijenosa, distribuiranja ili opskrbe energijom.
- 16) **"Energija"** znači svi oblici komercijalno raspoložive energije (električna energija, prirodni plin, ukapljeni prirodni plin, ukapljeni naftni plin, sva goriva za grijanje i hlađenje, ugljen, treset, biomasa i goriva za prijevoz - isključujući zrakoplovna i brodska pogonska goriva).
- 17) **"Financijski instrumenti ušteda energije"** su financijski instrumenti kao što su fondovi, subvencije, porezne olakšice, zajmovi, financiranje od treće strane, ugovori o energijskom učinku, ugovori o garantiranim uštedama energije, vanjska opskrba energijom i ostali srodni ugovori koje na tržištu nude javna ili privatna tijela kako bi djelomice ili potpuno pokrila početni trošak projekta primjene mjera za poboljšanje energijske učinkovitosti.
- 18) **"Financiranje treće strane"** je ugovorni sporazum koji obuhvaća treću stranu – osim opskrbljivača/dobavljača energijom i korisnika mjere poboljšanja energijske učinkovitosti – koja osigurava kapital za tu mjeru i zaračunava korisniku naknadu jednaku dijelu ušteda energije postignutih kao rezultat mjere poboljšanja energijske učinkovitosti. Ta treća strana može, ali ne mora biti društvo za energijske usluge (ESCO). Ukoliko treća strana nije društvo za energijske usluge, ona ima mogućnost preuzimanja ugovora o energijskoj učinkovitosti, ili drugog odgovarajućeg ugovora, kojim je regulirano obavljanje energijskih usluga od društva za energijske usluge.
- 19) **"Fond"** je Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine utemeljen Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03), koji financijski podržava projekte poboljšanja energijske učinkovitosti.
- 20) **"Indikativni ciljevi za uštedu energije"** su planirane uštede u finalnoj potrošnji energije u Federaciji BiH izražene kako u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnim jedinicama, tako i u postotku finalne prosječne potrošnje energije.
- 21) **"Indikatori potrošnje energije"** su iskazane ili izračunate vrijednosti koje pokazuju potrošnju energije ovisno o specifičnosti konstrukcije i predstavljaju mjeru energijske učinkovitosti.
- 22) **"Neizravan utjecaj"** je utjecaj proizvoda koji ne troše energiju, ali doprinose očuvanju energije za vrijeme uporabe.
- 23) **"Investitor"** je pravna ili fizička osoba koja svoja ili posuđena sredstva ulaže u izgradnju novog ili rekonstruiranje, popravak, odnosno dogradnju postojećeg: individualnog objekta stanovanja, kolektivnog objekta stanovanja ili njegovog samostalnog dijela, stambeno-poslovnog objekta, poslovnog objekta.
- 24) **"Isporučitelj proizvoda koji koriste energiju"** je proizvođač, njegov ovlaštenu predstavnik, uvoznik ili druga pravna ili fizička osoba koja proizvode koji koriste energiju stavlja na tržište.
- 25) **"Krajnji potrošač energije"** je fizička ili pravna osoba koja kupuje energiju za vlastitu potrošnju.
- 26) **"Pravna osoba ovlaštena za obavljanje energijskog audita"** je pravna osoba koja ispunjava uvjete navedene ovim zakonom i ovlaštena od Federalnog ministarstva prostornog uređenja za obavljanje energijskih audita.
- 27) **"Mali operator distribucijskog sustava" ili "mali opskrbljivač"** smatra se pravna osoba koja distribuira ili prodaje manju količinu energije od količine ekvivalentne energije od 75 GWh godišnje ili upošljava manje od 10 osoba ili čiji godišnji prihod ne prelazi 4.000.000,00 KM.
- 28) **"Mehanizmi energijske učinkovitosti"** su instrumenti koje koristi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), vlada kantona ili tijelo uprave ili jedinice lokalne samouprave ili javne ustanove kako bi stvorili okvir potpore ili poticaja za sudionike na tržištu da naručuju i obavljaju energijske usluge i ostale mjere energijske učinkovitosti.
- 29) **"Ministar"** odnosi se na federalnog ministra energije, rudarstva i industrije.
- 30) **"Ministarstvo"** se odnosi na Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.
- 31) **"Mjere energijske učinkovitosti"** su radnje i aktivnosti kojima se na provjerljiv, mjerljiv i procjenljiv način postiže poboljšanje energijske učinkovitosti.

- 32) "**Mjerodavna ministarstva**" u smislu ovoga zakona su Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.
- 33) "**Nedozvoljena uporaba naljepnice**" predstavlja korištenje naljepnice s podacima o energijskoj učinkovitosti proizvoda na način koji nije predviđen ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- 34) "**Nositelj programa obuke**" je pravna osoba koja je, sukladno uvjetima propisanim ovim zakonom i uredbom iz članka 27. stavak (4), dobila ovlast za provođenje programa obuke za osobe koje provode energetske audite.
- 35) "**Operator distribucijskog sustava**" je pravna osoba odgovorna za distribuiranje, pogon, upravljanje, održavanje, izgradnju i razvitak elektrodistribucijske mreže, ili distribucijske mreže prirodnog plina ili distribucijske mreže za prijenos toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i priključenje novih potrošača energije i proizvođača.
- 36) "**Temeljna potrošnja energije**" je normalna potrošnja energije s normalnim troškovima energije, te se koristi kao temelj za poređenje pri određivanju budućih ušteda energije.
- 37) "**Temeljne vrijednosti**" su vrijednosti koje se koriste za određivanje temeljne potrošnje energije i služe kao polazni parametar za poređenje energijskih značajki zgrada, kao i za određivanje mogućnosti za smanjenje potrošnje energije.
- 38) "**Poboljšanje energetske učinkovitosti**" je povećanje učinkovitog korištenja energije u krajnjoj potrošnji, što je rezultat tehničko-tehnoloških promjena, promjena u upravljanju i/ili u ponašanju potrošača energije.
- 39) "**Potrošač s obvezom upravljanja energijom**" je obveznik u javnom sektoru zgrada, javna rasvjeta i drugi potrošači energije kada imaju status korisnika sredstava Fonda.
- 40) "**Programi poboljšanja energetske učinkovitosti**" su aktivnosti usmjerene na skupine krajnjih potrošača energije i koje uobičajeno dovode do poboljšanja energetske učinkovitosti koje se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti.
- 41) "**Proizvod koji koristi energiju**" je proizvod koji za svoj predviđeni rad treba energiju, uključujući i dijelove proizvoda koji su ovisni o energiji, a koji se stavljaju na tržište i/ili uporabu kao individualni proizvodi.
- 42) "**Sustav upravljanja energijom**" je niz procesa koji omogućuju korištenje podatka i informacija za održanje i poboljšanje energijskih značajki, radi poboljšanja radne učinkovitosti, smanjenje intenziteta energije i smanjenje utjecaja na okoliš. Sustav se uspostavlja u okviru standarda BAS EN ISO 50001:2012.
- 43) "**Opskrbljivač energijom**" je energetska subjekt koji se bavi kupovinom i nabavom, isporukom i prodajom energije/energenata krajnjim korisnicima.
- 44) "**Ugovor o energetske učinku**" je ugovor o pružanju energijskih usluga zaključen između korisnika i uglavnom ESCO-a po kojem se provedba mjera plaća prema ugovorenom stupnju poboljšanja energetske učinkovitosti.
- 45) "**Upravljanje energijom**" je praćenje i analiziranje potrošnje energije, provođenje energijskih audita, energetska certifikacija zgrada, provedba mjera energetske učinkovitosti, uspostava i vođenje informacijskog sustava za energetske učinkovitost.
- 46) "**Ušteda energije**" je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, uz usklađivanje sa vanjskim uvjetima koji utječu na potrošnju energije.
- 47) "**Veliki potrošač energije**" je krajnji potrošač energije čija ukupna godišnja potrošnja energije prelazi propisane granične vrijednosti potrošnje energije.
- 48) "**Zgradarstvo**" je disciplina koja proučava sve što se odnosi na građevinski dio objekta, odnosno proučava elemente, sklopove, tipove konstrukcija, proste i složene tehničke sustave u i na objektu, način građenja, primjenu materijala i potrebnu projektnu dokumentaciju za izgradnju objekta.
- 49) "**Značajna obnova**" znači rekonstruiranje, renoviranje ili adaptiranje zgrade kada su ukupni troškovi, koji se odnose na omotač zgrade ili tehničke sustave zgrade, veći od 25% vrijednosti zgrade, ne računajući vrijednost zemljišta na kojem se zgrada nalazi, odnosno kada se obnavlja više od 25% površine omotača zgrade.

II. INDIKATIVNI CILJEVI

Članak 4.

(Indikativni ciljevi za uštedu energije)

- (1) Indikativni ciljevi Federacije Bosne i Hercegovine u ostvarivanju ušteda u potrošnji energije utvrđuju se Akcijskim planom za energetske učinkovitost Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: EEAPF), a na temelju obveza utvrđenih Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti Bosne i Hercegovine (NEEAP).
- (2) EEAPF je sastavni dio Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti Bosne i Hercegovine.
- (3) Indikativni ciljevi izračunavaju se na temelju raspoloživih podataka za posljednjih pet godina.
- (4) Metodologiju za izračunavanje indikativnih ciljeva utvrđuje Ministarstvo.

III. MJERODAVNOST ZA PROVEDBU POLITIKE ENERGIJSKE UČINKOVITOSTI

Članak 5.

(Agencija za energetske učinkovitost)

- (1) Agencija za energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: Agencija) je neprofitna organizacija sa svojstvom pravne osobe za obavljanje stručnih poslova na unaprjeđenju uvjeta i mjera za racionalnu uporabu i štednju energije i energenata, kao i poboljšanje energetske učinkovitosti u svim sektorima potrošnje energije.
- (2) Agencija se registrira sukladno ovom zakonu i drugim propisima u Federaciji Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.
- (3) S ciljem osiguranja najveće razine dostupnosti informacija Agencija uspostavlja, vodi i održava informacijski sustav energetske učinkovitosti.
- (4) Vlada će, na prijedlog mjerodavnih ministarstava, posebnim propisom uspostaviti i urediti pitanja vezana uz mjerodavnost, statusna pitanja i organizaciju Agencije.

Članak 6.

(Mjerodavnosti Agencije)

Mjerodavnosti Agencije, između ostaloga, su:

- a) promoviranje energetske učinkovitosti i energetske uštede;
- b) promoviranje korištenja energije iz obnovljivih izvora s ciljem poboljšanja kvalitete okoliša i smanjenja emisije plinova sa stakleničkim učinkom;
- c) kreiranje i provođenje projekata koji demonstriraju energetske učinkovitost i korištenje čistih - obnovljivih izvora energije;

- d) analiziranje postojanja i predlaganje načina uklanjanja barijera koje sprječavaju mogućnost primjene mjera za poboljšanje energijske učinkovitosti;
- e) analiziranje mogućnosti primjene okolišnih kriterija i kriterija energijske učinkovitosti na urbani razvitak s posebnim naglaskom na urbani razvitak stanovanja, na način da se navedeni kriteriji uključe u proceduru za izdavanje dozvola za građenje, odnosno pokretanje inicijative za postizanje poreznih olakšica za projekte koje primjenjuju ove kriterije;
- f) sudjelovanje u izradi, koordiniranju i kontroli provedbe kratkoročnih i dugoročnih planova za ostvarenje ciljeva poboljšanja energijske učinkovitosti;
- g) rukovođenje realiziranjem projekata i provedbom mjera iz oblasti energijske učinkovitosti sukladno programima poboljšanja energijske učinkovitosti;
- h) pripremanje godišnjih izvješća o rezultatima provedenih mjera predviđenih programima poboljšanja energijske učinkovitosti;
- i) vođenje registra izdatih certifikata u zgradarstvu i registra obavljenih energijskih audita u industriji;
- j) organiziranje pravodobnog informiranja javnosti o rezultatima provedenih mjera u različitim sektorima;
- k) sudjelovanje u pripremi legislative u oblasti energijske učinkovitosti;
- l) sudjelovanje u realiziranju međunarodnih programa i projekata.

Članak 7.

(Osiguranje ispunjavanja ciljeva do uspostave Agencije)

- (1) Do uspostave Agencije poslove koji će osigurati postizanje indikativnih ciljeva obavljat će Ministarstvo.
- (2) S ciljem postizanja indikativnih ciljeva Ministarstvo poslove iz stavka (1) ovoga članka obavlja u suradnji i koordiniranju s Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, a sukladno njihovim mjerodavnostima.

Članak 8.

(Mjerodavnost Ministarstva)

- (1) Ministarstvo provodi politiku poboljšanja energijske učinkovitosti.
- (2) U suradnji s ministarstvima iz članka 7. stavak (2) ovoga zakona Ministarstvo priprema i Vladi dostavlja usuglašen prijedlog podzakonskih akata koje sukladno ovom zakonu donosi Vlada.
- (3) U pogledu provođenja politike poboljšanja energijske učinkovitosti Ministarstvo koordinira druga tijela uprave, ustanove, javna poduzeća i zainteresirane strane.
- (4) Ministarstvo sudjeluje u pripremi propisa neophodnih za usklađivanje zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine s propisima o energijskoj učinkovitosti koji su na snazi u Energetskoj zajednici.

Članak 9.

(Mjerodavnost kantona)

Vlada kantona, ili od nje zaduženo tijelo uprave, u provođenju ovoga zakona zadužena je:

- a) donositi Plan energijske učinkovitosti na svome području,
- b) upravljati potrošnjom energije u zgradama koje tijela vlade, javne službe i poduzeća čiji je utemeljitelj kanton, koriste za obavljanje djelatnosti,
- c) utvrđivati poticajne mjere za poboljšanje energijske učinkovitosti,

- d) voditi informacijski sustav energijske učinkovitosti na razini kantona, sukladno propisu iz članka 48. ovoga zakona i
- e) pružati stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energijske učinkovitosti radi njihovog usklađivanja s EEAPF-om.

Članak 10.

(Mjerodavnost jedinica lokalne samouprave)

Jedinica lokalne samouprave:

- a) donosi općinski i/ili gradski program poboljšanja energijske učinkovitosti,
- b) upravlja energijom u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje za obavljanje djelatnosti koriste tijela lokalne samouprave, javne službe i javna poduzeća čiji je utemeljitelj lokalna samouprava,
- c) informira građane o mogućnostima poboljšanja energijske učinkovitosti, značaju i učincima primjene mjera energijske učinkovitosti u stambenim objektima u vlasništvu građana,
- d) informira poslovne subjekte o mogućnostima poboljšanja energijske učinkovitosti, značaju i učincima primjene mjera energijske učinkovitosti u poslovnim objektima,
- e) utvrđuje poticajne mjere za poboljšanje energijske učinkovitosti i
- f) vodi informacijski sustav potrošnje energije u zgradama navedenim u alineji b) ovoga članka sukladno propisu iz članka 48. ovoga zakona.

IV. STRATEGIJSKI DOKUMENTI ENERGIJSKE UČINKOVITOSTI

Članak 11.

(Strategija energijske učinkovitosti)

- (1) Strategija energijske učinkovitosti (u daljnjem tekstu: Strategija) sastavni je dio Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Strategija se sastoji od:
 - a) Politike za provođenje energijske učinkovitosti;
 - b) Strategijskog plana za implementiranje ciljeva energijske učinkovitosti koji sadrži:
 - 1) indikativne ciljeve za uštedu energije;
 - 2) smjernice za postizanje indikativnih ciljeva;
 - c) Akcijskog plana koji definira implementiranje strategijskog plana.
- (3) Ministarstvo izrađuje, Vlada predlaže, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Strategiju.
- (4) Strategija se usvaja za razdoblje od najmanje deset godina.
- (5) Politika i strategijski plan donose se za razdoblje od najmanje deset godina, razmatraju se najmanje svake dvije godine i ažuriraju po potrebi, a njihove se izmjene i dopune vrše po proceduri iz stavka (3) ovoga članka.
- (6) Strategija utvrđuje razinu i način osiguranja finansijskih sredstava potrebnih za ispunjenje indikativnih ciljeva za uštedu energije.
- (7) Do donošenja politike iz stavka (2) točka a) ovoga članka Ministarstvo priprema, a Vlada, u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, odlukom utvrđuje privremene smjernice politike za provođenje energijske učinkovitosti.
- (8) Odluka iz stavka (7) ovoga članka počinje se primjenjivati nakon dobijanja suglasnosti od Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 12.

(Akcijski plan energijske učinkovitosti)

- (1) Na prijedlog Ministarstva EEAPF, pripremljen u suradnji s mjerodavnim ministarstvima iz članka 7. stavak (2) ovoga

- zakona, donosi Vlada u roku 90 dana od donošenja privremenih smjernica iz članka 11. stavak (7) ovoga zakona.
- (2) EEAPF sadrži:
- indikativne ciljeve za uštedu energije za razdoblje tri godine,
 - mjere energijske učinkovitosti za ostvarivanje indikativnih ciljeva za uštedu energije,
 - vremenski okvir i nositelje aktivnosti za provođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva,
 - procjenu rezultata napretka u ostvarivanju ciljeva iz prethodnog EEAPF-a (osim za prvi EEAPF) neposredno prije donošenja novog i
 - procjenu financijskih i drugih sredstava potrebnih za provođenje EEAPF-a, izvore i način njihovog osiguranja.
- (3) Ministarstvo će pratiti provođenje EEAPF-a i podnijeti izvješće o njegovom ostvarenju na usvajanje Vladi najkasnije do 30. travnja u tekućoj godini, za prethodnu godinu.
- (4) Izmjene i dopune EEAPF-a vrše se po proceduri iz stavka (1) ovoga članka.
- (5) Radi učinkovitog provođenja mjera i postizanja indikativnih ciljeva iz EEAPF-a zakonom se može utemeljiti fond putem kojeg će se ostvarivati potpora za javni i privatni sektor s ciljem ispunjenja obveza poboljšanja energijske učinkovitosti.

Članak 13.

(Operativni plan za poboljšanje energijske učinkovitosti u federalnim institucijama)

- (1) Operativni plan za poboljšanje energijske učinkovitosti u federalnim institucijama uprave (u daljnjem tekstu: Operativni plan) obuhvaća:
- mjere koje treba provesti u institucijama javne uprave;
 - dinamiku provođenja mjera;
 - sredstva neophodna za realiziranje mjera, izvori i način njihovog osiguranja.
- (2) Operativni plan iz stavka (1) ovoga članka mora biti usklađen s EEAPF-om i donosi se za razdoblje tri godine.
- (3) Na temelju prijedloga operativnih planova javnih institucija dostavljenih od odgovornih osoba javnih institucija, Ministarstvo predlaže a Vlada donosi trogodišnji operativni plan iz stavka (1) ovoga članka u roku 90 dana od dana donošenja EEAPF-a.
- (4) Financiranje provođenja Operativnog plana vrši se iz proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora financiranja.
- (5) Odgovorna osoba institucije javne uprave Vladi i Ministarstvu dostavlja izvješće o provođenju Operativnog plana najmanje jednom godišnje.

Članak 14.

(Kantonalni planovi energijske učinkovitosti)

- (1) Svaki će kanton u roku šest mjeseci od dana donošenja EEAPF-a donijeti Plan energijske učinkovitosti na području kantona.
- (2) Plan iz stavka (1) ovoga članka mora biti usuglašen s EEAPF-om.
- (3) Trogodišnji plan iz stavka (1) ovoga članka, pripremljen u suradnji s tijelima lokalne samouprave, ekonomskim udrugama i udrugama za zaštitu okoliša, te drugim zainteresiranim osobama donosi vlada kantona.
- (4) Sastavni dio plana iz stavka (1) ovoga članka su planovi za unaprjeđenje energijske učinkovitosti javnih institucija ustanovljenih na razini kantona.

- (5) Plan iz stavka (1) ovoga članka, prije njegovog usvajanja, vlada kantona dostavlja Ministarstvu s ciljem procjene njegove usuglašenosti s EEAPF-om.

Članak 15.

(Programi poboljšanja energijske učinkovitosti jedinica lokalne samouprave)

- (1) Na temelju kantonálnih planova jedinice lokalne samouprave donose općinske i/ili gradske programe poboljšanja energijske učinkovitosti u roku šest mjeseci od dana usvajanja kantonálnog plana.
- (2) Program iz stavka (1) ovoga članka donosi se za tri godine i obuhvaća:
- Prijedlog mjera za ostvarenje indikativnih ciljeva za uštedu energije u potrošnji na teritoriju jedinice lokalne samouprave, uključujući:
 - planove adaptiranja i održavanja zgrada i drugih izgrađenih objekata koje koristi jedinica lokalne samouprave, njezine administracijske službe, javna poduzeća čiji je utemeljivač jedinica lokalne samouprave;
 - planove za poboljšanje energijske učinkovitosti komunalnih usluga (javne rasvjete, opskrbe vodom, upravljanja otpadom i sl.) i transporta;
 - specifične mjere u zgradama zaštićenim kao kulturno naslijeđe i druge slične vrste objekata;
 - druge mjere koje treba provesti na teritoriju jedinice lokalne samouprave;
 - vremenski okvir za provođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva;
 - procjenu financijskih i drugih sredstava potrebnih za provođenje programa iz stavka (1) ovoga članka, izvore i način njihovog osiguravanja.
- (3) Financiranje provođenja programa iz stavka (1) ovoga članka vrši se iz proračuna jedinice lokalne samouprave, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora financiranja.
- (4) Jedinica lokalne samouprave Program iz stavka (1) ovoga članka prije usvajanja dostavlja vladi kantona s cijem procjene njegove usuglašenosti s Planom iz članka 14. ovoga zakona.

Članak 16.

(Program poboljšanja energijske učinkovitosti velikog potrošača)

- (1) Veliki potrošač uspostavlja sustav upravljanja energijom i donosi program poboljšanja energijske učinkovitosti za razdoblje tri godine.
- (2) Program iz stavka (1) ovoga članka sadrži detaljnu analizu velikog potrošača po strukturi potrošnje, značajkama potrošnje, procjenu stanja energijske učinkovitosti, indikativne ciljeve za uštedu energije, mjere za unaprjeđenje energijske učinkovitosti, izvore sredstava i druge potrebne podatke.
- (3) Program iz stavka (1) ovoga članka veliki potrošač donosi u roku 90 dana od dana donošenja Plana energijske učinkovitosti kantona.
- (4) Veliki potrošač je dužan program iz stavka (1) ovoga članka dostaviti Ministarstvu radi provjere usklađenosti s planom usvojenim na kantonálnoj razini i EEAPF-om.
- (5) Veliki potrošač je dužan do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Ministarstvu izvješće o provođenju programa iz stavka (1) ovoga članka koji, između ostaloga, sadrži analizu ciljeva postignutih u prethodnoj godini kao i buduće mjere.
- (6) Veliki potrošač je obavezan provoditi mjere poboljšanja energijske učinkovitosti i:

- a) uspostaviti adekvatnu organizacijsku strukturu za upravljanje energijom i odrediti osobu odgovornu za upravljanje energijom;
 - b) osigurati provođenje energijskih audita i primjenu ekonomski isplativih mjera energijske učinkovitosti;
 - c) uspostaviti odgovarajući informacijski sustav kojim će osigurati evidenciju praćenja potrošnje energije.
- (7) Ministar donosi propis kojim se utvrđuje granična vrijednost energije za određivanje statusa velikog potrošača, sadržaj programa za poboljšanje energijske učinkovitosti iz stavka (2) ovoga članka i izvješće o provođenju programa iz stavka (4) ovoga članka.

Članak 17.

(Distributer energenata, operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom)

- (1) Distributer energenata, operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom Ministarstvu podnosi izvješće o radu jednom godišnje.
- (2) Izvješće iz stavka (1) ovoga članka obuhvaća:
 - a) pregled isporučene energije i energenata prema strukturi krajnjih potrošača energije, kategoriji i vrsti potrošnje;
 - b) zemljopisnu lokaciju njihovih krajnjih potrošača energije;
 - c) procjenu stanja energijske učinkovitosti krajnjih potrošača energije;
 - d) prijedloge za mjere poboljšanja energijske učinkovitosti kod krajnjih potrošača energije;
 - e) druge podatke, koji mogu biti relevantni za energijsku učinkovitost kod krajnjih potrošača energije.
 Obrazac izvješća iz stavka (1) ovoga članka donosi Ministarstvo.
- (3) Subjekti iz stavka (1) ovoga članka dužni su obavljati poslove iz svoje mjerodavnosti na način da ne ometaju isporuku energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske učinkovitosti, ili da ne ometaju razvitak tržišta energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske učinkovitosti.
- (4) Subjekti iz stavka (1) ovoga članka dužni su sami ili angažiranjem drugih subjekata omogućiti krajnjim potrošačima energije:
 - a) energijske usluge po konkurencijskim cijenama;
 - b) energijske audite provedene na neovisan način, po konkurencijskim cijenama;
- (5) Vlada na prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja može donijeti poseban propis kojim će odrediti godišnju naknadu u visini procijenjenih troškova aktivnosti iz stavka (4) ovoga članka za subjekte iz stavka (1) ovoga članka, a koja se uplaćuje Fondu.
- (6) U slučaju donošenja propisa iz stavka (5) ovoga članka subjekti iz stavka (1) ovoga članka nisu dužni ispunjavati obveze iz stavka (4) ovoga članka.
- (7) Propisom iz stavka (5) ovoga članka Vlada može regulirati mogućnost sklapanja dragovoljnih sporazuma s vlasnicima industrijskih postrojenja na način da se definiraju elementi za supstituciju plaćanja naknade za emisiju stakleničkih plinova s investiranjem u poboljšanje energijske učinkovitosti.
- (8) Donošenje propisa iz stavka (5) ovoga članka ne oslobađa subjekte iz stavka (1) ovoga članka od suzdržavanja od svakog ponašanja koje će ometati ili ugroziti vršenje energijskih usluga, energijskih audita ili primjenu mjera poboljšanja energijske učinkovitosti.

V. MJERE ENERGIJSKE UČINKOVITOSTI

Članak 18.

(Obveze javnog sektora)

- (1) Tijela javne uprave, organizacije, regulatora tijela, javne ustanove, agencije, jedinice lokalne samouprave i javna poduzeća dužna su vršiti upravljanje energijom u prostorijama u kojima posluju i drugim sredstvima s kojima posluju.
- (2) Upravljanje energijom obuhvaća obuku i edukaciju svojih uposlenika, kao i uspostavu i provođenje kriterija energijske učinkovitosti u postupcima nabave dobara i usluga.
- (3) U svrhu ispunjenja svojih obveza subjekti u javnom sektoru će:
 - a) periodično, a najmanje jednom godišnje analizirati potrošnju energije;
 - b) provoditi energijski audit sukladno ovom zakonu i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast i osigurati dobijanje Certifikata o energijskoj učinkovitosti objekata u funkciji javnog sektora;
 - c) usvojiti program poboljšanja energijske učinkovitosti;
 - d) implementirati mjere programa energijske učinkovitosti;
 - e) provoditi, održavati i razvijati sustav informacija o energijskoj učinkovitosti, a posebice sustav kontrole nad potrošnjom energije;
 - f) dostavljati Agenciji i Ministarstvu podatke o ukupno utrošenoj energiji sukladno propisu iz članka 48. ovoga zakona.
- (4) Odredbe stavaka (1) i (2) primjenjivat će i veliki potrošači u obavljanju svojih djelatnosti, kao i svi potrošači energije kada koriste sredstva za energijsku učinkovitost dobijena od Fonda sukladno uvjetima propisanim od Fonda.

Članak 19.

(Dostava podataka o godišnjoj potrošnji energije)

- (1) Jedinice lokalne samouprave, kantoni i Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, sukladno propisu iz članka 48. ovoga zakona, izvješćem dostavljaju Agenciji podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje koriste, s opisom čimbenika koji utječu na razinu potrošnje, ne kasnije od 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.
- (2) Izvješće iz stavka (1) ovoga članka obuhvaća:
 - a) ukupnu potrošnju energije po energentima;
 - b) ukupnu potrošnju energije po tipu zgrade u okviru javnog sektora (zgrade tijela uprave, obrazovanje, kultura i dr.);
 - c) korisne površine zgrade;
 - d) broj uposlenika i broj korisnika;
 - e) ukupne troškove za energiju, po energentima za svaki tip zgrade.
- (3) Agencija će podatke iz st. (1) i (2) ovoga članka uvrstiti u informacijski sustav iz članka 46. stavka (1) ovoga zakona.

Članak 20.

(Obnovljivi izvori energije)

- (1) Uporaba obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne ili toplotne energije smatra se mjerom energijske učinkovitosti u smislu ovoga zakona ako:
 - a) je električna ili toplotna energija iz OIEiEK-a proizvedena na zgradi, ili pomoćnim objektima zgrade, u kojoj se koristi;
 - b) specifični obnovljivi izvor energije nije već obuhvaćen podsticajnim mjerama ili ako električna energija proizvedena iz tog obnovljivog izvora energije nije namijenjena za prodaju.

- (2) Fizičke i pravne osobe koje koriste obnovljive izvore energije iz stavka (1) ovoga članka mogu koristiti sredstva namijenjena za projekte energijske učinkovitosti.

Članak 21.

(Javne nabave dobara i usluga)

- (1) Sukladno propisima koji reguliraju oblast javnih nabava, korisnici sredstava proračuna Federacije Bosne i Hercegovine ili proračuna kantona ili jedinica lokalne samouprave će, pri odlučivanju o izboru dobavljača u postupku javne nabave, energijsku učinkovitost robe i usluga ocjenjivati zajedno s ostalim kriterijima i prioritet će biti dat, pod jednakim uvjetima, za nabavu opreme i usluga koje omogućuju veći stupanj energijske učinkovitosti.
- (2) Kod raspisivanja javne nabave za kupovinu ili zakup zgrade ili dijela zgrade, ili rekonstruiranje zgrade ili dijela zgrade, odnosno za uslugu projektiranja zgrade ili dijela zgrade, za potrebe subjekta javnog sektora, kriterij koji definira energijsku učinkovitost izgrađene ili projektirane zgrade ili dijela zgrade ne može biti bodovan ispod razine od 20% ukupnog broja bodova.
- (3) Pri kupovini ili zakupu zgrade ili dijela zgrade subjekt javnog sektora će u slučaju jednake razine ispunjenosti kriterija iz stavka (2) ovoga članka prednost dati zgradi ili dijelu zgrade koja ima višu razinu energijske učinkovitosti, dokumentiranu certifikatom iz članka 33. ovoga zakona.

Članak 22.

(Obveze vlasnika zgrade)

- (1) Pri prodaji ili iznajmljivanju zgrade ili dijelova zgrade u oglasu o prodaji ili iznajmljivanju mora biti naveden indikator energijske značajke zgrade ili dijela zgrade.
- (2) Odredba iz stavka (1) ovoga članka stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (3) Odredba iz stavka (1) ovoga članka ne odnosi se na zgrade i druge izgrađene objekte s liste iz članka 25. stavak (3) ovoga zakona.
- (4) Prije prijenosa prava vlasništva nad zgradom ili dijelom zgrade s prodavca na kupca, ili prije stupanja na snagu ugovora o zakupu zgrade ili dijela zgrade, prodavac, odnosno zakupodavac dužan je kupcu, odnosno zakupoprincu predočiti na uvid Certifikat iz članka 33. ovoga zakona.
- (5) Odredba iz stavka (4) ovoga članka stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 23.

(Obveze investitora)

Uz zahtjev za izdavanjem dozvole za uporabu nove građevine ili za promjenu namjene građevine investitor je dužan priložiti Certifikat iz članka 33. ovoga zakona.

VI. ENERGIJSKI AUDIT I CERTIFICIRANJE

Članak 24.

(Energijske značajke zgrade)

- (1) Energijske značajke zgrade utvrđuju se na temelju stvarnog ili procijenjenog iznosa energije koja se troši ovisno o vrsti i namjeni zgrade, što uključuje grijanje, pripremu tople vode, hlađenje, ventilaciju, osvjetljenje i pogon uređaja, opreme i uređaja instaliranih u zgradi.
- (2) Količina energije iz stavka (1) ovoga članka mora biti izražena kroz indikatore koji se obračunavaju uzimajući u obzir zadanu unutarnju temperaturu zgrade, toplotnu izolaciju ovojnice zgrade, performanse tehničkih sustava zgrade, dizajn i lokaciju zgrade, klimatske uvjete, utjecaj susjednih objekata, sopstvenu proizvodnju energije i sve ostale čimbenike koji utječu na potrošnju energije.

- (3) Pravilnik o minimalnim zahtjevima za energijskim značajkama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.

- (4) Pravilnik iz stavka (3) ovoga članka sadrži metodologiju utvrđivanja zahtjeva za energijskim značajkama zgrada ovisno o vrsti i namjeni zgrade, značajki toplotne izolacije zgrade, potrošnje energije za osiguranje tople vode i drugih zahtjeva u pogledu energijske učinkovitosti.

- (5) Revizija zahtjeva za energijskim značajkama zgrada vrši se najmanje jednom u razdoblju pet godina i mora uzeti u obzir tehnički progres u građevinskom sektoru.

Članak 25.

(Nove zgrade)

- (1) Projekt za izgradnju nove zgrade, značajna obnova postojeće zgrade mora biti sukladna zahtjevima za energijskim značajkama zgrada, sukladno ovom zakonu.
- (2) Projekt iz stavka (1) ovoga članka mora predvidjeti individualna mjerila potrošnje električne ili toplotne energije, odnosno prirodnog plina za svaku individualnu jedinicu u objektu.
- (3) Federalni ministar prostornog uređenja, na prijedlog kantonalnih ministarstava mjerodavnih za prostorno uređenje, institucija mjerodavnih za kulturno-povijesno naslijeđe i vjerskih zajednica, utvrđuje listu zgrada i drugih izgrađenih objekata na koje se ne odnose obveze iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) Prilikom utvrđivanja liste iz stavka (3) ovoga članka potrebno je uključiti objekte koji su:
- zgrade koje su službeno zaštićene kao dio kulturno-povijesnog naslijeđa ili zbog njihove posebne arhitektonske ili povijesne važnosti ukoliko bi usklađenost s određenim minimalnim zahtjevima za energijskim značajkama neprihvatljivo promijenila njihov izgled ili osobine,
 - zgrade koje se koriste kao vjerski objekti ili mjesta za obavljanje vjerskih aktivnosti,
 - privremeni objekti s rokom uporabe od dvije godine ili kraće, industrijski kompleksi, radionice i nestambene poljoprivredne zgrade s niskom potrošnjom energije,
 - stambene zgrade koje se koriste ili koje su namijenjene za korištenje na razdoblje kraće od četiri mjeseca godišnje ili za ograničenu godišnju uporabu i s očekivanom potrošnjom energije koja je manja od 25% cjelogodišnje uporabe,
 - samostojeće zgrade s ukupnom korisnom podnom površinom manjom od 50m².
- (5) Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke suglasnosti za individualne objekte, zgrade ili skupine zgrada, investitor mora, u sklopu idejnog projekta, priložiti analizu uporabe alternativnih sustava opskrbe energijom.
- (6) Analiza iz stavka (5) ovoga članka uzima u obzir ekološku i ekonomsku izvodljivost visokodjelotvornih navedenih alternativnih sustava ako su takvi dostupni:
- decentralizirani sustav opskrbe temeljen na obnovljivim izvorima energije;
 - kogeneraciju;
 - daljinsko ili blok grijanje ili hlađenje, posebice gdje je to temeljeno na potpunom ili djelomičnom korištenju obnovljivih izvora energije;
 - toplotne crpke.
- (7) Dokumentacija na kojoj je analiza iz stavka (5) ovoga članka utemeljena, s ciljem verifikacije mora biti dostupna tijelu mjerodavnom za izdavanje urbanističke suglasnosti.
- (8) Na temelju uvida u analizu i dokumentaciju iz st. (5) i (7) ovoga članka, tijelo mjerodavno za izdavanje urbanističke

suglasnosti dužno je definirati uvjete za primjenu sustava opskrbe energijom.

Članak 26.

(Energijski audit i studija izvodljivosti za ugovor o energijskoj učinkovitosti)

- (1) Energijski audit svih krajnjih potrošača, sektora javnih komunalnih usluga, uključujući kućanstva, komercijalne potrošače i male i srednje industrijske potrošače, vrši se isključivo na temelju pravila struke, objektivno i potpuno neovisno.
- (2) Svrha energijskog audita je utvrđivanje isplativosti mogućnosti za smanjenje krajnje potrošnje energije sukladno propisu iz stavka (10) ovoga članka i utvrđivanje ostvarenih ušteda nakon primjene mjera energijske učinkovitosti.
- (3) Energijski audit se sastoji od:
 - a) prikupljanja podataka;
 - b) mjerenja krajnje potrošnje energije;
 - c) procjene energijske učinkovitosti i
 - d) identifikiranja mjera za uštedu energije.
- (4) Vlada, na usuglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, uredbom propisuje:
 - a) način, uvjete i rokove provođenja energijskih audita,
 - b) sadržaj izvješća o energijskom auditu,
 - c) način i metodologiju energijskog certificiranja zgrada uključujući definiranje vrste zgrada na koje se certifikat odnosi,
 - d) sadržaj i izgled certifikata,
 - e) zgrade javne namjene koje imaju obvezu energijskog audita i javnog izlaganja energijskog certifikata,
 - f) tipove zgrada prema namjeni i broju sati grijanja,
 - g) način utvrđivanja energijskog klasificiranja zgrada,
 - h) sadržaj i način vođenja registra pravnih i fizičkih osoba ovlaštenih za obavljanje energijskih audita u vidu elektronske baze podataka,
 - i) sadržaj i način vođenja registra uspješno obučениh stručno kvalificiranih osoba koje provode energijske audite,
 - j) način i uvjete provođenja neovisne kontrole izvješća o provedenim energijskim auditima i izdatim certifikatima,
 - k) sadržaj i način vođenja registra izdatih certifikata te
 - l) druga pitanja vezana uz provođenje energijskih audita i energijskog certificiranja zgrada.
- (5) Tijela uprave, jedinice lokalne samouprave, javna poduzeća, javne ustanove i druge organizacije koje vrše javne ovlasti, koji koriste zgrade ili dijelove zgrade koje imaju ukupnu korisnu površinu podova veću od 500 m², moraju ugovoriti energijski audit najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (6) Odgovorne osobe za zgrade ili dijelove zgrada iz stavka (5) ovoga članka omogućit će energijske audite zgrada, te osobama ovlaštenim za vršenje energijskih audita osigurati dostupnim sve raspoložive podatke i tehničku dokumentaciju o zgradi koja se pregleda.
- (7) Energijski audit zgrada ili dijelova zgrade mora biti izvršen prema vrsti i namjeni zgrade.
- (8) Korisnik zgrada ili dijelova zgrada iz stavka (5) ovoga članka koji je ugovorio energijski audit, dostavlja izvješće iz članka 32. stavak (4) ovoga zakona mjerodavnom ministarstvu prostornog uređenja i Agenciji u roku 30 dana od dana izvršenog energijskog audita.
- (9) Na prijedlog federalnog ministra prostornog uređenja Vlada odlukom propisuje najviši iznos naknade za usluge energijskog audita.
- (10) Propis o postupku za izračunavanje optimalnih troškova minimalnih zahtjeva za energijskim značajkama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.
- (11) Detaljnu studiju izvodljivosti za ugovor o energijskom učinku izrađuje ESCO. Detaljnom studijom izvodljivosti za ugovor o energijskoj učinkovitosti predlažu se mjere za poboljšanje energijske učinkovitosti i financijski model.
- (12) Detaljna studija izvodljivosti sastavni je dio ugovora o energijskom efektu.

Članak 27.

(Ovlast za obavljanje energijskih audita i/ili energijskog certificiranja zgrada)

- (1) Energijski audit i/ili energijsko certificiranje zgrada mogu obavljati samo pravne i fizičke osobe koje imaju ovlast za obavljanje energijskih audita i/ili energijskog certificiranja zgrada, sukladno ovom zakonu.
- (2) Ovlast iz stavka (1) ovoga članka daje se pravnoj i/ili fizičkoj osobi koja ispunjava uvjete propisane ovim zakonom i uredbom iz stavka (3) ovoga članka.
- (3) Vlada na usuglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva za prostorno uređenje donosi uredbu kojom, između ostaloga, propisuje:
 - a) uvjete i procedure potrebne za davanje, važenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlasti osobama za provođenje energijskog audita;
 - b) dokumentaciju potrebnu za davanje, važenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlasti osobama za provođenje energijskog audita;
 - c) postupak kod izmjene ovlaštenih osoba (imenovanih osoba i stručnih kvalificiranih osoba) za provođenje energijskih audita;
 - d) nadzor nad obavljanjem poslova ovlaštenih osoba;
 - e) program obuke za osobe koje provode energijske audite (u daljnjem tekstu: program obuke)
 - f) uvjete za davanje ovlasti za provođenje programa obuke;
 - g) sadržaj i način vođenja registra nositelja programa obuke i
 - h) nadzor nad radom nositelja programa obuke i oduzimanje ovlasti.
- (4) Ovlast za obavljanje energijskih audita na zahtjev pravne ili fizičke osobe daje, obnavlja i mijenja federalni ministar prostornog uređenja, sukladno prijedlogu Stručnog odbora za energijsku učinkovitost iz članka 30. ovoga zakona (u daljnjem tekstu: Stručni odbor).
- (5) Federalni ministar prostornog uređenja oduzet će ovlast za obavljanje energijskih audita ako:
 - a) ovlaštena osoba obavlja energijske audite u suprotnosti s ovim zakonom;
 - b) ovlaštena osoba ne ispunjava obveze iz ovoga zakona;
 - c) ovlaštena osoba prestane ispunjavati propisane uvjete za dobijanje ovlasti;
 - d) takvu preporuku da Stručni odbor.
- (6) Ovlast iz stavka (1) ovoga članka izdaje se na razdoblje četiri godine, a nakon isteka ovoga roka može biti obnovljeno sukladno uredbi iz stavka (3) ovoga članka.

Članak 28.

(Vrste ovlasti)

Ovlast iz članka 27. ovoga zakona daje se za:

- a) obavljanje energijskih audita i energijsko certificiranje zgrada s jednostavnim tehničkim sustavom,
- b) energijsko certificiranje zgrada sa složenim tehničkim sustavom,
- c) obavljanje energijskih audita zgrada sa složenim tehničkim sustavom i drugih izgrađenih objekata i

- d) obavljanje energijskih audita komunalnih usluga (javne rasvjete, opskrbe vodom, upravljanje otpadom i sl.).

Članak 29.

(Uvjeti za obavljanje energijskog audita)

- (1) Za obavljanje energijskog audita pravne osobe, između ostaloga, moraju:
 - a) imati sjedište u Federaciji BiH i biti registrirane za: projektiranje, arhitektonske i inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje, stručni nadzor izgradnje objekata i postrojenja, ili druge profesionalne djelatnosti u oblasti arhitekture ili građevinarstva i energetike;
 - b) imati najmanje tri stručno kvalificirane osobe u stalnom radnom odnosu na puno radno vrijeme sa VII. stupnjem stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sustava studiranja, iz oblasti arhitekture ili građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike.
- (2) Za obavljanje energijskog audita fizičke osobe, između ostaloga, moraju:
 - a) imati završen VII. stupanj stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sustava studiranja, iz oblasti arhitekture, građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike s najmanje pet godina radnog iskustva i
 - b) imati sklopljen ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti.
- (3) Pravna osoba koja posjeduje ovlast iz članka 28. točka c) može provoditi redovite energijske audite sustava centralnog grijanja, kao i sustava za klimatiziranje zgrade sukladno posebnom propisu.
- (4) Propis iz stavka (3) ovoga članka donosi ministar.

Članak 30.

(Stručni odbor za energijsku učinkovitost)

- (1) Stručni odbor se sastoji od pet članova, od kojih predsjednika i jednog člana predlaže federalni ministar prostornog uređenja, zamjenika predsjednika i jednog člana predlaže ministar, a jedan se član bira iz reda eksperata. Stručni odbor ima i tehničkog tajnika.
- (2) Stručni odbor iz stavka (1) ovoga članka rješenjem imenuje Vlada Federacije.
- (3) Za člana Stručnog odbora iz reda eksperata, na usuglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, imenuje se osoba koja ima akademski naziv doktora znanosti arhitektonske, građevinske, strojarke ili elektrotehničke struke.
- (4) Administrativno-tehničke i financijske poslove Stručnog odbora obavlja Federalno ministarstvo prostornog uređenja.
- (5) Stručni odbor se bira na razdoblje tri godine.
- (6) Način izbora članova Stručnog odbora, djelokrug rada, financiranje i naknada se definiraju uredbom iz članka 27. stavak (3) ovoga zakona.

Članak 31.

(Uvjeti za stručnu kvalificiranu osobu)

- Stručno kvalificirane osobe uposlene u pravnoj osobi koja je ovlaštena za obavljanje energijskih audita, između ostaloga, moraju:
- a) imati završen VII. stupanj spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sustava studiranja;
 - b) imati najmanje tri godine radnog iskustva u jednoj od sljedećih oblasti: u projektiranju, stručnom nadzoru izgradnje objekata i postrojenja, održavanju objekata i postrojenja, provođenju energijskih audita objekata, ispitivanju funkcioniranja postrojenja i utroška

energije, pružanju energijskih usluga ili u drugim stručnim poslovima u oblasti energetike i sl.;

- c) imati uvjerenje o uspješno završenom programu osposobljavanja za provođenje energijskog audita.

Članak 32.

(Dužnosti osoba ovlaštenih za obavljanje energijskih audita)

- (1) Pravne i fizičke osobe ovlaštene za obavljanje energijskih audita obavljaju energijske audite neovisno i objektivno, sukladno ovom zakonu, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i pravilima struke.
- (2) Osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su voditi evidenciju o izvršenim energijskim auditima i čuvati prateću dokumentaciju najmanje deset godina.
- (3) Osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su odgovoriti na zahtjev klijenta koji zahtijeva audit, sukladno odredbama ovoga zakona.
- (4) Nakon obavljenog energijskog audita osoba iz stavka (1) ovoga članka sačinjava izvješće koje sadrži:
 - a) podatke o potrošnji energije s indikatorima potrošnje objekta;
 - b) podatke o usklađivanju značajki zgrada s tehničkim propisima o energijskoj učinkovitosti zgrada i drugih propisa o energijskoj učinkovitosti;
 - c) procjenu energijske učinkovitosti i indikatora na temelju kojih je napravljena procjena;
 - d) prijedlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energijske učinkovitosti s procjenom uštede energije i načinom ostvarivanja ušteda;
 - e) procjenu isplativosti mjera poboljšanja energijske učinkovitosti;
 - f) prijedlog upravljanja energijom za poboljšanje energijske učinkovitosti.
- (5) Pravne osobe iz stavka (1) ovoga članka neće izvršiti energijski audit za klijenta:
 - a) koji u toj pravnoj osobi ima financijski interes uključujući ali ne ograničavajući se na dionice;
 - b) za koga su sudjelovali u financiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit;
 - c) koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili uposlenik, ili
 - d) kome je bračni drug i/ili srodnik u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stupnja, zaključno, kao i po tzbini do drugog stupnja, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili uposlenik.
- (6) Fizičke osobe is stavka (1) ovoga članka neće izvršiti energijski audit za klijenta:
 - a) za koga je sudjelovao u financiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit ili
 - b) ako su u međusobnom braku ili srodstvu u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stupnja, zaključno, kao i po tzbini do drugog stupnja, zaključno, ili s klijentom ima bilo kakav drugi financijski interes.
- (7) Godišnje izvješće o izvršenim energijskim auditima osobe iz stavka (1) ovoga članka dostavljaju Agenciji i mjerodavnom kantonalnom ministarstvu.
- (8) Izvješće iz stavka (7) ovoga članka obvezno sadrži opis stanja i mišljenje o mjerama koje se trebaju poduzeti kako bi se poboljšala energijska učinkovitost pregledanih objekata.
- (9) Stručno kvalificiranim osobama iz članka 31. ovoga zakona neće biti dozvoljeno vršiti energijski audit za klijenta:

- a) koji u toj pravnoj osobi imaju financijski interes uključujući ali ne ograničavajući se na dionice;
- b) za koga je sudjelovao u financiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit;
- c) koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili uposlenik, ili kome je bračni drug i/ili srodnik u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stupnja, zaključno, kao i po tazbini do drugog stupnja, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili uposlenik.

Članak 33.

(Certifikati o energijskoj učinkovitosti zgrada)

- (1) Na temelju izvješća iz stavka (4) članka 32. ovoga zakona, osobe koje imaju ovlasti iz članka 28. tč. a) i b) ovoga zakona, izdaju potvrdu o energijskoj učinkovitosti zgrade ili dijela zgrade (u daljnjem tekstu: Certifikat), sukladno uredbi iz stavka (4) članka 26. ovoga zakona.
- (2) Certifikat iz stavka (1) ovoga članka, između ostaloga, sadrži:
 - a) energetske značajke zgrade;
 - b) referentne vrijednosti;
 - c) preporuke koje su tehnički izvodljive za izgradnju, isplative i utječu na poboljšanje energijskih značajki zgrade.
- (3) Certifikat iz stavka (1) ovoga članka se izdaje na razdoblje do 10 godina.
- (4) Registar izdatih certifikata vodi Agencija.

Članak 34.

(Podatci o energijskim značajkama zgrade)

Pravne osobe iz članka 18. stavak (1) ovoga zakona dužne su na zgradama koje koriste za obavljanje djelatnosti na vidnom mjestu postaviti tablu na kojoj će se postaviti prva stranica Certifikata.

Članak 35.

(Eko-dizajn proizvoda)

Proizvodi koji koriste energiju mogu biti izloženi na tržištu samo ako ispunjavaju uvjete propisane za takav proizvod, ukoliko je njihova usuglašenost sa zahtjevima potvrđena u propisanoj proceduri i ako su označeni sukladno propisima koji se donose za tu vrstu proizvoda.

Članak 36.

(Energijski audit sustava za grijanje)

- (1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade s ugrađenim sustavom centralnog grijanja na bazi tekućih, plinovitih ili čvrstih goriva, nominalne snage više od 20 kW mora osigurati redovit energijski audit sustava za grijanje.
- (2) Energijski audit iz stavka (1) ovoga članka vršit će se sukladno ovom zakonu i propisu koji donosi ministar.
- (3) Propis iz stavka (2) ovoga članka obvezno sadrži:
 - a) formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovitih energijskih audita;
 - b) vremenske intervale za redovite energetske audite ovisno o tehničkim značajkama sustava;
 - c) procedure za obavljanje redovitih energijskih audita;
 - d) formu i sadržaj izvješća o redovitom energijskom auditu;
 - e) odgovornosti sudionika u energijskim auditima;
 - f) kaznene odredbe.
- (4) Izvješće o redovitom energijskom auditu sačinjava se nakon izvršenog pregleda sustava za grijanje i sadrži:
 - a) rezultate energijskog audita;

- b) preporuke za poboljšanje financijske isplativosti rada sustava za grijanje.

- (5) Preporuka iz stavka (4) alineja b) ovoga članka može biti utemeljena na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignuta visoka razina performansi sustava za centralno grijanje sukladno propisima.
- (6) Izvješće o redovitom energijskom auditu uručuje se vlasniku ili upravitelju zgrade.

Članak 37.

(Energijski audit sustava za klimatiziranje)

- (1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade s ugrađenim sustavom za klimatiziranje nominalne snage 12 kW ili više mora osigurati redovit energijski audit uređaja.
- (2) Energijski audit iz stavka (1) ovoga članka vrši se sukladno ovom zakonu i propisu koji donosi ministar.
- (3) Propis iz stavka (2) ovoga članka obvezno sadrži:
 - a) formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovitih energijskih audita;
 - b) vremenske intervale za redovite energetske audite ovisno o tehničkim značajkama sustava;
 - c) procedure za obavljanje redovitih energijskih audita;
 - d) formu i sadržaj izvješća o redovitom energijskom auditu;
 - e) odgovornosti sudionika u energijskim auditima;
 - f) kaznene odredbe.
- (4) Izvješće o redovitom energijskom auditu sačinjava se nakon izvršenog pregleda sustava za klimatiziranje i sadrži:
 - a) rezultate energijskog audita;
 - b) preporuke za poboljšanje financijske isplativosti rada sustava za klimatiziranje.
- (5) Preporuka iz stavka (4) alineja b) ovoga članka može biti utemeljena na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignuta visoka razina performansi sustava za centralno grijanje sukladno propisima.
- (6) Izvješće o redovitom energijskom auditu uručuje se vlasniku ili upravitelju zgrade.

Članak 38.

(Neovisni sustav kontrole)

- (1) Kontrolu provođenja postupka energijskih audita iz čl. 26., 36. i 37. ovoga zakona i izdavanja izvješća iz članka 32. stavak (4) ovoga zakona provodi Povjerenstvo za neovisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).
- (2) Povjerenstvo će provoditi kontrolu na temelju slučajne selekcije u najmanjem omjeru od 5% svih godišnje izdatih izvješća iz članka 32. stavak (4) ovoga zakona.
- (3) Tijekom kontrole Povjerenstvo će provjeriti vrijednost svih korištenih ulaznih podataka te izvršiti provjeru krajnjeg rezultata energijskog audita, te uvidom na licu mjesta i svrsishodnosti preporuka datih izvješćem iz članka 32. stavak (4) ovoga zakona.
- (4) Ukoliko Povjerenstvo kontrolom utvrdi povrede postupaka određenih uredbom iz članka 26. stavak (4) ovoga zakona, dat će preporuku federalnom ministru prostornog uređenja da pravnoj osobi ovlaštenoj za obavljanje energijskih audita oduzme ovlast za obavljanje energijskih audita.

Članak 39.

(Povjerenstvo za neovisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita)

- (1) Povjerenstvo iz članka 38. ovoga zakona na prijedlog Stručnog odbora rješenjem imenuje federalni ministar prostornog uređenja.

- (2) Povjerenstvo se sastoji od četiri člana koji se imenuju iz reda eksperata, visoke stručne spreme, koji imaju relevantno iskustvo u kreiranju, pripremi ili primjeni pravila struke ili tehničke regulative iz područja energijske učinkovitosti.
- (3) Članovima Povjerenstva pripada naknada za rad koja se financira iz sredstava pravne osobe ovlaštene za obavljanje energijskih audita čiji je rad predmet kontrole. Imenovanje, način rada i naknada za rad članova Povjerenstva propisuje se uredbom iz članka 26. stavak (4) ovoga zakona.
- (2) Sredstva za pružanje energijskih usluga osigurava: distributer energenata, operator distribucijskog sustava, mali opskrbljivač i/ili vlasnik objekta, u potpunosti ili djelomice, iz svojih osobnih izvora ili kroz financiranje treće strane putem društva za energijske usluge (ESCO).
- (3) Vrijednost investicije u primjeni mjera energijske učinkovitosti otplaćuje se od uštede energije realizirane u odnosu na osnovnu potrošnju energije u zgradi.
- (4) U pružanju energijskih usluga ESCO u cijelosti ili djelomice preuzima financijski, tehnički i komercijalni rizik u primjeni mjera energijske učinkovitosti, a na temelju izradene detaljne studije izvodljivosti, što se definira ugovorom iz stavka (1) ovoga članka.

VII. ENERGIJSKE USLUGE

Članak 40.

(Obveze dobavljača i distributera proizvoda koji koristi energiju)

- (1) Dobavljači i/ili distributeri proizvoda koji koriste energiju (u daljnjem tekstu: proizvoda) dužni su osigurati tehničku dokumentaciju proizvoda na službenim jezicima Bosne i Hercegovine, u kojoj se navodi količina energije koja se troši uporabom proizvoda u uobičajenim radnim uvjetima.
- (2) Dobavljači i/ili distributeri proizvoda dužni su u promet stavljati samo proizvode koji imaju naljepnicu s podacima o energijskoj učinkovitosti proizvoda.
- (3) Naljepnica iz stavka (2) ovoga članka mora biti vidno istaknuta i fiksirana na proizvodu u objektu u kojem se proizvod prodaje, te vidljiva u oglasu kojim se proizvod reklamira.
- (4) Ministar posebnim propisom definira izgled i sadržaj naljepnice iz stavka (2) ovoga članka ovisno o vrsti, kategoriji, značajkama i minimalnim zahtjevima za energijsku učinkovitost proizvoda.

Članak 41.

(Organiziranje energijske usluge)

- (1) Operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom koji su u sastavu vertikalno i/ili horizontalno integriranih energetske subjekata, mogu organizirati aktivnosti pružanja energijskih usluga u okviru integriranog energetske subjekta, pod uvjetom razdvajanja računa za ove djelatnosti ili angažiranjem neovisnog vršitelja energijskih usluga.
- (2) S ciljem realiziranja aktivnosti iz stavka (1) ovoga članka, operator distribucijskog sustava i opskrbljivač energijom informacije o ponudi za obavljanje energijskih usluga objavljuju na vlastitoj internet stranici i/ili u medijima.
- (3) Ponuda za obavljanje energijskih usluga mora sadržati podatke o indikatorima energijske učinkovitosti, mjerama energijske učinkovitosti, vršitelju energijskih usluga, cijenama, mehanizmima financiranja, modelu ugovora i druge informacije.
- (4) Mali operatori distribucijskog sustava i/ili mali opskrbljivači nisu dužni ponuditi i promovirati energijske usluge.

Članak 42.

(Ugovori o energijskom učinku)

- (1) Ugovor o energijskom učinku sačinjava se u pisanoj formi i, pored ostalih odredbi, sadrži sljedeće:
 - a) nazive ugovornih strana (uključujući i treće osobe, ako sudjeluju u financiranju);
 - b) podatke o osnovnoj potrošnji energije u zgradi;
 - c) procjenu energijske učinkovitosti;
 - d) utvrđivanje energijske i financijske uštede i ostvarivanje garantirane uštede;
 - e) način financiranja ulaganja u mjere poboljšanja energijske učinkovitosti;
 - f) način plaćanja energijske usluge i pravni lijek u slučaju neizvršavanja obveza plaćanja;
 - g) plan mjerenja i verifikacije ušteda i
 - h) druga prava i obveze ugovornih strana.

Članak 43.

(Osiguravanje individualnih uređaja za mjerenje potrošnje energije)

- (1) Operator distribucijskog sustava, opskrbljivač energijom, mali operator distribucijskog sustava i mali opskrbljivač dužni su krajnjim potrošačima energije ugraditi osobne individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije nabavljene po konkurentnim cijenama, odnosno ugraditi atestiran uređaj koji je samostalno nabavio krajnji potrošač energije, za svaki dio zgrade koji predstavlja neovisnu cjelinu a koji će krajnjim potrošačima energije pružiti točne podatke o trenutačnoj i ukupnoj potrošnji energije i vremenu korištenja, gdje god je to tehnički izvodivo i financijski opravdano u odnosu na moguće uštede energije.
- (2) Pravne osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su instalirati individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije, u slučaju kada postojeći uređaj za mjerenje potrošnje energije mora biti zamijenjen, ili kada se vrši rekonstrukcija zgrade, ili rekonstrukciju priključka na mrežu opskrbljivača, osim ako je to tehnički neizvodljivo ili financijski neisplativo u odnosu na procijenjene uštede na vremensko razdoblje pet godina, što se utvrđuje provođenjem energijskog audita.
- (3) Pravne osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su svake godine u prvih pet godina od stupanja na snagu ovoga zakona instalirati najmanje po 8% individualnih mjernih uređaja krajnjim potrošačima energije od ukupnog broja krajnjih potrošača energije, a zatim svake sljedeće godine po 12%.
- (4) Osobe iz stavka (1) ovoga članka moraju osigurati da se, ukoliko je to tehnički izvodljivo, obračun i fakturiranje potrošnje energije temelji na stvarnoj potrošnji energije. Uz fakturu/račun se dostavljaju i odgovarajuće informacije koje krajnjim potrošačima energije daju detaljno izvješće o trenutačnim troškovima energije.
- (5) Informacije iz stavka (4) ovoga članka trebaju sadržati i podatke o:
 - a) integralnim troškovima za potrošenu električnu energiju;
 - b) trenutačnim cijenama i stvarnoj potrošnji energije;
 - c) poređenju sadašnje energijske potrošnje s potrošnjom u istom razdoblju prethodne godine, po mogućnosti u grafičkoj formi;
 - d) gdje god je to moguće i korisno, poređenju potrošnje energije s prosječnom ili standardnom potrošnjom energije u istoj kategoriji;
 - e) kontakt informacijama za krajnjeg potrošača energije o organizacijama koje se bave energijskim uslugama i koje mogu pružiti informacije o eventualnim mjerama za poboljšanje energijske učinkovitosti.
- (6) Obračun na temelju stvarne potrošnje energije vrši se u redovitim intervalima kako bi se omogućilo korisnicima da učinkovito prate i korigiraju svoju stvarnu potrošnju

- energije, a najveći interval obračuna ne treba biti veći od mjesec dana.
- (7) Obračun mora biti prikazan na jasan i razumljiv način u ili uz ispostavljeni račun/fakturu.
- (8) Opskrbljivači energijom krajnjih potrošača energije moraju najmanje jednom godišnje uz račune/fakture ili na drugi primjeren način informirati krajnje potrošače energije o utjecaju načina potrošnje energije na okoliš i održivi razvoj, te na pogodan način obrazovati i usmjeravati kupce da racionalno i učinkovito koriste energiju.

VIII. FINANCIRANJE POBOLJŠANJA ENERGIJSKE UČINKOVITOSTI

Članak 44.

(Ekonomski poticaji)

- (1) Provedbeni propis o poticajnim mjerama, načinu njihove raspodjele i definiranju kriterija za poticanje energijske učinkovitosti donosi Vlada na prijedlog Ministarstva u suradnji s Federalnim ministarstvom prostornog uređenja.
- (2) Poticajne mjere mogu koristiti pravne osobe koje primjenjuju tehnologije i proizvode koji promoviraju energijsku učinkovitost.

Članak 45.

(Financiranje)

- (1) Poticaj kantonima i jedinicama lokalne samouprave za poboljšanje energijske učinkovitosti može biti ostvaren iz proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Fonda samo u slučaju kada se poduzimaju aktivnosti koje su sukladne EEAPF-u.
- (2) Kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu samostalno financirati pojedine aktivnosti pod uvjetom da te aktivnosti nisu u suprotnosti sa EEAPF-om.

IX. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Članak 46.

(Informacijski sustav Federacije Bosne i Hercegovine)

- (1) S ciljem osiguranja najveće razine dostupnosti informacija do uspostave Agencije Fond uspostavlja, vodi i održava informacijski sustav energijske učinkovitosti.
- (2) Podatci o mehanizmima za energijsku učinkovitost, financijski i pravni okviri usvojeni s ciljem postizanja indikativnih ciljeva za uštedu energije moraju biti javno objavljeni i proslijeđeni relevantnim sudionicima na tržištu.
- (3) Podatci iz stavka (2) ovoga članka obuhvaćaju:
- Strategiju energijske učinkovitosti iz članka 11. ovoga zakona;
 - implementiranje aktivnosti i mjera predviđenih Akcijskim planom iz članka 12. ovoga zakona;
 - indikativne ciljeve iz članka 4. ovoga zakona;
 - izvješće o realiziranju EEAPF-a iz stavka (3) članka 12. ovoga zakona uključujući i izvješće o financijskim sredstvima za njihovu provedbu;
 - planove i izvješća sukladno čl. 13., 14., 15. i 16. ovoga zakona;
 - podatke o ostvarenoj uštedi energije;
 - podatke o Energijskoj učinkovitosti po sektorima;
 - izvješće iz članka 17. ovoga zakona;
 - izvješće iz članka 19. ovoga zakona;
 - javni registar sukladno članku 29. stavak (4) ovoga zakona;
 - izvješće iz članka 32. stavak (7) ovoga zakona;
 - dobru praksu u sektoru energijske učinkovitosti i
 - sve druge relevantne informacije sukladno ovom zakonu i podzakonskim aktima.
- (4) Informacije prikupljene sukladno stavku (3) ovoga članka sadržavaju sljedeće:

- provedene aktivnosti i mjere za postizanje pojedinačnih indikativnih ciljeva;
 - realizirane projekte za postizanje indikativnih individualnih ciljeva koje financira Fond;
 - stvarnu prodaju energije za krajnje korisnike u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - odnos količine industrijske proizvodnje i/ili usluga i energije koja se koristi u procesu;
 - energijske indikatore zgrada sukladno članku 26. ovoga zakona;
 - energijske indikatore tehničkih sustava u zgradama i objektima sukladno čl. 36. i 37. ovoga zakona;
 - informacije o ostalim aktivnostima u svezi s primjenom ovoga zakona i podzakonskih akata.
- (5) Osobama iz članka 19. stavak (1) ovoga zakona Fond je obavezan na zahtjev dostaviti tražene podatke iz informacijskog sustava.
- (6) Mjerodavnim ministarstvima Fond svakih šest mjeseci dostavlja podatke iz informacijskog sustava izvješćem definiranim propisom iz članka 48. ovoga zakona.

Članak 47.

(Osoba koja pruža informacije)

Informacije sukladne članku 46. ovoga zakona osiguravaju se od:

- distributera energenata, operatora distribucijskog sustava, malih operatora distribucijskog sustava, opskrbljivača i malih opskrbljivača;
- velikih potrošača;
- vlasnika objekata;
- vlasnika sustava za centralno grijanje i sustava za klimatiziranje;
- resornih ministarstava, kantona, jedinica lokalne samouprave;
- Fonda;
- vršitelja energijskih usluga.

Članak 48.

(Sadržaj, struktura i način upravljanja informacijama)

Ministar će posebnim propisom odrediti sadržaj, strukturu i način prikupljanja i pružanja informacija, formu i sadržaj izvješćivanja.

X. UPRAVNI NADZOR I INSPEKCIJA

Članak 49.

(Nadzor)

Upravni nadzor obuhvaća nadzor nad primjenom odredbi ovoga zakona i drugih propisa, nadzor nad obavljanjem poslova određenih ovim zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose mjerodavna tijela kao i nadzor nad njihovim postupanjem obavlja Ministarstvo i Federalno ministarstvo za prostorno uređenje, svatko u okviru svojih mjerodavnosti, sukladno ovlastima propisanim ovim zakonom, Zakonom o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05) i Zakonom o upravnom postupku u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98 i 48/99). Ovo ne isključuje i suradnju s drugim mjerodavnim tijelima i organizacijama.

Članak 50.

(Inspekcija)

- (1) Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi ovoga zakona vrše Tržišno-turistička, Tehnička inspekcija i Urbanističko-ekološka inspekcija Federalne uprave za inspeksijske poslove, sukladno Zakonu o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 69/05) i građevinske inspekcije ustanovljene propisima na kantonalnoj razini.

- (2) Prilikom vršenja inspekcije inspektor ima pravo na slobodan pristup:
- prostoru nad kojim se vrši inspekcija;
 - bilo kojem dokumentu od značaja za predmet inspekcije.
- (3) Osoba odgovorna za prostor nad kojim se vrši inspekcija uložiti će svaki razuman napor da olakša poslove vršenja inspekcije, a posebice će:
- osigurati nesmetan pristup inspektoru u sve prostorije u redovitom radnom vremenu administracijskog osoblja;
 - imenovati predstavnika koji će izravno pomoći inspektoru;
 - podnijeti sve relevantne dokumente neophodne za pregled i, generalno,
 - izvršiti svaku razumnu radnju da olakša rad inspekcije.
- Ni u jednom trenutku prije, za vrijeme ili poslije inspeksijskog pregleda osoba zadužena za pomoć inspektoru neće ni na koji način ometati vršenje inspeksijskog pregleda.
- (4) Inspektor će nakon izvršenog inspeksijskog pregleda pripremiti izvješće s nalazima inspekcije sa svim relevantnim podatcima i dokumentima. Izvješće će biti poslato osobi mjerodavnoj za pregledani prostor u roku 14 dana od dana vršenja inspekcije. Odgovorna osoba će u roku 14 dana od dana prijema izvješća dostaviti prigovor na nalaz uz dostavu dokaza u prilog svojih tvrdnji. Inspektor će u roku 14 dana od dana prijema prigovora ispitati prigovor i dostaviti konačno izvješće odgovornoj osobi.
- (5) Na temelju izvješća inspektor za energijsku učinkovitost može:
- izdati instrukciju o tome kako treba postupati;
 - izreći mjere i poduzeti aktivnosti sukladno zakonu.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Članak 51.

(Javni sektor)

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj odgovorna osoba u javnom tijelu kada se utvrdi da javno tijelo ne poštuje odredbu iz članka 26. stavak (5) ovoga zakona.

Članak 52.

(Veliki potrošači)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen veliki potrošač za prekršaj ako:
- ne donese program poboljšanja energijske učinkovitosti sukladno članku 16. stavak (1) ovoga zakona;
 - ne dostavi godišnji program poboljšanja energijske učinkovitosti i izvješće sukladno članku 16. st. (3) i (4) ovoga zakona;
 - ne dostavi podatke o godišnjoj potrošnji energije sukladno članku 19. ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena odgovorna osoba velikih potrošača za bilo koji prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 53.

(Operator distribucijskog sustava)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen operator distribucijskog sustava za prekršaj ako:
- ne dostavi Izvješće, kako je navedeno u članku 17. stavak (1) ovoga zakona;
 - ne organizira ponudu energijskih usluga za krajnje potrošače sukladno odredbi članka 17. stavak (4) ovoga zakona;

- ne ugradi individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije sukladno odredbama članka 43. st. (1), (2) i (3) ovoga zakona;
 - dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz članka 43. stavak (5) ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena odgovorna osoba operatora distribucijskog sustava za bilo koji prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 54.

(Opskrbljivači energijom)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen opskrbljivač energijom za prekršaj ako:
- ne dostavi izvješće, kako je navedeno u članku 17. stavak (1) ovoga zakona;
 - ne organizira ponudu energijskih usluga za krajnje kupce sukladno odredbi članka 17. stavak (4) ovoga zakona;
 - dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz članka 43. stavak (5) ovoga zakona;
 - ne ugradi individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije sukladno odredbama članka 43. st. (1), (2) i (3) ovoga zakona;
 - postupi suprotno odredbi članka 43. stavak (8) ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena odgovorna osoba opskrbljivača za bilo koji prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 55.

(Ovlaštena pravna osoba)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjena pravna osoba ovlaštena za obavljanje energijskih audita za prekršaj ako:
- postupa suprotno odredbi članka 32. stavak (2) ovoga zakona;
 - ne odgovori na zahtjev klijenta kako je definirano u članku 32. stavak (3) ovoga zakona;
 - ne dostavi jednom godišnje izvješća kako je definirano u članku 32. stavak (7) ovoga zakona;
 - obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi članka 32. stavak (5) ovoga zakona;
 - stručno kvalificirana osoba, uposlana u pravnoj osobi, obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi članka 32. stavak (9) ovoga zakona;
 - ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih certifikata.
- (2) Pravnoj osobi iz stavka (1) ovoga članka koja napravi dva ili više prekršaja tijekom jedne kalendarske godine povući će se ovlast za vršenje energijskih audita sukladno članku 27. stavak (5) ovoga zakona.
- (3) Pravna osoba kojoj je oduzeta ovlast za vršenje energijskih audita i energijsko certificiranje moći će podnijeti novi zahtjev za izdavanje ovlasti u roku ne kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašena odgovornom za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 56.

(Ovlaštena fizička osoba)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ovlaštena za obavljanje energijskih audita za prekršaj ako:
- postupa suprotno odredbi članka 32. stavak (2) ovoga zakona;
 - ne odgovori na zahtjev klijenta kako je definirano u članku 32. stavak (3) ovoga zakona;
 - ne dostavi jednom godišnje izvješće kako je definirano u članku 32. stavak (7) ovoga zakona;

- d) obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi članka 32. stavak (6) ovoga zakona;
- e) ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih certifikata.
- (2) Fizičkoj osobi iz stavka (1) ovoga članka koja napravi dva ili više prekršaja tijekom jedne kalendarske godine povući će se ovlast za vršenje energijskih audita sukladno članku 27. stavak (5) ovoga zakona.
- (3) Fizička osoba kojoj je oduzeta ovlast za vršenje energijskih audita i energijsko certificiranje moći će podnijeti novi zahtjev za izdavanje ovlasti u roku ne kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašena odgovornom za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 57.

- (Isporučitelj i distributer proizvoda koji koriste energiju)
- (1) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 7.000,00 KM bit će kažnjen isporučitelj ili distributer proizvoda koji koriste energiju za prekršaj ako ne osigura informacije o proizvodima ili stavlja netočne informacije na naljepnicama energijske učinkovitosti iz članka 40. ovoga zakona ili rabi naljepnice iz članka 40. ovoga zakona na nezovoljen način.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena odgovorna osoba isporučitelja ili distributera proizvoda koji koriste energiju za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 58.

(Fond)

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena odgovorna osoba u Fondu ako ne postupi sukladno članku 46. st. (5) i (6) ovoga zakona.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 59.

(Podzakonski akti)

- (1) Sljedeći podzakonski akti neophodni za provođenje ovoga zakona donijet će se u roku šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu:
- Metodologija iz članka 4. stavak (4),
 - Propis iz članka 16. stavak (7),
 - Obrazac iz članka 17. stavak (2),
 - Pravilnik iz članka 24. stavak (3),
 - Lista iz članka 25. stavak (3),
 - Uredba iz članka 26. stavak (4),
 - Odluka iz članka 26. stavak (9),
 - Uredba iz članka 27. stavak (3),
 - Propis iz članka 29. stavak (5),
 - Rješenje iz članka 30. stavak (2),
 - Rješenje iz članka 39. stavak (1),
 - Propis iz članka 40. stavak (4),
 - Nacrt modela ugovora iz članka 42. stavak (5),
 - Propis iz članka 49.
- (2) Propis iz članka 26. stavak (10) ovoga zakona donijet će se u roku šest mjeseci od objave Komparativnog metodološkog okvira, definiranog člankom 5. Direktive 2010/31/EU u Službenom glasniku Europske unije.

Članak 60.

(Planovi održivog upravljanja energijom - SEAP)

Planovi održivog upravljanja energijom (SEAP) lokalnih zajednica, napravljeni u okviru projekta "Sporazum gradonačelnika", priznaju se kao Program iz članka 15. stavak (1) ovoga zakona, pod uvjetom da su usklađeni s Planom iz članka 14. stavak (1) ovoga zakona.

Članak 61.

(Usklađivanje s ovim zakonom)

U slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti s ovim zakonom primjenjivat će se ovaj zakon.

Članak 62.

(Odgoda početka primjene odredbe)

Odredbe članka 40. stavak (2) ovoga zakona primjenju se šest mjeseci nakon stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavak (4) ovoga zakona.

Članak 63.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedateljica
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, v. r.

На основу члана IV.B.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЕНЕРГИЈСКОЈ ЕФИКАСНОСТИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Проглашава се Закон о енергијској ефикасности у Федерацији Босне и Херцеговине, који је усвојио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома од 15.02.2017. године и на сједници Дома народа од 02.02.2017. године.

Број 01-02-160-01/17
15. марта 2017. године
Сарајево

Предсједник
Маринко Чавара, с. р.

ЗАКОН

О ЕНЕРГИЈСКОЈ ЕФИКАСНОСТИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим законом уређују се: енергијска ефикасност у крајњој потрошњи чије је повећање дјелатност од општег интереса, доношење и провођење планова за унапређење енергијске ефикасности, мјере за побољшање енергијске ефикасности укључујући енергијске услуге и енергијске аудите, обавезе јавног сектора, обавезе великих потрошача, права и обавезе крајњих потрошача, укључујући јавни, стамбени и комерцијални сектор у погледу примјене мјера енергијске ефикасности, начин финансирања побољшања енергијске ефикасности и друга питања од значаја за енергијску ефикасност у Федерацији Босне и Херцеговине.
- (2) Овај закон се не примјењује на енергијску ефикасност у постројењима за производњу, пренос, дистрибуцију и трансформацију енергије.

Члан 2.

(Сврха)

Сврха овог закона је да се остваре циљеви одрживог енергетског развоја: смањење негативних утицаја на животну околину, повећање безбједности снабдијевања енергијом, задовољавање потреба за енергијом крајњих потрошача и испуњење међународних обавеза које је Босна и

Херцеговина преузела у погледу смањења емисија гасова стаклене баште примјеном мјера енергијске ефикасности у крајњој потрошњи.

Члан 3.
(Дефиниције)

За потребе овог закона, примјењују се следеће дефиниције:

- 1) **"Агенција за енергијску ефикасности"** је правно лице надлежно за обављање стручних послова у циљу унапређења услова и мјера за рационалну употребу и штедњу енергије и енергената укључујући и повећање ефикасности коришћења енергије у свим секторима потрошње енергије.
- 2) **"Сертификат о енергијској ефикасности" (Сертификат)** значи потврду којом се означава енергијска ефикасност зграде или дијела зграде.
- 3) **"Даљинско гријање" или "даљинско хлађење"** је дистрибуција термалне енергије у облику паре, вруће воде или хлађене течности, од централног производног извора кроз мрежу до већег броја зграда или мјеста у циљу гријања или хлађења простора или за процесно гријање или хлађење.
- 4) **"Детаљна студија изводљивости"** је преглед који се обавља у циљу утврђивања:
 - а) анализе потреба за енергијом, односно, анализе потрошње енергије уговореног објекта (објеката) у почетном периоду;
 - б) идентификације предложених мјера енергијске ефикасности;
 - ц) потенцијалне енергијске и финансијске уштеде вредноване за сваку мјеру енергијске ефикасности и
 - д) вриједности потребне инвестиције за сваку мјеру енергијске ефикасности чији су резултати садржани у уговору о енергијском ефекту.
- 5) **"Директан утицај"** је утицај производа који стварно троше енергију за вријеме употребе.
- 6) **"Дистрибуција"** значи транспорт електричне енергије путем средњенапонског и нисконапонског дистрибутивног система, транспорт природног гаса путем нископритисног дистрибутивног система и транспорт топлотне енергије путем топловодног дистрибутивног система у циљу испоруке купцима, али не укључује снабдијевање.
- 7) **"Дистрибутер енергената"** је правно или физичко лице чија је дјелатност дистрибуција енергената у циљу испоруке енергената крајњем кориснику и дистрибутивним станицама које енергенте транспортују до крајњег корисника. Ова дефиниција не укључује операторе дистрибутивних система из тачке 35) овог члана.
- 8) **"Дистрибутер производа који користе енергију"** је трговац на мало или друго правно или физичко лице које продаје, издаје, нуди куповину на отплату или представља производе који користе енергију крајњим корисницима.
- 9) **"Друштво за енергијске услуге" (у даљем тексту: ЕСЦО)** је правно лице која пружа енергијске услуге на основу уговора о енергијском ефекту, или другог одговарајућег уговора, приликом вршења енергијског аудита, пројектовања, грађења, стручног надзора над грађењем, реконструкције, одржавања објеката, као и управљања и надзора над потрошњом енергије те притом прихвата финансијски ризик.
- 10) **"Еко-дизајн"** је скуп услова који се односе на системску интеграцију еколошких аспеката у дизајн производа, за вријеме њихове употребе, а у циљу смањивања свеукупног негативног утицаја производа на животну средину.
- 11) **"Енергијска ефикасност зграда"** значи израчунату или измјерену количину енергије која је потребна за задовољавање потражње за енергијом, повезаном са типичном употребом зграде која, између осталог, укључује и енергију која се користи за гријање, хлађење, вентилацију, загријавање топле воде и расвјету.
- 12) **"Енергијска ефикасност"** је однос између потрошене енергије и оствареног ефекта у услугама, роби или енергији.
- 13) **"Енергијска услуга"** је физичка корист, предност или добро добијено из комбинације енергије с енергијски ефикасном технологијом и/или дјеловањем, која може укључивати рад, одржавање и контролу потребне за пружање те услуге, која се испоручује на бази уговора и за коју је доказано да, у уобичајеним околностима, доводи до побољшања енергијске ефикасности која се може верификовати и измјерити или процијенити, и/или до уштеда примарне енергије.
- 14) **"Енергијски аудит"** је документовани поступак за стицање одговарајућих сазнања о постојећој потрошњи енергије зграде и енергијским карактеристикама зграде, дијела зграде или групе зграда које имају заједничке енергетске системе, технолошког процеса и/или индустријског постројења и осталих објеката, приватних или јавних услуга, за утврђивање и одређивање исплативости примјене мјера за побољшање енергијске ефикасности те израду извјештаја са прикупљеним информацијама и предложеним мјерама.
- 15) **"Енергетски субјекат"** је физичко или правно лице које обавља дјелатност производње, преноса, дистрибуције или снабдијевања енергијом.
- 16) **"Енергија"** значи све облике комерцијално расположиве енергије (електрична енергија, природни гас, укапљени природни гас, укапљени нафтни гас, сва горива за гријање и хлађење, угљен, тресет, биомаса и горива за превоз - искључујући авионска и бродска погонска горива).
- 17) **"Финансијски инструменти уштеда енергије"** су финансијски инструменти као што су фондови, субвенције, пореске олакшице, зајмови, финансирање од треће стране, уговори о енергијском ефекту, уговори о гарантованим уштедама енергије, спољно снабдијевање енергијом и остали сродни уговори које на тржишту нуде јавна или приватна тијела како би дјелимично или потпуно покрила почетни трошак пројекта примјене мјера за побољшање енергијске ефикасности.
- 18) **"Финансирање треће стране"** је уговорни споразум који обухвата трећу страну – осим снабдјевача/добављача енергијом и корисника мјере побољшања енергијске ефикасности – која обезбјеђује капитал за ту мјеру и зарачунава кориснику накнаду једнаку дијелу уштеда енергије постигнутих као резултат мјере побољшања енергијске ефикасности. Та трећа страна може али не мора бити друштво за енергијске услуге (ЕСЦО). Уколико трећа страна није друштво за енергијске услуге, она има могућност преузимања уговора о енергијској ефикасности, или другог одговарајућег уговора, којим је регулисано обављање енергијских услуга од друштва за енергијске услуге.
- 19) **"Фонд"** је Фонд за заштиту животне средине Федерације Босне и Херцеговине основан Законом о Фонду за заштиту околиша Федерације Босне и Херцеговине

- ("Службене новине Федерације БиХ", број 33/03), који финансијски подржава пројекте побољшања енергијске ефикасности.
- 20) **"Индикативни циљеви за уштеду енергије"** су планиране уштеде у финалној потрошњи енергије у Федерацији Босне и Херцеговине изражене како у апсолутном износу у GWh или еквивалентним јединицама, тако и у проценту финалне просјечне потрошње енергије.
- 21) **"Индикатори потрошње енергије"** су исказане или израчунате вриједности које показују потрошњу енергије у зависности од специфичности конструкције и представљају мјеру енергијске ефикасности.
- 22) **"Индиректан утицај"** је утицај производа који не троше енергију, али доприносе очувању енергије за вријеме употребе.
- 23) **"Инвеститор"** је правно или физичко лице које своја или посуђена средства улаже у изградњу новог или реконструкцију, поправак, односно, доградњу постојећег индивидуалног објекта становања, колективног објекта становања или његовог самосталног дијела, стамбено-пословног објекта, пословног објекта,
- 24) **"Испоручилац производа који користе енергију"** је произвођач, његов овлашћени представник, увозник или друго правно или физичко лице које производе који користе енергију ставља на тржиште.
- 25) **"Крајњи потрошач енергије"** је физичко или правно лице које купује енергију за сопствену потрошњу.
- 26) **"Правно лице овлашћено за обављање енергијског аудита"** је правно лице које испуњава услове наведене овим законом и овлашћено од Федералног министарства просторног уређења за обављање енергијских аудита.
- 27) **"Малим оператором дистрибутивног система" или "малим снабдјевачем"** сматра се правно лице које дистрибуише или прода мању количину енергије од количине еквивалентне енергије од 75 GWh годишње или запошљава мање од десет лица или чији годишњи приход не прелази 4.000.000,00 KM.
- 28) **"Механизми енергијске ефикасности"** су инструменти које користи Влада Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада), влада кантона или орган управе или јединице локалне самоуправе или јавне установе како би створили оквир подршке или подстицаја за учеснике на тржишту да наручују и пружају енергијске услуге и остале мјере енергијске ефикасности.
- 29) **"Министар"** се односи на федералног министра енергије, рударства и индустрије.
- 30) **"Министарство"** се односи на Федерално министарство енергије, рударства и индустрије.
- 31) **"Мјере енергијске ефикасности"** су радње и активности којима се на провјерљив, мјерљив и процјенљив начин постиже побољшање енергијске ефикасности.
- 32) **"Надлежна министарства"** у смислу овог закона су Федерално министарство енергије, рударства и индустрије, Федерално министарство просторног уређења, Федерално министарство околиша и туризма и Федерално министарство промета и комуникација.
- 33) **"Недозвољена употреба наљепнице"** представља коришћење наљепнице са подацима о енергијској ефикасности производа на начин који није предвиђен овим законом и подзаконским актима.
- 34) **"Носилац програма обуке"** је правно лице које је, у складу с условима прописаним овим законом и уредбом из члана 27. став (4), добило овлашћење за провођење програма обуке за лица која проводе енергијске аудите;
- 35) **"Оператор дистрибутивног система"** је правно лице одговорно за дистрибуцију, погон, управљање, одржавање, изградњу и развој електродистрибутивне мреже, или дистрибутивне мреже природног гаса или дистрибутивне мреже за пренос топлотне енергије за даљинско гријање и/или хлађење и прикључење нових потрошача енергије и произвођача.
- 36) **"Основна потрошња енергије"** је нормална потрошња енергије са нормалним трошковима енергије, те се користи као основа за поређење при одређивању будућих уштеда енергије.
- 37) **"Основне вриједности"** су вриједности које се користе за одређивање основне потрошње енергије и служе као полазни параметар за поређење енергијских карактеристика зграда, као и за одређивање могућности за смањење потрошње енергије.
- 38) **"Побољшање енергијске ефикасности"** је повећање ефикасног коришћења енергије у крајњој потрошњи, што је резултат техничко-технолошких промјена, промјена у управљању и/или у понашању потрошача енергије.
- 39) **"Потрошач са обавезом управљања енергијом"** је обезбник у јавном сектору зграда, јавна расвјета и други потрошачи енергије када имају статус корисника средстава Фонда.
- 40) **"Програми побољшања енергијске ефикасности"** су активности усмјерене на групе крајњих потрошача енергије и које уобичајено доводе до побољшања енергијске ефикасности која се може провјерити и измјерити или процијенити.
- 41) **"Производ који користи енергију"** је производ који за свој предвиђени рад треба енергију, укључујући и дијелове производа који су зависни од енергије, а који се стављају на тржиште и/или употребу као индивидуални производи.
- 42) **"Систем управљања енергијом"** је низ процеса који омогућавају коришћење податка и информација за одржање и побољшање енергијских карактеристика у циљу побољшања радне ефикасности, смањење интензитета енергије и смањење утицаја на животну средину. Систем се успоставља у оквиру стандарда BAS EN ISO 50001:2012.
- 43) **"Снабдјевач енергијом"** је енергетски субјект који се бави куповином и набавком, испоруком и продајом енергије/енергената крајњим корисницима.
- 44) **"Уговор о енергијском ефекту"** је уговор о пружању енергијских услуга закључен између корисника и углавном ЕСЦО-а по коме се провођење мјера плаћа према уговореном степену побољшања енергијске ефикасности.
- 45) **"Управљање енергијом"** је праћење и анализирање потрошње енергије, провођење енергијских аудита, енергијска сертификација зграда, провођење мјера енергијске ефикасности, успостављање и вођење информационог система за енергијску ефикасност.
- 46) **"Уштеда енергије"** је смањење потрошње енергије утврђено мјерењем или процјеном потрошње прије и послје примјене мјера за побољшање енергијске ефикасности, уз усклађивање са спољним условима који утичу на потрошњу енергије.
- 47) **"Велики потрошач енергије"** је крајњи потрошач енергије чија укупна годишња потрошња енергије прелази прописане граничне вриједности потрошње енергије.

- 48) "**Зградарство**" је дисциплина која проучава све што се односи на грађевински дио објекта, односно проучава елементе, склопове, типове конструкција, просте и сложене техничке системе у и на објекту, начин грађења, примјену материјала и потребну пројектну документацију за изградњу објекта.
- 49) "**Значајна обнова**" означава реконструкцију, реновирање или адаптацију зграде када су укупни трошкови, који се односе на омотач зграде или техничке системе зграде, већи од 25% вриједности зграде, не рачунајући вриједност земљишта на којем се зграда налази, односно, када се обнавља више од 25% површине омотача зграде.

II. ИНДИКАТИВНИ ЦИЉЕВИ

Члан 4.

(Индикативни циљеви за уштеду енергије)

- (1) Индикативни циљеви Федерације Босне и Херцеговине у остваривању уштеда у потрошњи енергије утврђују се Акционим планом за енергијску ефикасности Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БЕАПФ), а на основу обавеза утврђених Националним акционим планом енергијске ефикасности Босне и Херцеговине (НЕЕАП).
- (2) БЕАПФ је саставни дио Националног акционог плана енергијске ефикасности Босне и Херцеговине.
- (3) Индикативни циљеви израчунавају се на основу расположивих података за посљедњих пет година.
- (4) Методологију за израчунавање индикативних циљева утврђује Министарство.

III. НАДЛЕЖНОСТ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ПОЛИТИКЕ ЕНЕРГИЈСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Члан 5.

(Агенција за енергијску ефикасности)

- (1) Агенција за енергијску ефикасности (у даљем тексту: Агенција) је непрофитна организација, са својством правног лица, за обављање стручних послова на унапређењу услова и мјера за рационалну употребу и штедњу енергије и енергената, као и побољшање енергијске ефикасности у свим секторима потрошње енергије.
- (2) Агенција се региструје у складу с овим законом и другим прописима у Федерацији Босне и Херцеговине који регулишу ову област.
- (3) У циљу обезбјеђења највећег нивоа доступности информација Агенција успоставља, води и одржава информациони систем енергијске ефикасности.
- (4) Влада ће, на приједлог Надлежних министарстава, посебним прописом успоставити и уредити питања везана за надлежност, статусна питања и организацију Агенције.

Члан 6.

(Надлежности Агенције)

Надлежности Агенције, између осталог, су:

- а) промовисање енергијске ефикасности и енергијске уштеде;
- б) промовисање коришћења енергије из обновљивих извора у циљу побољшања квалитета животне средине и смањења емисије гасова са стакленичким ефектом;
- ц) креирање и провођење пројеката који демонстрирају енергијску ефикасност и коришћење чистих, обновљивих извора енергије;
- д) анализирање постојања и предлагање начина уклањања баријера које спречавају могућност

примјене мјера за побољшање енергијске ефикасности;

- е) анализирање могућности примјене критеријума заштите животне средине и критеријума енергијске ефикасности на урбани развој са посебним акцентом на урбани развој становања, на начин да се наведени критеријуми укључе у процедуру за издавање дозвола за грађење, односно, покретање иницијативе за постизање пореских олакшица за пројекте које примјењују ове критеријуме;
- ф) учествовање у изради, координацији и контроли провођења краткорочних и дугорочних планова за остварење циљева побољшања енергијске ефикасности;
- г) руковођење реализацијом пројеката и провођењем мјера из области енергијске ефикасности, у складу са програмима побољшања енергијске ефикасности;
- х) припремање годишњих извјештаја о резултатима проведених мјера предвиђених програмима побољшања енергијске ефикасности;
- и) вођење регистра издатих сертификата у зградарству и регистра обављених енергијских аудита у индустрији;
- ј) организовање благовременог информисања јавности о резултатима проведених мјера у различитим секторима;
- к) учествовање у припреми легислативе у области енергијске ефикасности;
- л) учествовање у реализацији међународних програма и пројеката.

Члан 7.

(Обезбјеђење испуњавања циљева до успостављања Агенције)

- (1) До успостављања Агенције послове који ће обезбиједити постизање индикативних циљева обављаће Министарство.
- (2) У циљу постизања индикативних циљева, Министарство послове из става (1) овог члана обавља у сарадњи и координацији са Федералним министарством просторног уређења, Федералним министарством околиша и туризма и Федералним министарством промета и комуникација, а у складу с њиховим надлежностима.

Члан 8.

(Надлежност Министарства)

- (1) Министарство проводи политику побољшања енергијске ефикасности.
- (2) У сарадњи са министарствима из члана 7. став (2) овог закона, Министарство припрема и Влади доставља усаглашен приједлог подзаконских аката које, у складу с овим законом, доноси Влада.
- (3) У погледу провођења политике побољшања енергијске ефикасности Министарство координише друге органе управе, установе, јавна предузећа и заинтересоване стране.
- (4) Министарство учествује у припреми прописа неопходних за усклађивање законодавства Федерације Босне и Херцеговине са прописима о енергијској ефикасности који су на снази у Енергетској заједници.

Члан 9.

(Надлежност кантона)

Влада кантона, или од ње задужени орган управе, у провођењу овог закона је задужена да:

- а) доноси План енергијске ефикасности на свом подручју;

- б) управља потрошњом енергије у зградама које органи владе, јавне службе и предузећа чији је оснивач кантон, користе за обављање дјелатности;
- ц) утврђује подстицајне мјере за побољшање енергијске ефикасности;
- д) води информациони систем енергијске ефикасности на нивоу кантона, у складу са прописом из члана 48. овог закона и
- е) пружа стручну помоћ јединицама локалне самоуправе на изради програма побољшања енергијске ефикасности ради њиховог усклађивања са ЕЕАПФ-ом.

Члан 10.

(Надлежност јединица локалне самоуправе)

Јединица локалне самоуправе:

- а) доноси општински и/или градски програм побољшања енергијске ефикасности;
- б) управља енергијом у зградама и другим изграђеним објектима које, за обављање дјелатности, користе органи локалне самоуправе, јавне службе и јавна предузећа чији је оснивач локална самоуправа;
- ц) информише грађане о могућностима побољшања енергијске ефикасности, значају и ефектима примјене мјера енергијске ефикасности у стамбеним објектима у власништву грађана;
- д) информише пословне субјекте о могућностима побољшања енергијске ефикасности, значају и ефектима примјене мјера енергијске ефикасности у пословним објектима;
- е) утврђује подстицајне мјере за побољшање енергијске ефикасности и
- ф) води информациони систем потрошње енергије у зградама наведеним у алинеји б) овог члана, у складу са прописом из члана 48. овог закона.

IV. СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ ЕНЕРГИЈСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Члан 11.

(Стратегија енергијске ефикасности)

- (1) Стратегија енергијске ефикасности (у даљем тексту: Стратегија) је саставни дио Енергетске стратегије Федерације Босне и Херцеговине.
- (2) Стратегија се састоји од:
 - а) политике за провођење енергијске ефикасности;
 - б) стратешког плана за имплементацију циљева енергијске ефикасности који садржи:
 - 1) индикативне циљеве за уштеду енергије;
 - 2) смјернице за постизање индикативних циљева;
 - ц) акционог плана који дефинише имплементацију стратешког плана.
- (3) Министарство израђује, Влада предлаже, а Парламент Федерације Босне и Херцеговине доноси Стратегију.
- (4) Стратегија се усваја за период од најмање десет година.
- (5) Политика и стратешки план се доносе за период од најмање десет година, разматрају се најмање сваке двије године и ажурирају према потреби, а њихове измјене и допуне врше се према процедури из става (3) овог члана.
- (6) Стратегија утврђује ниво и начин обезбјеђења финансијских средстава потребних за испуњење индикативних циљева за уштеду енергије.
- (7) До доношења политике из става (2) тачка а) овог члана Министарство припрема, а Влада, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, одлуком утврђује

привремене смјернице политике за провођење енергијске ефикасности.

- (8) Одлука из става (7) овог члана се почиње примјењивати након добијања сагласности од Парламента Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 12.

(Акциони план енергијске ефикасности)

- (1) На приједлог Министарства ЕЕАПФ, припремљен у сарадњи са надлежним министарствима из члана 7. став (2) овог закона, доноси Влада у року од 90 дана од доношења привремених смјерница из члана 11. став (7) овог закона.
- (2) ЕЕАПФ садржи:
 - а) индикативне циљеве за уштеду енергије за период од три године;
 - б) мјере енергијске ефикасности за остваривање индикативних циљева за уштеду енергије;
 - ц) временски оквир и носиоце активности за провођење мјера за постизање индикативних циљева;
 - д) процјену резултата напретка у остваривању циљева из претходног ЕЕАПФ-а (осим за први ЕЕАПФ) непосредно прије доношења новог и
 - е) процјену финансијских и других средстава потребних за провођење ЕЕАПФ-а, изворе и начин њиховог обезбјеђивања.
- (3) Министарство ће пратити провођење ЕЕАПФ-а и поднијети извештај о његовој реализацији на усвајање Влади најкасније до 30. априла у текућој години, за претходну годину.
- (4) Измјене и допуне ЕЕАПФ-а врше се према процедури из става (1) овог члана.
- (5) Ради ефикасног провођења мјера и постизања индикативних циљева из ЕЕАПФ законом се може основати фонд преко којег ће се реализовати подршка за јавни и приватни сектор у циљу испуњавања обавеза побољшања енергијске ефикасности.

Члан 13.

(Оперативни план за побољшање енергијске ефикасности у федералним институцијама)

- (1) Оперативни план за побољшање енергијске ефикасности у федералним институцијама управе (у даљем тексту: Оперативни план) обухвата:
 - а) мјере које треба провести у институцијама јавне управе;
 - б) динамику провођења мјера;
 - ц) средства неопходна за реализацију мјера, извори и начин њиховог обезбјеђивања.
- (2) Оперативни план из става (1) овог члана мора бити усклађен са ЕЕАПФ-ом и доноси се на период од три године.
- (3) На основу приједлога оперативних планова јавних институција достављених од одговорних лица јавних институција, Министарство предлаже, а Влада доноси трогодишњи оперативни план из става (1) овог члана, у року од 90 дана од дана доношења ЕЕАПФ-а.
- (4) Финансирање провођења Оперативног плана врши се из буџета Федерације Босне и Херцеговине, Фонда, јавно-приватних партнерстава и других извора финансирања.
- (5) Одговорно лице институције јавне управе Влади и Министарству доставља извештај о провођењу оперативног плана најмање једном годишње.

Члан 14.

(Кантонални планови енергијске ефикасности)

- (1) Сваки кантон ће, у року од шест мјесеци од дана доношења ЕЕАПФ, донијети План енергијске ефикасности на подручју кантона.
- (2) План из става (1) овог члана мора бити усаглашен са ЕЕАПФ-ом.
- (3) Трогодишњи план из става (1) овог члана, припремљен у сарадњи с органима локалне самоуправе, економским удружењима и удружењима за заштиту животне средине те другим заинтересованим лицима, доноси влада кантона.
- (4) Саставни дио плана из става (1) овог члана су планови за унапређење енергијске ефикасности јавних институција установљених на нивоу кантона.
- (5) План из става (1) овог члана, прије његовог усвајања, влада кантона доставља Министарству у циљу процјене његове усаглашености са ЕЕАПФ-ом.

Члан 15.

(Програми побољшања енергијске ефикасности јединица локалне самоуправе)

- (1) На основу кантоналних планова, јединице локалне самоуправе доносе општинске и/или градске програме побољшања енергијске ефикасности у року од шест мјесеци од дана усвајања кантоналног плана.
- (2) Програм из става (1) овог члана се доноси за три године и обухвата:
 - а) Приједлог мјера за остварење индикативних циљева за уштеду енергије у потрошњи на територији јединице локалне самоуправе, укључујући:
 - 1) планове адаптације и одржавања зграда и других изграђених објеката, које користи јединица локалне самоуправе, њене административне службе, јавна предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе;
 - 2) планове за побољшање енергијске ефикасности комуналних услуга (јавне расвјете, снабдијевање водом, управљање отпадом и сл.) и транспорта;
 - 3) специфичне мјере у зградама заштићеним као културно наслеђе и друге сличне врсте објеката;
 - 4) друге мјере које треба провести на територији јединице локалне самоуправе.
 - б) временски оквир за провођење мјера за постизање индикативних циљева;
 - ц) процјену финансијских и других средстава потребних за провођење програма из става (1) овог члана, изворе и начин њиховог обезбјеђивања.
- (3) Финансирање провођења програма из става (1) овог члана врши се из буџета јединице локалне самоуправе, Фонда, јавно-приватних партнерстава и других извора финансирања.
- (4) Јединица локалне самоуправе, програм из става (1) овог члана, прије усвајања, доставља влади кантона у циљу процјене његове усаглашености са планом из члана 14. овог закона.

Члан 16.

(Програм побољшања енергијске ефикасности великог потрошача)

- (1) Велики потрошач успоставља систем управљања енергијом и доноси програм побољшања енергијске ефикасности за период од три године.
- (2) Програм из става (1) овог члана садржи детаљну анализу великог потрошача према структури потрошње,

карактеристикама потрошње, процјену стања енергијске ефикасности, индикативне циљеве за уштеду енергије, мјере за унапређење енергијске ефикасности, изворе средстава и друге потребне податке.

- (3) Програм из става (1) овог члана Велики потрошач доноси у року од 90 дана од дана доношења Плана енергијске ефикасности кантона.
- (4) Велики потрошач је дужан да програм из става (1) овог члана достави Министарству ради провјере усклађености са планом усвојеним на кантоналном нивоу и ЕЕАПФ-ом.
- (5) Велики потрошач је дужан да, до 1. марта текуће године, достави Министарству извјештај о провођењу програма из става (1) овог члана који, између осталог, садржи анализу циљева постигнутих у претходној години као и будуће мјере.
- (6) Велики потрошач је обавезан да проводи мјере побољшања енергијске ефикасности и да:
 - а) успостави адекватну организациону структуру за управљање енергијом и одреди лице одговорно за управљање енергијом;
 - б) обезбиједи провођење енергијских аудита и примјену економски исплативих мјера енергијске ефикасности;
 - ц) успостави одговарајући информациони систем којим ће обезбиједити евиденцију праћења потрошње енергије.
- (7) Министар доноси пропис којим се утврђује гранична вриједност енергије за одређивање статуса великог потрошача, садржај програма за побољшање енергијске ефикасности из става (2) овог члана и извјештај о провођењу програма из става (4) овог члана.

Члан 17.

(Дистрибутер енергената, оператор дистрибутивног система и снабдјевач енергијом)

- (1) Дистрибутер енергената, оператор дистрибутивног система и снабдјевач енергијом Министарству подноси извјештај о раду једном годишње.
 - (2) Извјештај из става (1) овог члана обухвата:
 - а) преглед испоручене енергије и енергената, према структури крајњих потрошача енергије, категорији и врсти потрошње;
 - б) географску локацију њихових крајњих потрошача енергије;
 - ц) процјену стања енергијске ефикасности крајњих потрошача енергије;
 - д) приједлоге за мјере побољшања енергијске ефикасности код крајњих потрошача енергије;
 - е) друге податке, који могу да буду релевантни за енергијску ефикасност код крајњих потрошача енергије.
- Образац извјештаја из става (1) овог члана доноси Министарство.
- (3) Субјекти из става (1) овог члана дужни су обављати послове из своје надлежности на начин да не ометају испоруку енергијских услуга и других мјера побољшања енергијске ефикасности, или да не ометају развој тржишта енергијских услуга и других мјера побољшања енергијске ефикасности.
 - (4) Субјекти из става (1) овог члана дужни су сами, или ангажовањем других субјеката, омогућити крајњим потрошачима енергије:
 - а) енергијске услуге по конкурентним цијенама;
 - б) енергијске аудите, проведене на независан начин, по конкурентним цијенама.

- (5) Влада, на приједлог Министарства и Федералног министарства просторног уређења, може донијети посебан пропис којим ће одредити годишњу накнаду, у висини процијењених трошкова активности из става (4) овог члана, за субјекте из става (1) овог члана, а која се уплаћује Фонду.
- (6) У случају доношења прописа из става (5) овог члана субјекти из става (1) овог члана нису дужни испуњавати обавезе из става (4) овог члана.
- (7) Прописом из става (5) овог члана Влада може регулисати могућност склапања добровољних споразума са власницима индустријских постројења на начин да се дефинишу елементи за супституцију плаћања накнаде за емисију стакленичких гасова с инвестирањем у побољшање енергијске ефикасности.
- (8) Доношење прописа из става (5) овог члана не ослобађа субјекте из става (1) овог члана од суздржавања од сваког понашања које ће ометати или угрозити пружање енергијских услуга, енергијских аудита или примјену мјера побољшања енергијске ефикасности.

V. МЈЕРЕ ЕНЕРГИЈСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Члан 18.

(Обавезе јавног сектора)

- (1) Органи јавне управе, организације, регулаторна тијела, јавне установе, агенције, јединице локалне самоуправе и јавна предузећа дужна су да врше управљање енергијом у просторијама у којима послују и другим средствима са којима послују.
- (2) Управљање енергијом обухвата обуку и едукацију својих запослених, као и успостављање и примјену критеријума енергијске ефикасности у поступцима набавке добара и услуга.
- (3) У сврху испуњења својих обавеза, субјекти у јавном сектору ће:
- периодично, а најмање једном годишње анализирати потрошњу енергије;
 - проводити енергијски аудит, у складу с овим законом и другим прописима који регулишу ову област и обезбиједити добијање сертификата о енергијској ефикасности објеката у функцији јавног сектора;
 - усвојити програм побољшања енергијске ефикасности;
 - имплементирати мјере програма енергијске ефикасности;
 - проводити, одржавати и развијати систем информација о енергијској ефикасности, а посебно систем контроле над потрошњом енергије;
 - достављати Агенцији и Министарству податке о укупно утрошеној енергији, у складу са прописом из члана 48. овог закона.
- (4) Одредбе ст. (1) и (2) примјењиваће и велики потрошачи у вршењу својих дјелатности, као и сви потрошачи енергије када користе средства за енергијску ефикасност добијена од Фонда, у складу са условима прописаним од Фонда.

Члан 19.

(Достављање података о годишњој потрошњи енергије)

- (1) Јединице локалне самоуправе, кантони и Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине, у складу са прописом из члана 48. овог закона, извјештајем достављају Агенцији податке о годишњој потрошњи енергије у зградама и другим

изграђеним објектима које користе, са описом фактора који утичу на ниво потрошње, не касније од 1. марта текуће године за претходну годину.

- (2) Извјештај из става (1) овог члана, обухвата:
- укупну потрошњу енергије по енергентима;
 - укупну потрошњу енергије по типу зграде у оквиру јавног сектора (зграде органа управе, образовање, култура, друго);
 - корисне површине зграде;
 - број запослених и број корисника;
 - укупне трошкове за енергију, по енергентима за сваки тип зграде.
- (3) Агенција ће податке из ст. (1) и (2) овог члана уврстити у информациони систем из члана 46. став (1) овог закона.

Члан 20.

(Обновљиви извори енергије)

- (1) Употреба обновљивих извора енергије за производњу електричне или топлотне енергије сматра се мјером енергијске ефикасности у смислу овог закона ако:
- је електрична или топлотна енергија из ОИЕиЕК произведена на згради, или помоћним објектима зграде, у којој се користи;
 - специфични обновљиви извор енергије није већ обухваћен подстицајним мјерама или ако електрична енергија произведена из тог обновљивог извора енергије није намијењена за продају.
- (2) Физичка и правна лица, које користе обновљиве изворе енергије из става (1) овог члана, могу да користе средства намијењена за пројекте енергијске ефикасности.

Члан 21.

(Јавне набавке добара и услуга)

- (1) У складу са прописима који регулишу област јавних набавки, корисници средстава буџета Федерације Босне и Херцеговине или буџета кантона или јединица локалне самоуправе ће, при одлучивању о избору добављача у поступку јавне набавке, енергијску ефикасности робе и услуга оцјењивати заједно са осталим критеријумима и приоритет ће бити дат, под једнаким условима, за набавку опреме и услуга које омогућавају већи степен енергијске ефикасности.
- (2) Код расписивања јавне набавке за куповину или закуп зграде или дијела зграде, или реконструкцију зграде или дијела зграде, односно, за услугу пројектовања зграде или дијела зграде, за потребе субјекта јавног сектора, критеријум који дефинише енергијску ефикасност изграђене или пројектоване зграде или дијела зграде не може бити бодован испод нивоа од 20 % од укупног броја бодова.
- (3) При куповини или закупу зграде или дијела зграде, субјекат јавног сектора ће, у случају једнаког нивоа испуњености критеријума из става (2) овог члана, предност дати згради или дијелу зграде која има виши ниво енергијске ефикасности, документован сертификатом из члана 33. овог закона.

Члан 22.

(Обавезе власника зграде)

- (1) При продаји или изнајмљивању зграде или дијелова зграде, у огласу о продаји или изнајмљивању, мора бити наведен индикатор енергијске карактеристике зграде или дијела зграде.
- (2) Одредба из става (1) овог члана ступа на снагу 18 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

- (3) Одредба из става (1) овог члана не односи се на зграде и друге изграђене објекте са листе из члана 25. став (3) овог закона.
- (4) Прије преноса права власништва над зградом или дијелом зграде са продавца на купца, или прије ступања на снагу уговора о закупу зграде или дијела зграде, продавац, односно закуподавац је дужан да купцу, односно, закупопримцу предочи на увид сертификат из члана 33. овог закона.
- (5) Одредба из става (4) овог члана ступа на снагу 18 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 23.

(Обавезе инвеститора)

Уз захтјев за издавањем дозволе за употребу нове грађевине, или за промјену намјене грађевине, инвеститор је дужан приложити сертификат из члана 33. овог закона.

VI. ЕНЕРГИЈСКИ АУДИТ И СЕРТИФИКОВАЊЕ

Члан 24.

(Енергијске карактеристике зграде)

- (1) Енергијске карактеристике зграде утврђују се на основу стварног или процијењеног износа енергије која се троши у зависности од врсте и намјене зграде, што укључује гријање, припрему топле воде, хлађење, вентилацију, освјетљење и погон апарата, опреме и уређаја инсталираних у згради.
- (2) Количина енергије из става (1) овог члана, мора бити изражена кроз индикаторе који се обрачунавају узимајући у обзир задату унутрашњу температуру зграде, топлотну изолацију овојнице зграде, перформансе техничких система зграде, дизајн и локацију зграде, климатске услове, утицај сусједних објеката, сопствену производњу енергије и све остале факторе који утичу на потрошњу енергије.
- (3) Правилник о минималним захтјевима за енергијским карактеристикама зграда доноси федерални министар просторног уређења.
- (4) Правилник из става (3) овог члана садржи методологију утврђивања захтјева за енергијским карактеристикама зграда у зависности од врсте и намјене зграде, карактеристика топлотне изолације зграде, потрошње енергије за обезбјеђење топле воде и других захтјева у погледу енергијске ефикасности.
- (5) Ревизија захтјева за енергијским карактеристикама зграда врши се најмање једном у периоду од пет година и мора узети у обзир технички прогрес у грађевинском сектору.

Члан 25.

(Нове зграде)

- (1) Пројекат за изградњу нове зграде, значајна обнова постојеће зграде мора бити у складу са захтјевима за енергијским карактеристикама зграда, у складу с овим законом.
- (2) Пројекат из става (1) овог члана мора предвидјети индивидуална мјерила потрошње електричне или топлотне енергије, односно природног гаса за сваку индивидуалну јединицу у објекту.
- (3) Федерални министар просторног уређења, на приједлог кантоналних министарства надлежних за просторно уређење, институција надлежних за културно-историјско наслеђе и вјерских заједница утврђује листу зграда и других изграђених објеката на које се не односе обавезе из става (1) овог члана.
- (4) Приликом утврђивања листе из става (3) овог члана, потребно је укључити објекте који су:

- а) зграде које су службено заштићене као дио културно-историјског наслеђа или због њихове посебне архитектонске или историјске важности уколико би усклађеност с одређеним минималним захтјевима за енергијским карактеристикама неприхватљиво промијенила њихов изглед или особине;
 - б) зграде које се користе као вјерски објекти или мјеста за обављање вјерских активности;
 - ц) привремени објекти са роком употребе од двије године или краће, индустријски комплекси, радионице и нестамбене пољопривредне зграде са ниском потрошњом енергије;
 - д) стамбене зграде, које се користе или које су намијењене за коришћење на период краћи од четири мјесеца годишње или за ограничену годишњу употребу и с очекиваном потрошњом енергије која је мања од 25% цијелогодишње употребе;
 - е) самостојеће зграде с укупном корисном подном површином мањом од 50m².
- (5) Приликом подношења захтјева за издавање урбанистичке сагласности за индивидуалне објекте, зграде или групе зграда, инвеститор мора, у склопу идејног пројекта, приложити анализу употребе алтернативних система снабдијевања енергијом.
 - (6) Анализа из става (5) овог члана узима у обзир еколошку и економску изводљивост високо дјелотворних наведених алтернативних система, ако су такви доступни:
 - а) децентрализовани систем снабдијевања базиран на обновљивим изворима енергије;
 - б) когенерацију;
 - ц) даљинско или блок гријање или хлађење, посебно гдје је то базирано на потпуном или дјелимичном коришћењу обновљивих извора енергије;
 - д) топлотне пумпе.
 - (7) Документација, на којој је анализа из става (5) овог члана заснована у циљу верификације, мора бити доступна органу надлежном за издавање урбанистичке сагласности.
 - (8) На основу увида у анализу и документацију из ст. (5) и (7) овог члана, орган надлежан за издавање урбанистичке сагласности дужан је дефинисати услове за примјену система снабдијевања енергијом.

Члан 26.

(Енергијски аудит и студија изводљивости за уговор о енергијској ефикасности)

- (1) Енергијски аудит свих крајњих потрошача, сектора јавних комуналних услуга, укључујући домаћинства, комерцијалне потрошаче и мале и средње индустријске потрошаче, врши се искључиво на основу правила струке, објективно и потпуно независно.
- (2) Сврха енергијског аудита је утврђивање исплатљивости могућности за смањење крајње потрошње енергије, у складу са прописом из става (10) овог члана и утврђивање остварених уштеда након примјене мјера енергијске ефикасности.
- (3) Енергијски аудит се састоји од:
 - а) прикупљање података;
 - б) мјерења крајње потрошње енергије;
 - ц) процјене енергијске ефикасности и
 - д) идентификовања мјера за уштеду енергије.
- (4) Влада, на усаглашени приједлог Министарства и Федералног министарства просторног уређења, уредбом прописује:

- a) начин, услове и рокове провођења енергијских аудита;
- б) садржај извјештаја о енергијском аудиту;
- ц) начин и методологију енергијског сертификавања зграда укључујући дефинисање врсте зграда на које се сертификат односи;
- д) садржај и изглед сертификата;
- е) зграде јавне намјене које имају обавезу енергијског аудита и јавног излагања енергијског сертификата;
- ф) типове зграда према намјени и броју часова гријања;
- г) начин утврђивања енергијске класификације зграда;
- х) садржај и начин вођења регистра правних и физичких лица овлашћених за обављање енергијских аудита у виду електронске базе података;
- и) садржај и начин вођења регистра успјешно обучених стручно квалификованих лица која проводе енергијске аудите;
- ј) начин и услове провођења независне контроле извјештаја о проведеним енергијским аудитима и издатим сертификатима;
- к) садржај и начин вођења регистра издатих сертификата те
- л) друга питања везана за провођење енергијских аудита и енергијског сертификавања зграда.
- (5) Органи управе, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, јавне установе и друге организације које брше јавна овлашћења, који користе зграде или дијелове зграде које имају укупну корисну површину подова већу од 500 m², морају уговорити енергијски аудит најкасније годину дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (6) Одговорна лица за зграде или дијелове зграда из става (5) овог члана омогућиће енергијске аудите зграда, те лицима овлашћеним за вршење енергијских аудита, обезбиједити доступним све расположиве податке и техничку документацију о згради која се прегледа.
- (7) Енергијски аудит зграда или дијелова зграде мора бити извршен према врсти и намјени зграде.
- (8) Корисник зграда или дијелова зграда, из става (5) овог члана, који је уговорио енергијски аудит доставља извјештај из члана 32. став (4) овог закона надлежном министарству просторног уређења и Агенцији у року од 30 дана од дана извршеног енергијског аудита.
- (9) На приједлог федералног министра просторног уређења Влада одлуком прописује највиши износ накнаде за услуге енергијског аудита.
- (10) Пропис о поступку за израчунавање оптималних трошкова минималних захтјева за енергијским карактеристикама зграда доноси федерални министар просторног уређења.
- (11) Детаљну студију изводљивости за уговор о енергијском ефекту израђује ЕСЦО. Детаљном студијом изводљивости за уговор о енергијској ефикасности предлажу се мјере за побољшање енергијске ефикасности и финансијски модел.
- (12) Детаљна студија изводљивости је саставни дио уговора о енергијском ефекту.
- која имају овлашћење за обављање енергијских аудита и/или енергијског сертификавања зграда, у складу с овим законом.
- (2) Овлашћење из става (1) овог члана даје се правном и/или физичком лицу које испуњава услове прописане овим законом и уредбом из става (3) овог члана.
- (3) Влада, на усаглашени приједлог Министарства и Федералног министарства за просторно уређење, доноси уредбу којом се, између осталог, прописује:
- a) услове и процедуре потребне за давање, важење, обнављање, измјену и одузимање овлашћења лицима за провођење енергијског аудита;
- б) документацију потребна за давање, важење, обнављање, измјену и одузимање овлашћења лицима за провођење енергијског аудита;
- с) поступак код измјене овлашћених лица (именованих лица и стручних квалификованих лица) за провођење енергијских аудита;
- д) надзор над обављањем послова овлашћених лица;
- е) програм обуке за лица која проводе енергијске аудите (у даљем тексту: програм обуке)
- ф) услове за давање овлашћења за провођење програма обуке;
- г) садржај и начин вођења регистра носилаца програма обуке и
- х) надзор над радом носилаца програма обуке и одузимање овлашћења.
- (4) Овлашћење за обављање енергијских аудита, на захтјев правног или физичког лица, даје, обнавља и мијења федерални министар просторног уређења, у складу са приједлогом Стручног одбора за енергијску ефикасност из члана 30. овог закона (у даљем тексту: Стручни одбор).
- (5) Федерални министар просторног уређења одузеће овлашћење за обављање енергијских аудита ако:
- a) овлашћено лице обавља енергијске аудите у супротности с овим законом;
- б) овлашћено лице не испуњава обавезе из овог закона;
- ц) овлашћено лице престане да испуњава прописане услове за добијање овлашћења;
- д) такву препоруку да Стручни одбор.
- (6) Овлашћење из става (1) овог члана издаје се на период од четири године, а након истека овог рока може бити обновљено, у складу с уредбом из става (3) овог члана.

Члан 28.

(Врсте овлашћења)

Овлашћење из члана 27. овог Закона даје се за:

- a) обављање енергијских аудита и енергијско сертификавање зграда са једноставним техничким системом;
- б) енергијско сертификавање зграда са сложеним техничким системом;
- ц) обављање енергијских аудита зграда са сложеним техничким системом и других изграђених објеката и
- д) обављање енергијских аудита комуналних услуга (јавне расвјете, снабдијевање водом, управљање отпадом и сл.).

Члан 29.

(Услови за обављање енергијског аудита)

- (1) За обављање енергијског аудита правна лица, између осталог, морају:
- a) имати сједиште у Федерацији Босне и Херцеговине и бити регистрована за: пројектовање,

Члан 27.

(Овлашћење за обављање енергијских аудита и/или енергијског сертификавања зграда)

- (1) Енергијски аудит и/или енергијско сертификавање зграда могу да обављају само правна и физичка лица

- архитектонске и инжењерске дјелатности и техничко савјетовање, стручни надзор изградње објеката и постројења, или друге професионалне дјелатности у области архитектуре или грађевинарства и енергетике,
- б) имати најмање три стручно квалификована лица у сталном радном односу на пуно радно вријеме са VII степеном стручне спреме или високо образовање другог циклуса Болоњског система студирања, из области архитектуре или грађевинарства, машинства и електротехнике.
- (2) За обављање енергијског аудита физичка лица, између осталог, морају:
- а) имати завршен VII степен стручне спреме или високо образовање другог циклуса Болоњског система студирања, из области архитектуре, грађевинарства, машинства и електротехнике са најмање пет година радног искуства и
- б) имати склопљен уговор о осигурању од професионалне одговорности.
- (3) Правно лице које поседује овлашћење из члана 28. тачка ц) може да проводи редовне енергијске аудите система централног гријања, као и система за климатизацију зграде, у складу са посебним прописом.
- (4) Пропис из става (3) овог члана доноси Министар.

Члан 30.

(Стручни одбор за енергијску ефикасност)

- (1) Стручни одбор се састоји од пет чланова, од којих предсједника и једног члана предлаже Федерални министар просторног уређења, замјеника предсједника и једног члана предлаже Министар, а један члан се бира из реда експерата. Стручни одбор има и техничког секретара.
- (2) Стручни одбор из става (1) овог члана рјешењем именује Влада Федерације.
- (3) За члана Стручног одбора из реда експерата, на усаглашени приједлог Министарства и Федералног министарства просторног уређења, именује се лице које има академски назив доктора наука архитектонске, грађевинске, машинске или електротехничке струке.
- (4) Административно-техничке и финансијске послове Стручног одбора обавља Федерално министарство просторног уређења.
- (5) Стручни одбор се бира на период од три године.
- (6) Начин избора чланова Стручног одбора, дјелокуп рад, финансирање и накнада се дефинише уредбом из члана 27. став (3) овог закона.

Члан 31.

(Услови за Стручно квалификовано лице)

- Стручно квалификована лица, запослена у правном лицу овлашћеном за обављање енергијских аудита, између осталог, морају:
- а) имати завршен VII степен спреме или високо образовање другог циклуса Болоњског система студирања;
- б) имати најмање три године радног искуства, у једној од сљедећих области: у пројектовању, стручном надзору изградње објеката и постројења, одржавању објеката и постројења, провођењу енергијских аудита објеката, испитивању функционисања постројења и утрошка енергије, пружању енергијских услуга или у другим стручним пословима у области енергетике и сл.;
- ц) имати увјерење о успјешно завршеном програму оспособљавања за провођење енергијског аудита.

Члан 32.

(Дужности лица овлашћених за обављање енергијских аудита)

- (1) Правна и физичка лица овлашћена за обављање енергијских аудита обављају енергијске аудите независно и објективно, у складу са овим законом, подзаконским актима, техничким прописима и правилима струке.
- (2) Лица из става (1) овог члана дужна су да воде евиденцију о извршеним енергијским аудитима и чувају пратећу документацију најмање десет година.
- (3) Лица из става (1) овог члана дужна су да одговоре на захтјев клијента који захтијева аудит у складу с одредбама овог закона.
- (4) Након обављеног енергијског аудита, лице из става (1) овог члана сачињава извјештај, који садржи:
- а) податке о потрошњи енергије с индикаторима потрошње објекта;
- б) податке о усклађивању карактеристика зграда са техничким прописима о енергијској ефикасности зграда и других прописа о енергијској ефикасности;
- ц) процјену енергијске ефикасности и индикатора на основу којих је направљена процјена;
- д) приједлог мјера за смањење потрошње енергије и побољшање енергијске ефикасности са процјеном уштеде енергије и начином остваривања уштеда;
- е) процјену исплативости мјера побољшања енергијске ефикасности;
- ф) приједлог управљања енергијом за побољшање енергијске ефикасности.
- (5) Правна лица из става (1) овог члана неће извршити енергијски аудит за клијента:
- а) који у том правном лицу има финансијски интерес, укључујући, али не ограничавајући се на дионице;
- б) за кога је учествовао у финансирању, изради дијела плана, припреми пројекта, професионалном надзору изградње, изградњи или одржавању објекта за који је затражен енергијски аудит;
- ц) који је члан надзорног одбора или управе, управног одбора, представник, пуномоћник или запосленик, или
- д) коме је брачни друг и/или сродник у првој линији или у побочној линији до трећег степена, закључно, као и по тазбини до другог степена, закључно, члан надзорног одбора или управе, Управног одбора, представник, пуномоћник или запосленик.
- (6) Физичка лица из става (1) овог члана неће извршити енергијски аудит за клијента:
- а) за кога је учествовао у финансирању, изради дијела плана, припреми пројекта, професионалном надзору изградње, изградњи или одржавању објекта за који је затражен енергијски аудит или
- б) ако су у међусобном браку или сродству у првој линији или у побочној линији до трећег степена, закључно, као и по тазбини до другог степена, закључно, или са клијентом има било какав други финансијски интерес.
- (7) Годишњи извјештај о извршеним енергијским аудитима лица из става (1) овог члана достављају Агенцији и надлежном кантоналном министарству.
- (8) Извјештај из става (7) овог члана обавезно садржи опис стања и мишљење о мјерама које се требају предузети да би се побољшала енергијска ефикасност прегледаних објеката.

- (9) Стручно квалификованим лицима из члана 31. овог закона неће бити дозвољено да обављају енергијски аудит за клијента:
- који у том правном лицу има финансијски интерес, укључујући, али не ограничавајући се на дионице;
 - за кога је учествовао у финансирању, изради дијела плана, припреми пројекта, професионалном надзору изградње, изградњи или одржавању објекта за који је затражен енергијски аудит;
 - који је члан надзорног одбора или управе, управног одбора, представник, пуномоћник или запосленик, или
 - коме је брачни друг и/или сродник у првој линији или у побочној линији до трећег степена, закључно, као и по тазбини до другог степена, закључно, члан надзорног одбора или управе, Управног одбора, представник, пуномоћник или запосленик.
- ц) процедуре за обављање редовних енергијских аудита;
- д) форму и садржај извјештаја о редовном енергијском аудиту;
- е) одговорности учесника у енергијским аудитима;
- ф) казнене одредбе.
- (4) Извјештај о редовном енергијском аудиту се сачињава након извршеног прегледа система за гријање и садржи:
- резултате енергијског аудита,
 - препоруке за побољшање финансијске исплативости рада система за гријање.
- (5) Препорука из става (4) алинеја б) овог члана може бити заснована на најбољим расположивим техникама или на добрим искуствима из сличних ситуација на којима је постигнут висок ниво перформанси система за централно гријање у складу са прописима.
- (6) Извјештај о редовном енергијском аудиту се уручује власнику или управитељу зграде.

Члан 33.

(Сертификати о енергијској ефикасности зграда)

- На основу извјештаја из става (4) члана 32. овог закона, лица која имају овлашћења из члана 28. тч. а) и б) овог закона, издају потврду о енергијској ефикасности зграде или дијела зграде (у даљем тексту: Сертификат), у складу с уредбом из става (4) члана 26. овог закона.
- Сертификат из става (1) овог члана, између осталог, садржи:
 - енергијске карактеристике зграде;
 - референтне вриједности;
 - препоруке које су технички изводљиве за изградњу, исплативе и утичу на побољшање енергијских карактеристика зграде.
- Сертификат из става (1) овог члана се издаје на период до десет година.
- Регистар издатих сертификата води Агенција.

Члан 34.

(Подаци о енергијским карактеристикама зграда)

Правна лица из члана 18. став (1) овог закона дужна су да, на зградама које користе за обављање дјелатности, на видном мјесту поставе таблу на којој ће се поставити прва страница Сертификата.

Члан 35.

(Еко-дизајн производа)

Производи који користе енергију могу бити изложени на тржишту само ако испуњавају услове прописане за такав производ, уколико је њихова усаглашеност са захтјевима потврђена у прописаној процедури и ако су означени у складу са прописима који се доносе за ту врсту производа.

Члан 36.

(Енергијски аудит система за гријање)

- Власник зграде или посебног дијела зграде с уграђеним системом централног гријања на бази течних, гасовитих или чврстих горива, номиналне снаге више од 20 kW мора обезбиједити редован енергијски аудит система за гријање.
- Енергијски аудит из става (1) овог члана обављаће се у складу са овим законом и прописом који доноси Министар.
- Пропис из става (2) овог члана обавезно садржи:
 - форму и садржај захтјева за провођењем редовних енергијских аудита;
 - временске интервале за редовне енергијске аудите зависно од техничких карактеристика система;

Члан 37.

(Енергијски аудит система за климатизацију)

- Власник зграде или посебног дијела зграде с уграђеним системом за климатизацију номиналне снаге 12 kW или више мора обезбиједити редован енергијски аудит уређаја.
- Енергијски аудит из става (1) овог члана обавља се у складу с овим законом и прописом који доноси Министар.
- Пропис из става (2) овог члана обавезно садржи:
 - форму и садржај захтјева за провођењем редовних енергијских аудита;
 - временске интервале за редовне енергијске аудите зависно од техничких карактеристика система;
 - процедуре за обављање редовних енергијских аудита;
 - форму и садржај извјештаја о редовном енергијском аудиту;
 - одговорности учесника у енергијским аудитима;
 - казнене одредбе.
- Извјештај о редовном енергијском аудиту се сачињава након извршеног прегледа система за климатизацију и садржи:
 - резултате енергијског аудита;
 - препоруке за побољшање финансијске исплативости рада система за климатизацију.
- Препорука из става (4) алинеја б) овог члана може бити заснована на најбољим расположивим техникама или на добрим искуствима из сличних ситуација на којима је постигнут висок ниво перформанси система за централно гријање, у складу са прописима.
- Извјештај о редовном енергијском аудиту се уручује власнику или управитељу зграде.

Члан 38.

(Независни систем контроле)

- Контролу провођења поступка енергијских аудита из чл. 26., 36. и 37. овог закона, и издавања извјештаја из члана 32. став (4) овог закона проводи Комисија за независну контролу провођења поступка енергијских аудита (у даљем тексту: Комисија).
- Комисија ће вршити контролу на основу случајне селекције, у најмањем омјеру од 5% од свих годишње издатих извјештаја из члана 32. став (4) овог закона.
- Током контроле Комисија ће провјерити вриједност свих коришћених улазних података те извршити провјеру крајњег резултата енергијског аудита, те

- увидом на лицу мјеста и сврсиходност препорука датих извјештајем из члана 32. став (4) овог закона.
- (4) Уколико Комисија контролом утврди повреде поступка одређених уредбом из члана 26. став (4) овог закона, даће препоруку федералном министру просторног уређења да правном лицу овлашћеном за обављање енергијских аудита одузме овлашћење за обављање енергијских аудита.

Члан 39.

(Комисија за независну контролу провођења поступка енергијских аудита)

- (1) Комисију, из члана 38. овог закона, на приједлог Стручног одбора, рјешењем именује федерални министар просторног уређења.
- (2) Комисија се састоји од четири члана који се именују из реда експерата, високе стручне спреме, који имају релевантно искуство у креирању, припреми или примјени правила струке или техничке регулативе из подручја енергијске ефикасности.
- (3) Члановима Комисије припада накнада за рад која се финансира из средстава правног лица овлашћеног за обављање енергијских аудита чији рад је предмет контроле. Именовање, начин рада и накнада за рад чланова Комисије прописује се уредбом из члана 26. став (4) овог закона.

VII. ЕНЕРГИЈСКЕ УСЛУГЕ

Члан 40.

(Обавезе добављача и дистрибутера производа који користи енергију)

- (1) Добављачи и/или дистрибутери производа који користе енергију (у даљем тексту: производа) дужни су да обезбиједи техничку документацију производа на службеним језицима Босне и Херцеговине, у којој се наводи количина енергије која се троши употребом производа у уобичајеним радним условима.
- (2) Добављачи и/или дистрибутери производа дужни су да у промет стављају само производе који имају наљепницу са подацима о енергијској ефикасности производа.
- (3) Наљепница из става (2) овог члана мора бити видно истакнута и фиксирана на производу у објекту у којем се производ продаје, те видљива у огласу којим се производ рекламира.
- (4) Министар, посебним прописом, дефинише изглед и садржај наљепнице из става (2) овог члана у зависности од врсте, категорије, карактеристика и минималних захтјева за енергијску ефикасности производа.

Члан 41.

(Организовање енергијске услуге)

- (1) Оператор дистрибутивног система и снабдјевач енергијом који су у саставу вертикално и/или хоризонтално интегрисаних енергетских субјеката, могу да организују активности пружања енергијских услуга у оквиру интегрисаног енергетског субјекта, под условом раздвајања рачуна за ове дјелатности или ангажовањем независног вршиоца енергијских услуга.
- (2) У циљу реализације активности из става (1) овог члана, оператор дистрибутивног система и снабдјевач енергијом информације о понуди за пружање енергијских услуга објављују на властитој интернет страници и/или у медијима.
- (3) Понуда за пружање енергијских услуга мора да садржи податке о индикаторима енергијске ефикасности, мјерама енергијске ефикасности, вршиоцу енергијских

услуга, цијенама, механизмима финансирања, моделу уговора и друге информације.

- (4) Мали оператори дистрибутивног система и/или мали снабдјевачи, нису дужни да понуде и промовишу енергијске услуге.

Члан 42.

(Уговори о енергијском ефекту)

- (1) Уговор о енергијском ефекту се сачињава у писаној форми и, поред осталих одредби, садржи следеће:
- називе уговорних страна (укључујући и трећа лица, ако учествују у финансирању);
 - податке о основној потрошњи енергије у згради;
 - процјену енергијске ефикасности;
 - утврђивање енергијске и финансијске уштеде и остваривање гарантоване уштеде;
 - начин финансирања улагања у мјере побољшања енергијске ефикасности;
 - начин плаћања енергијске услуге, и правни лијек у случају неизвршавања обавеза плаћања;
 - план мјерења и верификације уштеда и
 - друга права и обавезе уговорних страна.
- (2) Средства за пружање енергијских услуга обезбјеђује дистрибутер енергената, оператор дистрибутивног система, мали снабдјевач и/или власник објекта, у потпуности или дјелимично, из својих властитих извора или кроз финансирање треће стране путем друштва за енергијске услуге (ЕСЦО).
- (3) Вриједност инвестиције у примјени мјера енергијске ефикасности отплаћује се од уштеде енергије реализоване у односу на основну потрошње енергије у згради.
- (4) У пружању енергијских услуга ЕСЦО у цијелости или дјелимично преузима финансијски, технички и комерцијални ризик у примјени мјера енергијске ефикасности, а на основу израђене детаљне студије изводљивости што се дефинише уговором из става (1) овог члана.
- (5) Нацрт модела уговора, посебним прописом, доноси Министар.

Члан 43.

(Обезбјеђење индивидуалних уређаја за мјерење потрошње енергије)

- (1) Оператор дистрибутивног система, снабдјевач енергијом, мали оператор дистрибутивног система и мали снабдјевач дужни су да крајњим потрошачима енергије уграде властите индивидуалне уређаје за мјерење потрошње енергије набављене по конкурентним цијенама, односно, да угради атестиран уређај самостално набављен од крајњег потрошача енергије, за сваки дио зграде који представља независну цјелину, а који ће крајњим потрошачима енергије пружити тачне податке о тренутној и укупној потрошњи енергије и времену коришћења, гдје год је то технички изводљиво и финансијски оправдано у односу на могуће уштеде енергије.
- (2) Правна лица из става (1) овог члана дужна су инсталирати индивидуалне уређаје за мјерење потрошње енергије, у случају када постојећи уређај за мјерење потрошње енергије мора да буде замијењен, или када се врши реконструкција зграде, или реконструкција прикључка на мрежу снабдјевача, осим ако је то технички неизводљиво или финансијски неисплативо у односу на процијењене уштеде на период од пет година, што се утврђује провођењем енергијског аудита.

- (3) Правна лица из става (1) овог члана дужна су сваке године, у првих пет година од ступања на снагу овог закона, инсталисати најмање по 8% индивидуалних мјерних уређаја крајњим потрошачима енергије од укупног броја крајњих потрошача енергије, а затим сваке следеће године по 12%.
- (4) Лица из става (1) овог члана, морају да обезбиједу да се, уколико је то технички изводљиво, обрачун и фактурисање потрошње енергије заснива на стварној потрошњи енергије. Уз фактуру/рачун достављају се и одговарајуће информације које крајњим потрошачима енергије дају детаљан извјештај о тренутним трошковима енергије.
- (5) Информације из става (4) овог члана треба да садрже и податке о:
- интегралним трошковима за потрошену електричну енергију;
 - тренутне цијене и стварну потрошњу енергије;
 - поређење садашње енергијске потрошње са потрошњом у истом периоду претходне године, по могућности у графичкој форми;
 - гдје год је то могуће и корисно, поређење потрошње енергије са просјечном или стандардном потрошњом енергије у истој категорији;
 - контакт информације за крајњег потрошача енергије о организацијама које се баве енергијским услугама и које могу пружити информације о евентуалним мјерама за побољшање енергијске ефикасности.
- (6) Обрачун на бази стварне потрошње енергије, врши се у редовним интервалима како би се омогућило корисницима да ефикасно прате и коригују своју стварну потрошњу енергије, а највећи интервал обрачуна не треба бити већи од мјесец дана.
- (7) Обрачун мора бити приказан на јасан и разумљив начин у, или уз, испостављени рачун/фактуру.
- (8) Снабјевачи енергијом крајњих потрошача енергије морају најмање једном годишње уз рачуне/фактуре, или на други примјерен начин, информисати крајње потрошаче енергије о утицају начина потрошње енергије на животну средину и одрживи развој, те на подесан начин образовати и усмјеравати купце да рационално и ефикасно користе енергију.

VIII. ФИНАНСИРАЊЕ ПОБОЉШАЊА ЕНЕРГИЈСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Члан 44.

(Економски подстицаји)

- Проведбени пропис о подстицајним мјерама, начину њихове расподеле и дефинисању критеријума за подстицање енергијске ефикасности доноси Влада, на приједлог Министарства, у сарадњи са Федералним министарством просторног уређења.
- Подстицајне мјере могу да користе правна лица која примјењују технологије и производе који промовишу енергијску ефикасност.

Члан 45.

(Финансирање)

- Подстицај кантонима и јединицама локалне самоуправе за побољшање енергијске ефикасности може бити остварен из буџета Федерације Босне и Херцеговине, односно Фонда, само у случају када се предузимају активности усклађене са ЕЕАПФ-ом.

- Кантони и јединице локалне самоуправе могу самостално финансирати поједине активности под условом да те активности нису у супротности са ЕЕАПФ-ом.

IX. УПРАВЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈАМА

Члан 46.

(Информациони систем Федерације Босне и Херцеговине)

- У циљу обезбјеђења највећег нивоа доступности информација, до успостављања Агенције, Фонд успоставља, води и одржава информациони систем енергијске ефикасности.
- Подаци о механизмима за енергијску ефикасности, финансијски и правни оквири усвојени у циљу постизања индикативних циљева за уштеду енергије морају бити јавно објављени и прослијеђени релевантним учесницима на тржишту.
- Подаци из става (2) овог члана обухватају:
 - Стратегију енергијске ефикасности из члана 11. овог закона;
 - имплементацију активности и мјера предвиђених Акционим планом из члана 12. овог закона;
 - индикативне циљеве из члана 4. овог закона;
 - извјештај о реализацији ЕЕАПФ-а из става (3) члана 12. овог закона укључујући и извјештај о финансијским средствима за њихово провођење; планове и извјештаје, у складу са чл.: 13., 14., 15. и 16. овог закона;
 - податке о оствареној уштеди енергије;
 - податке о Енергијској ефикасности по секторима;
 - извјештај из члана 17. овог закона;
 - извјештај из члана 19. овог закона;
 - јавни регистар, у складу са чланом 29. став (4) овог закона;
 - извјештај из члана 32. став (7) овог закона;
 - добру праксу у сектору енергијске ефикасности, и, све друге релевантне информације, у складу с овим законом и подзаконским актима.
- Информације прикупљене у складу са ставом (3) овог члана, садржавају следеће:
 - проведене активности и мјере за постизање појединачних индикативних циљева;
 - реализоване пројекте за постизање индикативних индивидуалних циљева које финансира Фонд;
 - стварну продају енергије за крајње кориснике у претходној календарској години;
 - однос количине индустријске производње и/или услуга и енергије која се користи у процесу;
 - енергијске индикаторе зграда, у складу са чланом 26. овог закона;
 - енергијске индикаторе техничких система у зградама и објектима, у складу са чл. 36. и 37. овог закона;
 - информације о осталим активностима у вези са примјеном овог закона и подзаконских аката.
- Лицима из члана 19. став (1) овог закона Фонд је обавезан, на захтјев, доставити тражене податке из информационог система.

- (6) Надлежним министарствима Фонд сваких шест мјесеци доставља податке из информационог система извјештајем дефинисаним прописом из члана 48. овог закона.

Члан 47.

(Лице које пружа информације)

Информације у складу са чланом 46. овог закона обезбјеђују се од:

- а) дистрибутера енергената, оператора дистрибутивног система, малих оператора дистрибутивног система, снабдијевача и малих снабдијевача;
- б) великих потрошача;
- ц) власника објеката;
- д) власника система за централно гријање и система за климатизацију;
- е) ресорних министарстава, кантона, јединица локалне самоуправе;
- ф) Фонда;
- г) пружалаца енергијских услуга.

Члан 48.

(Садржај, структура и начин управљања информацијама)

Министар ће посебним прописом одредити садржај, структуру и начин прикупљања и пружања информација, форму и садржај извјештавања.

Х. УПРАВНИ НАДЗОР И ИНСПЕКЦИЈА

Члан 49.

(Надзор)

Управни надзор обухвата надзор над примјеном одредби овог закона и других прописа, надзор над обављањем послова одређених овим законом, надзор над законитошћу управних и других аката које доносе надлежни органи као и надзор над њиховим поступањем обавља Министарство и Федерално министарство за просторно уређење, свако у оквиру својих надлежности, у складу са овлашћењима прописаним овим законом, Законом о организацији органа управе ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05) и Законом о управном поступку у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/98 и 48/99). Ово не искључује и сарадњу са другим надлежним органима и организацијама.

Члан 50.

(Инспекција)

- (1) Инспекцијски надзор над провођењем одредби овог закона врше Тржишно-туристичка, Техничка инспекција и Урбанистичко-еколошка инспекција Федералне управе за инспекцијске послове, у складу са Законом о инспекцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 69/05) и грађевинске инспекције установљене прописима на кантоналном нивоу.
- (2) Приликом вршења инспекције, инспектор има право на слободан приступ:
 - а) простору над којим се врши инспекција,
 - б) било којем документу од значаја за предмет инспекције.
- (3) Лице одговорно за простор над којим се врши инспекција уложиће сваки разуман напор да олакша послове вршења инспекције, а посебно ће:
 - а) обезбиједити несметан приступ инспектору у све просторије у редовном радном времену административног особља;
 - б) именовати представника који ће директно помоћи инспектору;
 - ц) поднијети све релевантне документе неопходне за преглед, и, генерално,

- д) извршити сваку разумну радњу да олакша рад инспекције.

Ни у једном тренутку, прије, за вријеме или послје инспекцијског прегледа, лице задужено за помоћ инспектору неће ни на који начин ометати вршење инспекцијског прегледа.

- (4) Инспектор ће након извршеног инспекцијског прегледа припремити извјештај са налазима инспекције са свим релевантним подацима и документима. Извјештај ће бити послат лицу надлежном за прегледани простор у року од 14 дана од дана вршења инспекције. Одговорно лице ће у року од 14 дана од дана пријема извјештаја доставити приговор на налаз уз достављање доказа у прилог својих тврдњи. Инспектор ће у року од 14 дана од дана пријема приговора испитати приговор и доставити коначни извјештај одговорном лицу.
- (5) На основу извјештаја, Инспектор за енергијску ефикасности може:
 - а) издати инструкцију о томе како треба да се поступа,
 - б) изрећи мјере и предузети активности, у складу са законом.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

(Јавни сектор)

Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено за прекршај одговорно лице у јавном органу, када се утврди да јавни орган не поштује одредбу из члана 26. став (5) овог закона.

Члан 52.

(Велики потрошачи)

- (1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ биће кажњен велики потрошач за прекршај, ако:
 - а) не донесе програм побољшања енергијске ефикасности, у складу са чланом 16. став (1) овог закона;
 - б) не достави годишњи програм побољшања енергијске ефикасности и извјештај, у складу са чланом 16. ст. (3) и (4) овог закона;
 - ц) не достави податке о годишњој потрошњи енергије, у складу са чланом 19. овог закона.
- (2) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено одговорно лице великих потрошача за било који прекршај из става (1) овог члана.

Члан 53.

(Оператор дистрибутивног система)

- (1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ биће кажњен оператор дистрибутивног система за прекршај, ако:
 - а) не достави Извјештај, како је наведено у члану 17. став (1) овог закона;
 - б) не организује понуду енергијских услуга за крајње потрошаче, у складу са одредбом члана 17. став (4) овог закона;
 - ц) не уграде индивидуалне уређаје за мјерење потрошње енергије, у складу са одредбама члана 43. ст (1), (2) и (3) овог закона;
 - д) доставља рачун/фактуру крајњим купцима енергије без информација из члана 43. став (5) овог закона;
- (2) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено одговорно лице оператора дистрибутивног система за било који прекршај из става (1) овог члана.

Члан 54.

(Снабдјевачи енергијом)

- (1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ биће кажњен снабдјевач енергијом за прекршај, ако:
 - а) не достави Извјештај, како је наведено у члану 17. став (1) овог закона;
 - б) не организује понуду енергијских услуга за крајње купце, у складу са одредбом члана 17. став (4) овог закона;
 - ц) доставља рачун/фактуру крајњим купцима енергије без информација из члана 43. став (5) овог закона,
 - д) не уграде индивидуалне уређаје за мјерење потрошње енергије, у складу са одредбама члана 43. ст. (1), (2) и (3) овог закона.
 - е) поступи супротно одредби члана 43. став (8) овог закона.
- (2) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено одговорно лице снабдјевача за било који прекршај из става (1) овог члана.

Члан 55.

(Овлашћено правно лице)

- (1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ биће кажњено правно лице овлашћено за обављање енергијских аудита за прекршај, ако:
 - а) поступа супротно одредби члана 32. став (2) овог закона
 - б) не одговори на захтјев клијента, како је дефинисано у члану 32. став (3) овог закона;
 - ц) не достави једном годишње извјештај, како је дефинисано у члану 32. став (7) овог закона;
 - д) обавља енергијски аудит за клијента супротно одредби члана 32. став (5) овог закона;
 - е) стручно квалификовано лице, запослено у правном лицу, обавља енергијски аудит за клијента супротно одредби члана 32. став (9) овог закона.
 - ф) не достави Агенцији податке потребне за упис у Регистар издатих сертификата.
- (2) Правном лицу из става (1) овог члана, које направи два или више прекршаја у току једне календарске године повући ће се овлашћење за обављање енергијских аудита, у складу са чланом 27. став (5) овог закона.
- (3) Правно лице којем је одузето овлашћење за вршење енергијских аудита и енергијско сертификавање, моћи ће да поднесе нови захтјев за издавање овлашћења у року, не краћем од три године након издавања акта којим је проглашено одговорним за прекршај из става (1) овог члана.

Члан 56.

(Овлашћено физичко лице)

- (1) Новчаном казном од 500 КМ до 1.500 КМ биће кажњено физичко лице овлашћено за обављање енергијских аудита за прекршај, ако:
 - а) поступа супротно одредби члана 32. став (2) овог закона
 - б) не одговори на захтјев клијента, како је дефинисано у члану 32. став (3) овог закона;
 - ц) не достави једном годишње извјештај, како је дефинисано у члану 32. став (7) овог закона;
 - д) врши енергијски аудит за клијента супротно одредби члана 32. став (6) овог закона;
 - е) не достави Агенцији податке потребне за упис у Регистар издатих сертификата.

- (2) Физичком лицу из става (1) овог члана, које направи два или више прекршаја у току једне календарске године повућиће се овлашћење за обављање енергијских аудита, у складу са чланом 27. став (5) овог закона.
- (3) Физичко лице којем је одузето овлашћење за обављање енергијских аудита и енергијско сертификавање, моћи ће да поднесе нови захтјев за издавање овлашћења у року, не краћем од три године након издавања акта којим је проглашено одговорним за прекршај из става (1) овог члана.

Члан 57.

(Испоручилац и дистрибутер производа који користе енергију)

- (1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 7.000 КМ биће кажњен испоручилац или дистрибутер производа који користе енергију за прекршај ако не обезбиједи информације о производима или ставља нетачне информације на наљепницама енергијске ефикасности из члана 40. овог закона или употребљава наљепнице из члана 40. овог закона на недозвољен начин.
- (2) Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено одговорно лице испоручиоца или дистрибутера производа који користе енергију за прекршај из става (1) овог члана.

Члан 58.

(Фонд)

Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ биће кажњено одговорно лице у Фонду ако не поступи у складу са чланом 46. ст. (5) и (6) овог закона.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 59.

(Подзаконски акти)

- (1) Сљедећи подзаконски акти неопходни за провођење овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од његовог ступања на снагу:
 - методологија из члана 4. став (4);
 - пропис из члана 16. став (7);
 - образац из члана 17. став (2);
 - правилник из члана 24. став (3);
 - листа из члана 25. став (3);
 - уредба из члана 26. став (4);
 - одлука из члана 26. став (9);
 - уредба из члана 27. став (3);
 - пропис из члана 29. став (5);
 - рјешење из члана 30. став (2);
 - рјешење из члана 39. став (1);
 - пропис из члана 40. став (4);
 - нацрт модела уговора из члана 42. став (5);
 - пропис из члана 49.
- (2) Пропис из члана 26. став (10) овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од објаве Компаративног методолошког оквира, дефинисаног чланом 5. Директиве 2010/31/ЕУ, у Службеном гласнику Европске уније.

Члан 60.

(Планови одрживог управљања енергијом - СЕАП)

Планови одрживог управљања енергијом (СЕАП) локалних заједница, направљени у оквиру пројекта "Споразум градоначелника" признају се као Програм из члана 15. став (1) овог закона, под условом да су усклађени са Планом из члана 14. став (1) овог закона.

Члан 61.

(Усклађивање с овим законом)

У случају да су одредбе других закона и прописа у супротности с овим законом примјењиваће се овај закон.

Члан 62.

(Одлагање почетка примјене одредбе)

Одредбе члана 40. став (2) овог закона примјењују се шест мјесеци након ступања на снагу прописа из члана 40. став (4) овог закона.

Члан 63.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Председавајућа Дома народа Парламента Федерације БиХ Лидија Брадара, с. р.	Председавајући Представничког дома Парламента Федерације БиХ Един Мушвић, с. р.
--	---

На основу члана IV.Б.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ENERGIJSKOJ
EFIKASNOSTI U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o energijskoj efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 15.02.2017. godine i na sjednici Doma naroda od 02.02.2017. godine.

Broj 01-02-160-01/17
15. marta 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON
O ENERGIJSKOJ EFIKASNOSTI U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Ovim zakonom uređuju se: energijska efikasnost u krajnjoj potrošnji čije je povećanje djelatnost od općeg interesa, donošenje i provođenje planova za unapređenje energijske efikasnosti, mjere za poboljšanje energijske efikasnosti uključujući energijske usluge i energijske audite, obaveze javnog sektora, obaveze velikih potrošača, prava i obaveze krajnjih potrošača, uključujući javni, stambeni i komercijalni sektor u pogledu primjene mjera energijske efikasnosti, način finansiranja poboljšanja energijske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energijsku efikasnost u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Ovak zakon se ne primjenjuje na energijsku efikasnost u postrojenjima za proizvodnju, prijenos, distribuciju i transformaciju energije.

Члан 2.

(Сврха)

Svrha ovog zakona je da se ostvare ciljevi održivog energetskog razvoja: smanjenje negativnih uticaja na okoliš, povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom, zadovoljavanje potreba za energijom krajnjih potrošača i ispunjenje međunarodnih obaveza koje je preuzela Bosna i Hercegovina u pogledu smanjenja emisija gasova staklene bašte primjenom mjera energijske efikasnosti u krajnjoj potrošnji.

Члан 3.

(Definicije)

Za potrebe ovog zakona primjenjuju se sljedeće definicije:

- 1) **"Agencija za energijsku efikasnost"** je pravno lice nadležno za obavljanje stručnih poslova s ciljem unapređenja uvjeta i mjera za racionalnu upotrebu i štednju energije i energenata uključujući i povećanje efikasnosti korištenja energije u svim sektorima potrošnje energije.
- 2) **"Certifikat o energijskoj efikasnosti" (Certifikat)** znači potvrda kojom se označava energijska efikasnost zgrade ili dijela zgrade.
- 3) **"Daljinsko grijanje" ili "daljinsko hlađenje"** je distribucija termalne energije u obliku pare, vruće vode ili ohlađene tečnosti od centralnog proizvodnog izvora kroz mrežu do većeg broja zgrada ili mjesta s ciljem grijanja ili hlađenja prostora ili za procesno grijanje ili hlađenje.
- 4) **"Detaljna studija izvodljivosti"** je pregled koji se obavlja s ciljem utvrđivanja:
 - a) analize potreba za energijom, odnosno analize potrošnje energije ugovorenog objekta (objekata) u početnom periodu;
 - b) identifikacije predloženih mjera energijske efikasnosti;
 - c) potencijalne energijske i finansijske uštede vrednovane za svaku mjeru energijske efikasnosti i
 - d) vrijednosti potrebne investicije za svaku mjeru energijske efikasnosti čiji su rezultati sadržani u ugovoru o energijskom efektu.
- 5) **"Direktan uticaj"** je uticaj proizvoda koji stvarno troše energiju za vrijeme upotrebe.
- 6) **"Distribucija"** znači transport električne energije putem srednjenaponskog i niskonaponskog distributivnog sistema, transport prirodnog gasa putem niskotlačnog distributivnog sistema i transport toplotne energije putem toplovodnog distributivnog sistema s ciljem isporuke kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje.
- 7) **"Distributer energenata"** je pravno ili fizičko lice čija je djelatnost distribucija energenata s ciljem isporuke energenata krajnjem korisniku i distributivnim stanicama koje energente transportuju do krajnjeg korisnika. Ova definicija ne uključuje operatore distributivnih sistema iz tačke 35) ovog člana.
- 8) **"Distributer proizvoda koji koriste energiju"** je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje prodaje, izdaje, nudi kupovinu na otplatu ili predstavlja proizvode koji koriste energiju krajnjim korisnicima.
- 9) **"Društvo za energijske usluge" (u daljnjem tekstu: ESCO)** je pravno lice koje pruža energijske usluge na osnovu ugovora o energijskom efektu, ili drugog odgovarajućeg ugovora prilikom vršenja energijskog audita, projektiranja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije te pritom prihvata finansijski rizik.
- 10) **"Eko-dizajn"** je skup uvjeta koji se odnose na sistemsku integraciju ekoloških aspekata u dizajn proizvoda za vrijeme njihove upotrebe, a s ciljem smanjivanja sveukupnog negativnog uticaja proizvoda na okoliš.
- 11) **"Energijska efikasnost zgrade"** znači izračunata ili izmjerena količina energije potrebna za zadovoljavanje potražnje za energijom povezanoj sa tipičnom upotrebom zgrade koja, između ostalog, uključuje i energiju koja se koristi za grijanje, hlađenje, ventilaciju, zagrijavanje tople vode i rasvjetu.

- 12) "**Energijska efikasnost**" je odnos između potrošene energije i ostvarenog efekta u uslugama, robi ili energiji.
- 13) "**Energijska usluga**" je fizička korist, prednost ili dobro dobijeno iz kombinacije energije sa energijski efikasnom tehnologijom i/ili djelovanjem, koja može uključivati rad, održavanje i kontrolu potrebnu za pružanje te usluge, koja se isporučuje na bazi ugovora i za koju je dokazano da, u uobičajenim okolnostima, dovodi do poboljšanja energijske efikasnosti koja se može verifikovati i izmjeriti ili procijeniti i/ili do ušteda primarne energije.
- 14) "**Energijski audit**" je dokumentovani postupak za sticanje odgovarajućih saznanja o postojećoj potrošnji energije zgrade i energijskim karakteristikama zgrade, dijela zgrade ili skupine zgrada koje imaju zajedničke energetske sisteme, tehnološkog procesa i/ili industrijskog postrojenja i ostalih objekata, privatnih ili javnih usluga za utvrđivanje i određivanje isplativosti primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti te izradu izvještaja sa prikupljenim informacijama i predloženim mjerama.
- 15) "**Energetski subjekt**" je fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost proizvodnje, prijenosa, distribucije ili snabdijevanja energijom.
- 16) "**Energija**" znači svi oblici komercijalno raspoložive energije (električna energija, prirodni gas, ukapljeni prirodni gas, ukapljeni naftni gas, sva goriva za grijanje i hlađenje, ugalj, treset, biomasa i gorivo za prijevoz - isključujući avionska i brodska pogonska goriva).
- 17) "**Finansijski instrumenti ušteda energije**" su finansijski instrumenti kao što su fondovi, subvencije, poreske olakšice, zajmovi, finansiranje od treće strane, ugovori o energijskom efektu, ugovori o garantiranim uštedama energije, vanjsko snabdijevanje energijom i ostali srodni ugovori koje na tržištu nude javna ili privatna tijela kako bi djelimično ili potpuno pokrila početni trošak projekta primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti.
- 18) "**Finansiranje treće strane**" je ugovorni sporazum koji obuhvata treću stranu – osim snabdjevača/dobavljača energijom i korisnika mjere poboljšanja energijske efikasnosti – koja osigurava kapital za tu mjeru i zaračunava korisniku naknadu jednaku dijelu ušteda energije postignutih kao rezultat mjere poboljšanja energijske efikasnosti. Ta treća strana može, ali ne mora biti društvo za energetske usluge (ESCO). Ukoliko treća strana nije društvo za energetske usluge, ona ima mogućnost preuzimanja ugovora o energijskoj efikasnosti, ili drugog odgovarajućeg ugovora, kojim je regulirano obavljanje energijskih usluga od društva za energetske usluge.
- 19) "**Fond**" je Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine osnovan Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03), koji finansijski podržava projekte poboljšanja energijske efikasnosti.
- 20) "**Indikativni ciljevi za uštedu energije**" su planirane uštede u finalnoj potrošnji energije u Federaciji Bosne i Hercegovine izražene kako u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnim jedinicama, tako i u procentu finalne prosječne potrošnje energije.
- 21) "**Indikator potrošnje energije**" su iskazane ili izračunate vrijednosti koje pokazuju potrošnju energije u zavisnosti od specifičnosti konstrukcije i predstavljaju mjeru energijske efikasnosti.
- 22) "**Indirektan uticaj**" je uticaj proizvoda koji ne troše energiju, ali doprinose očuvanju energije za vrijeme upotrebe.
- 23) "**Investitor**" je pravno ili fizičko lice koje svoja ili posuđena sredstva ulaže u izgradnju novog ili rekonstrukciju, popravak, odnosno dogradnju postojećeg: individualnog objekta stanovanja, kolektivnog objekta stanovanja ili njegovog samostalnog dijela, stambeno-poslovnog objekta, poslovnog objekta.
- 24) "**Isporučilac proizvoda koji koriste energiju**" je proizvođač, njegov ovlašten predstavnik, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje proizvode koji koriste energiju stavlja na tržište.
- 25) "**Krajnji potrošač energije**" je fizičko ili pravno lice koje kupuje energiju za sopstvenu potrošnju.
- 26) "**Pravno lice ovlašteno za obavljanje energijskog audita**" je pravno lice koje ispunjava uvjete navedene ovim zakonom i ovlašteno od Federalnog ministarstva prostornog uređenja za obavljanje energijskih audita.
- 27) "**Mali operator distributivnog sistema**" ili "**mali snabdjevač**" smatra se pravno lice koje distribuira ili prodaje manju količinu energije od količine ekvivalentne energije od 75 GWh godišnje ili zapošljava manje od 10 lica ili čiji godišnji prihod ne prelazi 4.000.000,00 KM.
- 28) "**Mehanizmi energijske efikasnosti**" su instrumenti koje koristi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), vlada kantona ili organ uprave ili jedinice lokalne samouprave ili javne ustanove kako bi stvorili okvir podrške ili podsticaja za učesnike na tržištu da naručuju i obavljaju energetske usluge i ostale mjere energijske efikasnosti.
- 29) "**Ministar**" se odnosi na federalnog ministra energije, rudarstva i industrije.
- 30) "**Ministarstvo**" se odnosi na Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.
- 31) "**Mjere energijske efikasnosti**" su radnje i aktivnosti kojima se na provjerljiv, mjerljiv i procjenljiv način postiže poboljšanje energijske efikasnosti.
- 32) "**Nadležna ministarstva**" su, u smislu ovog zakona, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.
- 33) "**Nedozvoljena upotreba naljepnice**" predstavlja korištenje naljepnice sa podacima o energijskoj efikasnosti proizvoda na način koji nije predviđen ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- 34) "**Nosilac programa obuke**" je pravno lice koje je, u skladu sa uvjetima propisanim ovim zakonom i uredbom iz člana 27. stav (4), dobilo ovlaštenje za provođenje programa obuke za lica koja provode energetske audite.
- 35) "**Operator distributivnog sistema**" je pravno lice odgovorno za distribuciju, pogon, upravljanje, održavanje, izgradnju i razvoj elektrodistributivne mreže, ili distributivne mreže prirodnog gasa ili distributivne mreže za prijenos toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i priključenje novih potrošača energije i proizvođača.
- 36) "**Osnovna potrošnja energije**" je normalna potrošnja energije sa normalnim troškovima energije, te se koristi kao osnova za poređenje pri određivanju budućih ušteda energije.
- 37) "**Osnovne vrijednosti**" su vrijednosti koje se koriste za određivanje osnovne potrošnje energije i služe kao polazni parametar za poređenje energijskih karakteristika zgrada, kao i za određivanje mogućnosti za smanjenje potrošnje energije.
- 38) "**Poboljšanje energijske efikasnosti**" je povećanje efikasnog korištenja energije u krajnjoj potrošnji, što je rezultat tehničko-tehnoloških promjena, promjena u upravljanju i/ili u ponašanju potrošača energije.

- 39) **"Potrošač sa obavezom upravljanja energijom"** je obveznik u javnom sektoru zgrada, javna rasvjeta i drugi potrošači energije kada imaju status korisnika sredstava Fonda.
- 40) **"Programi poboljšanja energijske efikasnosti"** su aktivnosti usmjerene na skupine krajnjih potrošača energije i koje uobičajeno dovode do poboljšanja energijske efikasnosti koja se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti.
- 41) **"Proizvod koji koristi energiju"** je proizvod koji za svoj predviđeni rad treba energiju, uključujući i dijelove proizvoda koji su zavisni o energiji, a koji se stavljaju na tržište i/ili upotrebu kao individualni proizvodi.
- 42) **"Sistem upravljanja energijom"** je niz procesa koji omogućavaju korištenje podatka i informacija za održanje i poboljšanje energijskih karakteristika s ciljem poboljšanja radne efikasnosti, smanjenje intenziteta energije i smanjenje uticaja na okoliš. Sistem se uspostavlja u okviru standarda BAS EN ISO 50001:2012.
- 43) **"Snabdjevač energijom"** je energetski subjekt koji se bavi kupovinom i nabavkom, isporukom i prodajom energije/energenata krajnjim korisnicima.
- 44) **"Ugovor o energijskom efektu"** je ugovor o pružanju energijskih usluga zaključen između korisnika i uglavnom ESCO-a po kojem se provođenje mjera plaća prema ugovorenom stepenu poboljšanja energijske efikasnosti.
- 45) **"Upravljanje energijom"** je praćenje i analiziranje potrošnje energije, provođenje energijskih audita, energijska certifikacija zgrada, provođenje mjera energijske efikasnosti, uspostavljanje i vođenje informacionog sistema za energijsku efikasnost.
- 46) **"Ušteda energije"** je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti, uz usklađivanje sa vanjskim uvjetima koji utiču na potrošnju energije.
- 47) **"Veliki potrošač energije"** je krajnji potrošač energije čija ukupna godišnja potrošnja energije prelazi propisane granične vrijednosti potrošnje energije.
- 48) **"Zgradarstvo"** je disciplina koja proučava sve što se odnosi na građevinski dio objekta, odnosno proučava elemente, sklopove, tipove konstrukcija, proste i složene tehničke sisteme u i na objektu, način građenja, primjenu materijala i potrebnu projektnu dokumentaciju za izgradnju objekta.
- 49) **"Značajna obnova"** znači rekonstrukcija, renoviranje ili adaptacija zgrade kada su ukupni troškovi, koji se odnose na omotač zgrade ili tehničke sisteme zgrade, veći od 25% vrijednosti zgrade, ne računajući vrijednost zemljišta na kojem se zgrada nalazi, odnosno kada se obnavlja više od 25% površine omotača zgrade.

II. INDIKATIVNI CILJEVI

Član 4.

(Indikativni ciljevi za uštedu energije)

- (1) Indikativni ciljevi Federacije Bosne i Hercegovine u ostvarivanju ušteda u potrošnji energije utvrđuju se Akcionim planom za energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: EEAPF), a na osnovu obaveza utvrđenih Nacionalnim akcionim planom energijske efikasnosti Bosne i Hercegovine (NEEAP).
- (2) EEAPF je sastavni dio Nacionalnog akcionog plana energijske efikasnosti Bosne i Hercegovine.
- (3) Indikativni ciljevi izračunavaju se na osnovu raspoloživih podataka za posljednjih pet godina.
- (4) Metodologiju za izračunavanje indikativnih ciljeva utvrđuje Ministarstvo.

III. NADLEŽNOST ZA PROVOĐENJE POLITIKE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 5.

(Agencija za energijsku efikasnost)

- (1) Agencija za energijsku efikasnost (u daljnjem tekstu: Agencija) je neprofitna organizacija sa svojstvom pravnog lica za obavljanje stručnih poslova na unapređenju uvjeta i mjera za racionalnu upotrebu i štednju energije i energenata, kao i poboljšanje energijske efikasnosti u svim sektorima potrošnje energije.
- (2) Agencija se registruje u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u Federaciji Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.
- (3) S ciljem osiguranja najvećeg nivoa dostupnosti informacija Agencija uspostavlja, vodi i održava informacioni sistem energijske efikasnosti.
- (4) Vlada će, na prijedlog nadležnih ministarstava, posebnim propisom uspostaviti i urediti pitanja vezana uz nadležnost, statusna pitanja i organizaciju Agencije.

Član 6.

(Nadležnosti Agencije)

Nadležnosti Agencije, između ostalog, su:

- a) promoviranje energijske efikasnosti i energijske uštede;
- b) promoviranje korištenja energije iz obnovljivih izvora s ciljem poboljšanja kvaliteta okoliša i smanjenja emisije gasova sa stakleničkim efektom;
- c) kreiranje i provođenje projekata koji demonstriraju energijsku efikasnost i korištenje čistih - obnovljivih izvora energije;
- d) analiziranje postojanja i predlaganje načina uklanjanja barijera koje sprečavaju mogućnost primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti;
- e) analiziranje mogućnosti primjene okolišnih kriterija i kriterija energijske efikasnosti na urbani razvoj sa posebnim akcentom na urbani razvoj stanovanja na način da se navedeni kriteriji uključe u proceduru za izdavanje dozvola za građenje, odnosno pokretanje inicijative za postizanje poreskih olakšica za projekte koji primjenjuju ove kriterije;
- f) učestvovanje u izradi, koordinaciji i kontroli provođenja kratkoročnih i dugoročnih planova za ostvarenje ciljeva poboljšanja energijske efikasnosti;
- g) rukovođenje realizacijom projekata i provođenjem mjera iz oblasti energijske efikasnosti u skladu sa programima poboljšanja energijske efikasnosti;
- h) pripremanje godišnjih izvještaja o rezultatima provedenih mjera predviđenih programima poboljšanja energijske efikasnosti;
- i) vođenje registra izdatih certifikata u zgradarstvu i registra obavljenih energijskih audita u industriji;
- j) organiziranje pravovremenog informiranja javnosti o rezultatima provedenih mjera u različitim sektorima;
- k) učestvovanje u pripremi legislative u oblasti energijske efikasnosti;
- l) učestvovanje u realizaciji međunarodnih programa i projekata.

Član 7.

(Osiguranje ispunjavanja ciljeva do uspostave Agencije)

- (1) Do uspostavljanja Agencije poslove koji će osigurati postizanje indikativnih ciljeva obavljat će Ministarstvo.
- (2) S ciljem postizanja indikativnih ciljeva Ministarstvo poslove iz stava (1) ovog člana obavlja u saradnji i koordinaciji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i

Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, a u skladu sa njihovim nadležnostima.

Član 8.

(Nadležnost Ministarstva)

- (1) Ministarstvo provodi politiku poboljšanja energijske efikasnosti.
- (2) U saradnji sa ministarstvima iz člana 7. stav (2) ovog zakona Ministarstvo priprema i Vladi dostavlja usaglašen prijedlog podzakonskih akata koje, u skladu sa ovim zakonom, donosi Vlada.
- (3) U pogledu provođenja politike poboljšanja energijske efikasnosti Ministarstvo koordinira druge organe uprave, ustanove, javna preduzeća i zainteresirane strane.
- (4) Ministarstvo učestvuje u pripremi propisa neophodnih za usklađivanje zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine sa propisima o energijskoj efikasnosti koji su na snazi u Energetske zajednici.

Član 9.

(Nadležnost kantona)

Vlada kantona ili od nje zaduženi organ uprave u provođenju ovog zakona zadužena je:

- a) donositi plan energijske efikasnosti na svom području,
- b) upravljati potrošnjom energije u zgradama koje organi vlade, javne službe i preduzeća, čiji je osnivač kanton, koriste za obavljanje djelatnosti,
- c) utvrđivati podsticajne mjere za poboljšanje energijske efikasnosti,
- d) voditi informacioni sistem energijske efikasnosti na nivou kantona u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona i
- e) pružiti stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energijske efikasnosti radi njihovog usklađivanja sa EEAPF-om.

Član 10.

(Nadležnost jedinica lokalne samouprave)

Jedinica lokalne samouprave:

- a) donosi općinski i/ili gradski program poboljšanja energijske efikasnosti,
- b) upravlja energijom u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje za obavljanje djelatnosti koriste organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava,
- c) informira građane o mogućnostima poboljšanja energijske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energijske efikasnosti u stambenim objektima u vlasništvu građana,
- d) informira poslovne subjekte o mogućnostima poboljšanja energijske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energijske efikasnosti u poslovnim objektima,
- e) utvrđuje podsticajne mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i
- f) vodi informacioni sistem potrošnje energije u zgradama navedenim u alineji b) ovog člana u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona.

IV. STRATEŠKI DOKUMENTI ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 11.

(Strategija energijske efikasnosti)

- (1) Strategija energijske efikasnosti (u daljnjem tekstu: Strategija) je sastavni dio Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Strategija se sastoji od:
 - a) Politike za provođenje energijske efikasnosti;

b) Strateškog plana za implementaciju ciljeva energijske efikasnosti koji sadrži:

- 1) indikativne ciljeve za uštedu energije,
- 2) smjernice za postizanje indikativnih ciljeva;

c) Akcionog plana koji definiira implementaciju strateškog plana.

- (3) Ministarstvo izrađuje, Vlada predlaže, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Strategiju.
- (4) Strategija se usvaja za period od najmanje deset godina.
- (5) Politika i strateški plan se donose za period od najmanje deset godina, razmatraju se najmanje svake dvije godine i ažuriraju po potrebi, a njihove izmjene i dopune se vrše po proceduri iz stava (3) ovog člana.
- (6) Strategija utvrđuje nivo i način osiguranja finansijskih sredstava potrebnih za ispunjenje indikativnih ciljeva za uštedu energije.
- (7) Do donošenja politike iz stava (2) tačka a) ovog člana Ministarstvo priprema, a Vlada u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona odlukom utvrđuje privremene smjernice politike za provođenje energijske efikasnosti.
- (8) Odluka iz stava (7) ovog člana se počinje primjenjivati nakon dobijanja saglasnosti od Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 12.

(Akcioni plan energijske efikasnosti)

- (1) Na prijedlog Ministarstva EEAPF, pripremljen u saradnji sa nadležnim ministarstvima iz člana 7. stav (2) ovog zakona, donosi Vlada u roku 90 dana od donošenja privremenih smjernica iz člana 11. stav (7) ovog zakona.
- (2) EEAPF sadrži:
 - a) indikativne ciljeve za uštedu energije za period tri godine,
 - b) mjere energijske efikasnosti za ostvarivanje indikativnih ciljeva za uštedu energije,
 - c) vremenski okvir i nosioce aktivnosti za provođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva,
 - d) procjenu rezultata napretka u ostvarivanju ciljeva iz prethodnog EEAPF-a (osim za prvi EEAPF) neposredno prije donošenja novog i
 - e) procjenu finansijskih i drugih sredstava potrebnih za provođenje EEAPF-a, izvore i način njihovog osiguranja.
- (3) Ministarstvo će pratiti provođenje EEAPF-a i podnijeti izveštaj o njegovoj realizaciji na usvajanje Vladi najkasnije do 30. aprila u tekućoj godini za prethodnu godinu.
- (4) Izmjene i dopune EEAPF-a vrše se po proceduri iz stava (1) ovog člana.
- (5) Radi efikasnog provođenja mjera i postizanja indikativnih ciljeva iz EEAPF-a zakonom se može osnovati fond putem kojeg će se realizirati podrška za javni i privatni sektor s ciljem ispunjavanja obaveza poboljšanja energijske efikasnosti.

Član 13.

(Operativni plan za poboljšanje energijske efikasnosti u federalnim institucijama)

- (1) Operativni plan za poboljšanje energijske efikasnosti u federalnim institucijama uprave (u daljnjem tekstu: Operativni plan) obuhvata:
 - a) mjere koje treba provesti u institucijama javne uprave;
 - b) dinamiku provođenja mjera;
 - c) sredstva neophodna za realizaciju mjera, izvori i način njihovog osiguranja.
- (2) Operativni plan iz stava (1) ovog člana mora biti usklađen sa EEAPF-om i donosi se za period tri godine.

- (3) Na osnovu prijedloga operativnih planova javnih institucija dostavljenih od odgovornih lica javnih institucija, Ministarstvo predlaže a Vlada donosi trogodišnji operativni plan iz stava (1) ovog člana u roku 90 dana od dana donošenja EEAPF-a.
- (4) Finansiranje provođenja Operativnog plana vrši se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora finansiranja.
- (5) Odgovorno lice institucije javne uprave Vladi i Ministarstvu dostavlja izvještaj o provođenju Operativnog plana najmanje jednom godišnje.

Član 14.

(Kantonalni planovi energijske efikasnosti)

- (1) Svaki kanton će u roku šest mjeseci od dana donošenja EEAPF-a donijeti Plan energijske efikasnosti na području kantona.
- (2) Plan iz stava (1) ovog člana mora biti usaglašen sa EEAPF-om.
- (3) Trogodišnji plan iz stava (1) ovog člana, pripremljen u saradnji sa organima lokalne samouprave, ekonomskim udruženjima i udruženjima za zaštitu okoliša, te drugim zainteresiranim licima donosi vlada kantona.
- (4) Sastavni dio plana iz stava (1) ovog člana su planovi za unapređenje energijske efikasnosti javnih institucija ustanovljenih na nivou kantona.
- (5) Plan iz stava (1) ovog člana, prije njegovog usvajanja, vlada kantona dostavlja Ministarstvu s ciljem procjene njegove usaglašenosti sa EEAPF-om.

Član 15.

(Programi poboljšanja energijske efikasnosti jedinica lokalne samouprave)

- (1) Na osnovu kantonalnih planova jedinice lokalne samouprave donose općinske i/ili gradske programe poboljšanja energijske efikasnosti u roku šest mjeseci od dana usvajanja kantonalnog plana.
- (2) Program iz stava (1) ovog člana se donosi za tri godine i obuhvata:
 - a) Prijedlog mjera za ostvarenje indikativnih ciljeva za uštedu energije u potrošnji na teritoriji jedinice lokalne samouprave, uključujući:
 - 1) planove adaptacije i održavanja zgrada i drugih izgrađenih objekata koje koristi jedinica lokalne samouprave, njene administrativne službe, javna preduzeća čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave,
 - 2) planove za poboljšanje energijske efikasnosti komunalnih usluga (javna rasvjeta, snabdjevanje vodom, upravljanje otpadom i sl.) i transporta,
 - 3) specifične mjere u zgradama zaštićenim kao kulturno naslijeđe i druge slične vrste objekata,
 - 4) druge mjere koje treba provesti na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
 - b) vremenski okvir za provođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva;
 - c) procjenu finansijskih i drugih sredstava potrebnih za provođenje programa iz stava (1) ovog člana, izvore i način njihovog osiguranja.
- (3) Finansiranje provođenja programa iz stava (1) ovog člana vrši se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora finansiranja.
- (4) Jedinica lokalne samouprave Program iz stava (1) ovog člana prije usvajanja dostavlja vladi kantona s ciljem procjene njegove usaglašenosti sa Planom iz člana 14. ovog zakona.

Član 16.

(Program poboljšanja energijske efikasnosti velikog potrošača)

- (1) Veliki potrošač uspostavlja sistem upravljanja energijom i donosi program poboljšanja energijske efikasnosti za period tri godine.
- (2) Program iz stava (1) ovog člana sadrži detaljnu analizu velikog potrošača po strukturi potrošnje, karakteristikama potrošnje, procjenu stanja energijske efikasnosti, indikativne ciljeve za uštedu energije, mjere za unapređenje energijske efikasnosti, izvore sredstava i druge potrebne podatke.
- (3) Program iz stava (1) ovog člana veliki potrošač donosi u roku 90 dana od dana donošenja Plana energijske efikasnosti kantona.
- (4) Veliki potrošač je dužan program iz stava (1) ovog člana dostaviti Ministarstvu radi provjere usklađenosti sa planom usvojenim na kantonalnom nivou i EEAPF-om.
- (5) Veliki potrošač je dužan do 1. marta tekuće godine dostaviti Ministarstvu izvještaj o provođenju programa iz stava (1) ovog člana koji, između ostalog, sadrži analizu ciljeva postignutih u prethodnoj godini kao i buduće mjere.
- (6) Veliki potrošač je obavezan provoditi mjere poboljšanja energijske efikasnosti i:
 - a) uspostaviti adekvatnu organizacionu strukturu za upravljanje energijom i odrediti lice odgovorno za upravljanje energijom;
 - b) osigurati provođenje energijskih audita i primjenu ekonomski isplativih mjera energijske efikasnosti;
 - c) uspostaviti odgovarajući informacijski sistem kojim će osigurati evidenciju praćenja potrošnje energije.
- (7) Ministar donosi propis kojim se utvrđuje granična vrijednost energije za određivanje statusa velikog potrošača, sadržaj programa za poboljšanje energijske efikasnosti iz stava (2) ovog člana i izvještaj o provođenju programa iz stava (4) ovog člana.

Član 17.

(Distributer energenata, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom)

- (1) Distributer energenata, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom Ministarstvu podnosi izvještaj o radu jednom godišnje.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana obuhvata:
 - a) pregled isporučene energije i energenata prema strukturi krajnjih potrošača energije, kategoriji i vrsti potrošnje;
 - b) geografsku lokaciju njihovih krajnjih potrošača energije;
 - c) procjenu stanja energijske efikasnosti krajnjih potrošača energije;
 - d) prijedloge za mjere poboljšanja energijske efikasnosti kod krajnjih potrošača energije;
 - e) druge podatke koji mogu biti relevantni za energijsku efikasnost kod krajnjih potrošača energije.
 Obrazac izvještaja iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo.
- (3) Subjekti iz stava (1) ovog člana dužni su obavljati poslove iz svoje nadležnosti na način da ne ometaju isporuku energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske efikasnosti, ili da ne ometaju razvoj tržišta energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske efikasnosti.
- (4) Subjekti iz stava (1) ovog člana dužni su sami ili angažiranjem drugih subjekata omogućiti krajnjim potrošačima energije:
 - a) energijske usluge po konkurentnim cijenama;
 - b) energijske audite provedene na nezavisan način po konkurentnim cijenama.

- (5) Vlada na prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja može donijeti poseban propis kojim će odrediti godišnju naknadu u visini procijenjenih troškova aktivnosti iz stava (4) ovog člana za subjekte iz stava (1) ovog člana, a koja se uplaćuje Fondu.
- (6) U slučaju donošenja propisa iz stava (5) ovog člana subjekti iz stava (1) ovog člana nisu dužni ispunjavati obaveze iz stava (4) ovog člana.
- (7) Propisom iz stava (5) ovog člana Vlada može regulirati mogućnost sklapanja dobrovoljnih sporazuma sa vlasnicima industrijskih postrojenja na način da se definiraju elementi za supstituciju plaćanja naknade za emisiju stakleničkih gasova sa investiranjem u poboljšanje energijske efikasnosti.
- (8) Donošenje propisa iz stava (5) ovog člana ne oslobađa subjekte iz stava (1) ovog člana od suzdržavanja od svakog ponašanja koje će ometati ili ugroziti vršenje energijskih usluga, energijskih audita ili primjenu mjera poboljšanja energijske efikasnosti.

V. MJERE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 18.

(Obaveze javnog sektora)

- (1) Organi javne uprave, organizacije, regulatorna tijela, javne ustanove, agencije, jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća su dužna vršiti upravljanje energijom u prostorijama u kojima posluju i drugim sredstvima sa kojima posluju.
- (2) Upravljanje energijom obuhvata obuku i edukaciju svojih zaposlenih, kao i uspostavljanje i provođenje kriterija energijske efikasnosti u postupcima nabavke dobara i usluga.
- (3) U svrhu ispunjenja svojih obaveza subjekti u javnom sektoru će:
 - a) periodično a najmanje jednom godišnje analizirati potrošnju energije;
 - b) provoditi energijski audit u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast i osigurati dobijanje Certifikata o energijskoj efikasnosti objekata u funkciji javnog sektora;
 - c) usvojiti program poboljšanja energijske efikasnosti;
 - d) implementirati mjere programa energijske efikasnosti;
 - e) provoditi, održavati i razvijati sistem informacija o energijskoj efikasnosti, a posebno sistem kontrole nad potrošnjom energije;
 - f) dostavljati Agenciji i Ministarstvu podatke o ukupno utrošenoj energiji u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona.
- (4) Odredbe st. (1) i (2) primjenjivat će i veliki potrošači u vršenju svojih djelatnosti, kao i svi potrošači energije kada koriste sredstva za energijsku efikasnost dobijena od Fonda u skladu sa uvjetima propisanim od Fonda.

Član 19.

(Dostavljanje podataka o godišnjoj potrošnji energije)

- (1) Jedinice lokalne samouprave, kantoni i Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona, izvještajem dostavljaju Agenciji podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje koriste, sa opisom faktora koji utiču na nivo potrošnje, ne kasnije od 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana obuhvata:
 - a) ukupnu potrošnju energije po energentima;
 - b) ukupnu potrošnju energije po tipu zgrade u okviru javnog sektora (zgrade organa uprave, obrazovanje, kultura i dr.);
 - c) korisne površine zgrade;

- d) broj zaposlenih i broj korisnika;
- e) ukupne troškove za energiju po energentima za svaki tip zgrade.

- (3) Agencija će podatke iz st. (1) i (2) ovog člana uvrstiti u informacijski sistem iz člana 46. stav (1) ovog zakona.

Član 20.

(Obnovljivi izvori energije)

- (1) Upotreba obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne ili toplotne energije smatra se mjerom energijske efikasnosti u smislu ovog zakona ako:
 - a) električna ili toplotna energija iz OIEiEK-a je proizvedena na zgradi ili pomoćnim objektima zgrade u kojoj se koristi;
 - b) specifični obnovljivi izvor energije nije već obuhvaćen podsticajnim mjerama ili ako električna energija proizvedena iz tog obnovljivog izvora energije nije namijenjena za prodaju.
- (2) Fizička i pravna lica koja koriste obnovljive izvore energije iz stava (1) ovog člana mogu koristiti sredstva namijenjena za projekte energijske efikasnosti.

Član 21.

(Javne nabavke dobara i usluga)

- (1) U skladu sa propisima koji reguliraju oblast javnih nabavki, korisnici sredstava budžeta Federacije Bosne i Hercegovine ili budžeta kantona ili jedinica lokalne samouprave će, pri odlučivanju o izboru dobavljača u postupku javne nabavke, energijsku efikasnost robe i usluga ocjenjivati zajedno sa ostalim kriterijima i prioritet će biti dat, pod jednakim uvjetima, za nabavku opreme i usluga koje omogućavaju veći stepen energijske efikasnosti.
- (2) Kod raspisivanja javne nabavke za kupovinu ili zakup zgrade ili dijela zgrade, ili rekonstrukciju zgrade ili dijela zgrade, odnosno za uslugu projektiranja zgrade ili dijela zgrade za potrebe subjekta javnog sektora, kriterij koji definira energijsku efikasnost izgrađene ili projektirane zgrade ili dijela zgrade ne može biti bodovan ispod nivoa od 20% ukupnog broja bodova.
- (3) Pri kupovini ili zakupu zgrade ili dijela zgrade subjekt javnog sektora će u slučaju jednakog nivoa ispunjenosti kriterija iz stava (2) ovog člana prednost dati zgradi ili dijelu zgrade koja ima viši nivo energijske efikasnosti, dokumentovan certifikatom iz člana 33. ovog zakona.

Član 22.

(Obaveze vlasnika zgrade)

- (1) Pri prodaji ili iznajmljivanju zgrade ili dijelova zgrade u oglasu o prodaji ili iznajmljivanju mora biti naveden indikator energijske karakteristike zgrade ili dijela zgrade.
- (2) Odredba iz stava (1) ovog člana stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Odredba iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na zgrade i druge izgrađene objekte sa liste iz člana 25. stav (3) ovog zakona.
- (4) Prije prijenosa prava vlasništva nad zgradom ili dijelom zgrade sa prodavca na kupca, ili prije stupanja na snagu ugovora o zakupu zgrade ili dijela zgrade, prodavac, odnosno zakupodavac je dužan da kupcu, odnosno zakupoprimcu predoči na uvid Certifikat iz člana 33. ovog zakona.
- (5) Odredba iz stava (4) ovog člana stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 23.

(Obaveze investitora)

- Uz zahtjev za izdavanjem dozvole za upotrebu nove građevine ili za promjenu namjene građevine investitor je dužan priložiti Certifikat iz člana 33. ovog zakona.

VI. ENERGIJSKI AUDIT I CERTIFIKOVANJE**Član 24.**

(Energijske karakteristike zgrade)

- (1) Energijske karakteristike zgrade utvrđuju se na osnovu stvarnog ili procijenjenog iznosa energije koja se troši u zavisnosti od vrste i namjene zgrade, što uključuje grijanje, pripremu tople vode, hlađenje, ventilaciju, osvjetljenje i pogon aparata, opreme i uređaja instaliranih u zgradi.
- (2) Količina energije iz stava (1) ovog člana, mora biti izražena kroz indikatore koji se obračunavaju uzimajući u obzir zadanu unutrašnju temperaturu zgrade, toplotnu izolaciju ovojnice zgrade, performanse tehničkih sistema zgrade, dizajn i lokaciju zgrade, klimatske uvjete, uticaj susjednih objekata, sopstvenu proizvodnju energije i sve ostale faktore koji utiču na potrošnju energije.
- (3) Pravilnik o minimalnim zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.
- (4) Pravilnik iz stava (3) ovog člana sadrži metodologiju utvrđivanja zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada u zavisnosti od vrste i namjene zgrade, karakteristika toplotne izolacije zgrade, potrošnje energije za osiguranje tople vode i drugih zahtjeva u pogledu energijske efikasnosti.
- (5) Revizija zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada vrši se najmanje jednom u periodu pet godina i mora uzeti u obzir tehnički progres u građevinskom sektoru.

Član 25.

(Nove zgrade)

- (1) Projekt za izgradnju nove zgrade, značajna obnova postojeće zgrade mora biti u skladu sa zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Projekt iz stava (1) ovog člana mora predvidjeti individualna mjerila potrošnje električne ili toplotne energije, odnosno prirodnog plina za svaku individualnu jedinicu u objektu.
- (3) Federalni ministar prostornog uređenja, na prijedlog kantonalnih ministarstva nadležnih za prostorno uređenje, institucija nadležnih za kulturno-historijsko naslijeđe i vjerskih zajednica, utvrđuje listu zgrada i drugih izgrađenih objekata na koje se ne odnose obaveze iz stava (1) ovog člana.
- (4) Prilikom utvrđivanja liste iz stava (3) ovog člana, potrebno je uključiti objekte koji su:
 - a) zgrade koje su službeno zaštićene kao dio kulturno-historijskog naslijeđa ili zbog njihove posebne arhitektonske ili historijske važnosti ukoliko bi usklađenost sa određenim minimalnim zahtjevima za energijskim karakteristikama neprihvatljivo promijenila njihov izgled ili osobine,
 - b) zgrade koje se koriste kao vjerski objekti ili mjesta za obavljanje vjerskih aktivnosti,
 - c) privremeni objekti sa rokom upotrebe od dvije godine ili kraće, industrijski kompleksi, radionice i nestambene poljoprivredne zgrade sa niskom potrošnjom energije,
 - d) stambene zgrade koje se koriste ili koje su namijenjene za korištenje na period kraći od četiri mjeseca godišnje ili za ograničenu godišnju upotrebu i sa očekivanom potrošnjom energije koja je manja od 25% cjelogodišnje upotrebe,
 - e) samostojeće zgrade sa ukupnom korisnom podnom površinom manjom od 50m².
- (5) Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti za individualne objekte, zgrade ili grupe zgrada,

investitor mora, u sklopu idejnog projekta, priložiti analizu upotrebe alternativnih sistema snabdijevanja energijom.

- (6) Analiza iz stava (5) ovog člana uzima u obzir ekološku i ekonomsku izvodljivost visokodjelotvornih navedenih alternativnih sistema, ako su takvi dostupni:
 - a) decentralizovani sistem snabdijevanja baziran na obnovljivim izvorima energije;
 - b) kogeneraciju;
 - c) daljinsko ili blok grijanje ili hlađenje, posebno gdje je to bazirano na potpunom ili djelimičnom korištenju obnovljivih izvora energije;
 - d) toplotne pumpe.
- (7) Dokumentacija na kojoj je analiza iz stava (5) ovog člana zasnovana s ciljem verifikacije mora biti dostupna organu nadležnom za izdavanje urbanističke saglasnosti.
- (8) Na osnovu uvida u analizu i dokumentaciju iz st. (5) i (7) ovog člana, organ nadležan za izdavanje urbanističke saglasnosti dužan je definirati uvjete za primjenu sistema snabdijevanja energijom.

Član 26.

(Energijski audit i studija izvodljivosti za ugovor o energijskoj efikasnosti)

- (1) Energijski audit svih krajnjih potrošača, sektora javnih komunalnih usluga, uključujući domaćinstva, komercijalne potrošače i male i srednje industrijske potrošače, vrši se isključivo na osnovu pravila struke, objektivno i potpuno nezavisno.
- (2) Svrha energijskog audita je utvrđivanje isplatljivosti mogućnosti za smanjenje krajnje potrošnje energije u skladu sa propisom iz stava (10) ovog člana i utvrđivanje ostvarenih ušteda nakon primjene mjera energijske efikasnosti.
- (3) Energijski audit se sastoji od:
 - a) prikupljanja podataka;
 - b) mjerenja krajnje potrošnje energije;
 - c) procjene energijske efikasnosti i
 - d) identifikovanja mjera za uštedu energije.
- (4) Vlada, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, uredbom propisuje:
 - a) način, uvjete i rokove provođenja energijskih audita,
 - b) sadržaj izvještaja o energijskom auditu,
 - c) način i metodologiju energijskog certifikovanja zgrada uključujući definiranje vrste zgrada na koje se certifikat odnosi,
 - d) sadržaj i izgled certifikata,
 - e) zgrade javne namjene koje imaju obavezu energijskog audita i javnog izlaganja energijskog certifikata,
 - f) tipove zgrada prema namjeni i broju sati grijanja,
 - g) način utvrđivanja energijske klasifikacije zgrada,
 - h) sadržaj i način vođenja registra pravnih i fizičkih lica ovlaštenih za obavljanje energijskih audita u vidu elektronske baze podataka,
 - i) sadržaj i način vođenja registra uspješno obučanih stručno kvalifikovanih lica koja provode energijske audite,
 - j) način i uvjete provođenja nezavisne kontrole izvještaja o provedenim energijskim auditima i izdatim certifikatima,
 - k) sadržaj i način vođenja registra izdatih certifikata te
 - l) druga pitanja vezana uz provođenje energijskih audita i energijskog certifikovanja zgrada.
- (5) Organi uprave, jedinice lokalne samouprave, javna preduzeća, javne ustanove i druge organizacije koje vrše javna ovlaštenja, koji koriste zgrade ili dijelove zgrade koje imaju ukupnu korisnu površinu podova veću od 500m², moraju ugovoriti energijski audit najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- (6) Odgovorna lica za zgrade ili dijelove zgrada iz stava (5) ovog člana omogućit će energetske audite zgrada, te licima ovlaštenim za vršenje energetskih audita osigurati dostupnim sve raspoložive podatke i tehničku dokumentaciju o zgradi koja se pregleda.
- (7) Energetski audit zgrada ili dijelova zgrade mora biti izvršen prema vrsti i namjeni zgrade.
- (8) Korisnik zgrada ili dijelova zgrada iz stava (5) ovog člana, koji je ugovorio energetski audit, dostavlja izvještaj iz člana 32. stav (4) ovog zakona nadležnom ministarstvu prostornog uređenja i Agenciji u roku 30 dana od dana izvršenog energetskog audita.
- (9) Na prijedlog federalnog ministra prostornog uređenja Vlada odlukom propisuje najviši iznos naknade za usluge energetskog audita.
- (10) Propis o postupku za izračunavanje optimalnih troškova minimalnih zahtjeva za energetskim karakteristikama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.
- (11) Detaljnu studiju izvodljivosti za ugovor o energetskom efektu izrađuje ESCO. Detaljnom studijom izvodljivosti za ugovor o energetskoj efikasnosti se predlažu mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i finansijski model.
- (12) Detaljna studija izvodljivosti je sastavni dio ugovora o energetskom efektu.

Član 27.

(Ovlaštenje za obavljanje energetskih audita i/ili energetskog certifikovanja zgrada)

- (1) Energetski audit i/ili energetsko certifikovanje zgrada mogu obavljati samo pravna i fizička lica koja imaju ovlaštenje za obavljanje energetskih audita i/ili energetskog certifikovanja zgrada, u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana daje se pravnom i/ili fizičkom licu koje ispunjava uvjete propisane ovim zakonom i uredbom iz stava (3) ovog člana.
- (3) Vlada na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva za prostorno uređenje donosi uredbu kojom, između ostalog, propisuje:
 - a) uvjete i procedure potrebne za davanje, važenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlaštenja licima za provođenje energetskog audita;
 - b) dokumentaciju potrebnu za davanje, važenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlaštenja licima za provođenje energetskog audita;
 - c) postupak kod izmjene ovlaštenih lica (imenovanih lica i stručnih kvalifikovanih lica) za provođenje energetskih audita;
 - d) nadzor nad obavljanjem poslova ovlaštenih lica;
 - e) program obuke za lica koja provode energetske audite (u daljnjem tekstu: program obuke);
 - f) uvjete za davanje ovlaštenja za provođenje programa obuke;
 - g) sadržaj i način vođenja registra nosilaca programa obuke i
 - h) nadzor nad radom nosilaca programa obuke i oduzimanje ovlaštenja.
- (4) Ovlaštenje za obavljanje energetskih audita na zahtjev pravnog ili fizičkog lica daje, obnavlja i mijenja federalni ministar prostornog uređenja, u skladu sa prijedlogom Stručnog odbora za energetsku efikasnost iz člana 30. ovog zakona (u daljnjem tekstu: Stručni odbor).
- (5) Federalni ministar prostornog uređenja oduzet će ovlaštenje za obavljanje energetskih audita ako:
 - a) ovlašteno lice obavija energetske audite u suprotnosti sa ovim zakonom;
 - b) ovlašteno lice ne ispunjava obaveze iz ovog zakona;

- c) ovlašteno lice prestane ispunjavati propisane uvjete za dobijanje ovlaštenja;
- d) takvu preporuku da Stručni odbor.
- (6) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana izdaje se na period četiri godine, a nakon isteka ovog roka može biti obnovljeno u skladu sa uredbom iz stava (3) ovog člana.

Član 28.

(Vrste ovlaštenja)

Ovlaštenje iz člana 27. ovog zakona daje se za:

- a) obavljanje energetskih audita i energetsko certifikovanje zgrada sa jednostavnim tehničkim sistemom,
- b) energetsko certifikovanje zgrada sa složenim tehničkim sistemom,
- c) obavljanje energetskih audita zgrada sa složenim tehničkim sistemom i drugih izgrađenih objekata i
- d) obavljanje energetskih audita komunalnih usluga (javna rasvjeta, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadom i sl.).

Član 29.

(Uvjeti za obavljanje energetskog audita)

- (1) Za obavljanje energetskog audita pravna lica, između ostalog, moraju:
 - a) imati sjedište u Federaciji Bosne i Hercegovine i biti registrirana za: projektiranje, arhitektonske i inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje, stručni nadzor izgradnje objekata i postrojenja, ili druge profesionalne djelatnosti u oblasti arhitekture ili građevinarstva i energetike;
 - b) imati najmanje tri stručno kvalifikovana lica u stalnom radnom odnosu na puno radno vrijeme sa VII stepenom stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, iz oblasti arhitekture ili građevinarstva, mašinstva i elektrotehnike.
- (2) Za obavljanje energetskog audita fizička lica, između ostalog, moraju:
 - a) imati završen VII stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, iz oblasti arhitekture, građevinarstva, mašinstva i elektrotehnike sa najmanje pet godina radnog iskustva i
 - b) imati sklopljen ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti.
- (3) Pravno lice koje posjeduje ovlaštenje iz člana 28. tačka c) može da provodi redovne energetske audite sistema centralnog grijanja, kao i sistema za klimatizaciju zgrade u skladu sa posebnim propisom.
- (4) Propis iz stava (3) ovog člana donosi ministar.

Član 30.

(Stručni odbor za energetsku efikasnost)

- (1) Stručni odbor se sastoji od pet članova, od kojih predsjednika i jednog člana predlaže federalni ministar prostornog uređenja, zamjenika predsjednika i jednog člana predlaže ministar a jedan član se bira iz reda eksperata. Stručni odbor ima i tehničkog sekretara.
- (2) Stručni odbor iz stava (1) ovog člana rješenjem imenuje Vlada Federacije.
- (3) Za člana Stručnog odbora iz reda eksperata, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, imenuje se lice koje ima akademski naziv doktora nauka arhitektonske, građevinske, mašinske ili elektrotehničke struke.
- (4) Administrativno-tehničke i finansijske poslove Stručnog odbora obavlja Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

- (5) Stručni odbor se bira na period tri godine.
- (6) Način izbora članova Stručnog odbora, djelokrug rada, finansiranje i naknada definiraju se uredbom iz člana 27. stav (3) ovog zakona.

Član 31.

(Uvjeti za stručno kvalifikovano lice)

Stručno kvalifikovana lica zaposlena u pravnom licu koje je ovlašteno za obavljanje energijskih audita, između ostalog, moraju:

- imati završen VII stepen spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja;
- imati najmanje tri godine radnog iskustva u jednoj od sljedećih oblasti: u projektiranju, stručnom nadzoru izgradnje objekata i postrojenja, održavanju objekata i postrojenja, provođenju energijskih audita objekata, ispitivanju funkcioniranja postrojenja i utroška energije, pružanju energijskih usluga ili u drugim stručnim poslovima u oblasti energetike i sl.;
- imati uvjerenje o uspješno završenom programu osposobljavanja za provođenje energijskog audita.

Član 32.

(Dužnosti lica ovlaštenih za obavljanje energijskih audita)

- Pravna i fizička lica ovlaštena za obavljanje energijskih audita obavljaju energijske audite nezavisno i objektivno, u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i pravilima struke.
- Lica iz stava (1) ovog člana dužna su voditi evidenciju o izvršenim energijskim auditima i čuvati prateću dokumentaciju najmanje 10 godina.
- Lica iz stava (1) ovog člana dužna su odgovoriti na zahtjev klijenta koji zahtijeva audit u skladu sa odredbama ovog zakona.
- Nakon obavljenog energijskog audita lice iz stava (1) ovog člana sačinjava izvještaj koji sadrži:
 - podatke o potrošnji energije sa indikatorima potrošnje objekta;
 - podatke o usklađivanju karakteristika zgrada sa tehničkim propisima o energijskoj efikasnosti zgrada i drugih propisa o energijskoj efikasnosti;
 - procjenu energijske efikasnosti i indikatora na osnovu kojih je napravljena procjena;
 - prijedlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energijske efikasnosti sa procjenom uštede energije i načinom ostvarivanja ušteda;
 - procjenu isplativosti mjera poboljšanja energijske efikasnosti;
 - prijedlog upravljanja energijom za poboljšanje energijske efikasnosti.
- Pravna lica iz stava (1) ovog člana neće izvršiti energijski audit za klijenta:
 - koji u tom pravnom licu ima finansijski interes uključujući ali ne ograničavajući se na dionice;
 - za kojeg je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit;
 - koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik, ili kojom je bračni drug i/ili srodnik u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tzbini do drugog stepena, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik.
- Fizička lica iz stava (1) ovog člana neće izvršiti energijski audit za klijenta:

- za kojeg je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit ili
 - ako su u međusobnom braku ili srodstvu u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tzbini do drugog stepena, zaključno, ili sa klijentom ima bilo kakav drugi finansijski interes.
- Godišnji izvještaj o izvršenim energijskim auditima lica iz stava (1) ovog člana dostavljaju Agenciji i nadležnom kantonalnom ministarstvu.
 - Izvještaj iz stava (7) ovog člana obavezno sadrži opis stanja i mišljenje o mjerama koje se trebaju poduzeti da bi se poboljšala energijska efikasnost pregledanih objekata.
 - Stručno kvalifikovanim licima iz člana 31. ovog zakona neće biti dozvoljeno vršiti energijski audit za klijenta:
 - koji u tom pravnom licu ima finansijski interes uključujući ali ne ograničavajući se na dionice;
 - za kojeg je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energijski audit;
 - koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik, ili kojom je bračni drug i/ili srodnik u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tzbini do drugog stepena, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik.

Član 33.

(Certifikati o energijskoj efikasnosti zgrada)

- Na osnovu izvještaja iz stava (4) člana 32. ovog zakona, lica koja imaju ovlaštenja iz člana 28. tač. a) i b) ovog zakona, izdaju potvrdu o energijskoj efikasnosti zgrade ili dijela zgrade (u daljnjem tekstu: Certifikat), u skladu sa uredbom iz stava (4) člana 26. ovog zakona.
- Certifikat iz stava (1) ovog člana, između ostalog, sadrži:
 - energijske karakteristike zgrade;
 - referentne vrijednosti;
 - preporuke koje su tehnički izvodljive za izgradnju, isplative i utiču na poboljšanje energijskih karakteristika zgrade.
- Certifikat iz stava (1) ovog člana se izdaje na period do 10 godina.
- Registar izdatih certifikata vodi Agencija.

Član 34.

(Podaci o energijskim karakteristikama zgrada)

Pravna lica iz člana 18. stav (1) ovog zakona dužna su na zgradama koje koriste za obavljanje djelatnosti na vidnom mjestu postaviti tablu na kojoj će se postaviti prva stranica Certifikata.

Član 35.

(Eko-dizajn proizvoda)

Proizvodi koji koriste energiju mogu biti izloženi na tržištu samo ako ispunjavaju uvjete propisane za takav proizvod, ukoliko je njihova usaglašenost sa zahtjevima potvrđena u propisanoj proceduri i ako su označeni u skladu sa propisima koji se donose za tu vrstu proizvoda.

Član 36.

(Energijski audit sistema za grijanje)

- Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom centralnog grijanja na bazi tečnih, gasovitih ili čvrstih goriva nominalne snage više od 20 kW mora osigurati redovan energijski audit sistema za grijanje.
- Energijski audit iz stava (1) ovog člana vršit će se u skladu sa ovim zakonom i propisom koji donosi ministar.

- (3) Propis iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži:
- formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovnih energijskih audita;
 - vremenske intervale za redovne energijske audite zavisno od tehničkih karakteristika sistema;
 - procedure za obavljanje redovnih energijskih audita;
 - formu i sadržaj izvještaja o redovnom energijskom auditu;
 - odgovornosti učesnika u energijskim auditima;
 - kaznene odredbe.
- (4) Izvještaj o redovnom energijskom auditu sačinjava se nakon izvršenog pregleda sistema za grijanje i sadrži:
- rezultate energijskog audita;
 - preporuke za poboljšanje finansijske isplativosti rada sistema za grijanje.
- (5) Preporuka iz stava (4) alineja b) ovog člana može biti zasnovana na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignut visok nivo performansi sistema za centralno grijanje u skladu sa propisima.
- (6) Izvještaj o redovnom energijskom auditu se uručuje vlasniku ili upravitelju zgrade.

Član 37.

(Energijski audit sistema za klimatizaciju)

- Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom za klimatizaciju nominalne snage 12 kW ili više mora osigurati redovan energijski audit uređaja.
- Energijski audit iz stava (1) ovog člana vrši se u skladu sa ovim zakonom i propisom koji donosi ministar.
- Propis iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži:
 - formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovnih energijskih audita;
 - vremenske intervale za redovne energijske audite zavisno od tehničkih karakteristika sistema;
 - procedure za obavljanje redovnih energijskih audita;
 - formu i sadržaj izvještaja o redovnom energijskom auditu;
 - odgovornosti učesnika u energijskim auditima;
 - kaznene odredbe.
- Izvještaj o redovnom energijskom auditu se sačinjava nakon izvršenog pregleda sistema za klimatizaciju i sadrži:
 - rezultate energijskog audita;
 - preporuke za poboljšanje finansijske isplativosti rada sistema za klimatizaciju.
- Preporuka iz stava (4) alineja b) ovog člana može biti zasnovana na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignut visok nivo performansi sistema za centralno grijanje u skladu sa propisima.
- Izvještaj o redovnom energijskom auditu se uručuje vlasniku ili upravitelju zgrade.

Član 38.

(Nezavisni sistem kontrole)

- Kontrolu provođenja postupka energijskih audita iz čl. 26., 36. i 37. ovog zakona i izdavanja izvještaja iz člana 32. stav (4) ovog zakona provodi Komisija za nezavisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita (u daljnjem tekstu: Komisija).
- Komisija će provoditi kontrolu na osnovu slučajne selekcije u najmanjem omjeru od 5% svih godišnje izdatih izvještaja iz člana 32. stav (4) ovog zakona.
- Tokom kontrole Komisija će provjeriti vrijednost svih korištenih ulaznih podataka te izvršiti provjeru krajnjeg rezultata energijskog audita, te uvidom na licu mjesta i

- svrsishodnosti preporuka datih izvještajem iz člana 32. stav (4) ovog zakona.
- (4) Ukoliko Komisija kontrolom utvrdi povrede postupaka određenih uredbom iz člana 26. stav (4) ovog zakona, dat će preporuku federalnom ministru prostornog uređenja da pravnom licu ovlaštenom za obavljanje energijskih audita oduzme ovlaštenje za obavljanje energijskih audita.

Član 39.

(Komisija za nezavisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita)

- Komisiju iz člana 38. ovog zakona na prijedlog Stručnog odbora rješenjem imenuje federalni ministar prostornog uređenja.
- Komisija se sastoji od četiri člana koji se imenuju iz reda eksperata, visoke stručne spreme, koji imaju relevantno iskustvo u kreiranju, pripremi ili primjeni pravila struke ili tehničke regulative iz područja energijske efikasnosti.
- Članovima Komisije pripada naknada za rad koja se finansira iz sredstava pravnog lica ovlaštenog za obavljanje energijskih audita čiji rad je predmet kontrole. Imenovanje, način rada i naknada za rad članova Komisije propisuje se uredbom iz člana 26. stav (4) ovog zakona.

VII. ENERGIJSKE USLUGE

Član 40.

(Obaveze dobavljača i distributera proizvoda koji koristi energiju)

- Dobavljači i/ili distributeri proizvoda koji koriste energiju (u daljnjem tekstu: proizvođa) dužni su osigurati tehničku dokumentaciju proizvoda na službenim jezicima Bosne i Hercegovine, u kojoj se navodi količina energije koja se troši upotrebom proizvoda u uobičajenim radnim uvjetima.
- Dobavljači i/ili distributeri proizvoda dužni su u promet stavljati samo proizvode koji imaju naljepnicu sa podacima o energijskoj efikasnosti proizvoda.
- Naljepnica iz stava (2) ovog člana mora biti vidno istaknuta i fiksirana na proizvodu u objektu u kojem se proizvod prodaje, te vidljiva u oglasu kojim se proizvod reklamira.
- Ministar posebnim propisom definiše izgled i sadržaj naljepnice iz stava (2) ovog člana u zavisnosti od vrste, kategorije, karakteristika i minimalnih zahtjeva za energijsku efikasnost proizvoda.

Član 41.

(Organiziranje energijske usluge)

- Operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom koji su u sastavu vertikalno i/ili horizontalno integrisani energetske subjekata, mogu organizirati aktivnosti pružanja energijskih usluga u okviru integrisanog energetske subjekta, pod uvjetom razdvajanja računa za ove djelatnosti ili angažiranjem nezavisnog vršioca energijskih usluga.
- S ciljem realizacije aktivnosti iz stava (1) ovog člana, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom informacije o ponudi za obavljanje energijskih usluga objavljuju na vlastitoj internet stranici i/ili u medijima.
- Ponuda za obavljanje energijskih usluga mora sadržavati podatke o indikatorima energijske efikasnosti, mjerama energijske efikasnosti, vršiocu energijskih usluga, cijenama, mehanizmima finansiranja, modelu ugovora i druge informacije.
- Mali operatori distributivnog sistema i/ili mali snabdjevači nisu dužni ponuditi i promovirati energijske usluge.

Član 42.

(Ugovori o energijskom efektu)

- Ugovor o energijskom efektu se sačinjava u pisanoj formi i, pored ostalih odredbi, sadrži sljedeće:

- a) nazive ugovornih strana (uključujući i treća lica, ako učestvuju u finansiranju);
 - b) podatke o osnovnoj potrošnji energije u zgradi;
 - c) procjenu energijske efikasnosti;
 - d) utvrđivanje energijske i finansijske uštede i ostvarivanje garantirane uštede;
 - e) način finansiranja ulaganja u mjere poboljšanja energijske efikasnosti;
 - f) način plaćanja energijske usluge i pravni lijek u slučaju neizvršavanja obaveza plaćanja;
 - g) plan mjerenja i verifikacije ušteta i
 - h) druga prava i obaveze ugovornih strana.
- (2) Sredstva za pružanje energijskih usluga osigurava: distributer energenata, operator distributivnog sistema, mali snabdjevač i/ili vlasnik objekta, u potpunosti ili djelimično, iz svojih vlastitih izvora ili kroz finansiranje treće strane putem društva za energijske usluge (ESCO).
- (3) Vrijednost investicije u primjeni mjera energijske efikasnosti se otplaćuje od uštete energije realizirane u odnosu na osnovnu potrošnju energije u zgradi.
- (4) U pružanju energijskih usluga ESCO u cijelosti ili djelimično preuzima finansijski, tehnički i komercijalni rizik u primjeni mjera energijske efikasnosti, a na osnovu izrađene detaljne studije izvodljivosti, što se definiše ugovorom iz stava (1) ovog člana.
- (5) Nacrt modela ugovora posebnim propisom donosi ministar.

Član 43.

(Osiguranje individualnih uređaja za mjerenje potrošnje energije)

- (1) Operator distributivnog sistema, snabdjevač energijom, mali operator distributivnog sistema i mali snabdjevač dužni su krajnjim potrošačima energije ugraditi vlastite individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije nabavljene po konkurentnim cijenama, odnosno ugraditi atestiran uređaj samostalno nabavljen od strane krajnjeg potrošača energije, za svaki dio zgrade koji predstavlja nezavisnu cjelinu a koji će krajnjim potrošačima energije pružiti tačne podatke o trenutnoj i ukupnoj potrošnji energije i vremenu korištenja, gdje god je to tehnički izvodljivo i finansijski opravdano u odnosu na moguće uštede energije.
- (2) Pravna lica iz stava (1) ovog člana dužna su instalirati individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije u slučaju kada postojeći uređaj za mjerenje potrošnje energije mora biti zamijenjen, ili kada se vrši rekonstrukcija zgrade, ili rekonstrukcija priključka na mrežu snabdjevača, osim ako je to tehnički neizvodljivo ili finansijski neisplativo u odnosu na procijenjene uštede na vremenski period pet godina, što se utvrđuje provođenjem energijskog audita.
- (3) Pravna lica iz stava (1) ovog člana dužna su svake godine u prvih pet godina od stupanja na snagu ovog zakona instalirati najmanje po 8% individualnih mjernih uređaja krajnjim potrošačima energije od ukupnog broja krajnjih potrošača energije, a zatim svake sljedeće godine po 12%.
- (4) Lica iz stava (1) ovog člana moraju osigurati da se, ukoliko je to tehnički izvodljivo, obračun i fakturisanje potrošnje energije zasniva na stvarnoj potrošnji energije. Uz fakturu/račun se dostavljaju i odgovarajuće informacije koje krajnjim potrošačima energije daju detaljan izvještaj o trenutnim troškovima energije.
- (5) Informacije iz stava (4) ovog člana trebaju sadržavati i podatke o:
- a) integralnim troškovima za potrošenu električnu energiju;
 - b) trenutnim cijenama i stvarnoj potrošnji energije;

- c) poređenju sadašnje energijske potrošnje sa potrošnjom u istom periodu prethodne godine, po mogućnosti u grafičkoj formi;
 - d) gdje god je to moguće i korisno, poređenju potrošnje energije sa prosječnom ili standardnom potrošnjom energije u istoj kategoriji;
 - e) kontakt informacijama za krajnjeg potrošača energije o organizacijama koje se bave energijskim uslugama i koje mogu pružiti informacije o eventualnim mjerama za poboljšanje energijske efikasnosti.
- (6) Obračun na bazi stvarne potrošnje energije vrši se u redovnim intervalima kako bi se omogućilo korisnicima da efikasno prate i koriguju svoju stvarnu potrošnju energije, a najveći interval obračuna ne treba biti veći od mjesec dana.
- (7) Obračun mora biti prikazan na jasan i razumljiv način u ili uz ispostavljeni račun/fakturu.
- (8) Snabdjevači energijom krajnjih potrošača energije moraju najmanje jednom godišnje uz račune/fakture ili na drugi primjeren način informirati krajnje potrošače energije o uticaju načina potrošnje energije na okoliš i održivi razvoj, te na pogodan način obrazovati i usmjeravati kupce da racionalno i efikasno koriste energiju.

VIII. FINANSIRANJE POBOLJŠANJA ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 44.

(Ekonomski podsticaji)

- (1) Provedbeni propis o podsticajnim mjerama, načinu njihove raspodjele i definiranju kriterija za podsticanje energijske efikasnosti donosi Vlada na prijedlog Ministarstva u saradnji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja.
- (2) Podsticajne mjere mogu koristiti pravna lica koja primjenjuju tehnologije i proizvode koji promoviraju energijsku efikasnost.

Član 45.

(Finansiranje)

- (1) Podsticaj kantonima i jedinicama lokalne samouprave za poboljšanje energijske efikasnosti može biti ostvaren iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Fonda samo u slučaju kada se poduzimaju aktivnosti koje su u skladu sa EEAPF-om.
- (2) Kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu samostalno finansirati pojedine aktivnosti pod uvjetom da te aktivnosti nisu u suprotnosti sa EEAPF-om.

IX. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Član 46.

(Informacioni sistem Federacije Bosne i Hercegovine)

- (1) S ciljem osiguranja najvećeg nivoa dostupnosti informacija do uspostavljanja Agencije, Fond uspostavlja, vodi i održava informacioni sistem energijske efikasnosti.
- (2) Podaci o mehanizmima za energijsku efikasnost, finansijski i pravni okviri usvojeni s ciljem postizanja indikativnih ciljeva za uštedu energije moraju biti javno objavljeni i proslijeđeni relevantnim učesnicima na tržištu.
- (3) Podaci iz stava (2) ovog člana obuhvataju:
- a) Strategiju energijske efikasnosti iz člana 11. ovog zakona;
 - b) implementaciju aktivnosti i mjera predviđenih Akcionim planom iz člana 12. ovog zakona;
 - c) indikativne ciljeve iz člana 4. ovog zakona;
 - d) izvještaj o realizaciji EEAPF-a iz stava (3) član 12. ovog zakona uključujući i izvještaj o finansijskim sredstvima za njihovo provođenje;
 - e) planove i izvještaje u skladu sa čl. 13., 14., 15. i 16. ovog zakona;

- f) podatke o ostvarenoj uštedi energije;
 - g) podatke o Energijskoj efikasnosti po sektorima;
 - h) izvještaj iz člana 17. ovog zakona;
 - i) izvještaj iz člana 19. ovog zakona;
 - j) javni registar u skladu sa članom 29. stav (4) ovog zakona;
 - k) izvještaj iz člana 32. stav (7) ovog zakona;
 - l) dobru praksu u sektoru energijske efikasnosti i
 - m) sve druge relevantne informacije u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) Informacije prikupljene u skladu sa stavom (3) ovog člana sadržavaju sljedeće:
- a) provedene aktivnosti i mjere za postizanje pojedinačnih indikativnih ciljeva;
 - b) realizirane projekte za postizanje indikativnih individualnih ciljeva koje finansira Fond;
 - c) stvarnu prodaju energije za krajnje korisnike u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - d) odnos količine industrijske proizvodnje i/ili usluga i energije koja se koristi u procesu;
 - e) energijske indikatore zgrada u skladu sa članom 26. ovog zakona;
 - f) energijske indikatore tehničkih sistema u zgradama i objektima u skladu sa čl. 36. i 37. ovog zakona;
 - g) informacije o ostalim aktivnostima u vezi sa primjenom ovog zakona i podzakonskih akata.
- (5) Licima iz člana 19. stav (1) ovog zakona Fond je obavezan na zahtijev dostaviti tražene podatke iz informacionog sistema.
- (6) Nadležnim ministarstvima Fond svakih šest mjeseci dostavlja podatke iz informacionog sistema izvještajem definiranim propisom iz člana 48. ovog zakona.

Član 47.

(Lice koje pruža informacije)

Informacije u skladu sa članom 46. ovog zakona osiguravaju se od:

- a) distributera energenata, operatora distributivnog sistema, malih operatora distributivnog sistema, snabdjevača i malih snabdjevača;
- b) velikih potrošača;
- c) vlasnika objekata;
- d) vlasnika sistema za centralno grijanje i sistema za klimatizaciju;
- e) resornih ministarstava, kantona, jedinica lokalne samouprave;
- f) Fonda;
- g) vršilaca energijskih usluga.

Član 48.

(Sadržaj, struktura i način upravljanja informacijama)

Ministar će posebnim propisom odrediti sadržaj, strukturu i način prikupljanja i pružanja informacija, formu i sadržaj izvještavanja.

X. UPRAVNI NADZOR I INSPEKCIJA

Član 49.

(Nadzor)

Upravni nadzor obuhvata nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i drugih propisa, nadzor nad obavljanjem poslova određenih ovim zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose nadležni organi kao i nadzor nad njihovim postupanjem obavlja Ministarstvo i Federalno ministarstvo za prostorno uređenje, svako u okviru svojih nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom, Zakonom o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05) i Zakonom o upravnom postupku u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i

48/99). Ovo ne isključuje i saradnju sa drugim nadležnim organima i organizacijama.

Član 50.

(Inspekcija)

- (1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona vrše Tržišno-turistička, Tehnička inspekcija i Urbanističko-ekološka inspekcija Federalne uprave za inspekcijske poslove, u skladu sa Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/05) i građevinske inspekcije osnovane propisima na kantonalnom nivou.
- (2) Prilikom vršenja inspekcije inspektor ima pravo na slobodan pristup:
- a) prostoru nad kojim se vrši inspekcija;
 - b) bilo kojem dokumentu od značaja za predmet inspekcije.
- (3) Lice odgovorno za prostor nad kojim se vrši inspekcija uložiti će svaki razuman napor da olakša poslove vršenja inspekcije, a posebno će:
- a) osigurati nesmetan pristup inspektoru u sve prostorije u redovnom radnom vremenu administrativnog osoblja;
 - b) imenovati predstavnika koji će direktno pomoći inspektoru;
 - c) podnijeti sve relevantne dokumente neophodne za pregled i, generalno,
 - d) izvršiti svaku razumnu radnju da olakša rad inspekcije.

Ni u jednom trenutku prije, za vrijeme ili poslije inspekcijskog pregleda lice zaduženo za pomoć inspektoru neće ni na koji način ometati vršenje inspekcijskog pregleda.

- (4) Inspektor će nakon izvršenog inspekcijskog pregleda pripremiti izvještaj sa nalazima inspekcije sa svim relevantnim podacima i dokumentima. Izvještaj će biti poslat licu nadležnom za pregledani prostor u roku 14 dana od dana vršenja inspekcije. Odgovorno lice će u roku 14 dana od dana prijema izvještaja dostaviti prigovor na nalaz uz dostavljanje dokaza u prilog svojih tvrdnji. Inspektor će u roku 14 dana od dana prijema prigovora ispitati prigovor i dostaviti konačni izvještaj odgovornom licu.
- (5) Na osnovu izvještaja inspektor za energijsku efikasnost može:
- a) izdati instrukciju o tome kako treba da se postupa;
 - b) izreći mjere i poduzeti aktivnosti u skladu sa zakonom.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 51.

(Javni sektor)

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj odgovorno lice u javnom organu kada se utvrdi da javni organ ne poštuje odredbu iz člana 26. stav (5) ovog zakona.

Član 52.

(Veliki potrošači)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen veliki potrošač za prekršaj ako:
- a) ne donese program poboljšanja energijske efikasnosti u skladu sa članom 16. stav (1) ovog zakona;
 - b) ne dostavi godišnji program poboljšanja energijske efikasnosti i izvještaj u skladu sa članom 16. st. (3) i (4) ovog zakona;
 - c) ne dostavi podatke o godišnjoj potrošnji energije u skladu sa članom 19. ovog zakona.

- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice velikih potrošača za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 53.

(Operator distributivnog sistema)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen operator distributivnog sistema za prekršaj ako:
- ne dostavi izvještaj kako je navedeno u članu 17. stav (1) ovog zakona;
 - ne organizira ponudu energijskih usluga za krajnje potrošače u skladu sa odredbom člana 17. stav (4) ovog zakona;
 - ne ugradi individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije u skladu sa odredbama člana 43. st. (1), (2) i (3) ovog zakona;
 - dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz člana 43. stav (5) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice operatera distributivnog sistema za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 54.

(Snabdjevači energijom)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen snabdjevač energijom za prekršaj ako:
- ne dostavi izvještaj kako je navedeno u članu 17. stav (1) ovog zakona;
 - ne organizira ponudu energijskih usluga za krajnje kupce u skladu sa odredbom člana 17. stav (4) ovog zakona;
 - dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz člana 43. stav (5) ovog zakona;
 - ne ugradi individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije u skladu sa odredbama člana 43. st. (1), (2) i (3) ovog zakona;
 - postupi suprotno odredbi člana 43. stav (8) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice snabdjevača za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 55.

(Ovlašteno pravno lice)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjeno pravno lice ovlašteno za obavljanje energijskih audita za prekršaj ako:
- postupa suprotno odredbi člana 32. stav (2) ovog zakona;
 - ne odgovori na zahtjev klijenta kako je definirano u članu 32. stav (3) ovog zakona;
 - ne dostavi jednom godišnje izvještaj kako je definirano u članu 32. stav (7) ovog zakona;
 - obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (5) ovog zakona;
 - stručno kvalifikovano lice, zaposleno u pravnom licu, obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (9) ovog zakona;
 - ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih certifikata.
- (2) Pravnom licu iz stava (1) ovog člana koje napravi dva ili više prekršaja u toku jedne kalendarske godine povući će se ovlaštenje za vršenje energijskih audita u skladu sa članom 27. stav (5) ovog zakona.
- (3) Pravno lice kojem je oduzeto ovlaštenje za vršenje energijskih audita i energijsko certifikovanje moći će podnijeti novi zahtjev za izdavanje ovlaštenja u roku ne

kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašeno odgovornim za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 56.

(Ovlašteno fizičko lice)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ovlašteno za obavljanje energijskih audita za prekršaj ako:
- postupa suprotno odredbi člana 32. stav (2) ovog zakona;
 - ne odgovori na zahtjev klijenta kako je definirano u članu 32. stav (3) ovog zakona;
 - ne dostavi jednom godišnje izvještaj kako je definirano u članu 32. stav (7) ovog zakona;
 - obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (6) ovog zakona;
 - ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih certifikata.
- (2) Fizičkom licu iz stava (1) ovog člana koje napravi dva ili više prekršaja u toku jedne kalendarske godine povući će se ovlaštenje za vršenje energijskih audita u skladu sa članom 27. stav (5) ovog zakona.
- (3) Fizičko lice kojem je oduzeto ovlaštenje za vršenje energijskih audita i energijsko certifikovanje moći će podnijeti novi zahtjev za izdavanje ovlaštenja u roku ne kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašeno odgovornim za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 57.

(Isporučilac i distributer proizvoda koji koriste energiju)

- (1) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 7.000,00 KM bit će kažnjen isporučilac ili distributer proizvoda koji koriste energiju za prekršaj ako ne osigura informacije o proizvodima ili stavlja netačne informacije na naljepnicama energetske efikasnosti iz člana 40. ovog zakona ili upotrebljava naljepnice iz člana 40. ovog zakona na nedozvoljen način.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice isporučioaca ili distributera proizvoda koji koriste energiju za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 58.

(Fond)

Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice u Fondu ako ne postupi u skladu sa članom 46. st. (5) i (6) ovog zakona.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 59.

(Podzakonski akti)

- (1) Sljedeći podzakonski akti neophodni za provođenje ovog zakona donijet će se u roku šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu:
- Metodologija iz člana 4. stav (4),
 - Propis iz člana 16. stav (7),
 - Obrazac iz člana 17. stav (2),
 - Pravilnik iz člana 24. stav (3),
 - Lista iz člana 25. stav (3),
 - Uredba iz člana 26. stav (4),
 - Odluka iz člana 26. stav (9),
 - Uredba iz člana 27. stav (3),
 - Propis iz člana 29. stav (5),
 - Rješenje iz člana 30. stav (2),
 - Rješenje iz člana 39. stav (1),
 - Propis iz člana 40. stav (4),
 - Nacrt modela ugovora iz člana 42. stav (5),
 - Propis iz člana 49.

- (2) Propis iz člana 26. stav (10) ovog zakona donijet će se u roku šest mjeseci od objave Komparativnog metodološkog okvira, definiranog članom 5. Direktive 2010/31/EU u Službenom glasniku Evropske unije.

Član 60.

(Planovi održivog upravljanja energijom - SEAP)

Planovi održivog upravljanja energijom (SEAP) lokalnih zajednica, napravljeni u okviru projekta "Sporazum gradonačelnika", priznaju se kao Program iz člana 15. stav (1) ovog zakona, pod uvjetom da su usklađeni sa Planom iz člana 14. stav (1) ovog zakona.

Član 61.

(Usklađivanje sa ovim zakonom)

U slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti sa ovim zakonom primjenjivat će se ovaj zakon.

Član 62.

(Odgoda početka primjene odredbe)

Odredbe člana 40. stav (2) ovog zakona primjenjuju se šest mjeseci nakon stupanja na snagu propisa iz člana 40. stav (4) ovog zakona.

Član 63.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajuća Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Lidija Bradara, s. r.	Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Edin Mušić, s. r.
---	---

425

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU TRANSPORTNE STRATEGIJE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE 2016. - 2030. GODINE I ZAKLJUČAKA KOJI SU SASTAVNI DIO TRANSPORTNE STRATEGIJE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE 2016. - 2030. GODINE

Proglašavaju se Transportna strategija Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016. - 2030. godine i Zaključci koji su sastavni dio Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016. - 2030. godine, koje je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 8.11.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 15.12.2016. godine.

Broj 01-02-168-01/17
17. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

Na temelju članka 153. st. 2. i 3. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/07 i 2/08) i na temelju članka 144. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/03 i 21/09), Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je, na sjednici Zastupničkog doma od 8.11.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 15.12.2016. godine, prilikom usvajanja Prijedloga Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016.- 2030. godina, donio

ZAKLJUČKE

Željeznice

- Ovaj se dio Strategije temelji na održivom sustavu financiranja, a to podrazumijeva sredstva iz Proračuna Federacije, sredstva od trošarina na naftu i naftne derivate, te druge trošarinske proizvode, te sredstva koja željeznice ostvaruju putem sopstvenog prihoda od transporta.
- Željeznički sustav mora ostati jedinstven, u smislu da se infrastruktura i operateri ne razdvajaju. Stalna je inicijativa stranih operaterskih kompanija (pogotovo iz Republike Hrvatske) da se na naše tržište uvedu strani operateri i na taj način bi uništili željeznice Federacije.
- Infrastruktura Željeznica Federacije Bosne i Hercegovine je 100% u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, i tu treba više pomoći u smislu održavanja i izgradnje. Sve pruge u Federaciji su napravljene prije 50 godina, i neophodno je izdvajati sredstva za njihovo održavanje, rehabilitaciju i modernizaciju. Takav bi se način višestruko isplatio, jer npr. kada bismo elektrificirali svu željezničku mrežu, transport roba bi bio 4 do 5 puta jeftiniji, nego kada se vrši lokomotivama na dizel gorivo.
- Izdvajanja za održivu infrastrukturu.
- Neophodna je informatizacija kompletne mreže zbog ekonomičnosti, a posebice zbog sigurnosti na prugama.
- Budućnost transportnih sustava je u kontejnerskom prometu, i za to treba izgraditi kontejnerske terminale u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Veoma važna stavka je transport nafte i naftnih derivata i u budućnosti treba inzistirati da se taj transport vrši željeznicom od Luke Ploče do naftnih terminala (koji su također u vlasništvu Federacije), a koji se nalaze u Mostaru, Blažuju, Živinicama i Bihaću.

Ceste

Ovaj dio strategije ima značajan nedostatak:

1. Način financiranja daljnje izgradnje autocesta (a i magistralnih cesta) temelji se isključivo na povećanju trošarina na naftu i naftne derivate, tj. na povećanju kreditnog rejtinga. Nitko nije uzeo u obzir Zakon o privatnom partnerstvu koji omogućuje dovođenje velikih kompanija koje bi izgradile određene dionice autoceste i to na sljedeći način: Federacija bi odredila koja dionica da se gradi, velike kompanije bi izgradile taj dio i naplaćivale korištenje autoceste određen broj godina (dok ne bi vratile uložena sredstva) i nakon toga bi te dionice predala u vlasništvo Federacije BiH. Ovaj sustav je poznat i već je u funkciji u mnogim dijelovima Europe i svijeta i mi bismo trebali raditi na implementaciji takvog dijela financiranja izgradnje autocesta.
2. U ovoj strategiji dionice Autoceste označene su kao A2 Tuzla Orašje i A3 Tuzla Žepče. Kao izvor financiranja izgradnje tih dionica navedena su vlastita sredstva. Na taj način (budući da za takva sredstva treba čekati mnogo godina) te dionice neće biti nikada izgrađene. Ove dvije dionice A2 i A3 trebaju također ući u sustav financiranja izgradnje kao i kompletna dionica Koridora Vc, tj. kreditnim sredstvima i putem modela PPP.
3. Bosansko-podrinjski kanton – vratiti u program buduće izgradnje magistralnih puteva.

Aviopromet

- U ovom dijelu Strategije aviopromet Tuzla nije okarakteriziran kao zračna luka s najboljim uvjetima u Bosni i Hercegovini.
- Uzletno-slijetna pista duljine 2400 m je sa obje strane, što znači da i najveći zrakoplovi mogu slijetati u Tuzlansku zračnu luku s obje strane piste (dok u Mostarskoj zračnoj luci to može samo s jedne strane).
- Postoje uvjeti za učinkovit i siguran noćni aviopromet, jer se treba uraditi modernizacija svjetala za noćno slijetanje. Istodobno treba istaći da je suvremeni uređaj ILS (Instrumental Landing System) koji omogućuje elektronsko navođenje aviona u funkciji i u skladu s najsuvremenijim svjetskim normama.
- Za ovu zračnu luku predviđena je stavka razvitka samo za kargo promet.

Ako znamo da ova zračna luka ima najveći porast putnika u Europi, treba inzistirati na daljnjem razvitku putničkog prometa i omogućiti dobre uvjete i za teretni promet.

Ovi zaključci su sastavni dio Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016.- 2030. godina i objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

PF broj 01,02-27-1353/16
15. prosinca 2016. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, v. r.

Predsjedateljica
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, v. r.

UK BiH
PODRŠKA REFORMAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

**TRANSPORTNA STRATEGIJA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Spisak skraćenica

DFID	Odjel za međunarodni razvoj (eng. <i>Department for International Development</i>)
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
BD	Brčko Distrikt
BDP	Bruto domaći proizvod
TEN – T	Trans-evropska putna mreža
EU	Evropska unija
ICT	Informacione i komunikacijske tehnologije (eng. <i>Information and Communications Technologies</i>)
TS FBiH	Transportna strategija Federacije BiH
SEETO	eng. <i>South-East Europe Transport Observatory</i>
ITS	Inteligentni transportni sustavi (eng. <i>Intelligent Transport Systems</i>)
MKT BiH	Ministarstvo komunikacija i transporta BiH
FMPiK	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (FBiH)
ŽFBiH	Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine
EIB	Evropska investicijska banka (eng. <i>European Investment Bank</i>)
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj (eng. <i>European Bank for Reconstruction and Development</i>)
UIC	Međunarodna željeznička unija (eng. <i>International Union of Railways</i>)

CIT	Međunarodni željeznički komitet
SERG	Željeznica jugoistočne Evrope
TEA	Tarifa Evropa-Azija
COTIF	Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu
RTC	Robno - transportni centar
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (eng. <i>International Civil Aviation Organization</i>)
WTO	Svjetska trgovačka organizacija (eng. <i>World Trade Organisation</i>)
CEFTA	Središnje-istočni trgovinski sporazum (eng. <i>Central European Free Trade Agreement</i>)
RSI	Inspekcija sigurnosti putova (eng. <i>Road Safety Inspection</i>)
PIU BHŽJK	Jedinica za implementaciju projekta za rekonstrukciju željeznica u Bosni i Hercegovini
ROŽBiH	Regulatorni odbor željeznica FBiH
TMP	Transportni master plan
TSI	Tehnička specifikacija za interoperabilnost (eng. <i>Technical Specification for Interoperability</i>)
JP	Javno poduzeće
BAM	Konvertibilna marka
USD	Američki dolar
g.	Godina
km	Kilometar
m	Metar
m ²	Metar kvadratni
kV	Kilovolti
T/K	Tisuća/Hiljada
M	Milion
n.d.	Nije dostupno
RSA	eng. <i>Road Safety Audit</i>
WB	Svjetska banka (eng. <i>World Bank</i>)

UVOD

Ovo izvješće je dio studije pod nadležnosti Odjela za međunarodni razvoj (u daljnjem tekstu "DFID") o razvoju strategija entiteta transporta u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu "BiH"). Kao element procesa transportne strategije, svrha ovog izvješća je da se iz metodologije strategije transporta, definiraju viši nivoi i specifični ciljevi Transportne strategije i da se definira Akcijski plan za kratkoročne, srednjoročne i dugoročne akcije do 2030. godine. Metodološko poglavlje sadrži glavne teme analizirane za izradu strategije transporta i predložene strukture. U skladu sa metodološkim elementima opisanih u nastavku, sljedeća tablica prikazuje strukturu Strategije transporta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "FBiH"), razvijena od Poglavlja 2 pa nadalje.

BR.	POGLAVLJE	OPIS
1	METODOLOGIJA	
2	TRENUTNA SITUACIJA	
2.1	Socio-ekonomski aspekt	Pregled ključnih ekonomskih pokazatelja, npr. Bruto domaći proizvod (u daljnjem tekstu "BDP"), BDP p.c., zapošljavanja, vanjske trgovine itd., te demografskih pokazatelja (npr stanovnika, gustoća naseljenosti, nivo urbanizacije) – podaci dostupni iz posljednjih godina / prognoza za 5-10 godina .

2.2 – 2.4	Trenutna situacija po vrsti prevoza	Pregled trenutnog stanja po načinu prijevoza relevantnih u FBiH (ceste, željeznice, zračni transport)
2.2.1 – 2.4.1	Infrastruktura	Karte, tehničke karakteristike i nivo obnove cesta i željezničke transportne mreže; unutrašnjih plovnih puteva i aerodrome otvorene za komercijalni promet. Status i obilježja tekućih glavnih razvojnih infrastrukturnih projekata po granama prometa. Tehnološki nivo različitih načina transporta, npr. Informacione i komunikacione tehnologije (<i>eng. Information and Communications Technologies</i> , u daljnjem tekstu "ICT") za kontrolu prometa na putovima, sustavi za naplatu putarine, sustavi za signalizaciju i nivo interoperabilnosti željezničke mreže, itd). Poddionica ceste sadrži informacije o srži Trans-evropske (u daljnjem tekstu "TEN-T") i sveobuhvatne cestovne mreže u BiH. Poddionica željeznice sadrži informacije o šinama i vezu do Mediteranskog koridora i njegovo proširenje na zapadni Balkan kroz BiH, i prioritetima intervencije u skladu sa Prometnim Opservatorijem za Jugoistočnu Evropu (<i>eng. South East European Transport Observatory</i> , u daljnjem tekstu "SEETO").
2.2.2 – 2.4.2	Usluge	Pregled dostupnih podataka o međugradskim teretnim i putničkim tokovima (O-D tokovi i / ili statistika prometa) za glavne vidove transporta, distinkcija između domaćeg i međunarodnog transporta koliko je to moguće. Pregled gradskog prijevoza u većim gradovima, Projekcija očekivane prometne potražnje (kada projekcije budu dostupne).
2.2.3 – 2.4.3	Regulativa	Identifikacija nadležnih tijela u različitim vidovima transporta. Analiza postojeće regulative transportnog sektora u rješavanju ključnih tema (liberalizacija, sigurnost, okoliš) za različite vidove transporta. Identifikacija ključnih prioriteta za poboljšanje propisa, s obzirom na EU / međunarodna mjerila.
2.2.4 – 2.4.4	Zaključak	Svaki vid transporta će se završavati sa sažetkom o glavnim nalazima i pitanjima koja proizilaze iz istraživanja o trenutnoj situaciji.
3	CILJEVI KOJE TREBA POSTIĆI KROZ TRANSPORTNU STRATEGIJU	
3.1	Transportna politika – okvir za transportnu strategiju	Opis ciljeva koji se odnose na povezivanje, integraciju sa EU i susjednim zemljama, podrška ekonomskom rastu koja proizilazi iz Okvirne Transportne politike BiH 2015-2030 i drugih strateških planskih dokumenata.
3.2	Ciljevi transportne	Specifični ciljevi za različite vrste transporta

	strategije	koji proizilaze iz potreba i specifičnosti transportnog sustava u BiH
4	STRATEGIJA	
		Akcijski plan za izvodi i prioritete intervencije za svaki vid prometa (tj razvoj infrastrukture, poboljšanje usluga, tehnološko unapređenje i regulative), pregled troškova, sredstva i druge instrumente implementacije, vrijeme za provedbu Strategije transporta (kratkoročne, srednjoročne i dugoročne akcije), i naznaku tijela odgovorna za provedbu.
	ANEKSI	

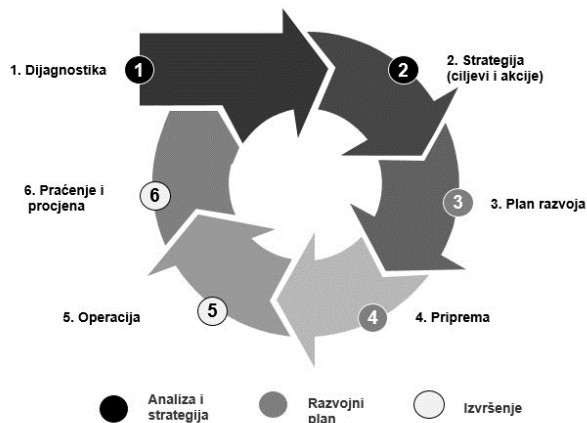
1 METODOLOGIJA

U nastavku su predstavljene glavni metodološki elementi koji trebaju biti korišteni za izradu transportne strategije.

1.1 Pristup transportnoj strategiji

Transportna strategija za cilj ima identifikovanje akcija potrebnih za razvoj transportnog sustava FBiH u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom periodu. Transportna strategija je alat za projektiranje i planiranje čiji je cilj pravljenje puta za buduće investicije u FBiH vezane za transport i promet. Strategija transporta je dio životnog ciklusa pristupa za razvoj transportne infrastrukture i usluga.

Cjelokupan životni ciklus uključuje šest zadataka, koji su predstavljeni na sljedećoj slici i opisani kasnije.

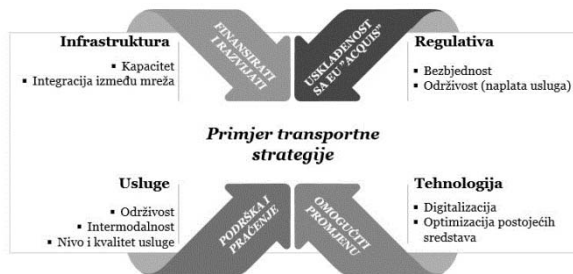
1. Dijagnostika, da bi se postojeća situacija transportnog sustava definirala "kao scenario" i bila jasno razumljiva (npr. Trenutne slabosti, uska grla, itd.). Ovaj zadatak uključuje prikupljanje podataka i analizu prikupljenih podataka.
2. Strategija, da bi se razvila vizija transportne mreže (usluge, infrastruktura, zakonski okvir, tehnologije) zasnovana na razumjevanju scenarija. Prema tome, cilj ovog zadatka je identifikiranje ciljeva i akcija koje je potrebno provesti da bi se otklonili trenutni nedostaci transportnog sustava i da bi se dostigao nivo usluge zahtjevan od strane građana.
3. Plan razvoja, radi odlučivanja, u okviru proračunskih ograničenja, za višegodišnje investicije i mjere u transport (usluge, infrastruktura, zakonski okvir, tehnologije), na bazi specifičnih osobina za različite ciljeve i akcije testirane u

- zadatku 2. Akcijski plan uključuje definicije indikatora za praćenje i evaluaciju transportne politike i investicija izabrane od strane kreatora transportne politike.
4. Priprema, za pripremu implementacije akcijskog plana (detaljni projekti i planiranje)
 5. Operacija, za primjenu programa definiranog u fazama programiranja.
 6. Praćenje i procjena, pratiti rezultate i uticaje programa i porediti sa strateškim ciljevima definiranim tokom planiranja
- Strategija transporta FBiH uključuje razvoj prva dva zadatka životnog ciklusa:

- Analiza postojećeg stanja ("Dijagnoza")
- Razvoj strategije ("Definiranje ciljeva i akcija")

Za svaki od vidova transporta, Transportna strategija FBiH je bazirana na četiri stuba transportnog sustava:

1. Infrastruktura
2. Regulativa (zakonski okvir)
3. Tehnologija
4. Usluge.

Ispod su najvažnij elementi strateškog planiranja kojima se Strategija bavi:

Stubovi Transportne strategije FBiH	Ključni elementi Transportne strategije FBiH
Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • Definiranje tehnički i finansijski izvodljivog scenarija za razvoj mreže prema identifikovanim prioritetima (poseban fokus će biti dat na proširenje koridora na TEN-T Core Network) uzimajući u obzir širok opseg postojećih studija o razvoju transportne infrastrukture u državi • Verifikacija usklađivanja planirane infrastrukture u FBiH sa infrastrukturom u drugim državama u region, radi blagovremenog usklađivanja progressa u ukupnoj povezanosti Zapadnog Balkana
Usluge	<ul style="list-style-type: none"> • Visoki nivo analize pozicije tržišta, postojećih usluga i finansijske situacije kao ključnih aktera u sektoru transportnih usluga, kao i svjesnost/ekspertiza ključnog osoblja • Analiza planiranja postojećih usluga i praksa upravljanja usugama u javnom prevozu (npr. gradski i međugradski autobusi, poduzeća za prevoz putnika i terete) i usklađivanje standarda • Definicija plana proširenja transportne usluge sa specifičnim mjerama koje se odnose na probleme uočene tokom analize (npr. smanjenje starosti voznog parka i nivoa zagađenja, povećanje učestalosti i kapaciteta usluga, intermodalna povezanost) i usklađivanje sa strategijom transporta
Zakonski okvir	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza potrebnih zakonskih usklađivanja sa zakonima EU • Razvoj izvodljivog puta za potpuno usklađivanje, sa općim fokusom na ona rješenja koja će imati minimalne troškove prijelaza • Integriranje regulatorne strategije u široj strategiji transporta (npr. tehnološka i infrastrukturna unapređenja transportnog Sustava će zajedno sa postojećim povodjenjem EU Acquis u pogledu ekonomske održivosti, očuvanja životne sredine, otvaranja tržišta, sigurnosti, zaštite potrošača, itd.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj jasne vizije o akcijama podrške koje su neophodne za efektivno usaglašavanje propisa (npr. alati za izdavanje kapaciteta u željezničkom sustavu, suvremena oprema za upravljanje zračnim prometom, aktivnosti za povećanje kapaciteta relevantnih regulatornih tijela, itd.)
Tehnologija	<ul style="list-style-type: none"> • Definiranje plana akcija izvodljivih i prioriternih intervencija za svaki vid transporta, kao i za intermodalni transport, u sljedećim oblastima: multimodalno informiranje potrošača, (intermodalni) praćenje tereta i kretanja roba, itd.)

1.2 Ciljevi i aktivnosti

Osnovni dio prometne strategije transporta je sadržan u ciljevima i aktivnostima, čije kombiniranje formira stratešku viziju entitetskog prometnog sustava FBiH do 2030. godine.

Kao što je detaljno opisano u relevantnom dijelu, posebni ciljevi prometne strategije transporta proizilaze iz "viših" ciljeva. Ovi ciljevi su u skladu sa Okvirnom prometnom transportnom politikom BiH 2015 – 2030. godina, koja definira okvirne ciljeve za prometni transportni sektor, te predviđa definiranje prometnih strategija transporta na razini BiH, njenih entiteta i Brčko distrikta (u daljem tekstu "BD") u skladu sa nadležnostima entiteta, BD, Ustavom BiH i kantona FBiH. Takvi opći ciljevi su posebno relevantni za aktivnosti koje imaju međunarodni i međuentitetski značaj, za koje Ustav BiH zadržava nadležnost na državnom nivou. Posebni ciljevi su dati za različite vrste prometa u FBiH (drumski, željeznički, vodni i zračni za FBiH), te se zasnivaju na prioritetima prometne politike FBiH kako proizilazi iz analize potreba i službenih dokumenata.

U skladu sa utvrđenim skupom ciljeva, prometna strategija transporta će imati za cilj definiranje aktivnosti koje treba provesti kako bi se postigli posebni ciljevi za svaki vid prometa. Aktivnosti su grupirane po predviđenom vremenu za provođenje, i to: "kratkoročne" (2016-2020.), "srednjoročne" (2021-2025.) i "dugoročne" (2026-2030.) kategorijama aktivnosti. Prometna Strategija transporta takođe definira nadležne organe i instrumente za provođenje svake aktivnosti.

1.3 Potrebni podaci i načini prikupljanja

Znatan broj studija i dokumenata su prikupljeni za analizu trenutnog stanja transportnog sustava i ključne prioritete intervencija u FBiH. Glavne kategorije dokumenata su nabrojani u nastavku, a kompletan popis dokumenata je dan u prilogu "Reference":

1. strategije/studije/planovi. Aktualne studije i izvješća o prometnom planiranju, uključujući: transportna ulaganja po različitim vidovima prometa (željeznički, cestovni, zračni), faza ulaganja, izvora financiranja, itd.
2. Regulative za pojedine vidove prometa s posebnim naglaskom na: otvaranje tržišta, sustava naplate, sigurnost, itd.
3. Podaci o prometu
 - Vremenske serije potražnje za međugradski prijevoz po različitim vidovima prometa (željeznicom, cestom, zrakom, vodnim), razlikujući putnički i teretni
 - Brojenje prometa na županijskoj/kantonalnoj i entitetskoj razini (željeznički i cestovni) i na graničnim prelazima
 - Ključni podaci o gradskom prijevozu u svakom značajnijem gradu (na primjer > 100.000 stanovnika): podaci za mrežu javnog prijevoza (autobus*km i tramvaj*km; putnici*km); podaci o motorizaciji cesta; podaci o zagađenju zraka

4. Financijski podaci
 - Posljednje bilance stanja i dobiti željezničkih poduzeća, tj. Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "ŽFBiH"); za iste aktere: kadrovske i podaci o voznom parku i učincima (putnički i teretni vlak * km), itd;
 - Posljednje bilance stanja i dobiti zračnih luka otvorenih za komercijalni promet u Sarajevu, Tuzli, Mostaru
5. Podaci o transportnoj infrastrukturi prema vidovima prometa
 - karta, duljina rute i karakteristike autocesta i magistralnih cesta
 - karta, duljina rute i karakteristike željeznice
 - duljine pista i proširenje terminal u zračnim lukama otvorenim za komercijalni promet Sarajevu, Tuzla, Mostar
6. Ostala statistika prijevoza
 - statistika o nesrećama na cestama i prugama
 - podaci o motorizaciji cestovnih vozila (broj vozila po tipu/veličini i starosti)
7. Društveno-ekonomski podaci
 - Kretanje broja stanovnika
 - Broj stanovnika koji žive u inozemstvu po državi
 - BDP, BDP po stanovniku
 - Podaci o uvozu / izvozu po državi i tipu dobara
 - Podaci o međunarodnom turizmu

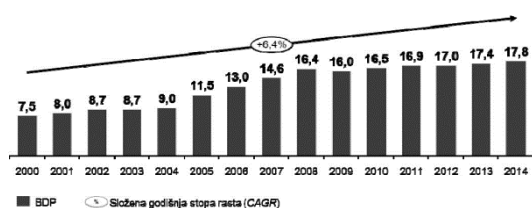
Podaci su prikupljeni putem istraživanja, relevantnih institucija i ciljanih razgovora s relevantnim osobama. Konzistentnost i cjelovitost prikupljenih podataka su provjereni od strane lokalnih stručnjaka i predstavnika uključenih ministarstava, javnih poduzeća i vlasti, na sastancima održanim tijekom izrade ovog izvješća.

2 POSTOJEĆE STANJE

2.1 Društveno-ekonomski aspekt

2.1.1 Pregled ključnih ekonomskih pokazatelja BDP

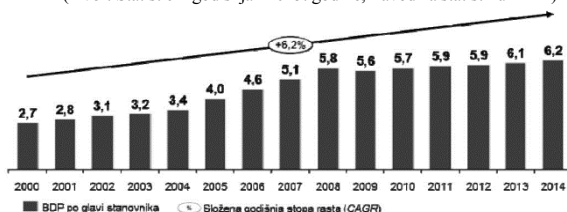
Ekonomski pokazatelji su vrlo važni za transportne analize, osobito za projekcije budućeg stanja. Vrlo važni parametri su BDP, tj. BDP ukupni i BDP po glavi stanovnika. Na grafikonima 1 i 2 su prikazana kretanja od 2000. do 2014. prema službenim podacima Zavoda za statistiku.

Grafikon 1

Ukupan BDP od 2000. do 2014. (u milionima BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

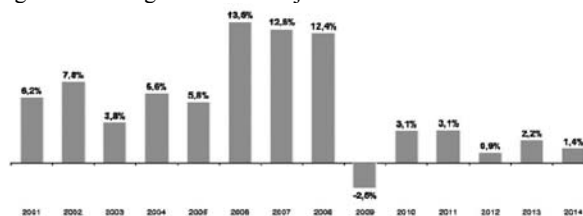

Grafikon 2

BDP po glavi stanovnika od 2000. do 2014. (u tisućama BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Kao što prethodnih grafikona indiciraju, BDP i BDP po glavi stanovnika se značajno povećao. Naredni grafikon prikazuje rast u postotcima za promatrano razdoblje gdje je BDP manje ili više rastao kroz godine, izuzev 2009. godine kada je BDP bio negativan usled globalne financijske krize.

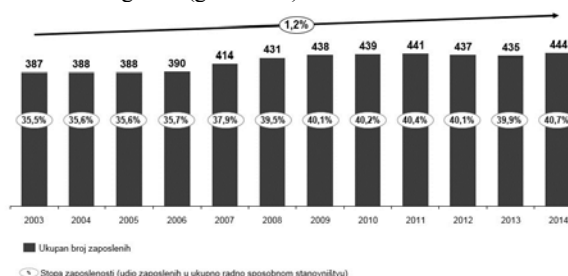
Grafikon 3

Procentualne promjene BDP-a na godišnjem nivou od 2001. do 2014.

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Zaposlenost

Zaposlenost je od 2003. godine bila u porastu izuzev pada u 2012. i 2013. godini (grafikon 4).

Grafikon 4

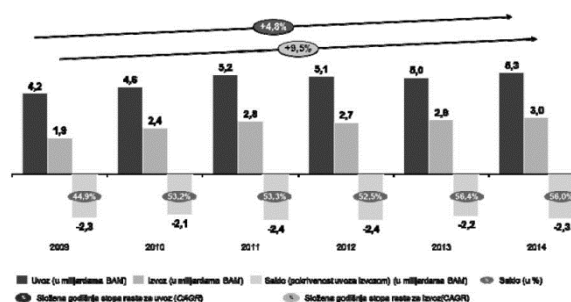
Ukupan broj zaposlenih osoba od 2003. do 2014.

(u tisućama i kao postotak radno sposobnog stanovništva)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Vanjska trgovina

U vanjskoj trgovinskoj razmjeni zabilježen je rast posljednjih godina, izuzev stagnacije u 2012. i 2013. godini. Izvoz robe se povećao 57 % u 2014. u odnosu na 2009.. Također se povećao i uvoz za 26 % u posljednjih 6 godina (grafikon 5).

Grafikon 5

Izvoz i uvoz od 2009. do 2014. (u milijardama BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Demografski pokazatelji

Posljednji službeni popis stanovništva je iz 1991. godine. Nakon toga su radene procjene od strane Statističkog ureda. Također je izvršen i popis stanovništva 2013. godine, ali nije još službeno objavljen.

Prema procjeni Statističkog ureda iz 2015. u FBiH ima 2.865.000 stalnih stanovnika i 2.337.000 prisutnih stanovnika. Ove procjene su jednake posljednjih 5-6 godina.

Kako je površina FBiH 26.110 km², slijedi da je gustoća naseljenosti 89,51/km².

Prema studiji Svjetske Banke iz 2003. godine (Upravljanje vodnim resursima u Jugoistočnoj Evropi), stupanj urbanizacije je iznosio 43%.

- Autoceste
- Brze ceste
- Magistralne ceste
- Regionalne ceste
- Lokalne ceste

2.2 Ceste

2.2.1 Infrastruktura

Putna mreža (karta 1) se sastoji od nekoliko rangova cesta::

Karta 1
Cestovna karta BiH

(Izvor: Brojanje prometa na magistralnim cestama FBiH u 2014. www.jpcfbih.ba/ba/publikacije/publikacije.shtml)

Putna mreža FBiH - nadležnost

Postoje 4 razine nadležnosti nad upravljanjem cesta, što uključuje, izgradnju, sanaciju i održavanje na svom području. Ove razine su date u tablici 1.

Vrsta ceste	Nadležnost
Autoceste i glavne ceste	JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine (www.jpautoceste.ba)
Magistralne ceste	JP Ceste Federacije BiH Sarajevo (www.jpdcfbh.ba)
Regionalne ceste	Kantoni (Javne ustanove za regionalne ceste)
Lokalne ceste	Općine

Tablica 1:
Nadležnost nad cestama FBiH

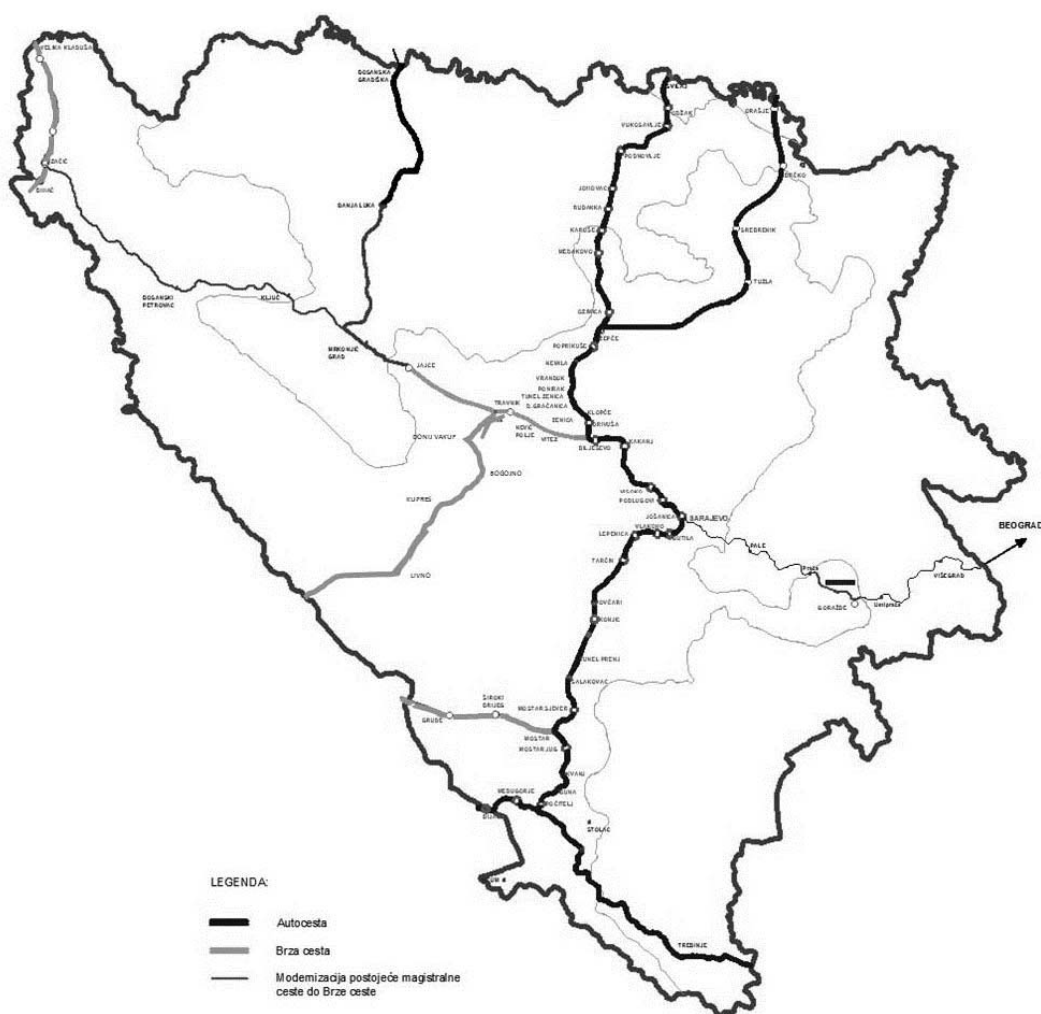
Dužine cesta, u upotrebi i planirane:

- Ukupna dužina autoceste u uporabi je 92 km
- Planirana dužina Vc u FBiH je 285 km
- Planirana ukupna dužina Vc u BiH je 335 km

Ukupna dužina cestovne mreže u FBiH sa dvije trake je 4.684 km:

- Magistralna mreža sa dvije trake je duga 2.137 km
- Regionalna mreža sa dvije trake je duga 2.547 km

Sljedeća karta prikazuje prioritetne projekte na mreži autocesta (plava) i brzih cesta (žuta), uključujući i projekat za modernizaciju magistralnih cesta do nivoa brzih cesta (crvena).

Karta 2

Posljednja službena karta autocesta i brzih cesta

(Izvor: PWC razrada informacija dobijenih od FMPIK i JP Autoceste – april 2016. godine)

Glavne infrastrukturne karakteristike mreže su:

- Veliki broj magistralnih i regionalnih cesta zahtijevaju značajne intervencije
- prometna uska grla u većim gradovima
- Crne točke na cestovnoj mreži, loša geometrija, gusta izgrađenost duž trase koja ne omogućuje odgovarajuću rekonstrukciju (obilaznice)
- Dosada su utrošena značajna finansijska sredstva, a potrebna su i daljnja ulaganja.

Ukupni iznosi investicija su:

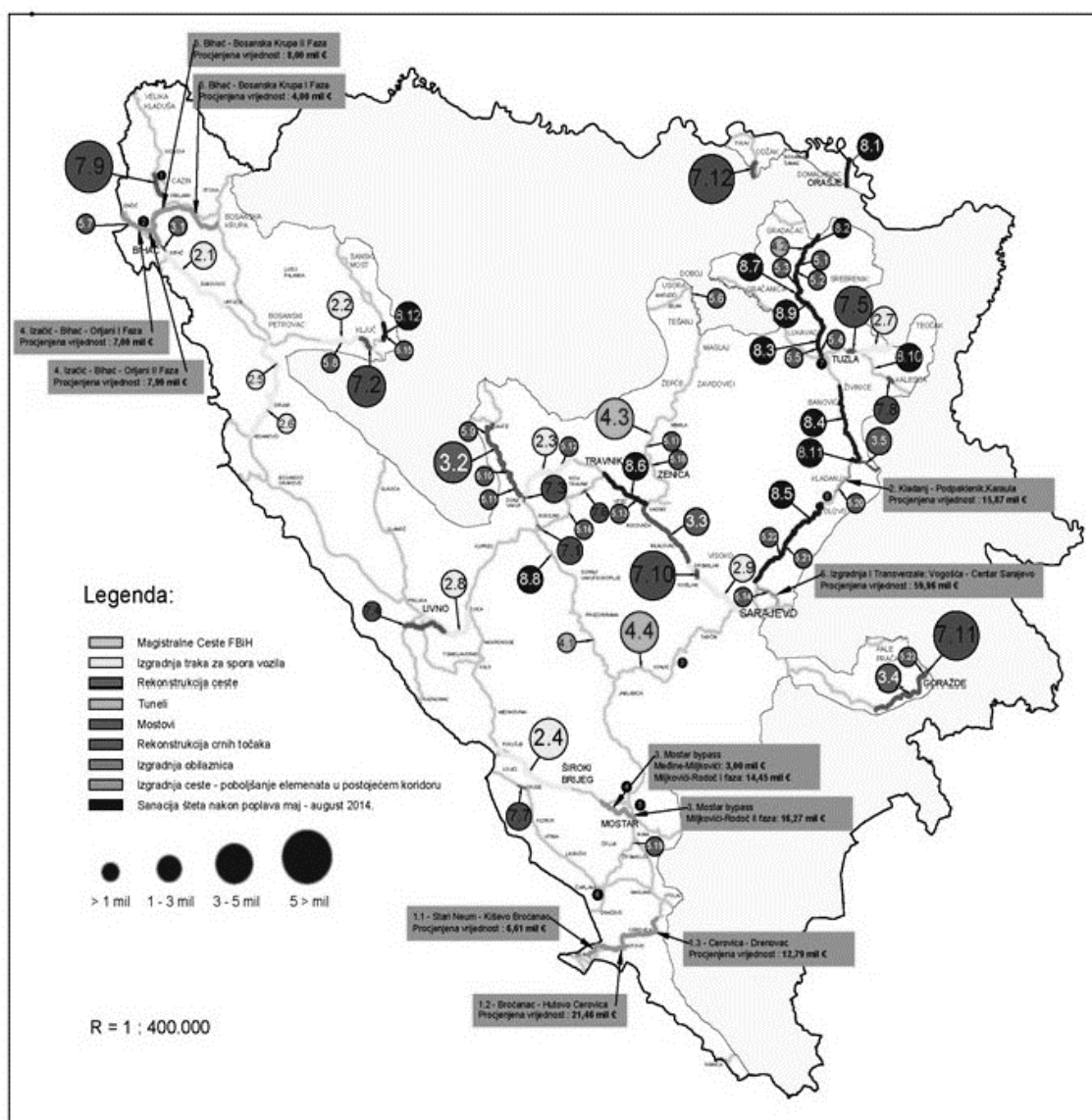
- Autoceste
 - Kredit od 474 miliona EUR (cca 100 km)
 - Iscrpljen trenutni model financiranja
 - Potrebne nove metode i ciklusi ulaganja
- Magistralne ceste
 - Investicijski ciklus ostvaren 2007–2013. uz kredit od 105 miliona EUR (Program sanacije magistralnih cesta), uključujući 1.184 km (iz razloga hitnih poboljšanja).
 - U toku je program modernizacije magistralnih cesta (2016–2020. sa iznosom od 165,72 miliona EUR)
- Regionalne ceste
 - Nisu uključene u investiranje

Program modernizacije magistralnih cesta je urađen za kratkoročni i srednjoročni period prema:

- Kratkoročne investicije (2016–2020.), u ukupnom iznosu od 165,72 miliona EUR, od kojih je 100,72 miliona EUR obezbijedeno iz kredita Evropske investicijske banke (u daljnjem tekstu EIB)/ Svjetske banke (u daljnjem tekstu WB), a 65 miliona EUR iz kredita Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (u daljnjem tekstu EBRD) iz linije kredita EBRD I
- Srednjoročne investicije u iznosu od 126,45 miliona EUR iz linije kredita EBRD II

Subvencije

Ulaganja u cestovnu infrastrukturu su direktno povezana sa subvencijama koje omogućuju održavanje i uzimanje kredita.

Karta 3

Program modernizacije magistralnih cesta 2016–2020
(Izvor: JP Ceste Federacije BiH Sarajevo)

Subvencije za ceste se dijele prema sljedećem modelu:

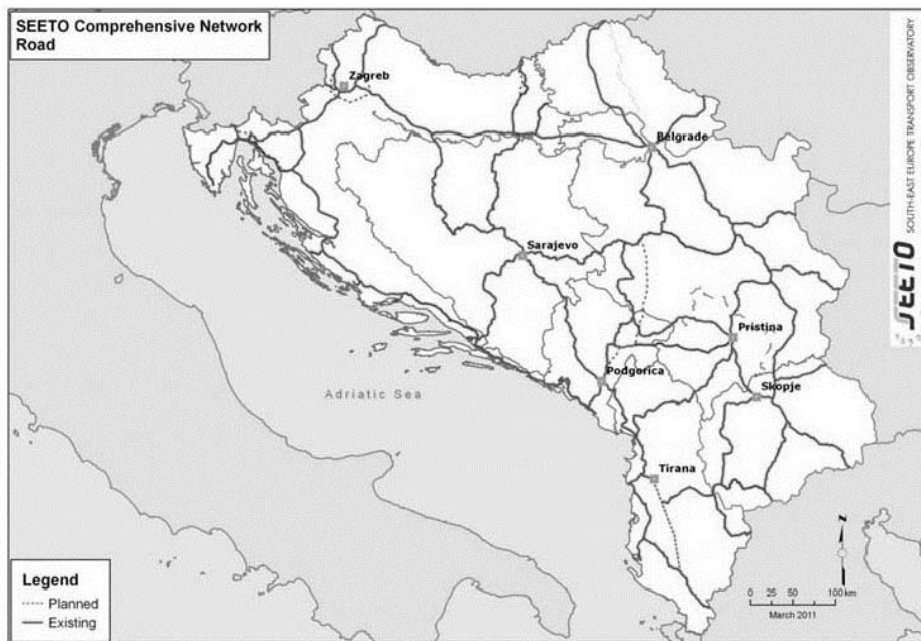
- Autoceste: 35 miliona EUR goriva (servisiranje kredita) + 14 miliona EUR cestarine
- Namjenski resursi iz trošarina/akciza na gorivo, taksa za registraciju itd.):
 - 40% magistralne ceste
 - 35% regionalne ceste
 - 25% lokalne ceste

- **Inicijative ministarstva za nove akcize (na gorivo):**

- 0,05 EUR/ litar namjenjeno za autoceste
- 0,025 EUR /litar namjenjeno za magistralne ceste

2.2.1.1 Trans-Evropska mreža puteva u BiH

Sljedeća karta prikazuje dijelove TEN-T ceste, naime E73, E65, E661 i E761 i nalaze se na mapi 4.

Karta 4

Trans-evropska mreža cesta u BiH

Od	Do	Razdaljina (km)	Dodatno info
Karuse	Maglaj	21	E73
Maglaj	Zenica	58	E73
Zenica	Lasva	8	E73
Lasva	Visoko	35	E73
Visoko	Podugovi	9	E73
Podugovi	Semizovac	9	E73
Semizovac	Sarajevo	8	E73
Sarajevo	Blazuj	9	E73
Blazuj	Tarcin	19	E73
Tarcin	Konjic	24	E73
Konjic	Jelcnice	22	E73
Jablanica	Mostar bypass 1	51	E73
Mostar bypass 1	Mostar bypass 2	20	E73
Mostar bypass 2	Buna (Zitomislic)	10	E73
Buna (Zitomislic)	Tasovci (Capljina)	16	E73
Tasovci (Capljina)	Doljani	9	E73
Naum north-west	Naum southeast	7	E65
Entitety border	Jajce	25	E661
Jajce	Donji Vakuf	34	E661
Donji Vakuf	Travnik	37	E661
Travnik	Lasva	33	E661
Sarajevo	Entitety border (Lukavica)	4	E762
Entitety border (Tmova)	Entitety border (Tmova)	14	E762
Sarajevo	Entitety border (Pale)	10	E761
Entitety border (Podgoric)	Entitety border (Saslavci)	14	E761

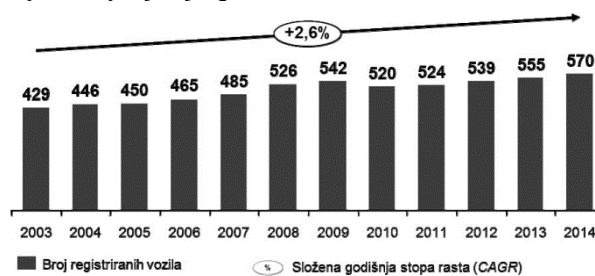
Tablica 2

Spisak dijelova TEN-T mreže u FBiH

2.2.2 Usluge

Pregled glavnih pokazatelja mreže cesta je prikazan u nastavku. Glavni dostupni podaci i parametri o prometu su preuzeti iz Statističkog godišnjaka FBiH.

Prema službenim podacima broj registriranih vozila u 2014. godini se povećao 33% u odnosu na 2003. godinu (grafikon 6). Trend rasta je bio do 2009. godine, nakon čega slijedi pad u 2010. i oporavak posljednjih godina.

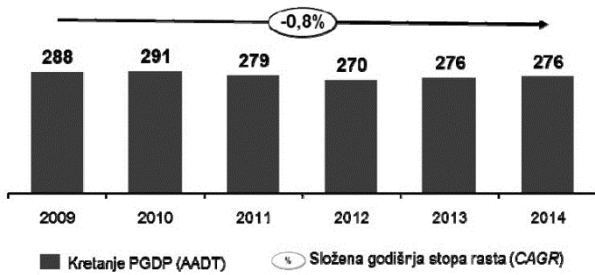

Grafikon 6

Broj registriranih vozila (u tisućama)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

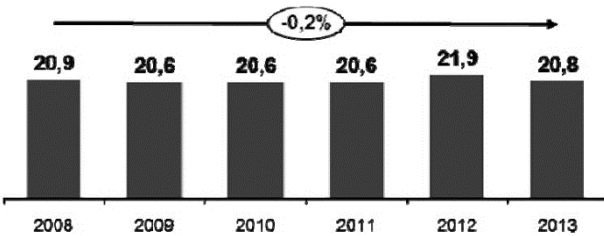
Prema podacima publikacije "Brojanje prometa na magistralnim cestama FBiH u 2014." urađena je analiza kretanja broja vozila na dionicama magistralnih cesta gdje postoje kontinuirana brojenja (grafikon 7). Analiza je pokazala da je broj vozila (ukupno 55 dionica) imao pad u razdoblju globalne krize i slijedio je oporavak u posljednjim godinama.

Grafikon 7

Kretanje prosječnog dnevnog prometa na nivou godine (PGDP) (55 sekcija magistralnih puteva koji imaju kontinuirana brojenja) (Izvor: Brojanje prometa na magistralnim cestama FBiH u 2014. - www.jpcfbih.ba/ba/publikacije/publikacije.shtml)

Gradski i prigradski prijevoz je imao pad posljednjih godina što pokazuje i relativno stabilan broj putnika u javnom prijevozu koji čak bilježi i mali pad (grafikon 8).

Grafikon 8

Prevezeni putnici u javnom prijevozu (u milionima)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Posljednja prometna analiza rađena na razini cijele države je Transportni master plan (u daljnjem tekstu "TMP") BiH iz 2001. godine. Podaci iz ovog istraživanja se koriste i danas. U tabeli 3 prikazana je distribucija vozila i popunjenost.

Vrsta vozila	Postotak učešća vrste vozila u ukupnom prometu	Prosječna popunjenost (broj osoba)
Putnički automobil	85,8	2,0
Autobus	2,6	17,1
Kamion	7,2	1,4
Šleper	4,4	1,3
Ukupno	100	2,3

Tablica 3

Distribucija vozila prema klasi i upotrebi prema TMP 2001

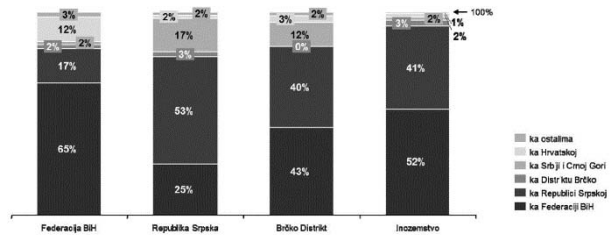
(Izvor: Studija master plana za transport u BiH, 2001)

Promet na cestama

Prema TMP-u ukupan interni i eksterni godišnji promet za 2000. godinu je bio 125.211 putovanja. Podjela prema vrsti vozila je:

- 110.400 putničkih automobila (88,2%),
- 2.682 autobusa (2,1%),
- 8.088 kamiona (6,5%),
- 4.024 šlepera (3,2%).

Glavna polazišta – odredišta su prikazana na grafikonu 9.

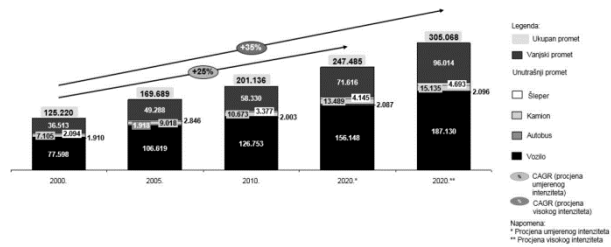

Grafikon 9

Glavna polazišta – odredišta (prema TMP 2001)

(Izvor: Studija TMP-a u BiH, 2001)

U TMP-u se također nalazi i očekivani razvoj transportne potražnje (Grafikon 10).

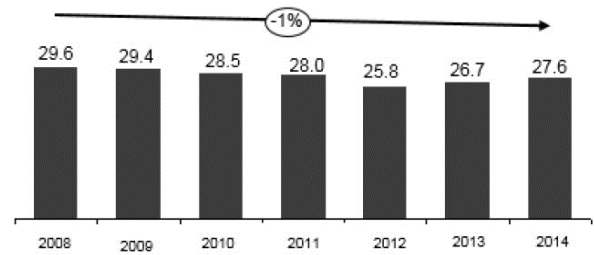
Grafikon 10

Očekivani razvoj transportne potražnje putnika i robe

(Izvor: Studija TMP-a u BiH, 2001)

Prometne nesreće na cestama

- 6% nesreća sa poginulim osobama (posljednjih godina)
- 24% nesreća sa ozlijeđenim osobama (posljednjih godina)

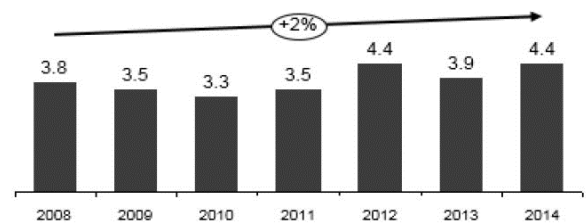

Grafikon 11

Broj prometnih nesreća (od 2008. do 2014.)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

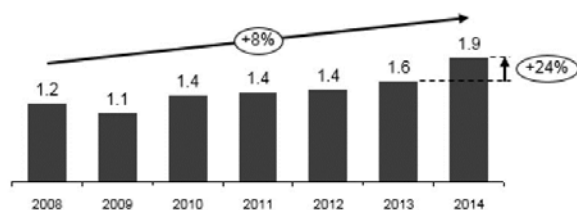
Teretni promet: Trend kretanja prometa u FBiH od 2008. do 2014.

Grafikon 12

Cestovni prevoz tereta (u milionima tona)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 13

Cestovni prevoz tereta (u milijardama tona*km)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Tretni promet: Glavne kategorije dobara koje se prevoze cestama (2014.)

Kategorija dobra	Količina (u hiljadama tona)
Hemikalije, hemijski proizvodi, vlakna, vještačka vlakna, proizvodi od gume i plastike	565
Drvo i proizvodi od drveta; pluta (osim namještaja); celuloze, papira i proizvoda od papira; tiskovina i snimljenih zapisa	458
Ugalj i lignit; treset; sirov nafta i prirodni plin; uran i torij	432
Ostali nemetalni mineralni proizvodi	372
Prehrambeni proizvodi, piće i duhan	242
Ukupno	4.686

Tablica 4

Glavne kategorije dobara koje su prevezene cestama (2014.)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

2.2.3 Regulativa

Trenutni regulatorni okvir: Tijela

- **Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH**
- Uloga i odgovornosti: vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom koji se odnose na nadležnost Federacije u oblasti prometa i komunikacija
- Javne kompanije u vlasništvu FBiH:
 - JP Autoceste FBiH Mostar (www.jpautoceste.ba) za autoceste i brze ceste
 - JP Ceste FBiH Sarajevo (www.jpdcfbh.ba) za magistralne ceste
- **Ostala relevantna tijela:**
 - Javne ustanove za regionalne puteve (u županijama/kantonima Unsko-Sanski, Tuzlanski, Zapadno-hercegovački)
 - Administrativne jedinice u okviru županijskih/kantonálnih ministarstava (ostale županije/ kantoni)

Trenutni regulatorni okvir: Popis relevantnih zakona i propisa u FBiH

- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim organima uprave FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06);
- Zakon o cestama u FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 12/10, 16/10, 66/13);
- Zakon o sigurnosti prometa u BiH ("Službeni list BiH", 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13);
- Zakon o autocesti Koridor Vc ("Službeni list Federacije BiH", 18/13);
- Zakon o cestovnom prijevozu FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 28/06);
- Zakon o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prevozu ("Službeni list BiH", 1/02);
- Zakon o trošarinama u BiH ("Službeni list BiH", 62/04);
- Zakon o javnim poduzećima u FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 8/05, 81/08, 22/09);

- Zakon o raspodjeli javnih prihoda u BiH ("Službeni list BiH", 22/06, 22/09);
- Smjernice za projektiranje, izgradnju, nadzor i održavanje puteva (BiH, Sarajevo/Banja Luka 2005).

Glavna regulatorna pitanja

- Usklađivanje sa politikama Evropske unije (u daljnjem tekstu "EU") za sigurnost na putovima, s obzirom na vrlo visoku stopu smrtnosti, ne samo gledajući regulatorni okvir već i na praktična rješenja za implementaciju (gdje je potrebno izvršavanje) i širenje
- Regulatorni okvir za pristupnim cijenama za puteve koji se naplaćuju

2.2.4 Zaključci

Sljedeći zaključci su sumirani oslanjajući se na trenutnu situaciju u cestovnom sektoru:

- **Infrastruktura**
- Autoceste: izgrađeno 92 km od potrebnih 285 km i zahtijevaju nove modele i cikluse investicija
- Magistralne ceste: nastavak programa modernizacije 2016 – 2020 i realizacija drugih strateških projekata 2021 -2030
- Regionalne ceste: neophodno je uspostaviti određeni program investiranja
- Administrativne procedure i studije u cilju utvrđivanja novih cesta koje će se dodati na osnovnu TEN-T mrežu u FBiH.¹

- Usluge

- Nezadovoljavajući nivo usluge zbog neadekvatnog stanja mreže, izazvanog nedovoljnim ulaganjima (osim izgrađenih autocesta)
- Male brzine, uska grla i crne točke
- Problem sigurnosti: broj nesreća znatno veći od prosjeka EU

- ICT perspektiva

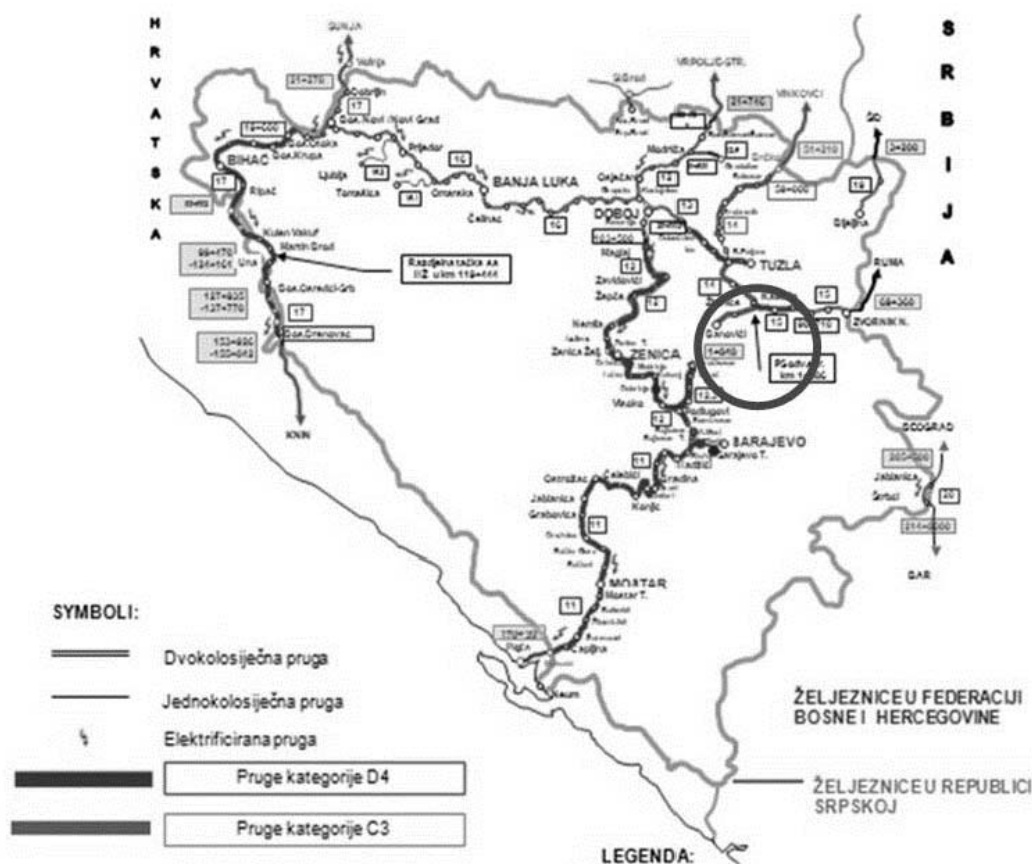
- Neophodno unaprijediti ICT u sektoru cesta
- **Regulativa**
- Neophodno poboljšati smjernice (nepotpune i neprilagođene za BiH)

2.3 Željeznice

2.3.1 Infrastruktura

- Željeznička kompanija FBiH je Javna kompanija Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "ŽFBiH")
 - ŽFBiH je odgovorna za javni transport putnika i robe i upravljanje infrastrukturom na teritoriji entiteta
- Sljedeća karta prikazuje trenutnu željezničku mrežu u FBiH, također pokazuje lokaciju planirane nove linije Vareš – Banovići.

¹ Na primjer, može se istražiti opravdanost unapređenja ceste Kupres-Livno (koja je trenutno van planiranog proširenja Koridora Vc).

Karta 6

Željeznička mreža u BiH i FBiH, kategorizacija ŽFBiH
(Izvor: ŽFBiH)

Karakteristike željezničke mreže:

- Loše karakteristike željezničke mreže
- Kritičnost glavnih uskih grla i željezničke mreže
- Dužina željezničke mreže je 608,5 km u FBiH i 424,3 km u RS
- Elektrificirane mreže u dužini od 440,9 km
- Dvokolosječne pruge u dužini od 68,5 km
- Osovinsko opterećenje većinom 22,5 t, Brčko – Banovići i C3 20 t
- Maksimalna brzina 70 km/h za putničke vlakove (u najvećem dijelu mreže) i 50 km/h za teretne vlakove

Investicije u željezničku mrežu:

Dva ciklusa investiranja u rekonstrukciju željeznica u BiH su implementirana od strane "Jedinice za implementaciju

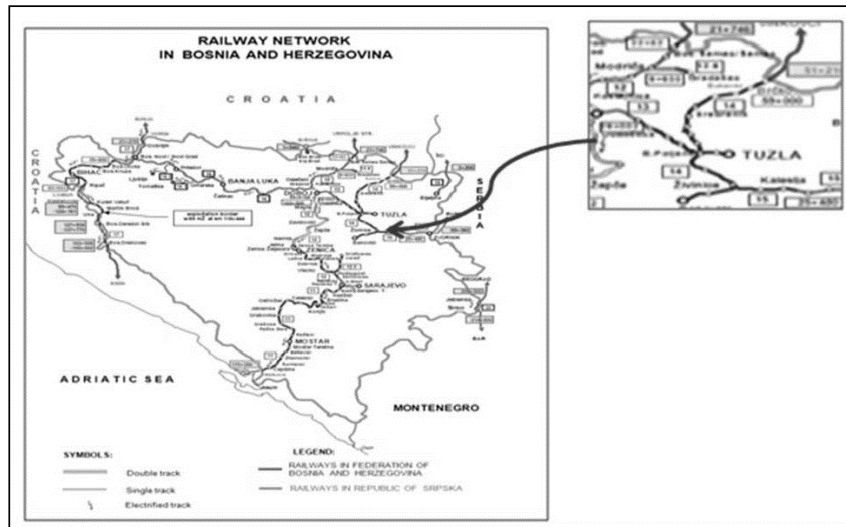
projekta za rekonstrukciju željeznica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu "PIU BHŽJK").

1. Regionalni projekat željeznica u BiH I (2002 – 2004)
 2. Regionalni projekat željeznica u BiH II (2008 – 2014)
- Dionica Sarajevo – Bradina (tunel Ivan) je i dalje u realizaciji.

Ukupna vrijednost kredita drugog ciklusa je 156 miliona EUR. 60% tih sredstava je dodijeljeno ŽFBiH.

Inozemni krediti:

- Talgo kredit Vlade Španije
- Portugalski kredit za teretne vagonne

Karta 7
 Željeznička mreža u BiH i FBiH i neelektrificirani dio mreže
 (Izvor: ŽFBiH)

Trenutno stanje mreže u FBiH:

- ukupna dužina koridora Vc je 324 km
 - oko 50% je rekonstruirano (ili u progresu)
- Završeni radovi rekonstrukcije:
- Bradina – Konjic i Čapljina – Konjic, dužina 130 km
 - Sarajevo – Bradina, dužina 32 km
- Izvršene intervencije:

- Rekonstrukcija gornjeg stroja pruge (šine, pragovi, tucanički zastor, pričvrtni pribor)
 - Djelimično je popravljena kontaktna mreža, gdje je bila potrebna rekonstrukcija gornjeg stroja
 - Renoviran sigurnosni stanični sustav
- Intervencije koje treba izvršiti:
- Sustav kontrole vlakova
 - Telekomunikacije i elektrane za snabdijevanje energijom
- 26,6% mreže FBiH je popravljeno.

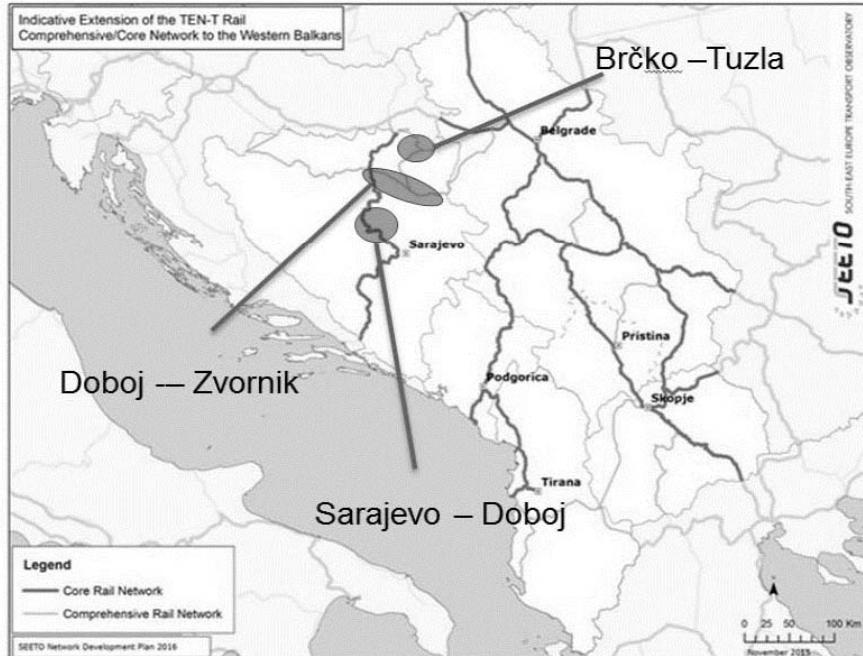

Karta 8
 Radovi na željezničkoj mreži u FBiH
 (Izvor: ŽFBiH)

Prioriteti za mrežu željeznice prema SEETO su prikazani na karti 9:

- Unaprjeđenje i elektrifikacija dionice Brčko - Tuzla, dužine 67 km

- Unaprjeđenje i elektrifikacija Doboju (Dobošnica u FBiH) - Tuzla - Živinice - Kalesija - Zvornik, dužine 138 km
- Unaprjeđenje nepopravljene dijela koridora Vc u FBiH (Sarajevo - Doboju), dužine 162 km

Karta 9

Prioriteti za mrežu željeznice prema SEETO
(Izvor: ŽFBiH)

2.3.1.1 Mreža željeznica u BiH – Mediteranski koridor

Mediteranski koridor povezuje Pirinejsko poluostrvo sa mađarsko-ukrajinskom granicom. Njegov nastavak na zapadni Balkan povezuje Središnju Evropu sa BiH. Ukupna dužina dijela koji prolazi kroz BiH je 340 km.

Dvije glavne željezničke mreže u BiH su:

1. Pruga **sjever-jug** je dio pan-evropskog koridora V (Tablica 5) koji povezuje Budimpeštu i Hrvatsku, i čini važnu vezu s pomorskom lukom Ploče i riječnim lukama Šamac i Brčko
2. Pruga **istok-zapad** kroz BiH povezuje Hrvatsku sa Srbijom i paralelno sa pan-evropskim koridorom X. Uz to, pruga uz rijeku Unu, koja je dio trase Zagreb – Bihać – Split, je dužine 94,5 km.

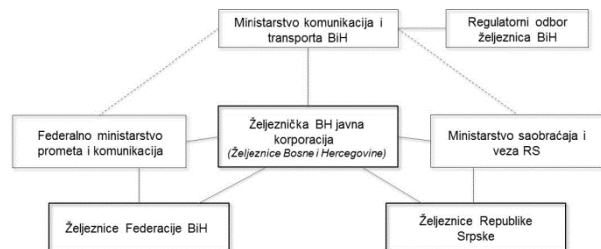
Od	Do	Dužina (km)	Dodatne Informacije
Doboju	Jelina	87	
Jelina	Sarajevo	86	
Sarajevo	Capljina	170	
Capljina (BiH / HR)	Metkovic (HR / BiH)	7	prekogranično
Doboju	Jelina	87	

Tablica 5

Mediteranski koridor u FBiH: Veze kroz BiH (polazište, odredište, dužina)

2.3.2 Regulatoriva

Trenutni regulatorni okvir: Regulatorni odbor

Grafikon 16

Trenutni regulatorni okvir: Regulatorni odbor
(Izvor: Bosanskohercegovačka željeznička javna korporacija - www.bhzhk.ba/ENG/about.html)

Trenutni regulatorni okvir: Popis relevantnih zakona i propisa:

- **Transportna politika okvir BiH za period 2015-2030.** ("Službeni glasnik BiH", br. 42/15)
- **Zakon o željeznicama BiH** ("Službeni list BiH", 52/05)
- **Zakon o željeznicama FBiH** ("Službene novine FBiH", 41/01, 25/12)
- **Zakon o sigurnosti željezničkog prometa** ("Službene novine FBiH", 33/95)
- **Zakon o financiranju željezničke infrastrukture i sufinanciranju putničkog i kombiniranog prometa** ("Službene novine FBiH", 57/03)
- **Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP ŽFBiH d.o.o. Sarajevo za period od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2012.** ("Službene novine FBiH", 4/09)

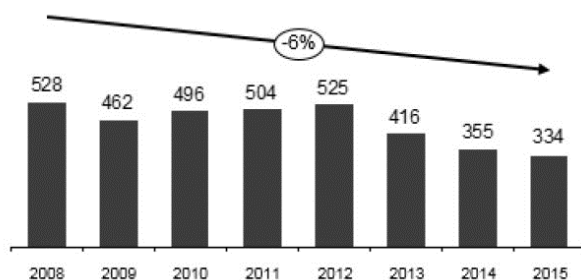
- Sporazum između FBiH i Republike Srpske o uspostavljanju zajedničke željezničke javne korporacije kao dijela transportne korporacije ("Službene novine FBiH", 46/98, "Službeni glasnik RS", 21/99)
- Uredba o radu ŽFBiH i organa uprave u odgovoru na izvanredna događanja ("Službene novine FBiH", 66/04)

Glavna regulatorna pitanja

- Primjena direktiva EU o interoperabilnosti i sigurnosti
- Primjena standarda EU za obnovu željezničkih dionica
- Stvaranje održivog sustava financiranja održavanja željezničke infrastrukture, uvođenjem akciza na naftne ili duhanske proizvode
- Puna primjena Zakona o financiranju željezničke infrastrukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz proračuna
- Restrukturiranje željezničke kompanije u skladu sa direktivama EU, kada BiH uđe u EU
- Otvaranje željezničkog tržišta, nakon što BiH uđe u EU i nakon što se postignu svi prethodni ciljevi

2.3.3 Usluge

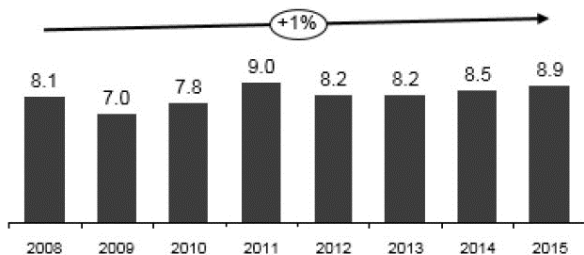
Pregled pokazatelja željezničke kompanije u 2015. godini: prevezeno je ukupno 334.000 putnika i 8.882.000 tona

Grafikon 17

Broj putnika (u tisućama putnika)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH);

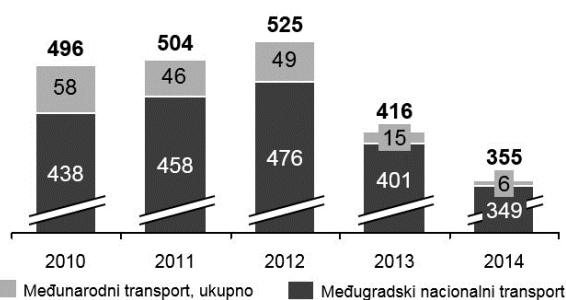
Grafikon 18

Prevezena roba (u milionima tona)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Promet putnika

U prethodnih nekoliko godina promet putnika je zabilježio značajan pad.

Grafikon 19

Trend prometa putnika u FBiH (u tisućama putnika)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Prevoz tereta

Prometrobe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	4.543	5.628	5.436	5.291	5.387
Izvoz	1.175	1.183	1.027	1.057	1.136
Uvoz	2.058	2.203	1.720	1.812	1.951
Tranzit	19	19	1	8	23
Ukupno	7.795	9.033	8.184	8.168	8.497

Tablica 6

Prevezena roba, 2010 – 2014 (u tisućama tona)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Prometrobe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	177	188	262	241	236
Izvoz	189	180	165	180	186
Uvoz	473	502	307	364	455
Tranzit	6	3	0	2	8
Ukupno	845	873	734	787	885

Tablica 7

Željeznički prijevoz tereta (u milionima tona*km)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Količina prevezene robe je pokazala blagi, ali stalan rast u posljednjih nekoliko godina. 2014. godine, nivo je bio kao i u 2011. godini.

2.3.4 Zaključci

Trenutna situacija u željezničkom sektoru vodi do sljedećih zaključaka:

- **Infrastruktura**
- Nastaviti investirati u postojeću infrastrukturu kako bi se povećala brzina i sigurnost u cilju da se dostignu EN (*eng. European standards*) i TSI (*eng. Technical Specification for Interoperability*)
- Završiti elektrifikaciju mreže
- Sagraditi terminale za kontejnere
- **Usluge**
- Poboljšati mobilnost željeznicom (kroz bolju infrastrukturu)
- Razvijati / unaprijediti kapacitete za utovar i istovar na teretnim terminalima
- **ICT perspektiva**
- Uspostaviti informacijski sustav za putnike
- Razviti informacijski sustav u teretnom prevozu
- **Regulativa**
- Uskladiti sa EU standardima

2.4 Zračni promet

2.4.1 Infrastruktura

U FBiH postoje tri glavna aerodroma koji su prikazani na karti 10.

Karta 10
Glavni aerodromi u FBiH

Najznačajniji aerodrom u FBiH je **Međunarodni aerodrom Sarajevo**. Aerodrom je lociran 6,1 km jugozapadno od Sarajeva. U nastavku su glavne karakteristike Aerodroma Sarajevo:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2600m x 45m; nadmorska visina: 511 m; PCN 60/F/C/X/T
- Maksimalan godišnji kapacitet putnika 800.000
- Površina terminala: asfalt; LCN 60; 7 parking mjesta za avione tipa A320, 321, 319, B727, B737, B757
- Terminal za komercijalne aktivnosti: "duty free" prodavnice; 4 restorana i bara; kiosk; pošta; 3 bankomata; 11 avio kompanija; 12 rent-a-car agencija; 4 internet kioska
- Broj šaltera za check-in: 12
- Broj izlaza: 5 (3 + 2 avio mosta)

Cestovni prilaz aerodromu je dobar (potrebno je oko 20 minuta od centra Sarajeva. Planirane investicije (proširenje postojećeg terminala i prilaz aerodromu) su procijenjene na 40 miliona EUR.

Glavne karakteristike **Mostarske zračne luke - aerodroma**:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2400m x 49m; nadmorska visina: 48 m; PCN 44/R/B/W/U
- Površina terminala: asfalt; LCN 60; 2 parking mjesta za avione tipa A320 + 4 parking mjesta za tipove 6M (u upotrebi samo po danu)

Cestovni pristup aerodromu je dobar. Planirane su sljedeće investicije: nadogradnju taksi stajališta, pristupno svjetlo za

polijetanje – slijetanje, asfaltiranje platforme II, dodatne četiri pozicije za oznaku C, "push back", itd.

Glavne karakteristike **Tuzlanskog aerodroma**:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2484m x 45m; PCN 44/R/B/W/U

Pristup aerodromu je dobar. Planirane investicije se odnose prije svega na razvoj aerodroma za teretni avio promet.

2.4.2 Regulatoriva Regulatorni okvir

- **Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH** (u daljnjem tekstu "BHDCA") je organ koji je nadležan za obavljanje regulatorne funkcije i nadzor u području civilnog zrakoplovstva i kontrole zračnog prometa
- **Agencija za pružanje usluga u zračnoj navigaciji BiH** je organ koji osigurava uslove za preuzimanje kontrole i upravljanja zračnim prostorom

Trenutni regulatorni okvir (relevantni zakoni i legislativa)

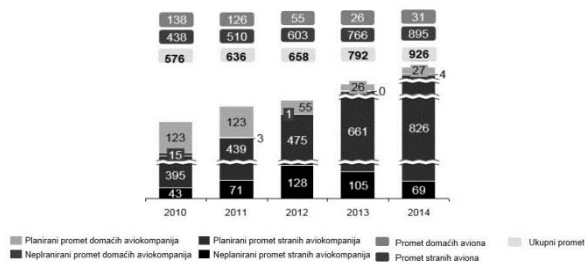
- **Zakon o zrakoplovstvu BiH** ("Službeni list BiH", 39/09)
- **Zakon o agenciji za pružanje usluga u zračnoj navigaciji BiH** ("Službeni list BiH", 43/09)

Potpuno provođenje Sporazuma o zajedničkoj evropskoj avijaciji

- Pristup slobodnom tržištu
- Sloboda osnivanja
- Jednaki uvjeti konkurencije
- Zajednička pravila, uključujući oblasti sigurnosti, upravljanja zračnim prometom, društvene i okolišne oblasti

2.4.3 Usluge

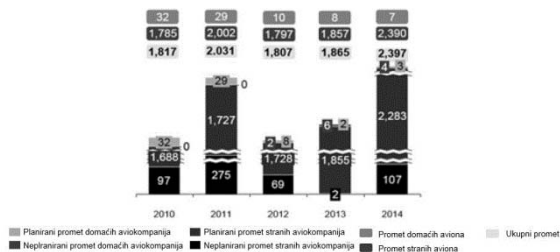
Pokazatelji zračnog prometa

Grafikon 20

Broj komercijalnih putnika - domaći i strani (u tisućama)

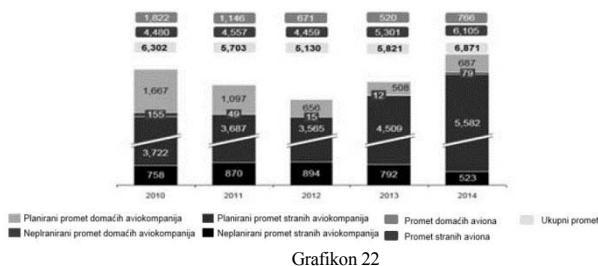
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 21

Promet tereta: Transportirane tone godišnje (u tisućama)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 22

Broj komercijalnih letova (domaći i strani)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

2.4.4 Zaključci

Trenutna situacija u zračnom transportnom sektoru opisana u prethodnim sekcijama navodi sljedeće zaključke:

- **Infrastruktura**
- Aerodrom Sarajevo: neophodno je proširenje kapaciteta
- Aerodrom Mostar: potrebna su veća ulaganja zbog očekivanog povećanja prometa
- Aerodrom Tuzla: razvoj aerodroma bi mogao biti fokusiran na teretni zračni promet
- **Usluge**
- Poboljšati u skladu sa potrebama budućeg razvoja
- **ICT perspektiva**
- Poboljšati paralelno sa razvojem infrastrukture
- Preuzeti potpunu kontrolu nad BiH zračnim prostorom od Hrvatske i Srbije
- **Regulativa**
- Uskladiti sa EU standardima

3 CILJEVI KOJE TREBA POSTIĆI KROZ TRANSPORTNU STRATEGIJU

3.1 Transportna politika – okvir za Transportnu strategiju

Strategija Transporta je razvijena u skladu su s **Okvirnom transportnom politikom BiH 2015 - 2030**. Takav dokument

predstavlja "okvir i osnovni dokument na temelju koje će se razviti strategija, zakoni, regulativa, programi, planovi i ostala dokumentacija u procesu napretka i razvoja transportnog sektora" kao na pravce razvoja, akcijske planove i prioritete **na nivou BiH, njenih entiteta i BD, u skladu sa Ustavom BiH**.

Okvirna transportna politika 2015 – 2030. definira:

- Viziju transportnog sektora u BiH:
 - efikasan i ekonomičan transportni sustav
 - razvoj transportnog sustava usmjeren na tržišni i konkurencijski temelj
 - transportni sustav potpuno usklađen s propisima i standardima EU i pravilima Svjetske trgovinske organizacije (u daljnjem tekstu "WTO")
- Krajnji cilj: "raditi na očekivanom procesu razvoja lokalne ekonomije i društvenog razvoja s ciljem osiguranja **održivog razvoja transportnog sustava**, i razviti sustav koji će zadovoljiti zahtjeve u pogledu poboljšanja mobilnosti roba i ljudi i fizičkog pristupa tržištima, radnim mjestima i obrazovanju, kao i svim drugim društvenim i ekonomskim potrebama" koji se treba razviti u skladu sa postavljenim ciljevima.
- **Detalji za implementaciju Transportne politike moraju biti razrađeni u Transportnoj strategiji** (za 2015 - 2030.) i Akcijskom planu, kojim se utvrđuju aktivnosti i programi koje treba poduzeti (upravne reforme, regulatorno usklađivanje, jačanje kapaciteta i investicijskih programa), kao i pripadajuću raspodjelu odgovornosti, vremenskog okvira i ključnih indikatora za izvršavanje.

Horizontalni cilj u Transportnoj politici BiH 2015 - 2030. je postavljen kao integraciji zemlje u EU, prateći Protokol o kopnom prijevozu koji je ugrađen u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Transportni sektor mora doprinijeti održivom i stabilnom ekonomskom razvoju kroz četiri opća cilja:

- i) osigurati institucionalnu efikasnost,
- ii) osigurati finansijsku održivost,
- iii) poticanje gospodarskog razvoja, i
- iv) rješavanje ekoloških i društvenih utjecaja

Ovi ciljevi će se postići kroz **38 konkretnih akcija** koje će se uzeti u obzir u definiranju liste akcija Strategije transporta, u skladu sa potrebama i specifičnostima entiteta i BD.

Štoviše Transportna politika postavlja šest ciljeva za postizanje sveukupnog cilja održivog razvoja transportnog sustava:

- zadovoljiti socijalnu i ekonomsku potražnju,
- pružiti najviši nivo usluge po najnižim mogućim troškovima,
- ispunjavati zahtjeve u pogledu informacija i sigurnosti,
- biti finansijski održiv i na temelju glavnih izvora financiranja u rasponu od korisničkih naknada, općinskih proračunskih sredstava i uključivanja privatnog sektora, zadovoljiti potrebe u smislu održavanja, poboljšanja i razvoja prometne infrastrukture,
- biti u skladu sa EU standardima i regulativi,
- imati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu.

Transportna strategija je bazirana na osnovu gore navedenih ciljeva, koji su detaljno opisani u specifičnim ciljevima, u skladu sa potrebama i posebnostima FBiH, kao što je prikazano u sljedećem odjeljku.

3.2 Ciljevi

3.2.1 Regulativa

Strateški ciljevi (Okvirna transportna politika BiH 2015 - 2030)	Specifični ciljevi Transportne strategije	SEETO "Soft" mjere
Biti reguliran u skladu sa standardima i propisima EU	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak restrukturiranja željezničkog poduzeća u skladu sa direktivama EU 2012/34 - Osigurati tehničko poboljšanje i integraciju ŽFBiH u jedinstveni evropski željeznički sustav - Omogućavanje jedinstvenog evropskog željezničkog sustava nakon integracije BiH u EU, u skladu sa EU direktivama - Otvaranje željezničkog tržišta željezničkim operaterima poslije ulaska BiH u EU, u skladu sa direktivama EU - Usvajanje UIC standarda za brze željeznice - Usklađivanje propisa zračnog prometa sa standardima EU 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementacija Sporazuma o graničnom prelazu
Biti finansijski održiv i na osnovu glavnih izvora financiranja od korisničkih naknada	<ul style="list-style-type: none"> - Definirati stabilne izvore financiranja putova npr. kroz naplatu putarine i na osnovu trošarine na gorivo - Definirati stabilna željeznička sredstva kroz razvoj odgovarajućeg modela financiranja za željezničku infrastrukturu 	

3.2.2 Infrastruktura, usluge i tehnologija

Strateški ciljevi (Okvirna transportna politika BiH 2015 - 2030)	Specifični ciljevi Transportne strategije	SEETO "Soft" mjere
Zadovoljiti socijalnu i ekonomsku potražnju	<ul style="list-style-type: none"> - Unutrašnje povezivanje Federacije kroz razvoj sigurne i brže transportne mreže izgradnjom autoceste na pravcu sjever-jug i izgradnjom brze ceste na pravcu istok-zapad - Privlačenje međunarodnih tranzitnih tokova, kroz integraciju infrastrukture FBiH u evropske transportne koridore preko Koridora Vc 	<ul style="list-style-type: none"> - Definicija okvira za implementaciju EU teretnog koridora, na zapadnom Balkanu
Pružiti najviši nivo usluge po najnižim mogućim troškovima	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijeđenje kvalitete magistralne i regionalne mreže - Unapređenje željezničkog javnog prijevoza - Unapređenje cestovnog prometa - Poboljšanje kvaliteta usluga putničkog zračnog prijevoza - Smanjenje gužve u gradskom prometu 	
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacijskog sustava i sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje prometnih nesreća (trenutno iznad EU prosjeka) - Unapređenje ICT u transportnom sektoru - Povećanje sigurnosti željezničkog prometa - Preuzimanje potpune kontrole nad zračnim prometom od Srbije i Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje smjernica i programa inspekcije za zaštitu puteva (u daljnjem tekstu "RSI") Strateški okvir za implementaciju ITS na Osnovnoj mreži (eng. Core network) Razvoj SEED Plus (CEFTA sporazum o razmjeni podataka)
Zadovoljavanje potreba u smislu održavanja, unapređenja i razvoja transportne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak autoceste na Koridoru Vc - Završetak plana modernizacije cesta 2016 – 2020 i realizacija drugih strateških projekata 2020 - 2030 - Uklanjanje uskih grla na putovima s malim brzinama - Razvoj regionalne mreže puteva - Završetak obnove i signalizacije željeznice na koridoru Vc i elektrifikacije cijele željezničke mreže - Razvoj željezničke infrastrukture s EN standardima i TS - Proširenje kapaciteta zračnih luka - Razvoj teretnog terminala - Razvoj / poboljšanje kapaciteta utovara i istovara na teretnim terminalima 	<ul style="list-style-type: none"> □□□ Usvajanje plana održavanja za 2016 – 2020. za cijelu Osnovnu mrežu (Core Network)
Osigurati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijeđenje korištenja različitih vidova transporta za prevoz robe i putnika - Monitoring emisija - Unapređenje EIA (Procjena uticaja na okoliš) 	

4 STRATEGIJA

Strateško planiranje prometnog sektora može biti definirano kao alat u službi većih ekonomskih i društvenih ciljeva. Transportna strategija transporta, posebno za svaki vid transporta, ima za cilj definiranje akcija koje će biti primjenjene da bi se postigli opći i specifični ciljevi u kratkoročnom (K, 2016-2020.), srednjoročnom (S, 2021-2025.) i dugoročnom periodu (D 2026-2030.).

Ispod su navedeni najvažniji elementi transportne strategije:

- Ispunjenje socijalnih i ekonomskih zahtjeva
- Zadovoljavanje potreba u smislu održavanja, unapređenja i razvoja transportne infrastrukture
- Finansijska održivost
- Usklađenost sa EU standardima i zakonima
- Zadovoljavanje potreba za sigurnošću i potrebama za informacijama

- Minimalan dozvoljeni uticaj na životnu sredinu

Akcije su smještene u različite periode u zavisnosti od stupnja njihove zrelosti, proračunskih ograničenja itd. Na taj način mogu biti definirane sljedeće kategorije razvoja: akcije koje će biti sprovedene prve (kratkoročne), akcije koje će biti sprovedene nakon neophodne pripreme (srednjoročne) i akcije koje u ovom trenutku nemaju dovoljan nivo zrelosti i/ili za koje postoje neka ograničenja (dugoročne)

Za svaku akciju transportna strategija definira:

- Organe odgovorne za provođenje akcije (npr. Ministarstvo, upravljač infrastrukturom, itd.)
- Instrumente koji će se koristiti za provođenje akcije (npr. finansijski instrumenti, promjene zakona, itd.)

4.1 Strateške akcije

4.1.1 Regulatorna

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
Biti finansijski održiv i na osnovu glavnih izvora financiranja od korisničkih naknada	Definirati stabilne izvore financiranja cesta	1	Uvođenje sustava financiranja zasnovano na trošarinama na gorivo	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		2	Definirati regulatorni okvir naknada za pristup naplate cestarine	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		3	Usklađivanje nivoa poreza na gorivo sa susjednim zemljama	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		4	Uspostavljanje javnih institucija za regionalne putove u svim županijama	x			Vlade Županija	Zakonodavne intervencije
	Definirati stabilne izvore financiranja za održavanje željezničke infrastrukture	5	Uvođenje trošarine na naftu ili na duhanske proizvode za financiranje održavanja željeznica		x		Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		6	Kompletna primjena Zakona o financiranju željezničke infrastrukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz proračuna		x		Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
	Financijski održiv zračni promet (aerodrom)	7	Pregled naplatnog modela aerodroma na osnovu operativnih troškova i oporavka investicija		x		FMPiK BHDC A	Zakonodavne intervencije
Biti reguliran u skladu sa standardima i propisima EU	Restrukturiranje željezničke kompanije u skladu sa EU Direktivom 2012/34	8	Rekonstrukcija željezničke kompanije		x		FMPiK, ROŽBiH, ŽFBiH, BiH Željeznička javna korporacija	Master planiranje i poslovno modeliranje za ŽFBiH
	Osigurati tehničko poboljšanje i integraciju ŽFBiH u jedinstveni evropski željeznički sustav	9	Usvajanje EU direktiva o interoperabilnosti i sigurnosti		x		FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
	Omogućavanje jedinstvenog evropskog željezničkog sustava (kroz olakšavanje pristupa drugim željezničkim kompanijama) nakon što BiH uđe u EU, u skladu sa direktivama EU	10	Definiranje scenarija o usklađivanju postojećih zakona FBiH direktivama EU i zakona o željezničkom tržištu		x		FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
	Otvaranje željezničkog tržišta željezničkim operaterima poslije ulaska BiH u EU, u skladu sa direktivama EU	11	Definiranje dugoročnih scenarija za otvaranje tržišta željeznica			x	FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
	Usvajanje UIC standarda za brze željeznice	12	Adaptacija UIC standardima za brze željeznice			x	FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
Osigurati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu	Usklađivanje EIA (eng. Environmental Impact Assessment; bos. Procjena utjecaja na okoliš) sa EU standardima	13	Usklađivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o EIA		x		FMPiK	Zakonodavne intervencije
	Usklađivanje sa EU standardima o emisijama vozila (automobili i teretna vozila)	14	Usklađivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o Zakonu o emisijama vozila		x		FMPiK	Zakonodavne intervencije
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacionog sustava i sigurnosti	Smanjenje prometnih nesreća (trenutno iznad EU prosjeka)	15	Usklađivanje sa EU politikama za sigurnost na cestama	x			FMPiK	Zakonodavne intervencije

4.1.2 Infrastruktura, usluge i tehnologija

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
Ispunjavanje socijalnih i ekonomskih zahtjeva	Osigurati interne kohezije FBiH kroz razvoj sigurne i brže prometne mreže, povezujući autocestu smjer sjever – jug i brze ceste pravac istok - zapad Privlačenje međunarodnih tranzitnih tokova, integracijom infrastrukture FBiH u evropske prometne koridore	1	Izgradnja prekograničnog prijelaza most Svilaj na rijeci Savi (kraj dionice autoputa Odžak – Svilaj)	x			JP Autoceste F BiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		2	Završetak dionice autoputa na indikativnom produženju TEN-T sveobuhvatne ceste /osnovne mreže u FBiH	x	x	X	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		3	Rekonstrukcija željezničkih dionica na koridoru Vc u FBiH	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		4	Administrativne procedure/studije u cilju utvrđivanja novih cesta koje će se dodati na osnovnu mrežu	x	x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
		5	Administrativne procedure/studije u cilju utvrđivanja novih željeznica koje će se dodati na SEETO mrežu	x	x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
Zadovoljavanje potreba sa aspekta održavanja i unapređenja i razvoja prometne infrastrukture	Eliminiranje uskih grla na sporim cestama	6	Izgradnja prioriternih dionica autoputa i brzih cesta	x	x	x	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		7	Izdavanje novog ciklusa planiranja investicija na mreži autocesta		x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
		8	Izgradnja obilaznica u glavnim gradovima, prema specifičnim programima	x	x		JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Javne ustanove za regionalne puteve	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Završetak autoceste na Koridoru Vc	-	Vidjeti aktivnosti 2	x	x	x	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Završetak plana modernizacije cesta 2016 – 2020. i realizacija drugih strateških projekata 2020 – 2030.	9a	Finaliziranje modernizacije magistralnih cesta uključenih u plan 2016 – 2020. (kratkim i srednjoročnom vremenskom programu)	x			JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		9b	Definicija i realizacija strateških projekata na magistralnim cestama poslije 2020.		X	X	JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Razvoj regionalne cestovne mreže	10	Definirati plan investicija za regionalne ceste	x	x	X	Javne ustanove za regionalne puteve	Master planning, Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Završetak rekonstrukcije i signalizacije na koridoru Vc i elektrifikacije na cijeloj željezničkoj mreži	-	Vidjeti aktivnosti 3	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		11	Završetak drugog investicijskog ciklusa rekonstrukcije željeznica	x			BiH željeznička javna korporacija, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		12	Elektrifikacija Brčko-Tuzla i Doboj-Zvornik linije	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Razvoj željezničke infrastrukture sa EN standardima i TSI	13	Tehničko unapređenje i modernizacija željezničke infrastrukture postojeće infrastrukture za povećanje brzine i sigurnosti u cilju zadovoljenja EN i TSI	x			FMPiK, ROŽBiH, ŽFBiH, BiH Željeznička javna korporacija	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Proširenje kapaciteta aerodroma u FBiH	14	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: restrukturiranje infrastrukture i proširenje	x	x		Međunarodni aerodrom Sarajevo	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
		15	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: proširenje kapaciteta terminala	x	x		Međunarodni aerodrom Sarajevo	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
		16	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x			JP Ceste FBiH Autobusni prijevozni	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
		17	Proširenje kapaciteta zračne luke Mostar	x			Aerodrom Mostar	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Razvoj teretnog terminala	18	Razvoj aerodroma Tuzla u teretni terminal			x	-	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
	Razvoj/poboljšanje kapaciteta utovara i istovara na teretnim terminalima	19	Izgradnja novih terminala za kontejnere			x	FMPiK	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima, Prostorno planiranje
Osiguranje najviše razine usluga	Poboljšanje kvaliteta magistralne i regionalne mreže cesta	-	Pogledati aktivnosti 7,8,9,10				JP Autoceste FBiH, FMPiK, JP Ceste FBiH	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Nadogradnja javne usluge željezničkog prometa	20	Poslovno modeliranje željezničkog prometa	x			ŽFBiH	Poslovno modeliranje
		21	Implementacija obveza javnih usluga u prijevoz putnika	x			FMPiK, ROŽBiH	Financijski instrumenti i ugovaranje
		22	Definirati komercijalne usluge za putnike i definiranje operativnog modela za usluge putnika	x			FMPiK ŽFBiH	Poslovno modeliranje
		23	Obnoviti/investirati u vozni park	x	x		ŽFBiH	Financijski instrumenti
	Smanjenje gužve u gradskom prometu	-	Vidjeti aktivnosti 8	x	x		JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Javne ustanove za regionalne puteve	Upravljanje projektima, tenderske procedure
Poboljšanje kvaliteta putničke zračne usluge	-	Vidjeti aktivnosti 14, 15, 16, 17	x	x		-	Financijski instrumenti, Upravljanje projektima	
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacionog sustava i sigurnosti	Poboljšanje ICT u sektoru transporta	24	Kompletno uvođenje u sustav upravljanja cestovnog prometa, komunikacijske objekte (npr. SOS mreže na autocestama)	x			FMPiK, JP Autoceste FbiH	
		25	Razvoj informacijskog sustava za putnike i putne prijevoznike na autocestama	x			FMPiK, JP Autoceste FbiH	
	Smanjenje prometnih nesreća	26	Implementacija strategije sigurnosti na cestama	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Jedinica za sigurnost prometa u okviru FMPiK	Usvajanje strategija za sigurnost na cestama
		27	Unaprijediti odmarališta na brzim cestama i autocestama	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		28	Revizije sigurnosti na cestama (eng. Road Safety Audit, u daljnjem tekst: "RSA") i RSI	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Jedinica za sigurnost prometa u okviru FMPiK	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	-	Pogledati akcije 7, 8, 9						
Povećanje sigurnosti željeznice	29	Pogledati akcije 11, 12, 13	x	x	x	ŽFBiH		
Minimalni utjecaj na životnu sredinu	Podsticajne na promjenu vida transporta	30	Definirati šeme podsticaja za intermodalni transport - vidjeti Akciju 19				FMPiK	Zakonodavne intervencije šeme poticaja
	Praćenje emisije štetnih plinova	31	Stimulirati uvoz novih i više ekoloških vozila	x	x		FMPiK	Revizija postojećih naknada (npr. uvoz, registracije, cestarine, itd)

4.2 Akcijski plan

4.2.1 Cesta

Ceste	Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1 Regulatoriva															
1.1 Uvođenje sustava financiranja zasnovano na trošarinama na gorivo	x	x	x	x	x										
1.2 Definirati regulatorni okvir naknada za pristup naplate cestarine	x	x	x	x	x										
1.3 Usklađivanje razine poreza na gorivo sa susjednim zemljama	x	x	x	x	x										
1.4 Usklađivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o EIA						x	x	x	x	x					

4.2.2 Željeznica

Željeznica	Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	Regulativa															
1.1	Uvođenje trošarina na naftu ili na duhanske proizvode za financiranje održavanja željeznica						x	x	x	x	x					
1.2	Kompletna primjena Zakona o financiranju željezničke infrastrukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz proračuna						x	x	x	x	x					
1.3	Rekonstrukcija željezničke kompanije						x	x	x	x	x					
1.4	Usvajanje EU direktiva o interoperabilnosti i sigurnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
1.5	Definiranje scenarija o usklađivanju postojećih zakona FBiH direktivama EU i zakona o željezničkom tržištu						x	x	x	x	x					
1.6	Definiranje dugoročnih scenarija za otvaranje željez. tržišt											x	x	x	x	x
1.7	Adaptacija UIC standardima za brze željeznice											x	x	x	x	x
2	Infrastruktura															
2.1	Rekonstrukcija željezničkih dionica na koridoru Vc u FBiH	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.2	Administrativne procedure/ studije u cilju utvrđivanja novih željeznica koje će se dodati na SEETO mrežu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.3	Završetak drugog investicijskog ciklusa rekonstrukcije željeznica	x	x	x	x	x										
2.4	Elektrifikacija Brčko-Tuzla i Doboj-Zvornik linije	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.5	Izgradnja novih terminala za kontejnere						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3	Usluge															
3.1	Poslovno modeliranje željezničkog prometa	x	x	x	x	x										
3.2	Implementacija obveza javnih usluga u prevoz putnika	x	x	x	x	x										
3.3	Obnoviti/investirati u vozni park	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					

3.4	Definirati komercijalne usluge i operativnog modela za usluge putnicima	x	x	x	x	x											
3.5	Definirati šeme poticaja za intermodalni transport	x	x	x	x	x											
4	ICT																
	Tehničko unapređenje i modernizacija postojeće željezničke infrastrukture za povećanje brzine i sigurnosti u cilju zadovoljenja EN i TSI	x	x	x	x	x											

4.2.3 Zračni promet

Zračni promet	Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Regulativa															
1.1 Pregled naplatnog modela aerodroma na osnovu operativnih troškova i oporavka investicija						x	x	x	x	x					
2. Infrastruktura															
2.1 Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: restrukturiranje infrastrukture i proširenje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.2 Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: proširenje kapaciteta terminala	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.3 Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x	x	x	x	x										
2.4 Proširenje kapaciteta zračne luke Mostar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.5 Razvoj aerodroma Tuzla u teretni terminal											x	x	x	x	x

3	Usluge														
3.1	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x	x	x	x	x									

ANEKSI Definicije

Izraz	Opis
Rehabilitacija cesta	Aktivnosti na uređenju i poboljšanju postojećih trasa prometnica bez proširenja ili mijenjanja tehničkih elemenata puta ili proširenja profila kojima bi se ulazilo u rješavanje imovinskih odnosa. Radovi za koje nije potrebno ishodovati građevinsku dozvolu.
Rekonstrukcija putova	Aktivnosti na rekonstrukciji prometnica koja podrazumijeva uvođenje novih tehničkih elemenata puta koji podrazumijevaju izmjenu trase, profila i korekciju – izmjenu građevinske parcele puta. Radovi za koje je potrebno ishodovati građevinsku dozvolu.
Remont (Željeznica)	Radovi na glavnim opravkama postojeće građevinske i elektrotehničke infrastrukture sa ciljem ponovnog postizanja projektiranih parametara.
Autocesta	Autocesta je javni put izgrađen i namijenjen isključivo za promet motornih vozila, označen propisanim prometnim znakom i ima dvije fizički odvojene kolovozne trake za promet iz suprotnih smjerova, bez ukrštenja sa drugim putem ili željezničkom i tramvajskom prugom u nivou i u čiji se promet može uključiti, odnosno isključiti samo na određenim i posebno izgrađenim priključnim javnim putovima na odgovarajuću kolovoznu traku autoceste.
Brza cesta	Brza cesta je javna cesta namijenjen za promet isključivo motornih vozila, s jednom ili dvije razdvojene kolovozne trake, koji ima sve raskrsnice u dva ili više nivoa s poprečnim putovima i drugim prometnicama (željezničkim ili tramvajskim prugama), po pravilu nema zaustavnih traka i koji je kao takav označen propisanim prometnim znakom.
Magistralna cesta	Magistralna cesta je javna cesta koja ima funkciju povezivanja BiH u evropski prometni sustav, ostvarivanja kontinuiteta evropskih putova, prometnog povezivanja cjelokupne ili većeg dijela teritorije Federacije BiH sa odgovarajućim putovima u Republici Srpskoj i susjednim državama, omogućavanje tranzitnog prometa kojim se ostvaruje prolazak kroz jedinice lokalne samouprave.

Lista projekata

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor financiranja	Preidentificirani projekti
Autoceste									
Koridor V C Nemila - Klopče	21,48	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc predviđenog financiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2019	400,63	Kredit: KFAED/OFID/EIB/EBRD, RD	
Koridor V C Mostar Jug – Zvirovici	31,91	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc predviđenog financiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	391,54	Kredit: EIB/EBRD	
Koridor V C Svilaj- Odžak	11,00	Zavrsetak izgradnje	Stari ciklus investicija	JP Autoceste/FMPiK	2015	2017	109	Kredit: EBRD/EIB	
Koridor V C Tarčin – Ovčari	18,15	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc predviđenog financiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	425,5	Nepoznat koncesionar	
Koridor V C Karuse – Žepče – Nemila	45,67	Priprema i izgradnja	Srednjoročni nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc - financiranje koncesija	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	676,6	Nepoznat koncesionar	
Koridor V C Mostar Sjever - Mostar Jug	15,40	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc predviđenog financiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	357,56	Kredit: ?	

Koridor V C Ovčari - Salakovac	21,65	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	440,5	Kredit: ?	
Koridor V C Salakovac - Mostar Sjever	13,35	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	207,7	Kredit: ?	
Autocesta A2 Orašje - Tuzla	61	Priprema i izgradnja		JP Autoceste/FMPiK			743	Vlastita sredstva	
Autocesta A3 Tuzla - Žepče	56	Priprema i izgradnja		JP Autoceste/FMPiK			598	Vlastita sredstva	
Jadransko-jonska autocesta (FBiH) Interregionalni čvor Pocitelj - Neum		Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2016	2018	300	Kredit	Vienna 2015 WB6
Jadransko-jonska autocesta (FBiH) Interregionalni čvor Pocitelj - Neum		Projektno- investicijska dokumentacija	Idejni projekt + Studija utjecaja na okoliš + Studija izvodivosti	MKT/FMPiK/MSRS	2016	2018	3	MKT	Vienna 2015 WB6

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor financiranja
Brze ceste								
Lasva - Nevic Polje	24,50	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2018	2020	217,6	Kredit ili koncesionar
Nevic Polje - Jajce	51,2	Priprema i izgradnja	Napraviti plan pripreme i jasnije definirati brze ceste	JP Autoceste/FMPiK	2021	2021	660,5	Kredit ili koncesionar
Bihac - Velika Kladusa – granica Hrvatske	56	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2017	2021	-	Kreditna sredstva
Turbe - Donji Vakuf - Bugojno - Kupres - Livno – granica Hrvarske	135	-	-	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		
Mostar – Široki Brijeg- Grude – granica Hrvatske	66	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Modernizacija magistralne ceste do nivoa Brze ceste								
Ključ- Bosanski Petrovac – Bihać	114	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Prača – tunel Hranjen - Goražde	13,7	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Cazin – Bosanska Otoka – linija entiteta		Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Kreditna sredstva

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor financiranja
Magistralne ceste								
FBiH		Priprema i izgradnja	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	168,39	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	60.39	1. izgradnja ceste - poboljšanje elemenata u postojećem koridoru	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	85,18	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	43.11	2. izgradnja traka za spora vozila	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	18,77	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	20.15	3. rekonstrukcija ceste i kolovozne konstrukcije, korekcija osovine	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	7,52	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	2.23	4. rekonstrukcija tuneli	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	10,99	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	1.59	5. mostovi	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	7,04	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	2.90	6. rekonstrukcija crnih točaka i opasnih mjesta	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	2,76	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	15.20	7. izgradnja obilaznica	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	15,65	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	41.41	8. sanacija šteta nakon poplava	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	10,53	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH		9. konzultantske usluge	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	9,7845	Kredit: EIB/WB/EBRD
Regionalne ceste								
FBiH/županije		Priprema i izgradnja	početak izgradnje po prioritetima faza I	FMPiK/kantonalna ministarstva	2021	2025		
FBiH/županije		Priprema i izgradnja	nastavak izgradnje po prioritetima faza II	FMPiK/kantonalna ministarstva	2025	2030		

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor financiranja
Željeznice								
Koridor V c Sarajevo - Doboj	33+2x4,5	Rekonstrukcija	Glavna opravka i obnova signalizacije. Faza I (izrađeni projekti 33km + 2x4,5 km)	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	42,5	
Koridor V c Na mreži		Priprema i rekonstrukcija	rekonstrukcija mostova, tunela, potpornih i obložnih zidova	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	34	
Koridor V c Na mreži		Nabavka opreme i ugradnja	Nabavka pružne mehanizacije za održavanje pruge i ugradnja	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	20	
Zenica -Željezara (Zenica)	7.00	Priprema i rekonstrukcija	Radovi rekonstrukcije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	7	
Koridor V c Sarajevo - Doboj	54+2x63	Priprema i rekonstrukcija	Glavna opravka i obnova signalizacije Faza II: dionice Maglaj-Jelina 2x63 i Zenica - Podlugovi 54	JP Željeznice/FMPiK	2020	2025	211,5	
SEETO mreža Doboj - Tuzla - Brčko; Tuzla -Zivinice - Zvornik		Rekonstrukcija, elektrifikacija i signalizacija	Priprema i realizacija	JP Željeznice/FMPiK	2020	2025	211,5	
Koridor V c Na mreži		Izrada dokumentacije	Izrada dokumentacije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	7	
SEETO mreža Doboj - Tuzla - Brčko; Tuzla -Zivinice - Zvornik		Izrada dokumentacije	Izrada dokumentacije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	2	
Vareš – Banovići			Studija izvodljivosti i idejni projekat	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	1,5	

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor financiranja	Preidentifikovani projekti
Zračni promet									
Aerodrom Sarajevo		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Proširenje postojećeg terminala i prilaz aerodromu		2017	2019	40		Aerodrom Sarajevo
Aerodrom Mostar		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Proširenje postojećih kapaciteta i poboljšanje tehničkih uvjeta		2017	2019	15		Aerodrom Mostar
Aerodrom Tuzla		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Razvoj aerodroma za teretni avio promet		2017	2019	25		Aerodrom Tuzla

Dobiveni ulazni podaci

Sljedeće tablica prikazuje materijale koje smo prethodno skenirali i/ili primili od strane interesnih grupa ili iz javno dostupnih izvora

Strategije, studije i planovi

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Studija master plana za transport u BiH, 2001	lokalni
2	Investicijski plan za željezničku infrastrukturu u BiH u razdoblju od 2010 – 2014. godine s perspektivom razvoja do 2020. godine	lokalni
3	Akcijski plan za provedbu odrednica za strategiju sigurnosti cestovnog prometa u FBiH 2008 – 2013.	lokalni
4	Odrednice za strategiju sigurnosti cestovnog prometa u FBiH	lokalni
5	BiH: Put ka Evropi, pregled transportnog sektora	lokalni
6	Izveštaje o poslovanju željeznica Federacije BiH za 2009. Godinu (i naredne godine, ako ima)	lokalni
7	Dobit i gubitak, Bilans stanja	lokalni
8	Projekat modernizacije u cestovnom sektoru	lokalni

Regulativa

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Zakon i Pravilnik i drugi propisi po sektorima (kao što je navedeno na internet stranici 1: sigurnost prometa na cestama, cestovnog prometa, zračnog prometa, vodenog prometa i željezničkog prometa	lokalni
2	Propisi i smjernice koje je usvojila regulatorni odbor BiH	lokalni
3	Smjernice / upute (ako ih ima) za regulaciju željezničkih usluga, analize i praćenja konkurentnosti na tržištu željezničkih usluga, kao i nadzor nad kvalitetom usluga koje pružaju željeznički operateri.	lokalni
4	Željeznička reforma u jugoistočnoj Evropi i Turskoj: Na pravom putu (prilog 1)	lokalni
5	Prilagodba organizacijskoj strukturi RRB sa zahtjevima EU-a (trenutni status)	lokalni
7	Naknade za korištenje željezničke infrastrukture	lokalni
8	Pomoć pri restrukturiranju Željeznice BiH i Željeznice RS (provodi KPMG)	lokalni

Dokumenti dobiveni iz Federacije BiH

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Postojeća klasifikacija cesta u FBiH	lokalni
2	"Trogodišnji plan federalnih ministarstava i institucija"	lokalni
3	Trogodišnji plan za FMPiK 2016-2018	lokalni
4	Okvir transportne politike BiH - period 2015. – 2030.	lokalni
5	Okvir Strategije transporta – Metodologija	lokalni
6	Dogovoreni prijedlog kategorizacije puteva	lokalni
7	Studija o potražnji i tržištu za transport putem Rijek	lokalni
8	Studija TER-usklađenost željezničkog koridora 5C u BiH	lokalni
9	Studija o intermodalnom transportu u BiH	lokalni
10	Studija energetskog sektora u BiH - Nafta	lokalni
11	BDP prema proizvodnji, prihodima i rashodima	lokalni
12	Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog	lokalni

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
	sustava – Poglavlje 1, Opć (Službene novine br 11, 13/02/2012)	
13	Zakon o finansijskoj konsolidaciji javne kompanije "Željeznice Federacije BiH Sarajevo" za period od 01/01/2008 do 31/12/2012.	lokalni
14	Zakon o financiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranje putničkog i kombiniranog prometa	lokalni
15	Zakon o radu	lokalni
16	Zakon o željeznicama BiH	lokalni
17	Zakon o željeznicama FBiH	lokalni
18	Zakon o željeznicama Federacije BiH – Prečišćeni tekst (Službene novine BiH Br. 41/01 i 25/12)	lokalni

Predsjedateljica
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, v. r.

На основу члана IV.В.7.а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ТРАНСПОРТНЕ СТРАТЕГИЈЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД 2016. - 2030. ГОДИНЕ И ЗАКЉУЧАКА КОЈИ СУ САСТАВНИ ДИО ТРАНСПОРТНЕ СТРАТЕГИЈЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД 2016. - 2030. ГОДИНЕ

Проглашавају се Транспортна стратегија Федерације Босне и Херцеговине за период 2016. - 2030. године и Закључци који су саставни дио Транспортне стратегије Федерације Босне и Херцеговине за период 2016. - 2030. године, које је усвојио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома од 08.11.2016. године и на сједници Дома народа од 15.12.2016. године.

Број 01-02-168-01/17
17. марта 2017. године
Сарајево

Предсједник
Маринко Чавара, с. р.

На основу члана 153. ст. 2. и 3. Пословника Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 69/07 и 2/08) и на основу члана 144. ст. 2. и 3. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/03 и 21/09), Парламент Федерације Босне и Херцеговине је, на сједници Представничког дома од 8.11.2016. године и на сједници Дома народа од 15.12.2016. године, приликом усвајања Приједлога Транспортне стратегије Федерације Босне и Херцеговине за период 2016. - 2030. година, донио

ЗАКЉУЧКЕ**Жељезнице**

- Овај се дио Стратегије заснива на одрживом систему финансирања, а то подразумева средства из Буџета

- Федерације, средства од акциза на нафту и нафтне деривате, те друге акцизне производе, те средства која жељезнице остварују путем сопственог прихода од транспорта.
- Жељезнички систем мора остати јединствен, у смислу да се инфраструктура и оператери не раздвајају. Стална је иницијатива страних оператерских компанија (поготово из Републике Хрватске) да се на наше тржиште уведу страни оператери и на тај начин би уништили жељезнице Федерације.
 - Инфраструктура Жељезница Федерације Босне и Херцеговине је 100% у власништву Федерације Босне и Херцеговине, и ту треба више помоћи у смислу одржавања и изградње. Све пруге у Федерацији су направљене прије 50 година, и неопходно је издвајати средства за њихово одржавање, рехабилитацију и модернизацију. Такав би се начин вишеструко исплатио, јер нпр. када бисмо електрифицирали сву жељезничку мрежу, транспорт роба би био 4 до 5 пута јефтинији, него када се врши локомотивама на дизел гориво.
 - Издвајања за одрживу инфраструктуру.
 - Неопходна је информатизација комплетне мреже због економичности, а посебно због безбједности на пругама.
 - Будућност транспортних система је у контејнерском саобраћају, и за то треба изградити контејнерске терминале у Федерацији Босне и Херцеговине.
 - Веома важна ставка је транспорт нафте и нафтних деривата и у будућности треба insistирати да се тај транспорт врши жељезницом од Луке Плоче до нафтних терминала (који су такођер у власништву Федерације), а који се налазе у Мостару, Блажују, Живиницама и Бихају.

Цесте

Овај дио стратегије има значајан недостатак:

1. Начин финансирања даље изградње аутоцеста (а и магистралних цеста) заснива се искључиво на повећању акциза на нафту и нафтне деривате, тј. на повећању кредитног рејтинга. Нико није узео у обзир Закон о приватном партнерству који омогућује довођење великих компанија које би изградиле одређене дионице аутоцесте и то на слједећи начин: Федерација би одредила која дионица да се гради, велике компаније би изградиле тај дио и наплаћивале кориштење аутоцесте одређен број година (док не би вратиле уложена средства) и након тога би те дионице предала у власништво Федерације БиХ. Овај систем је познат и већ је у функцији у многим дијеловима Европе и свијета и ми бисмо требали радити на имплементацији таквог дијела финансирања изградње аутоцеста.
2. У овој стратегији дионице Аутоцесте означене су као А2 Тузла Орашје и А3 Тузла Жепче. Као извор финансирања изградње тих дионица наведена су властита средства. На тај начин (будући да за таква средства треба чекати много година) те дионице неће бити никада изграђене. Ове двије дионице А2 и А3 требају такођер ући у систем финансирања изградње као и комплетна дионица Коридора Вц, тј. кредитним средствима и путем модела ППП.
3. Босанско-подрињски кантон Горажде – вратити у програм будуће изградње магистралних путева.

Авиопромет

- У овом дијелу Стратегије авиопромет Тузла није окарактерисан као зрачна лука с најбољим условима у Босни и Херцеговини.
- Узлетно-слијетна писта дужине 2400 м је са обје стране, што значи да и највећи авиони могу слијетати у Тузланску зрачну луку с обје стране писте (док у Мостарској зрачној луци то може само с једне стране).
- Постоје услови за ефикасан и сигуран ноћни авиопромет, јер се треба урадити модернизација свјетала за ноћно слијетање. Истодобно треба истаћи да је савремени уређај ILS (Instrumental Landing System) који омогућује електронско навођење авиона у функцији и у складу с најсавременијим свјетским нормама.
- За ову зрачну луку предвиђена је ставка развоја само за карго промет.

Ако знамо да ова зрачна лука има највећи пораст путника у Европи, треба insistирати на даљњем развоју путничког промета и омогућити добре услове и за теретни промет.

Ови закључци су саставни дио Транспортне стратегије Федерације Босне и Херцеговине за период 2016. - 2030. година и објављују се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

ПФ број 01,02-27-1353/16
15. децембра 2016. године
Сарајево

Председавајући Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Един Мушић, с. р.

Председавајућа Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Лидија Брадара, с. р.

UK BiH

PODRŠKA REFORMAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

ТРАНСПОРТНА СТРАТЕГИЈА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Списак Скраћеница

ДФИД	Одјел за међународни развој (енг. Департмент фор Интернационал Девелопмент)
БиХ	Босна и Херцеговина
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
РС	Република Српска
БД	Брчко Дистрикт
БДП	Бруто домаћи производ
ТЕН – Т	Транс-европска путна мрежа
ЕУ	Европска унија
ИЦТ	Информационе и комуникацијске технологије (енг. Информатион анд Цоммуниатионс Тецхнологиес)
ТС ФБиХ	Транспортна стратегија Федерације БиХ
СЕЕТО	енг. Соутх-Еаст Еуропе Транспорт Обсерватору
ИТС	Интелигентни транспортни системи (енг. Интелигент Транспорт Системс)

МКТ БиХ	Министарство комуникација и транспорта БиХ
ФМПБиК	Федерално министарство промета и комуникација (ФБиХ)
ЖФБиХ	Железнице Федерације Босне и Херцеговине
ЕИБ	Европска инвестицијска банка (енг. Еуропеан Инвестмент Банк)
ЕБРД	Европска банка за обнову и развој (енг. Еуропеан Банк фор Рецонструцион анд Девелопмент)
УИЦ	Међународна жељезничка унија (енг. Интернационал Унион оф Раилџаус)
ЦИТ	Међународни жељезнички комитет
СЕРГ	Железница југоисточне Европе
ТЕА	Тарифа Европа-Азија
ЦОТИФ	Конвенција о међународном жељезничком пријевозу
РТЦ	Робно - транспортни центар
ИЦАО	Међународна организација цивилног зракопловства (енг. Интернационал Цивил Авиатион Организатион)
ЊТО	Свјетска трговачка организација (енг. Њорлд Траде Органисатион)
ЦЕФТА	Средишњо-источни трговински споразум (енг. Централ Еуропеан Фрее Траде Агреемент)
РСИ	Инспекција сигурности путева (енг. Роад Сафету Инспекцион)
ПИУ БХЖК	Јединица за имплементацију пројекта за реконструкцију жељезница у Босни и Херцеговини
РОЖБиХ	Регулаторни одбор жељезница ФБиХ
ТМП	Транспортни мастер план
ТСИ	Техничка спецификација за интероперабилност (енг. Технциал Спецификацион фор Интероперабилниту)
ЈП	Јавно предузеће
БАМ	Конвертибилна марка
УСД	Амерички долар
г.	Година
км	Километар
м	Метар
м ²	Метар квадратни
кВ	Киловолти
К	Хиљада
М	Милион
н.д.	Није доступно
РСА	енг. Роад Сафету Аудит
ЊБ	Свјетска банка (енг. Њорлд Банк)

УВОД

Овај извјештај је дио студије под надлежности Одјела за међународни развој (у даљњем тексту "ДФИД") о развоју стратегија ентитета транспорта у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту "БиХ"). Као елемент процеса транспортне стратегије, сврха овог извјештаја је да се из методологије стратегије транспорта, дефинирају виши нивои и

специфични циљеви Транспортне стратегије и да се дефинира Акциони план за краткорочне, средњорочне и дугорочне акције до 2030. године. Методолошко поглавље садржи главне теме анализирание за израду стратегије транспорта и предложене структуре. У складу са методолошким елементима описаних у наставку, следећа табела приказује структуру Стратегије транспорта Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту "ФБиХ"), развијена од Поглавља 2 па надаље.

БР.	ПОГЛАВЉЕ	ОПИС
1	МЕТОДОЛОГИЈА	
2	ТРЕНУТНА СИТУАЦИЈА	
2.1	Социо-економски аспект	Преглед кључних економских показатеља, нпр. Бруто домаћи производ (у даљњем тексту "БДП"), БДП п.ц., запошљавања, вањске трговине итд., те демографских показатеља (нпр становника, густоћа насељености, ниво урбанизације) – подаци доступни из посљедњих година / прогноза за 5-10 година .
2.2 – 2.4	Тренутна ситуација по врсти превоза	Преглед тренутног стања по начину пријевоза релевантних у ФБиХ (цесте, жељезнице, Ваздушни транспорт)
2.2.1 – 2.4.1	Инфраструктура	Карте, техничке карактеристике и ниво обнове цеста и жељезничке транспортне мреже; унутрашњих пловних путева и аеродроме отворене за комерцијални саобраћај. Статус и обиљежја текућих главних развојних инфраструктурних пројеката по грама саобраћаја. Технолошки ниво различитих начина транспорта, нпр. Информационе и комуникационе технологије (енг. Информатион анд Цоммуниатионс Тецхнологиес, у даљњем тексту "ИИЦТ") за контролу саобраћаја на путевима, системи за наплату путарине, системи за сигнализацију и ниво интероперабилности жељезничке мреже, итд). Поддионица цесте садржи информације о сржи Транс-европске (у даљњем тексту "ТЕН-Т") и свеобухватне цестовне мреже у БиХ. Поддионица жељезнице садржи информације о шинама и везу до Медитеранског коридора и његово проширење на западни Балкан кроз БиХ, и приоритетима интервенције у складу са Прометним Опсерваторијем за Југоисточну Европу (енг. Соутх Еаст Еуропеан Транспорт Обсерватору, у даљњем тексту "СЕЕТО").
2.2.2 – 2.4.2	Услуге	Преглед доступних података о међуградским теретним и путничким токовима (О-Д токови и / или статистика саобраћаја) за главне видове транспорта, дистинкција између домаћег и међународног транспорта колико је то могуће. Преглед градског пријевоза у већим градовима, Пројекција очекиване саобраћајне потражње (када пројекције буду доступне).
2.2.3 – 2.4.3	Регулатива	Идентификација надлежних тијела у различитим видовима транспорта. Анализа постојеће регулативе транспортног сектора у рјешавању кључних тема (либерализација, сигурност, околиш) за различите видове транспорта. Идентификација кључних приоритета за побољшање прописа, с обзиром на ЕУ / међународна мјерила.

2.2.4 – 2.4.4	Закључак	Сваки вид транспорта ће се завршавати са сажетак о главним налазима и питањима која произилазе из истраживања о тренутној ситуацији.
3	ЦИЉЕВИ КОЈЕ ТРЕБА ПОСТИЋИ КРОЗ ТРАНСПОРТНУ СТРАТЕГИЈУ	
3.1	Транспортна политика – оквир за транспортну стратегију	Опис циљева који се односе на повезивање, интеграцију са ЕУ и сусједним земљама, подршка економском расту која произилази из Оквирне Транспортне политике БиХ 2015-2030 и других стратешких планских докумената.
3.2	Циљеви транспортне стратегије	Специфични циљеви за различите врсте транспорта који произилазе из потреба И специфичности транспортног система у БиХ
4	СТРАТЕГИЈА	Акциони план за извођење и приоритетне интервенције за сваки вид саобраћаја (тј развој инфраструктуре, побољшање услуга, технолошко унапређење и регулативе), преглед трошкова, средства и друге инструменте имплементације, вријеме за provedбу Стратегије транспорта (краткорочне, средњорочне и дугорочне акције), и назнаку тијела одговорна за provedбу.
	АНЕКСИ	

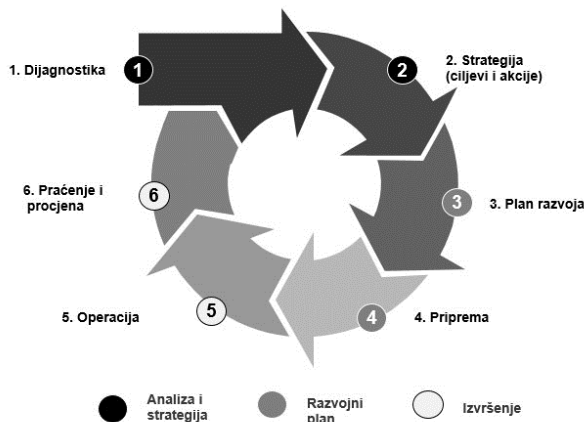
1 МЕТОДОЛОГИЈА

У наставку су представљени главни методолошки елементи који требају бити кориштени за израду транспортне стратегије.

1.1 Приступ транспортној стратегији

Транспортна стратегија за циљ има идентификовање акција потребних за развој транспортног система ФБиХ у краткорочном, средњорочном и дугорочном периоду. Транспортна стратегија је алат за пројектовање и планирање чији је циљ прављење пута за будуће инвестиције у ФБиХ везане за транспорт и саобраћај. Стратегија транспорта је дио животног циклуса приступа за развој транспортне инфраструктуре и услуга.

Цјелокупан животни циклус укључује шест задатака, који су представљени на сљедећој слици и описани касније.

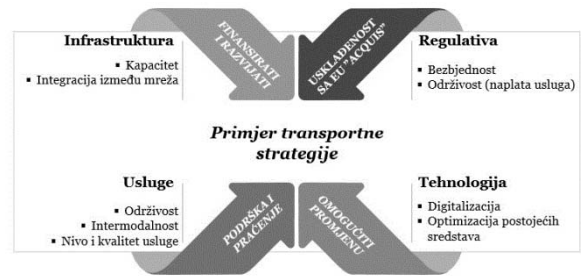
1. Дијагностика, да би се постојећа ситуација транспортног система дефинисала "као сценарио" и била јасно разумљива (нпр. Тренутне слабости, уска грла, итд.). Овај задатак укључује прикупљање података и анализу прикупљених података.
2. Стратегија, да би се развила визија транспортне мреже (услуге, инфраструктура, законски оквир, технологије) заснована на разумјевању сценарија. Према томе, циљ овог задатка је идентификовање циљева и акција које је потребно спровести да би се отклонили тренутни недостаци транспортног система и да би се достигао ниво услуге захтјеван од стране грађана.
3. План развоја, ради одлучивања, у оквиру буџетских ограничења, за вишегодишње инвестиције и мјере у транспорт (услуге, инфраструктура, законски оквир, технологије), на бази специфичних особина за различите циљеве и акције тестиране у задатку 2. Акциони план укључује дефиниције индикатора за праћење и евалуацију транспортне политике и инвестиција изабране од стране креатора транспортне политике.
4. Припрема, за припрему имплементације акционог плана (детални пројекти и планирање).
5. Операција, за примјену програма дефинисаног у фазама програмирања.
6. Праћење и процјена, пратити резултате и утицаје програма и поредити са стратешким циљевима дефинисаним током планирања.

Стратегија транспорта ФБиХ укључује развој прва два задатка животног циклуса:

- Анализа постојећег стања ("Дијагноза")
- Развој стратегије ("Дефинисање циљева и акција")

За сваки од видова транспорта, Транспортна стратегија ФБиХ је базирана на четири стуба транспортног система:

1. Инфраструктура
2. Регулатива (законски оквир)
3. Технологија
4. Услуге.

Испод су најважнији елементи стратешког планирања којима се Стратегија бави:

Стубови Транспортне стратегије ФБиХ	Кључни елементи Транспортне стратегије ФБиХ
Инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање технички и финансијски изводљивог сценарија за развој мреже према идентификованим приоритетима (посебан фокус ће бити дат на проширење коридора на ТЕН-Т Цоре Нетњорк) узимајући у обзир широк опсег постојећих студија о развоју транспортне инфраструктуре у држави - Верификација усклађивања планиране инфраструктуре у ФБиХ са инфраструктуром у другим државама у регион, ради благовременог усклађивања прогреса у укупној повезаности Западног Балкана
Услуге	<ul style="list-style-type: none"> - Високи ниво анализе позиције тржишта, постојећих услуга и финансијске ситуације као кључних актера у

	сектору транспортних услуга, као и свјесност/експертиза кључног особља – Анализа планирања постојећих услуга и пракса управљања услугама у јавном превозу (нпр. градски и међуградски аутобуси, предузећа за превоз путника и терете) и усклађивање стандарда – Дефиниција плана проширења транспортне услуге са специфичним мјерама које се односе на проблеме уочене током анализе (нпр. смањење старости возног парка и нивоа загађења, повећање учесталости и капацитета услуга, интермодална повезаност) и усклађивање са стратегијом транспорта
Законски оквир	– Анализа потребних законских усклађивања са законима ЕУ – Развој изводљивог пута за потпуно усклађивање, са општим фокусом на она рјешења која ће имати минималне трошкове прелаза – Интегрисање регулаторне стратегије у широј стратегији транспорта (нпр. технолошка и инфраструктурна унапређења транспортног Система ће заједно са постојећим спогођењем ЕУ Аццус у погледу економске одрживости, очувања животне средине, отварања тржишта, безбједности, заштите потрошача, итд.) – Развој јасне визије о акцијама подршке које су неопходне за ефективно усаглашавање прописа (нпр. алати за издавање капацитета у жељезничком систему, савремена опрема за управљање ваздушним саобраћајем, активности за повећање капацитета релевантних регулаторних тијела, итд.)
Технологија	– Дефинисање плана акција изводљивих и приоритетних интервенција за сваки вид транспорта, као и за интермодални транспорт, у сљедећим областима: мултимодално информисање потрошача, (интермодални) праћење терета и кретања роба, итд.)

1.2 Циљеви и активности

Основни дио саобраћајне стратегије транспорта је садржан у циљевима и активностима, чије комбиновање формира стратешку визију ентитетског саобраћајног система ФБиХ до 2030. године.

Као што је детаљно описано у релевантном дијелу, посебни циљеви саобраћајне стратегије транспорта произилазе из "виших" циљева. Ови циљеви су у складу са Оквирном саобраћајном транспортном политиком БиХ 2015 – 2030. година, која дефинише оквирне циљеве за саобраћајни транспортни сектор, те предвиђа дефинисање саобраћајних стратегија транспорта на нивоу БиХ, њених ентитета и Брчко дистрикта (у даљем тексту "БД") у складу са надлежностима ентитета, БД, Уставом БиХ и кантона ФБиХ. Такви општи циљеви су посебно релевантни за активности које имају међународни и међуентитетски значај, за које Устав БиХ задржава надлежност на државном нивоу. Посебни циљеви су дати за различите врсте саобраћаја у ФБиХ (друмски, жељезнички, водни и ваздушни за ФБиХ), те се заснивају на приоритетима саобраћајне политике ФБиХ како произилази из анализе потреба и службених докумената.

У складу са утврђеним скупом циљева, саобраћајна стратегија транспорта ће имати за циљ дефинисање активности које треба провести како би се постигли посебни циљеви за сваки вид саобраћаја. Активности су груписане по предвиђеном времену за провођење, и то: "краткорочне" (2016-2020.), "средњорочне" (2021-2025.) и "дугорочне" (2026-2030.) категоријама активности. Саобраћајна Стратегија транспорта такође дефинише надлежне органе и инструменте за провођење сваке активности.

1.3 Потребни подаци и начини прикупљања

Знатан број студија и докумената су прикупљени за анализу тренутног стања транспортног система и кључне приоритете интервенција у ФБиХ. Главне категорије докумената су набројани у наставку, а комплетан попис докумената је дан у прилогу "Референце":

1. стратегије / студије / планови. Актуалне студије и извјештаји о саобраћајном планирању, укључујући: транспортна улагања по различитим видовима саобраћаја (жељезнички, цестовни, ваздушни), фаза улагања, извора финансирања, итд.
2. Регулативе за поједине видове саобраћаја с посебним нагласком на: отварање тржишта, система наплате, сигурност, итд.
3. Подаци о саобраћају
 - Временске серије потражње за међуградски пријевоз по различитим видовима саобраћаја (жељезницом, цестом, зраком, водним), разликујући путнички и теретни
 - Бројење саобраћаја на кантоналној и ентитетској разини (жељезнички и цестовни) и на граничним прелазима
 - Кључни подаци о градском пријевозу у сваком значајнијем граду (на примјер > 100.000 становника): подаци за мрежу јавног пријевоза (аутобус*км и трамвај*км; путници*км); подаци о моторизацији цеста; подаци о загађењу зрака
4. Финансијски подаци
 - Посљедње биланце стања и добити жељезничких предузећа, тј. Жељезнице Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту "ЖФБиХ"); за исте актере: кадровски и подаци о возном парку и учинцима (путнички и теретни влак * км), итд;
 - Посљедње биланце стања и добити Ваздушни х лука отворених за комерцијални саобраћај у Сарајеву, Тузли, Мостару
5. Подаци о транспортној инфраструктури према видовима саобраћаја
 - карта, дуљина руте и карактеристике аутоцеста и магистралних цеста
 - карта, дуљина руте и карактеристике жељезнице
 - дуљине писта и проширење терминал у Ваздушним лукама отвореним за комерцијални саобраћај Сарајево, Тузла, Мостар
6. Остала статистика пријевоза
 - статистика о несрећама на цестама и пругама
 - подаци о моторизацији цестовних возила (број возила по типу/величини и старости)
7. Друштвено-економски подаци
 - Кретање броја становника
 - Број становника који живе у иноземству по држави
 - БДП, БДП по становнику
 - Подаци о увозу / извозу по држави и типу добара
 - Подаци о међународном туризму

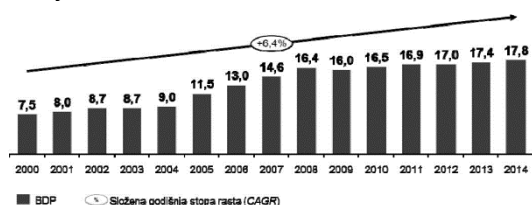
Подаци су прикупљени путем истраживања, релевантних институција и циљаних разговора с релевантним особама. Конзистентност и цјеловитост прикупљених података су провјерени од стране локалних стручњака и представника укључених министарстава, јавних предузећа и власти, на састанцима одржаним тијekom израде овог извјештаја.

2 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

2.1 Друштveno-економски аспект

2.1.1 Преглед кључних економских показатеља БДП

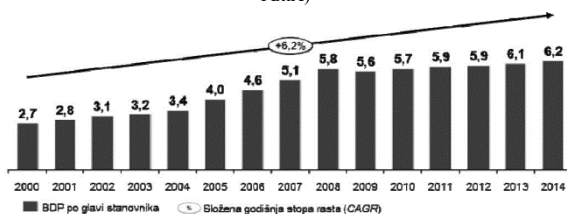
Економски показатељи су врло важни за транспортне анализе, особито за пројекције будућег стања. Врло важни параметри су БДП, тј. БДП укупни и БДП по глави становника. На графиконима 1 и 2 су приказана кретања од 2000. до 2014. према службеним подацима Завода за статистику.

Графикон 1

Укупан БДП од 2000. до 2014. (у милионима БАН)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

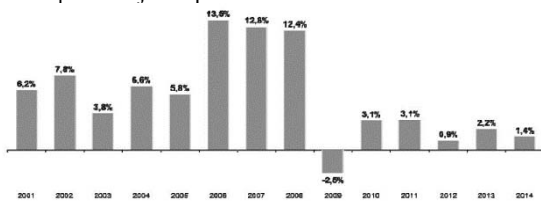

Графикон 2

БДП по глави становника од 2000. до 2014. (у хиљадама БАН)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Као што претходних графикона индицирају, БДП и БДП по глави становника се значајно повећао. Наредни графикон приказује раст у постотцима за проматрано раздобље гдје је БДП мање или више растао кроз године, изузев 2009. године када је БДП био негативан услед глобалне финансијске кризе.

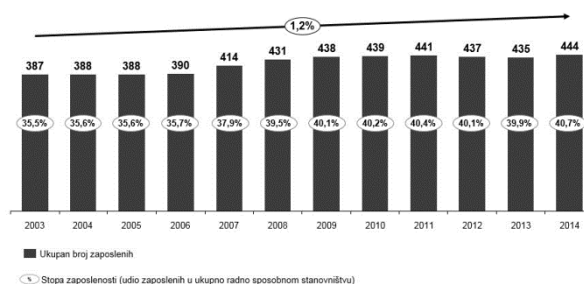
Графикон 3

Процентуалне промјене БДП-а на годишњем нивоу од 2001. до 2014.

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Запосленост

Запосленост је од 2003. године била у порасту изузев пада у 2012. и 2013. години (графикон 4).

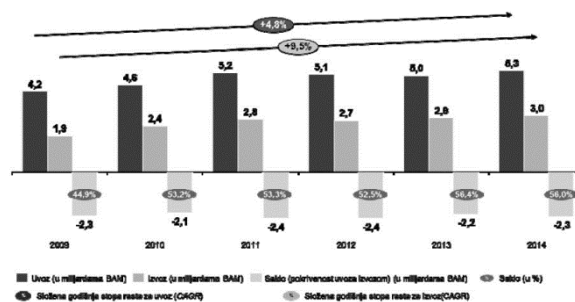
Графикон 4

Укупан број запослених особа од 2003. до 2014. (у хиљадама и као проценат радно способног становништва)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Вањска трговина

У вањској трговинској размјени забиљежен је раст посљедњих година, изузев стагнације у 2012. и 2013. години. Извоз робе се повећао 57 % у 2014. у односу на 2009. Такођер се повећао и увоз за 26 % у посљедњих 6 година (графикон 5).

Графикон 5

Извоз и увоз од 2009. до 2014. (у милијардама БАН)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Демографски показатељи

Посљедњи службени попис становништва је из 1991. године. Након тога су рађене процјене од стране Статистичког уреда. Такођер је извршен и попис становништва 2013. године, али није још службено објављен.

Према процјени Статистичког уреда из 2015. у ФБиХ има 2.865.000 сталних становника и 2.337.000 присутних становника. Ове процјене су једнаке посљедњих 5-6 година.

Како је површина ФБиХ 26.110 км², слиједи да је густина насељености 89,51/км².

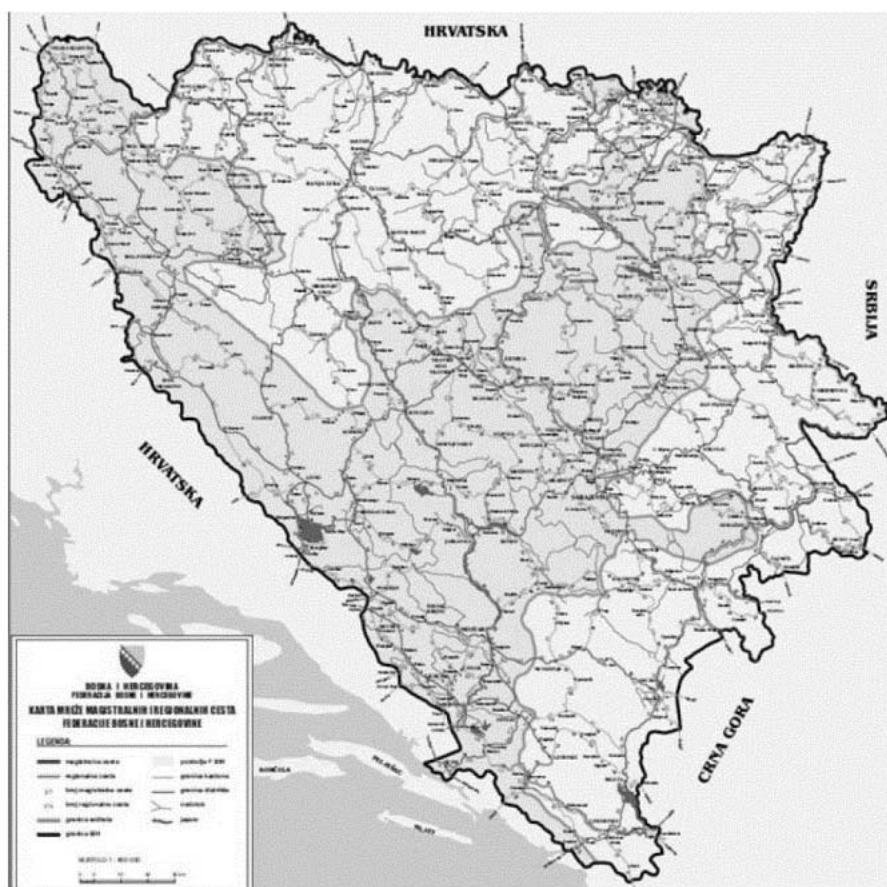
Према студији Свјетске Банке из 2003. године (Управљање водним ресурсима у Југоисточној Европи), степен урбанизације је износио 43%.

2.2 Цесте

2.2.1 Инфраструктура

Путна мрежа (мапа 1) се састоји од неколико рангова цеста:

- Аутоцесте
- Брзе цесте
- Магистралне цесте
- Регионалне цесте
- Локалне цесте

Мапа 1

Цестовна карта БиХ

(Извор: Бројање саобраћаја на магистралним цестима ФБиХ у 2014. www.jpcfbih.ba/ba/publikacije/publikacije.shtm1)

Путна мрежа ФБиХ - надлежност

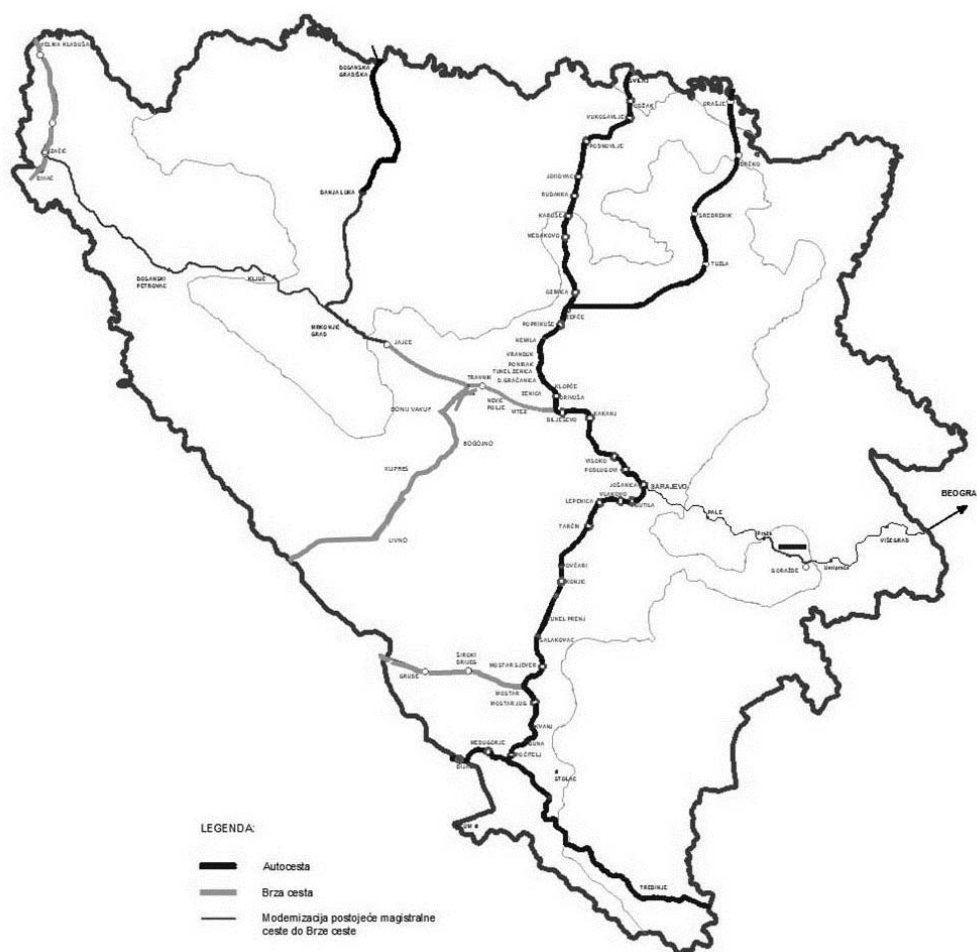
Постоји 4 нивоа надлежности над управљањем цеста, што укључује, изградњу, санацију и одржавање на свом подручју. Ови нивои су дати у табели 1.

Vrsta ceste	Nadležnost
Autoceste i glavne ceste	JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine (www.jpautoceste.ba)
Magistralne ceste	JP Ceste Federacije BiH Sarajevo (www.jpdcfbih.ba)
Regionalne ceste	Kantoni (Javne ustanove za regionalne ceste)
Lokalne ceste	Općine

Табела 1: Надлежност над цестима ФБиХ

Дужине цеста, у употреби и планиране:

- Укупна дужина аутоцесте у употреби је 92 км
 - Планирана дужина Вц у ФБиХ је 285 км
 - Планирана укупна дужина Вц у БиХ је 335 км
- Укупна дужина цестовне мреже у ФБиХ са двије траке је 4.684 км:
- Магистрална мрежа са двије траке је дуга 2.137 км
 - Регионална мрежа са двије траке је дуга 2.547 км
- Сљедећа мапа приказује приоритетне пројекте на мрежи аутоцеста (плава) и брзих цеста (жута), укључујући и пројекат за модернизацију магистралних цеста до нивоа брзих цеста (црвена).

Мапа 2

Последња службена карта аутоцеста и брзих цеста

(Извор: ПНЦ разрада информација добијених од ФМПик и ЈП Аутоцесте – април 2016. године)

Главне инфраструктурне карактеристике мреже су:

- Велики број магистралних и регионалних цеста захтијевају значајне интервенције
- Саобраћајна уска грла у већим градовима
- Црне тачке на цестовној мрежи, лоша геометрија, густа изграђеност дуж трасе која не омогућује одговарајућу реконструкцију (обилазнице)
- Досада су утрошена значајна финансијска средства, а потребна су и даљња улагања.

Укупни износи инвестиција су: Аутоцесте

- Kredit od 474 miliona EUR (cca 100 km)
- Iscrpljen trenutni model finansiranja
- Potrebne nove metode i ciklusi ulaganja
- Магистралне цесте
- Инвестицијски циклус остварен 2007–2013. уз кредит од 105 милиона ЕУР (Програм санације магистралних цеста), укључујући 1.184 км (из разлога хитних побољшања).

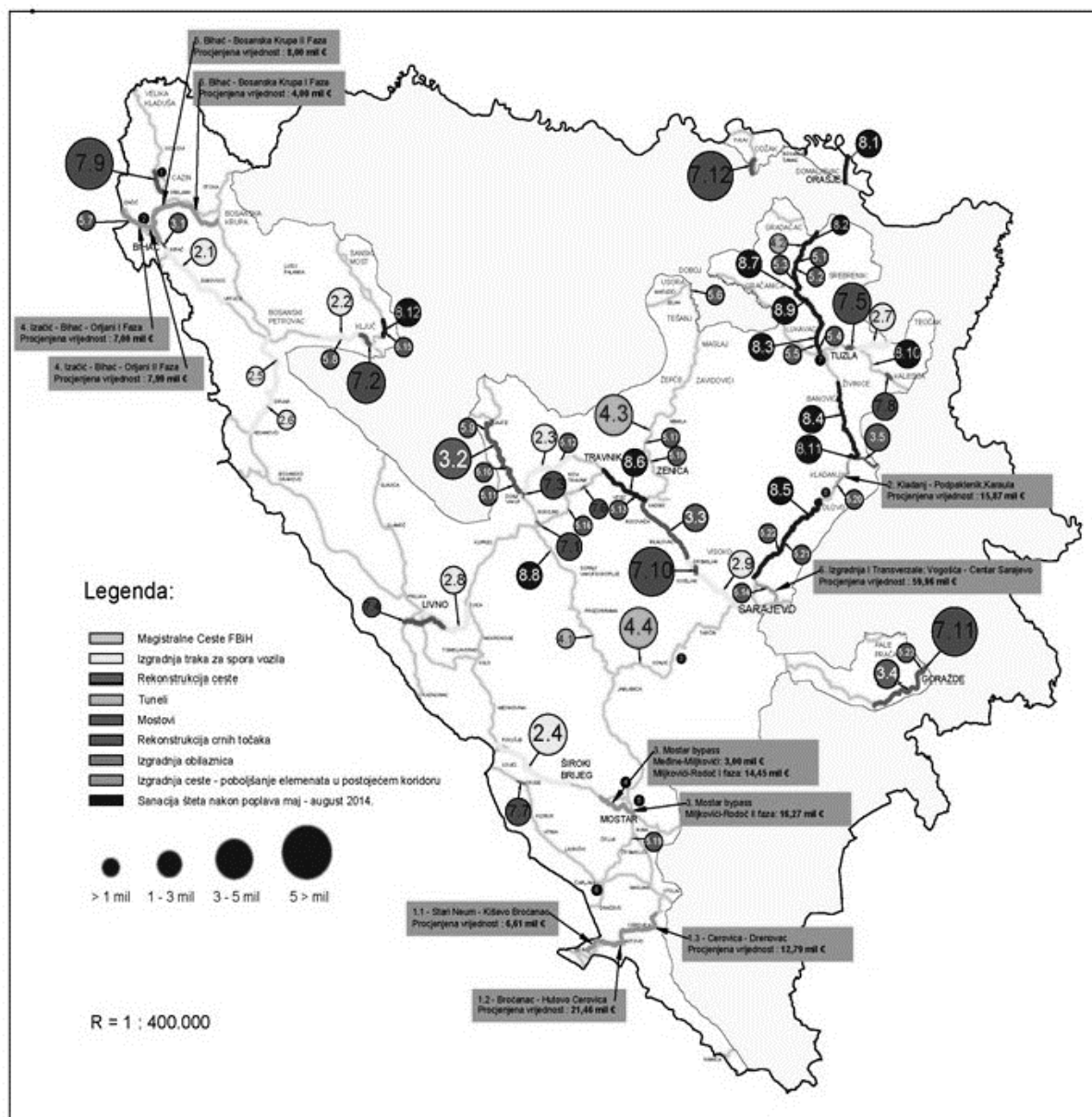
- У току је програм модернизације магистралних цеста (2016–2020. са износом од 165,72 милиона ЕУР)
- Регионалне цесте
- Нису укључене у инвестирање

Програм модернизације магистралних цеста је урађен за краткорочни и средњорочни период према:

- Краткорочне инвестиције (2016-2020.), у укупном износу од 165,72 милиона ЕУР, од којих је 100,72 милиона ЕУР обезбијеђено из кредита Европске инвестицијске банке (у даљњем тексту ЕИБ)/Свјетске банке (у даљњем тексту ЊБ), а 65 милиона ЕУР из кредита Европске банке за реконструкцију и развој (у даљњем тексту ЕБРД) из линије кредита ЕБРД И
- Средњорочне инвестиције у износу од 126,45 милиона ЕУР из линије кредита ЕБРД ИИ

Субвенције

Улагања у цестовну инфраструктуру су директно повезана са субвенцијама које омогућују одржавање и узимање кредита.

Мапа 3

Програм модернизације магистралних цеста 2016 - 2020

(Извор: ЈП Цесте Федерације БиХ Сарајево)

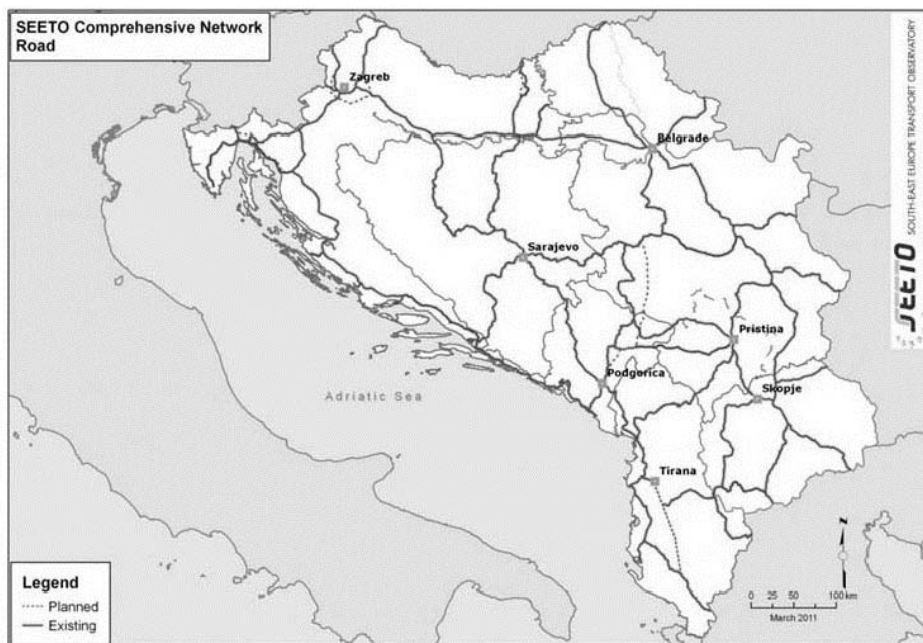
Субвенције за цесте се дијеле према сљедећем моделу:

- Аутоцесте: 35 милиона ЕУР горива (сервисирање кредита) + 14 милиона ЕУР цестарине
- Намјенски ресурси из акциза на гориво, такса за регистрацију итд.):
- 40% магистралне цесте
- 35% регионалне цесте
- 25% локалне цесте

- Иницијативе министарства за нове акцизе (на гориво):
- 0,05 ЕУР/ литар намјенљено за аутоцесте
- 0,025 ЕУР /литар намјенљено за магистралне цесте

2.1.1.1 Транс-Европска мрежа путева у БиХ

Сљедећа мапа приказује дијелове ТЕН-Т цесте, наиме Е73, Е65, Е661 и Е761 и налазе се на мапи 4.

Мапа 4
Транс-европска мрежа цеста у БиХ

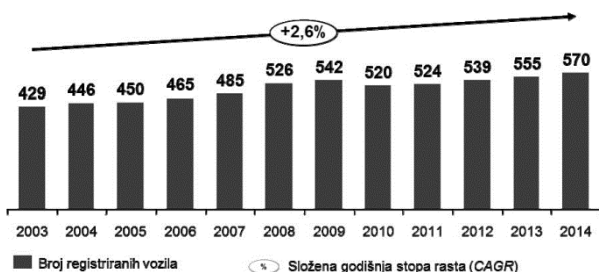
Od	Do	Razdaljina (km)	Dodatne info
Karuse	Maglej	21	E73
Maglej	Zenica	58	E73
Zenica	Lasva	8	E73
Lasva	Visoko	35	E73
Visoko	Podlugovi	9	E73
Podlugovi	Semizovac	9	E73
Semizovac	Sarajevo	8	E73
Sarajevo	Blazuj	9	E73
Blazuj	Tarcin	19	E73
Tarcin	Konjic	24	E73
Konjic	Jablanica	22	E73
Jablanica	Mostar bypass 1	51	E73
Mostar bypass 1	Mostar bypass 2	20	E73
Mostar bypass 2	Buna (Zitomislic)	10	E73
Buna (Zitomislic)	Tasovcici (Capljina)	16	E73
Tasovcici (Capljina)	Doljani	9	E73
Neum north-west	Neum southeast	7	E65
Entity border	Jajce	25	E661
Jajce	Donji Vakuf	34	E661
Donji Vakuf	Travnik	37	E661
Travnik	Lasva	33	E661
Sarajevo	Entity border (Lukavica)	4	E762
Entity border (Trnovo)	Entity border (Trnovo)	14	E762
Sarajevo	Entity border (Pale)	10	E761
Entity border (Podgoric)	Entity border (Sastavci)	14	E761

Табела 2
Списак дијелова ТЕН-Т мреже у ФБиХ

2.2.2 Услуге

Преглед главних показатеља мреже цеста је приказан у наставку. Главни доступни подаци и параметри о саобраћају су преузети из Статистичког годишњака ФБиХ.

Према службеним подацима број регистраних возила у 2014. години се повећао 33% у односу на 2003. годину (графикон 6). Тренд раста је био до 2009. године, након чега слиједи пад у 2010. и опоравак посљедњих година.

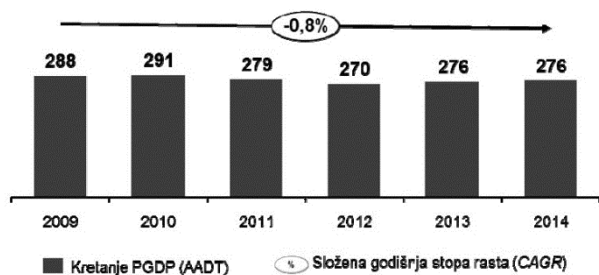

Графикон 6

Број регистраних возила (у хиљадама)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Према подацима публикације "Бројање саобраћаја на магистралним цестама ФБиХ у 2014." урађена је анализа кретања броја возила на дионицама магистралних цеста гдје постоје континуирана бројења (графикон 7). Анализа је показала да је број возила (укупно 55 дионица) имао пад у раздобљу глобалне кризе и слиједио је опоравак у посљедњим годинама.

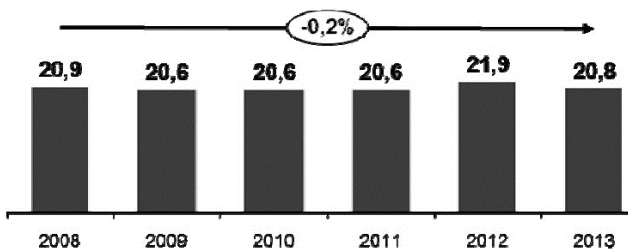

Графикон 7

Кретање просечног дневног саобраћаја на нивоу године (ПГДП) (55 секција магистралних путева који имају континуирана бројења) (Извор: Бројање саобраћаја на магистралним цестама ФБиХ у 2014. -

њњњ.јпцфбих.ба/ба/публикације/публикације.схтмл)

Градски и приградски пријевоз је имао пад посљедњих година што показује и релативно стабилан број путника у јавном пријевозу који чак биљежи и мали пад (графикон 8)

Графикон 8

Превезени путници у јавном пријевозу (у милионима)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Посљедња саобраћајна анализа рађена на разини цијеле државе је Транспортни мастер план (у даљем тексту "ТМП") БиХ из 2001. године. Подаци из овог истраживања се користе и данас. У табели 3 приказана је дистрибуција возила и попуњеност.

Vrsta vozila	Postotak učešća vrste vozila u ukupnom prometu	Prosječna popunjenost (broj osoba)
Putnički automobil	85,8	2,0
Autobus	2,6	17,1
Kamion	7,2	1,4
Šleper	4,4	1,3
Ukupno	100	2,3

Табела 3

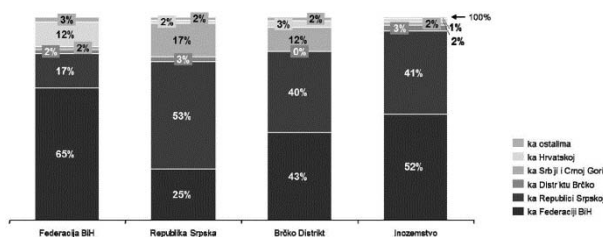
Дистрибуција возила према класи и употреби према ТМП 2001 (Извор: Студија мастер плана за транспорт у БиХ, 2001)

саобраћај на цестама

Према ТМП-у укупан интерни и екстерни годишњи саобраћај за 2000. годину је био 125.211 путовања. Пођела према врсти возила је:

- 110.400 путничких аутомобила (88,2%),
- 2.682 аутобуса (2,1%),
- 8.088 камиона (6,5%),
- 4.024 шлепера (3,2%).

Главна полазишта – одредишта су приказана на графикону 9.

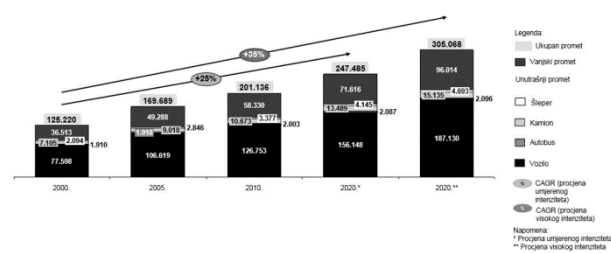

Графикон 9

Главна полазишта – одредишта (према ТМП 2001)

(Извор: Студија ТМП-а у БиХ, 2001)

У ТМП-у се такођер налази и очекивани развој транспортне потражње (Графикон 10).

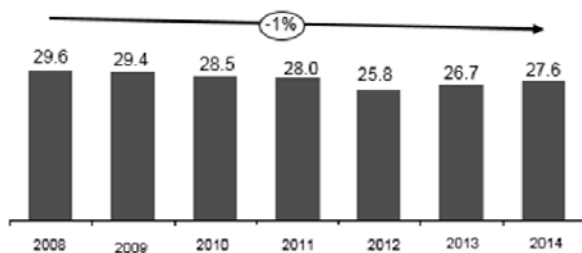
Графикон 10

Очекивани развој транспортне потражње путника и робе

(Извор: Студија ТМП-а у БиХ, 2001)

Прометне несреће на цестама

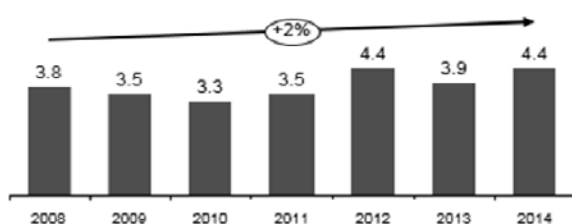
- 6% несрећа са погинулим особама (посљедњих година)
- 24% несрећа са озлијеђеним особама (посљедњих година)

Графикон 11

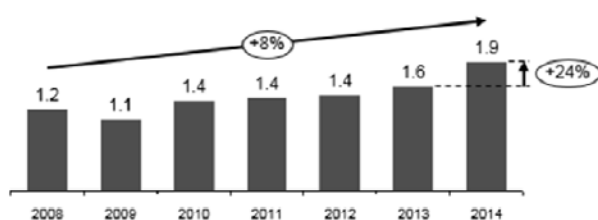
Број прометних несрећа (од 2008. до 2014.)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Теретни саобраћај: Тренд кретања саобраћаја у ФБиХ од 2008. до 2014.

Графикон 12

Цестовни превоз терета (у милионима тона)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Графикон 13

Цестовни превоз терета (у милијардама тона*км)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Теретни саобраћај: Главне категорије добара које се превозе цестама (2014.)

Категорија добара	Кoličina (у хиљадама тона)
Хемикалије, хемиски производи, влакна, вјећацка влакна, производи од гуме и пластике	565
Дрво и производи од дрвета и плута (осим намјештаја); целулозе, папира и производа од папира; тисковина и снимљених записа	458
Угаљ и lignit; тресет; сиров нафта и природни плин; уран и торј	432
Остали неметални минерални производи	372
Прехрамбени производи, пиће и дуhan	242
Укупно	4.686

Табела 4

Главне категорије добара које су превезене цестама (2014.)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

2.2.3 Регулатива

Тренутни регулаторни оквир: Тијела

- **Министарство саобраћаја и комуникација ФБиХ**
- Улога и одговорности: врши управне, стручне и друге послове утврђене законом који се односе на надлежност Федерације у области саобраћаја и комуникација
- Јавне компаније у власништву ФБХ:
- ЈП Аутоцесте ФБиХ Мостар (њњњ.јпаутоцесте.ба) за аутоцесте и брзе цесте
- ЈП Цесте ФБиХ Сарајево (њњњ.јпдцфбх.ба) за магистралне цесте
- **Остала релевантна тијела:**
 - Јавне установе за регионалне путеве (у кантонима Унско-сански, Тузлански, Западнохерцеговачки)
 - Административне јединице у оквиру кантоналних министарстава (остали кантони)

Тренутни регулаторни оквир: Попис релевантних закона и прописа у ФБиХ

- Закон о федералним министарствима и другим органима управе ФБиХ ("Службени лист Федерације БиХ", 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06);
- Закон о цестама у ФБиХ ("Службени лист Федерације БиХ", 12/10, 16/10, 66/13);
- Закон о безбједности саобраћаја у БиХ ("Службени лист БиХ", 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13);
- Закон о аутопуту Коридор Виц ("Службени лист Федерације БиХ", 18/13);
- Закон о цестовном превозу ФБиХ ("Службени лист Федерације БиХ", 28/06);
- Закон о међународном и међуентитетском цестовном превозу ("Службени лист БиХ", 1/02);
- Закон о акцијама у БиХ ("Службени лист БиХ", 62/04);
- Закон о јавним предузећима у ФБиХ ("Службени лист Федерације БиХ", 8/05, 81/08, 22/09);
- Закон о расподјели јавних прихода у БиХ ("Службени лист БиХ", 22/06, 22/09);
- Смјернице за пројектирање, изградњу, надзор и одржавање путева (БиХ, Сарајево/Бања Лука 2005).

Главна регулаторна питања

- Усклађивање са политикама Европске уније (у даљњем тексту "ЕУ") за безбједност на путевима, с обзиром на врло високу стопу смртности, не само гледајући регулаторни оквир већ и на практична рјешења за имплементацију (гдје је потребно извршавање) и ширење
- Регулаторни оквир за приступним цијенама за путеве који се наплаћују

2.2.4 Закључци

Сљедећи закључци су сумирани ослањајући се на тренутну ситуацију у цестовном сектору:

- Инфраструктура
- Аутоцесте: изграђено 92 км од потребних 285 км и захтијевају нове моделе и циклусе инвестиција
- Магистралне цесте: наставак програма модернизације 2016 – 2020 и реализација других стратешких пројеката 2021 -2030
- Регионалне цесте: неопходно је успоставити одређени програм инвестирања
- Административне процедуре и студије у циљу утврђивања нових цеста које ће се додати на основну ТЕН-Т мрежу у ФБиХ.

- Услуге

- Незадовољавајући ниво услуге због неадекватног стања мреже, изазваног недовољним улагањима (осим изграђених аутоцеста)
- Мале брзине, уска грла и црне тачке
- Проблем безбиједности: број несрећа знатно већи од просјека ЕУ

- ИЦТ перспектива

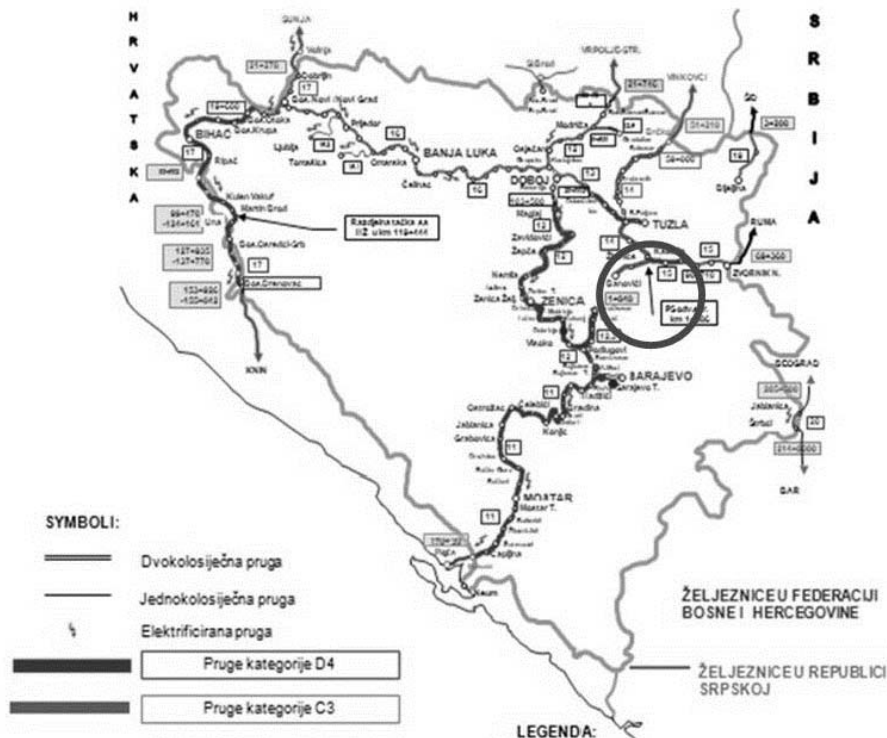
- Неопходно унаприједити ИЦТ у сектору цеста

- Регулатива

- Неопходно побољшати смијернице (непотпуне и неприлагођене за БиХ)

2.3 Жељезнице**2.3.1 Инфраструктура**

- Жељезничка компанија ФБиХ је Јавна компанија Жељезнице Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту "ЖФБиХ")
 - ЖФБиХ је одговорна за јавни транспорт путника и робе и управљање инфраструктуром на територији ентитета
- Сљедећа мапа приказује тренутну жељезничку мрежу у ФБиХ, такођер показује локацију планиране нове линије Вареш – Бановићи.

Мапа 6

Жељезничка мрежа у БиХ и ФБиХ, категоризација ЖФБиХ

(Извор: ЖФБиХ)

Карактеристике жељезничке мреже:

- Лоше карактеристике жељезничке мреже
- Критичност главних уских грла и жељезничке мреже
- Дужина жељезничке мреже је 608,5 км у ФБиХ и 424,3 км у РС
- Електрифициране мреже у дужини од 440,9 км
- Двokolосјечне пруге у дужини од 68,5 км
- Осовинско оптерећење већином 22,5 т, Брчко – Бановици и ЦЗ 20 т
- Максимална брзина 70 км/х за путничке возове (у највећем дијелу мреже) и 50 км/х за теретне возове

Инвестиције у жељезничку мрежу:

Два циклуса инвестирања у реконструкцију жељезница у БиХ су имплементирани од стране "Јединице за

имплементацију пројекта за реконструкцију жељезница у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту "ПИУ БХЖК").

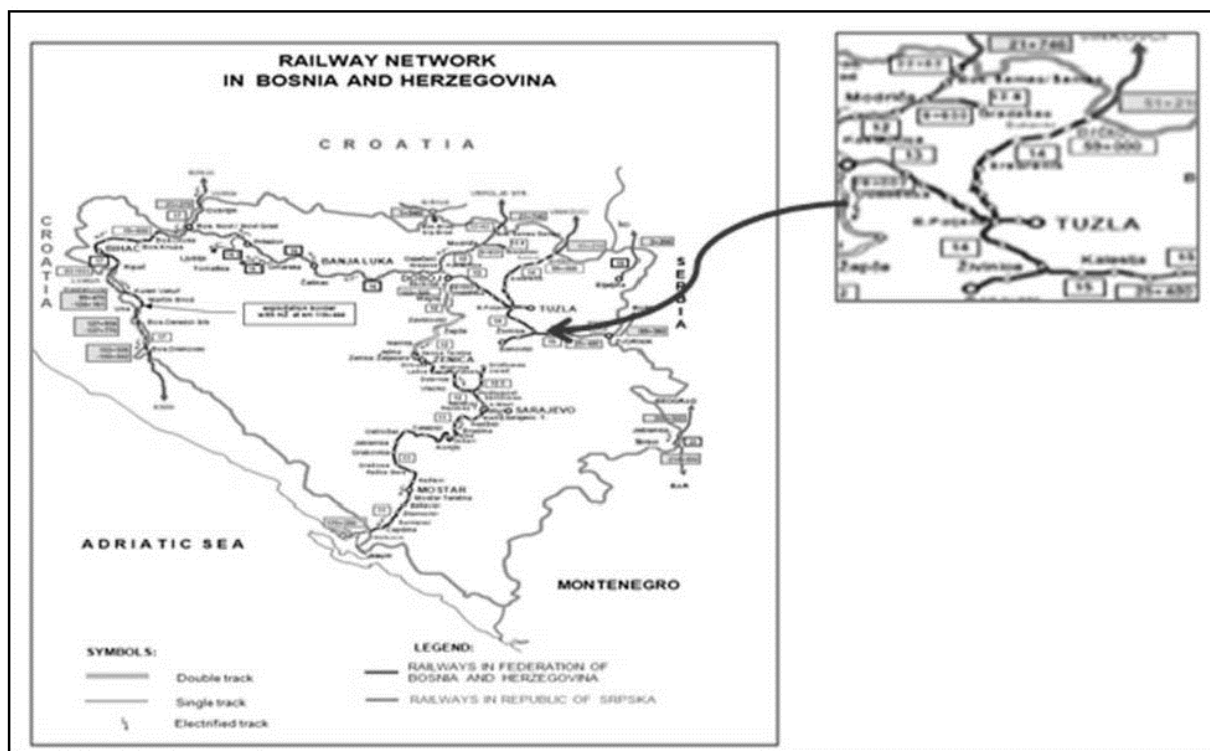
1. Регионални пројекат жељезница у БиХ И (2002 – 2004)
2. Регионални пројекат жељезница у БиХ ИИ (2008 – 2014)

Дионица Сарајево – Брадина (тунел Иван) је и даље у реализацији.

Укупна вриједност кредита другог циклуса је 156 милиона ЕУР. 60% тих средстава је додијелено ЖФБиХ.

Инострани кредити:

- Талго кредит Владе Шпаније
- Португалски кредит за теретне вагоне

Мапа 7

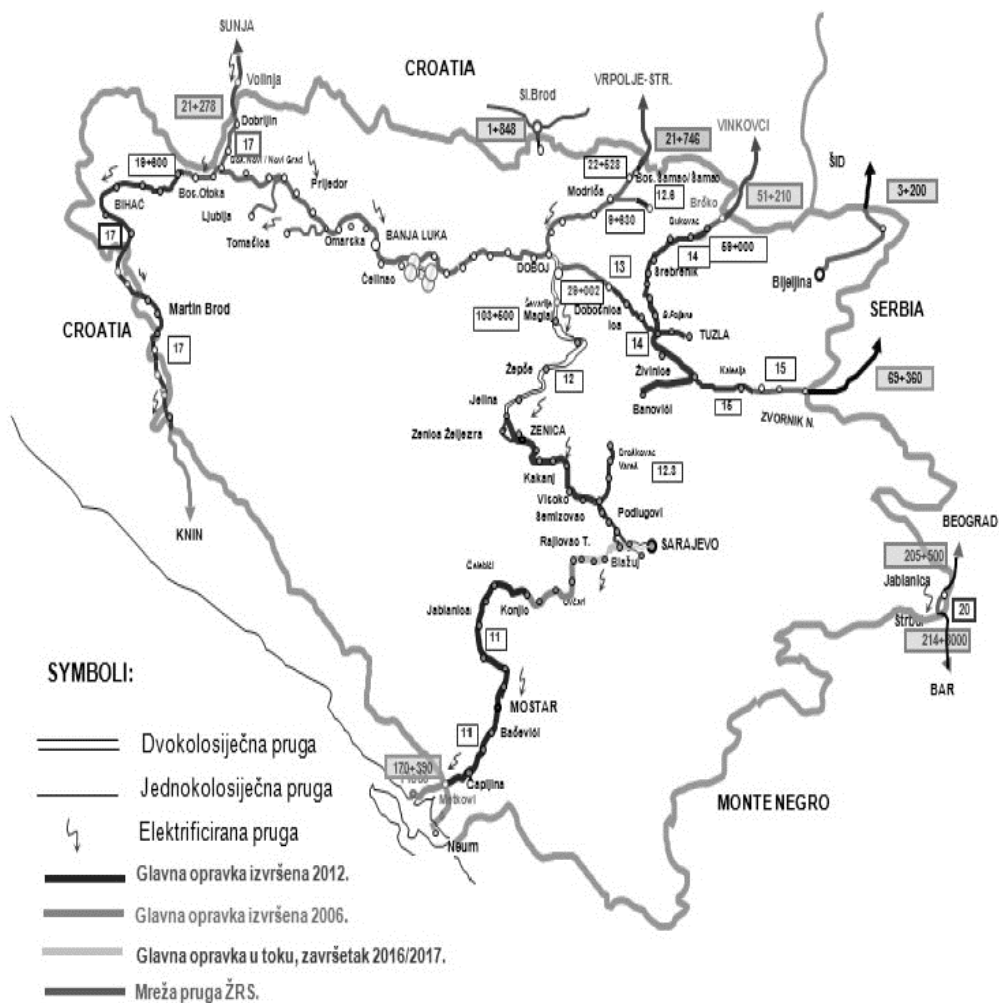
Железничка мрежа у БиХ и ФБиХ и неелектрифицирани дио мреже

(Извор: ЖФБиХ)

Тренутно стање мреже у ФБиХ:

- укупна дужина коридора Вц је 324 км
 - око 50% је реконструирано (или у прогресу)
- Завршени радови реконструкције:
- Брадина – Коњиц и Чапљина – Коњиц, дужина 130 км
 - Сарајево – Брадина, дужина 32 км
- Извршене интервенције:

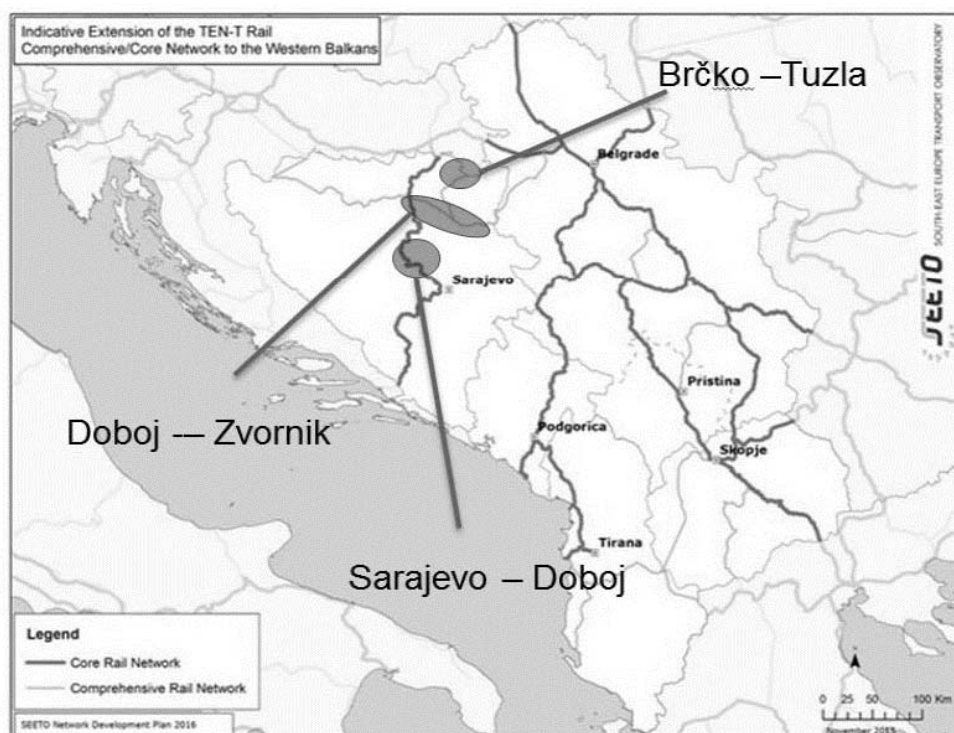
- Реконструкција горњег строја пруге (шине, прагови, туцанички застор, причврсни прибор)
 - Дјелимично је поправљена контактна мрежа, гдје је била потребна реконструкција горњег строја
 - Реновиран безбједносни станични систем
- Интервенције које треба извршити:
- Систем контроле возова
 - Телекомуникације и електране за снабдијевање енергијом
- 26,6% мреже ФБиХ је поправљено.

Мапа 8
Радови на жељезничкој мрежи у ФБиХ
(Извор: ЖФБиХ)

Приоритети за мрежу жељезнице према СЕЕТО су приказани на мапи 9:

- Унапрјеђење и електрификација дионице Брчко - Тузла, дужине 67 км
- Унапрјеђење и електрификација Добој (Добошница у ФБиХ) - Тузла - Живинице - Калесија - Зворник, дужине 138 км
- Унапрјеђење непоправљеног дијела коридора Вц у ФБиХ (Сарајево - Добој), дужине 162 км

Мапа 9

Приоритети за мрежу жељезнице према СЕЕТО
(Извор: ЖФБиХ) *Mreža željeznica u BiH – Mediteranski koridor*

Медитерански коридор повезује Пиринејско полуострво са мађарско-украјинском границом. Његов наставак на западни Балкан повезује Централну Европу са БиХ. Укупна дужина дијела који пролази кроз БиХ је 340 км.

Двије главне жељезничке мреже у БиХ су:

1. Пруга сјевер-југ је дио пан-европског коридора В (Табела 5) који повезује Будимпешту и Хрватску, и чини важну везу с поморском луком Плоче и ријечним лукама Шамац и Брчко
2. Пруга исток-запад кроз БиХ повезује Хрватску са Србијом и паралелно са пан-европским коридором Х. Уз то, пруга уз ријеку Уну, која је дио трасе Загреб – Бихаћ – Сплит, је дужине 94,5 км.

Od	Do	Dužina (km)	Dodatne informacije
Doboј	Jelina	87	
Jelina	Sarajevo	86	
Sarajevo	Čapljina	170	
Čapljina (BiH / HR)	Metkovic (HR / BiH)	7	prekogranično
Doboј	Jelina	87	

Табела 5

Медитерански коридор у ФБиХ: Везе кроз БиХ (полазиште, одредиште, дужина)

2.3.2 Регулатива Тренутни регулаторни оквир Регулаторни одбор

Графикон 16

Тренутни регулаторни оквир: Регулаторни одбор
(Извор: Босанскохерцеговачка жељезничка јавна корпорација - www.bhzjk.ba/ENГ/абоут.хтмл)

Тренутни регулаторни оквир: Попис релевантних закона и прописа:

- Транспортна политика оквир БиХ за период 2015-2030. ("Службени гласник БиХ", бр. 42/15)
- Закон о жељезницама БиХ ("Службени лист БиХ", 52/05)
- Закон о жељезницама ФБиХ ("Службене новине ФБиХ", 41/01, 25/12)
- Закон о сигурности жељезничког саобраћаја ("Службене новине ФБиХ", 33/95)
- Закон о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирању путничког и комбинованог саобраћаја ("Службене новине ФБиХ", 57/03)

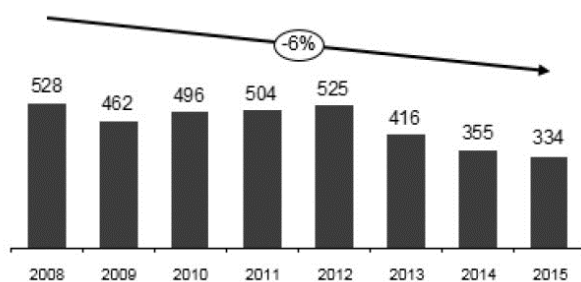
- Закон о финансијској консолидацији ЈП ЖФБиХ д.о.о. Сарајево за период од 1. јануара 2008. до 31. децембра 2012. ("Службене новине ФБиХ", 4/09)
- Споразум између ФБиХ и Републике Српске о успостављању заједничке жељезничке јавне корпорације као дијела транспортне корпорације ("Службене новине ФБиХ", 46/98, "Службени гласник РС", 21/99)
- Уредба о раду ЖФБиХ и органа управе у одговору на ванредна догађања ("Службене новине ФБиХ", 66/04)

Главна регулаторна питања

- Примјена директива ЕУ о интероперабилности и сигурности
- Примјена стандарда ЕУ за обнову жељезничких дионица
- Стварање одрживог система финансирања одржавања жељезничке инфраструктуре, увођењем акциза на нафтне или духанске производе
- Пуна примјена Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре, дојеливањем укупних трошкова одржавања из буџета
- Реструктурирање жељезничке компаније у складу са директивама ЕУ, када БиХ уђе у ЕУ
- Отварање жељезничког тржишта, након што БиХ уђе у ЕУ и након што се постигну сви претходни циљеви

2.3.3 Услуге

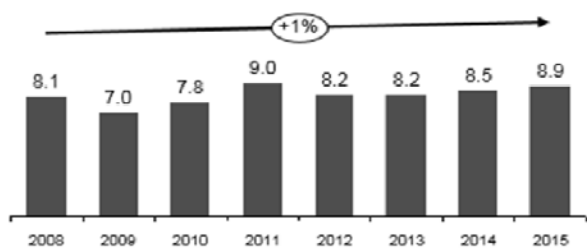
Преглед показатеља жељезничке компаније у 2015. години: превезено је укупно 334.000 путника и 8.882.000 тона

Графикон 17

Број путника (у хиљадама путника)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ);

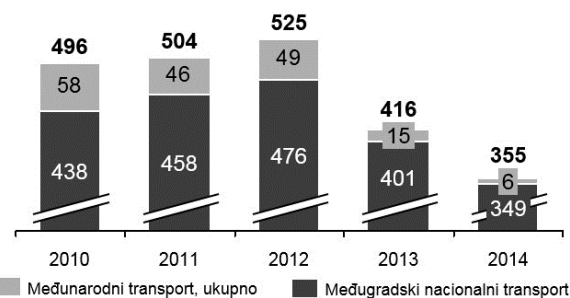
Графикон 18

Превезена роба (у милионима тона)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Саобраћај путника

У претходних неколико година саобраћај путника је забиљежио значајан пад.

Графикон 19

Тренд саобраћаја путника у ФБиХ (у хиљадама путника)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Превоз терета

Prometrobe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	4.543	5.628	5.436	5.291	5.387
Izvoz	1.175	1.183	1.027	1.057	1.136
Uvoz	2.058	2.203	1.720	1.812	1.951
Tranzit	19	19	1	8	23
Ukupno	7.795	9.033	8.184	8.168	8.497

Табела 6

превезена роба, 2010 – 2014 (у хиљадама тона)

(извор: статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Prometrobe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	177	188	262	241	236
Izvoz	189	180	165	180	186
Uvoz	473	502	307	364	455
Tranzit	6	3	0	2	8
Ukupno	845	873	734	787	885

Табела 7

Жељезнички превоз терета (у милионима тона*км)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Количина превезене робе је показала благи, али сталан раст у последњих неколико година. 2014. године, ниво је био као и у 2011. години.

2.3.4 Закључци

Тренутна ситуација у жељезничком сектору води до следећих закључака:

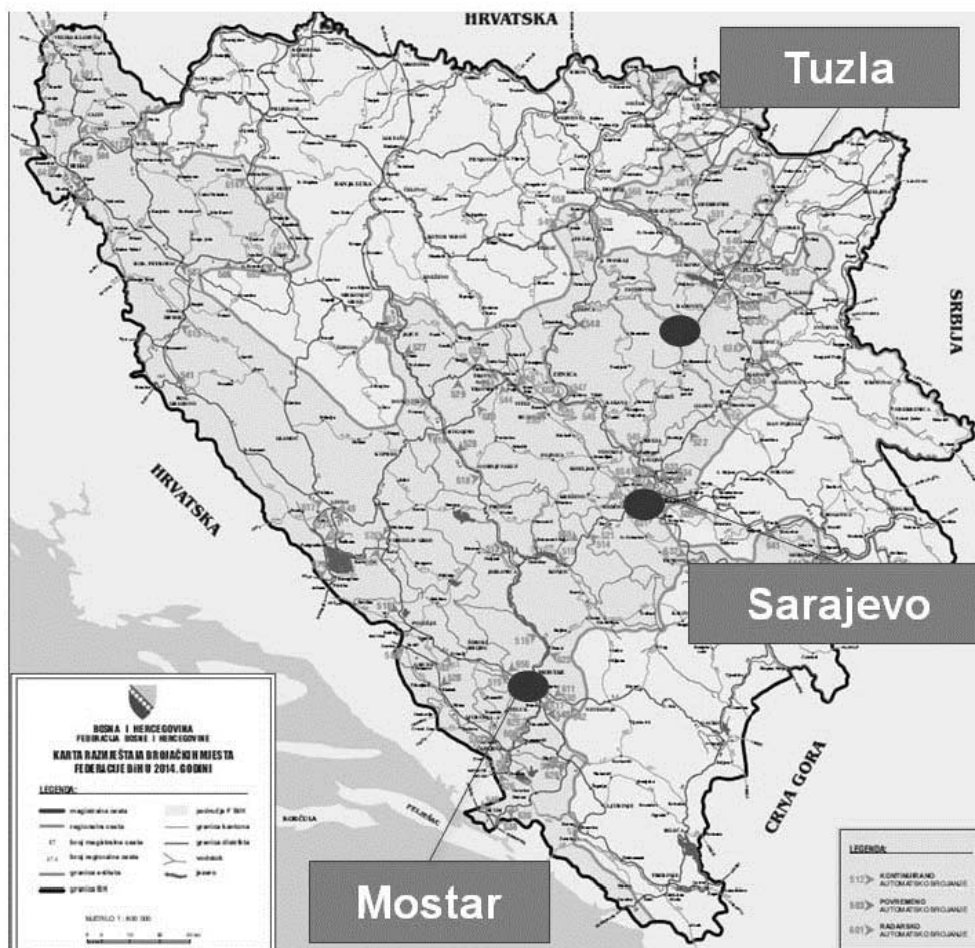
- Инфраструктура

- Наставити инвестирати у постојећу инфраструктуру како би се повећала брзина и сигурност у циљу да се достигну ЕН (енг. European standard) и ТСИ (енг. Technical Specification for Interoperability)
- Завршити електрификацију мреже
- Саградити терминале за контејнере
- Услуге
- Побољшати мобилност жељезницом (кроз бољу инфраструктуру)
- Развијати / унапријеђивати капацитете за утовар и истовар на теретним терминалима
- ИЦТ перспектива
- Успоставити информациони систем за путнике
- Развити информациони систем у теретном превозу
- Регулатива
- Ускладити са ЕУ стандардима

2.4 Ваздушни саобраћај

2.4.1 Инфраструктура

У ФБиХ постоје три главна аеродрома који су приказани на мапи 10.

Мапа 10
Главни аеродроми у ФБиХ

Најзначајнији аеродром у ФБиХ је Међународни аеродром Сарајево. Аеродром је лоциран 6,1 км југозападно од Сарајева. У наставку су главне карактеристике Аеродрома Сарајево:

- Писта: ИЦАО ознака: 4 Д; дужина и ширина: 2600м ц 45м; надморска висина: 511 м; ПЦН 60/Ф/Ц/Х/Т
- Максималан годишњи капацитет путника 800.000
- Површина терминала: асфалт; ЛЦН 60; 7 паркинг мјеста за авионе типа А320, 321, 319, Б727, Б737, Б757
- Терминал за комерцијалне активности: "дугу фрее" продавнице; 4 ресторана и бара; киоск; пошта; 3 банкомата; 11 авио компанија; 12 рент-а-цар агенција; 4 интернет киоска
- Број шалтера за цхецк-ин: 12
- Број излаза: 5 (3 + 2 авио моста)

Цестовни прилаз аеродрому је добар (потребно је око 20 минута од центра Сарајева. Планиране инвестиције (проширење постојећег терминала и прилаз аеродрому) су процијенене на 40 милиона ЕУР.

Главне карактеристике Мостарског аеродрома:

- Писта: ИЦАО ознака: 4 Д; дужина и ширина: 2400м ц 49м; надморска висина: 48 м; ПЦН 44/Р/Б/Њ/У
- Површина терминала: асфалт; ЛЦН 60; 2 паркинг мјеста за авионе типа А320 + 4 паркинг мјеста за типове 6М (у употреби само по дану)

Цестовни приступ аеродрому је добар. Планиране су следеће инвестиције: надоградњу такси стајалишта, приступно свјетло за полијетање – слијетање, асфалтирање платформе ИИ, додатне четири позиције за ознаку Ц, "пух бацк", итд.

Главне карактеристике Тузланског аеродрома:

- Писта: ИЦАО ознака: 4 Д; дужина и ширина: 2484м ц 45м; ПЦН 44/Р/Б/Њ/У

Приступ аеродрому је добар. Планиране инвестиције се односе прије свега на развој аеродрома за теретни авио саобраћај.

2.4.2 Регулатива

Регулаторни оквир

- Дирекција за цивилно зракопловство БиХ (у даљњем тексту "БХДЦА") је орган који је надлежан за обављање регулаторне функције и надзор у подручју цивилног зракопловства и контроле зрачног саобраћаја
 - Агенција за пружање услуга у зрачној навигацији БиХ је орган који осигурава услове за преузимање контроле и управљања Ваздушним простором
- Тренутни регулаторни оквир (релевантни закони и легислатива)

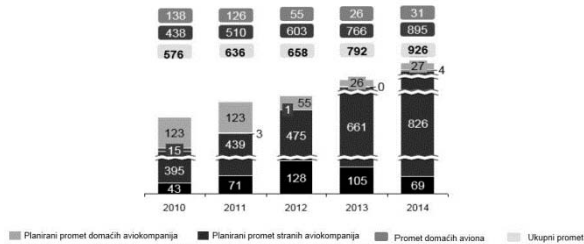
- Закон о зракопловству БиХ ("Службени лист БиХ", 39/09)
- Закон о агенцији за пружање услуга у зрачној навигацији БиХ ("Службени лист БиХ", 43/09)

Потпуно провођење Споразума о заједничкој европској авијацији

- Приступ слободном тржишту
- Слобода оснивања
- Једнаки услови конкуренције
- Заједничка правила, укључујући области сигурности, безбиједности, управљања ваздушним саобраћајем, друштвене и околишне области

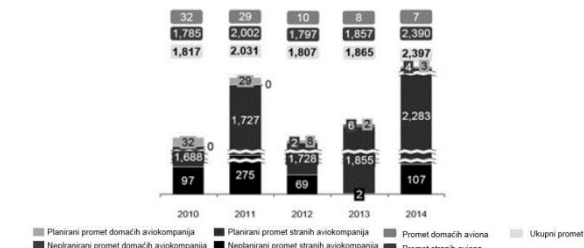
2.4.3 Услуге

Показатељи зрачног саобраћаја

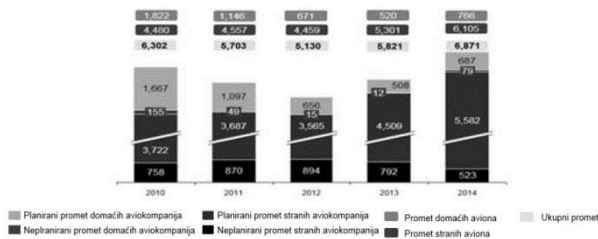
Графикон 20

Број комерцијалних путника - домаћи и страни (у хиљадама)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Графикон 21

Промет терета: Транспортване тоне годишње (у хиљадама)
(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

Графикон 22

Број комерцијалних летова (домаћи и страни)

(Извор: Статистички годишњак 2015. године, Завод за статистику ФБиХ)

2.4.4 Закључци

Тренутна ситуација у зрачном транспортном сектору описана у претходим секцијама наводи сљедеће закључке:

- Инфраструктура
- Аеродром Сарајево: неопходно је проширење капацитета
- Аеродром Мостар: потребна су већа улагања због очекиваног повећања саобраћаја
- Аеродром Тузла: развој аеродрома би могао бити фокусиран на теретни Ваздушни саобраћај
- Услуге
- Побољшати у складу са потребама будућег развоја ИЦТ перспектива
- Побољшати паралелно са развојем инфраструктуре
- Преузети потпуну контролу над БиХ Ваздушним простором од Хрватске и Србије
- Регулатива
- Ускладити са ЕУ стандардима

3 ЦИЉЕВИ КОЈЕ ТРЕБА ПОСТИЋИ КРОЗ ТРАНСПОРТНУ СТРАТЕГИЈУ

3.1 Транспортна политика – оквир за Транспортну стратегију

Стратегија Транспорта је развијена у складу са Уставом БиХ. Такав документ представља "оквир и основни документ на основу којег ће се развити стратегија, закони, регулатива, програми, планови и остала документација у процесу напретка и развоја транспортног сектора" као на правце развоја, акционе планове и приоритете на нивоу БиХ, њених ентитета и БД, у складу са Уставом БиХ.

Оквирна транспортна политика 2015 – 2030. дефинира:

- Визију транспортног сектора у БиХ:
- ефикасан и економичан транспортни систем
- развој транспортног система усмјерен на тржишни и конкуренцијски основ
- транспортни систем потпуно усклађен с прописима и стандардима ЕУ и правилима Свјетске трговинске организације (у даљњем тексту "ЂТО")
- Крајњи циљ: "радити на очекиваном процесу развоја локалне економије и друштвеног развоја с циљем осигурања одрживог развоја транспортног система, и развити систем који ће задовољити захтјеве у погледу побољшања мобилности роба и људи и физичког приступа тржиштима, радним мјестима и образовању, као и свим другим друштвеним и економским потребама" који се треба развити у складу са постављеним циљевима.
- Детаљи за имплементацију Транспортне политике морају бити разрађени у Транспортној стратегији (за 2015 - 2030.) и Акционом плану, којим се утврђују активности и програми које треба подузети (управне реформе, регулаторно усклађивање, јачање капацитета и инвестиционих програма), као и припадајућу распојелу одговорности, временског оквира и кључних индикатора за извршавање.

Хоризонтални циљ у Транспортној политици БиХ 2015 - 2030. је постављен ка интеграцији земље у ЕУ, пратећи Протокол о копненом пријевозу који је уграђен у Споразуму о стабилизацији и придруживању.

Транспортни сектор мора допринијети одрживом и стабилном економском развоју кроз четири општа циља:

- и) осигурати институционалну ефикасност,
- ии) осигурати финансијску одрживост,
- иии) потицање господарског развоја, и
- ив) рјешавање еколошких и друштвених утјецаја

Ови циљеви ће се постићи кроз 38 конкретних акција које ће се узети у обзир у дефинисању листе акција Стратегије транспорта, у складу са потребама и специфичностима ентитета и БД.

Штовише Транспортна политика поставља шест циљева за постизање свеукупног циља одрживог развоја транспортног система:

- задовољити социјалну и економску потражњу,
- пружити највиши ниво услуге по најнижим могућим трошковима,

- испуњавати захтјеве у погледу информација и сигурности,
- бити финансијски одржив и на темељу главних извора финансирања у распону од корисничких накнада, опћинских буџетских средстава и укључивања приватног сектора, задовољити потребе у смислу одржавања, побољшања и развоја прометне инфраструктуре,
- бити у складу са ЕУ стандардима и регулативи,
- имати минимални негативни утицај на животну средину.

Транспортна стратегија је базирана на основу горе наведених циљева, који су детаљно описани у специфичним циљевима, у складу са потребама и особеностима ФБиХ, као што је приказано у сљедећем одјељку.

3.2 Циљеви

3.2.1 Регулатива

Стратешки циљеви (Оквирна транспортна политика БиХ 2015 - 2030)	Специфични циљеви Транспортне стратегије	СЕЕТО "Софт" мјере
Бити регулиран у складу са стандардима и прописима ЕУ	- Завршетак реструктурирања жељезничког предузећа у складу са директивама ЕУ 2012/34 - Осигурати техничко побољшање и интеграцију ЖФБиХ у јединствени европски жељезнички систем - Омогућавање јединственог европског жељезничког система након интеграције БиХ у ЕУ, у складу са ЕУ директивама - Отварање жељезничког тржишта жељезничким оператерима послје уласка БиХ у ЕУ, у складу са директивама ЕУ - Усвајање УИЦ стандарда за брзе жељезнице - Усклађивање прописа ваздушног саобраћаја са стандардима ЕУ	- Имплементација Споразума о граничном прелазу
Бити финансијски одржив и на основу главних извора финансирања од корисничких накнада	- Дефинирати стабилне изворе финансирања путева нпр. кроз наплату путарине и на основу акциза на гориво - Дефинирати стабилна жељезничка средства кроз развој одговарајућег модела финансирања за жељезничку инфраструктуру	

3.2.2 Инфраструктура, услуге и технологија

Стратешки циљеви (Оквирна транспортна политика БиХ 2015 - 2030)	Специфични циљеви Транспортне стратегије	СЕЕТО "Софт" мјере
Задовољити социјалну и економску потражњу	- Унутрашње повезивање Федерације кроз развој сигурне и брже транспортне мреже изградњом аутоцесте на правцу сјевер-југ и изградњом брзе цесте на правцу исток-запад - Привлачење међународних транзитних токова, кроз интеграцију инфраструктуре ФБиХ у европске транспортне коридоре преко Коридора Вц	- Дефиниција оквира за имплементацију ЕУ теретног коридора, на западном Балкану
Пружити највиши ниво услуге по најнижим могућим трошковима	- Унапређење квалитете магистралне и регионалне мреже - Унапређење жељезничког јавног пријезова - Унапређење цестовног саобраћаја - Побољшање квалитета услуга путничког зрачног пријезова - Смањење гужве у градском саобраћају	
Испуњавати захтјеве у погледу информационог система и сигурности	- Смањење саобраћајних несрећа (тренутно изнад ЕУ просјека) - Унапређење ИЦТ у транспортном сектору - Повећање сигурности жељезничког саобраћаја - Преузимање потпуне контроле над Ваздушним саобраћајем од Србије и Хрватске	- Усвајање смијерница и програма инспекције за заштиту путева (у даљем тексту "РСИ") - Стратешки оквир за имплементацију ИТС на Основној мрежи (енг. Цоре нетњорк) - Развој СЕЕД Плус (ЦЕФТА споразум о размјени података)
Задовољавање потреба у смислу одржавања, унапређења и развоја транспортне инфраструктуре	- Завршетак аутоцесте на Коридору Вц - Завршетак плана модернизације цеста 2016 – 2020 и реализација других стратешких пројеката 2020 - 2030 - Уклањање уских грла на путевима с малим брзинама - Развој регионалне мреже путева - Завршетак обнове и сигнализације жељезнице на коридору Вц и електрификације цијеле жељезничке мреже - Развој жељезничке инфраструктуре с ЕН стандардима и ТС - Проширење капацитета Ваздушних лука - Развој теретног терминала - Развој/побољшање капацитета утовара и истовара на теретним терминалима	- Усвајање плана одржавања за 2016 – 2020. за цијелу Основну мрежу (Цоре Нетњорк)

Стратешки циљеви (Оквирна транспортна политика БиХ 2015 - 2030)	Специфични циљеви Транспортне стратегије	СЕЕТО "Софт" мјере
	- Унапријеђење кориштења различитих видова транспорта за превоз робе и путника - Мониторинг емисија - Унапређење ЕИА (Процјена утицаја на околиш)	
Осигурати минимални негативни утицај на животну средину	- Унапријеђење кориштења различитих видова транспорта за превоз робе и путника - Мониторинг емисија - Унапређење ЕИА (Процјена утицаја на околиш)	

4 СТРАТЕГИЈА

Стратешко планирање саобраћајног сектора може бити дефинирано као алат у служби већих економских и друштвених циљева. Транспортна стратегија транспорта, посебно за сваки вид транспорта, има за циљ дефинисање акција које ће бити примјењене да би се постигли општи и специфични циљеви у краткорочном (К, 2016-2020.), средњорочном (С, 2021-2025.) и дугорочном периоду (Д 2026-2030.).

Испод су наведени најважнији елементи транспортне стратегије:

- Испуњење социјалних и економских захтјева
- Задовољавање потреба у смислу одржавања, унапређења и развоја транспортне инфраструктуре
- Финансијска одрживост
- Усклађеност са ЕУ стандардима и законима

- Задовољавање потреба за безбједношћу и потребама за информацијама
 - Минималан дозвољени утицај на животну средину
- Акције су смјештене у различите периоде у зависности од степена њихове зрелости, буџетских ограничења итд. На тај начин могу бити дефиниране сљедеће категорије развоја: акције које ће бити спроведене прве (краткорочне), акције које ће бити спроведене након неопходне припреме (средњорочне) и акције које у овом тренутку немају довољан ниво зрелости и/или за које постоје нека ограничења (дугорочне)

- За сваку акцију транспортна стратегија дефинише:
- Органе одговорне за спровођење акције (нпр. Министарство, управљач инфраструктуром, итд.)
 - Инструменте који ће се користити за спровођење акције (нпр. финансијски инструменти, промјене закона, итд.)

4.1 Стратешке акције

4.1.1 Регулатива

Стратешки циљеви	Специфични циљеви стратегије транспорта	Активности		Вријеме			Надлежни орган	Инструменти
		Бр.	Опис	К	С	Д		
Бити финансијски одржив и на основу главних извора финансирања од корисничких накнада	Дефинирати стабилне изворе финансирања цеста	1	Увођење система финансирања засновано на акцизама на гориво	x			Вијеће министара БиХ Влада ФБиХ	Законодавне интервенције
		2	Дефинирати регулаторни оквир накнада за приступ наплате цестарине	x			Вијеће министара БиХ Влада ФБиХ	Законодавне интервенције
		3	Усклађивање нивоа пореза на гориво са сусједним земљама	x			Вијеће министара БиХ Влада ФБиХ	Законодавне интервенције
		4	Успостављање јавних институција за регионалне путеве у свим кантонима	x			Владе кантона	Законодавне интервенције
	Дефинирати стабилне изворе финансирања за одржавање жељезничке инфраструктуре	5	Увођење акциза на нафту или на духанске производе за финансирање одржавања жељезница		x		Вијеће министара БиХ Влада ФБиХ	Законодавне интервенције
		6	Комплетна примјена Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре, дољеливањем укупних трошкова одржавања из буџета		x		Вијеће министара БиХ Влада ФБиХ	Законодавне интервенције
		7	Преглед наплатног модела аеродрома на основу оперативних трошкова и опоравка инвестиција		x		ФМПик БХДЦА	Законодавне интервенције
Бити регулиран у складу са стандардима и прописима ЕУ	Реструктурирање жељезничке компаније у складу са ЕУ Директивом 2012/34	8	Реконструкција жељезничке компаније		x		ФМПик, РОЖБиХ, ЖФБиХ, БиХ Жељезничка јавна корпорација	Master planiranje i poslovno modeliranje za ŽFВН
	Осигурати техничко побољшање и интеграцију	9	Усвајање ЕУ директива о интероперабилности и		x		ФМПик, РОЖБиХ	Законодавне интервенције

Стратешки циљеви	Специфични циљеви стратегије транспорта	Активности		Вријеме			Надлежни орган	Инструменти
		Бр.	Опис	К	С	Д		
	ЖФБиХ у јединствени европски жељезнички систем		сигурности					
	Омогућавање јединственог европског жељезничког система (кроз олакшавање приступа другим жељезничким компанијама) након што БиХ уђе у ЕУ, у складу са директивама ЕУ	10	Дефинирање сценарија о усклађивању постојећих закона ФБиХ директивама ЕУ и закона о жељезничком тржишту		x		ФМПик, РОЖБиХ	Законодавне интервенције
	Отварање жељезничког тржишта жељезничким оператерима после уласка БиХ у ЕУ, у складу са директивама ЕУ	11	Дефинирање дугорочних сценарија за отварање тржишта жељезнице			x	ФМПик, РОЖБиХ	Законодавне интервенције
	Усвајање УИЦ стандарда за брзе жељезнице	12	Адаптација УИЦ стандарда за брзе жељезнице			x	ФМПик, РОЖБиХ	Законодавне интервенције
Осигурати минимални негативни утицај на животну средину	Усклађивање ЕИА (енг. Енвиронментал Импакт Ассесмент; бос. Процјена утјецја на околуш) са ЕУ стандардима	13	Усклађивање постојећих закона ФБиХ са ЕУ директивама и законодавству о ЕИА		x		ФМПик	Законодавне интервенције
	Усклађивање са ЕУ стандардима о емисијама возила (аутомобили и теретна возила)	14	Усклађивање постојећих закона ФБиХ са ЕУ директивама и законодавству о Закону о емисијама возила			x	ФМПик	Законодавне интервенције
Испуњавање захтјеве у погледу информационог система и сигурности	Смањење прометних несрећа (тренутно изнад ЕУ просјека)	15	Усклађивање са ЕУ политикама за сигурност на цестама	x			ФМПик	Законодавне интервенције

4.1.2. Инфраструктура, услуге и технологија

Стратешки циљеви	Специфични циљеви стратегије транспорта	Активности		Вријеме			Надлежни орган	Инструменти
		Бр.	Опис	К	С	Д		
Испуњавање социјалних и економских захтјева	Осигурати интерне кохезије ФБиХ кроз развој сигурне и брже саобраћајне мреже, повезујући аутоцесту смјер сјевер – југ и брзе цесте правац исток - запад Привлачење међународних транзитних токова, интеграцијом инфраструктуре ФБиХ у европске саобраћајне коридоре	1	Изградња прекограничног прелаза мост Свилај на ријеци Сави (крај дионице аутопута Ошак – Свилај)	x			ЈП Аутоцесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		2	Завршетак дионице аутопута на индикативном продужењу ТЕН-Т свеобухватне цесте /основне мреже у ФБиХ	x	x	x	ЈП Аутоцесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		3	Реконструкција жељезничких дионица на коридору Вц у ФБиХ	x	x		ФМПик, ЖФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		4	Административне процедуре/студије у циљу утврђивања нових цеста које ће се додати на основну мрежу	x	x		ФМПик	Мастер планирање/ Студије, Просторно планирање
		5	Административне процедуре/студије у циљу утврђивања нових жељезница које ће се додати на СЕЕТО мрежу	x	x		ФМПик	Мастер планирање/ Студије, Просторно планирање
Задовољавање потреба са аспекта одржавања и унапређења и развоја саобраћајне инфраструктуре	Елиминисање уских грла на спорим цестама	6	Изградња приоритетних дионица аутопута и брзих цеста	x	x	x	ЈП Аутоцесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		7	Издавање новог циклуса планирања инвестиција на мрежи аутоцеста		x		ФМПик	Мастер планирање/ Студије, Просторно планирање
		8	Изградња обилазница у главним градовима, према специфичним програмима	x	x		ЈП Аутоцесте ФБиХ, ЈП Цесте ФБиХ, Јавне установе за регионалне путеве	Управљање пројектима, тендерске процедуре
	Завршетак аутоцесте на Коридору Вц	-	Видјети активности 2	x	x	x	ЈП Аутоцесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре

Стратешки циљеви	Специфични циљеви стратегије транспорта	Активности		Вријеме			Надлежни орган	Инструменти	
		Бр.	Опис	К	С	Д			
Завршетак плана модернизације цеста 2016 – 2020. и реализација других стратешких пројеката 2020 – 2030.	Развој регионалне цестовне мреже	9а	Финализирање модернизације магистралних цеста укључених у план 2016 – 2020. (кратком и средњорочном временском програму)	x			ЈП Цесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре	
		9б	Дефиниција и реализација стратешких пројеката на магистралним цестама после 2020.		x	x	ЈП Цесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре	
	Завршетак реконструкције и сигнализације на коридору Вц и електрификације на цијелој жељезничкој мрежи	Развој жељезничке инфраструктуре са ЕН стандардима и ТСИ	10	Дефинирати план инвестиција за регионалне цесте	x	x	x	Јавне установе за регионалне путеве	Управљање пројектима, тендерске процедуре
			-	Виђети активности 3	x	x		ФМПТК ЖФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
			11	Завршетак другог инвестиционог циклуса реконструкције жељезница	x			БиХ жељезничка јавна корпорација, ЖФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
			12	Електрификација Брчко-Тузла и Добој-Зворник линије	x	x		ФМПТК ЖФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: реструктурирање инфраструктуре и проширење	Развој/побољшање капацитета терминала	13	Техничко унапређење и модернизација жељезничке инфраструктуре постојеће инфраструктуре за повећање брзине и сигурности у циљу задовољења ЕН и ТСИ	x			ФМПТК РОЖБиХ, БиХ жељезничка јавна корпорација, ЖФБиХ	Финансијски инструменти, Управљање пројектима
			14	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: реструктурирање инфраструктуре и проширење	x	x		Међународни аеродром Сарајево	Финансијски инструменти, Управљање пројектима
			15	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: проширење капацитета терминала	x	x		Међународни аеродром Сарајево	Финансијски инструменти, Управљање пројектима
			16	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: побољшање приступачности цесте (инфраструктура и услуге)	x			ЈП Цесте ФБиХ Аутобусни пријевозни	Финансијски инструменти, Управљање пројектима
Развој/побољшање капацитета утовара и истовара на теретним терминалима	Објезбеђење највишег нивоа услуга	17	Проширење капацитета зрчне луке Мостар	x			Аеродром Мостар	Финансијски инструменти, Управљање пројектима	
		18	Развој аеродрома Тузла у теретни терминал			x	-	Финансијски инструменти, Управљање пројектима	
Објезбеђење највишег нивоа услуга	Надоградња јавне услуге жељезничког саобраћаја	19	Изградња нових терминала за контејнере			x	ФМПТК	Финансијски инструменти, Управљање пројектима Просторно планирање	
		-	Погледати активности 7,8,9,10				ЈП Аутоцесте ФБиХ, ФМПТК, ЈП Цесте ФБиХ	Финансијски инструменти, Управљање пројектима	
		20	Пословно моделирање жељезничког саобраћаја	x			ЖФБиХ	Пословно моделирање	
		21	Имплементација обавеза јавних услуга у превоз путника	x			ФМПТК, РОЖБиХ	Финансијски инструменти и уговарање	
	Смањење гужве у градском саобраћају	Побољшање квалитета путничке ваздушне услуге	22	Дефинирати комерцијалне услуге за путнике и дефинисање оперативног модела за услуге путника	x			ФМПТК ЖФБиХ	Пословно моделирање
			23	Обновити/инвестирати у возни парк Погледати акције 11, 12, 13	x	x		ЖФБиХ	Финансијски инструменти
			-	Видјети активности 8	x	x		ЈП Аутоцесте ФБиХ, ЈП Цесте ФБиХ, Јавне установе за регионалне путеве	Управљање пројектима, тендерске процедуре
			Видјети активности 14, 15, 16, 17	x	x		Финансијски инструменти, Управљање пројектима		

Стратешки циљеви	Специфични циљеви стратегије транспорта	Активности		Вријеме			Надлежни орган	Инструменти
		Бр.	Опис	К	С	Д		
Испуњавати захтјеве у погледу информационог система и сигурности	Побољшање ИЦТ у сектору транспорта	24	Комплетно увођење у систем управљања цестовног промета, комуникацијске објекте (нпр. СОС мреже на аутоcestама)	x			ФМПик, ЈП Аутоцесте ФБиХ	
		25	Развој информационог система за путнике и путне превознике на аутоcestама	x			ФМПик, ЈП Аутоцесте ФБиХ	
	Смањење саобраћајних несрећа	26	Имплементација стратегије безбједности на цестама	x			ФМПик, ЈП Аутоцесте ФБиХ, ЈП Цесте ФБиХ, Јединица за сигурност промета у оквиру ФМПик	Усвајање стратегија за безбједност на цестама
		27	Унаприједити одмаралишта на брзим цестама и аутоcestама	x			ФМПик, ЈП Аутоцесте ФБиХ, ЈП Цесте ФБиХ	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		28	Ревизије безбједности на цестама (енг. Road Саfету Аудит, у даљњем текст: "РСА") и РСИ	x			ФМПик, ЈП Аутоцесте ФБиХ, ЈП Цесте ФБиХ, Јединица за сигурност промета у оквиру ФМПик	Управљање пројектима, тендерске процедуре
		-	Погледати акције 7, 8, 9					
	Повећање безбједности жељезнице	29	Погледати акције 7, 8, 9	x	x	x	ЖФБиХ	
Минимални утицај на животну средину	Подстицање на промјену вида транспорта	30	Дефинирати шеме подстицаја за интермодални транспорт - виђети Акцију 19				ФМПик	Законодавне интервенције Шеме подстицаја
	Праћење емисије штетних гасова	31	Стимулирати увоз нових и више еколошких возила	x	x		ФМПик	Ревизија постојећих накнада (нпр. увоз, регистрације, цестарине, итд)

4.2 Акциони план

4.2.1 Цеста

Цесте		Кратки рок					Средњи рок					Дуги рок				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Регулатива															
1.1	Увођење система финансирања засновано на акцизама на гориво	x	x	x	x	x										
1.2	Дефинирати регулаторни оквир накнада за приступ наплате цестарине	x	x	x	x	x										
1.3	Усклађивање нивоа пореза на гориво са сусједним земљама	x	x	x	x	x										
1.4	Усклађивање постојећих закона ФБиХ са ЕУ директивама и законодавству о ЕИА						x	x	x	x	x					
1.5	Усклађивање постојећих закона ФБиХ са ЕУ директивама и законодавству о Закону о емисијама возила						x	x	x	x	x					

3.3	Ревизије безбједности на цестама (РСИ и РСА)	x	x	x	x	x										
3.4	Стимулирати увоз нових и више еколошких возила	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
4	ИЦГ															
4.1	Комплетно увођење у систем управљања цестовног промета, комуникацијске објекте (нпр. СОС мреже на аутоcestама)	x	x	x	x	x										
4.2	Развој информационог система за путнике и путне превознике на аутоcestама	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					

4.2.2 Жељезница

Жељезница	Кратки рок					Средњи рок					Дуги рок					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	Регулатива															
1.1	Увођење акциза на нафту или на духанске производе за финансирање одржавања жељезница						x	x	x	x	x					
1.2	Комплетна примјена Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре, дођељивањем укупних трошкова одржавања из буџета						x	x	x	x	x					
1.3	Реконструкција жељезничке компаније						x	x	x	x	x					
1.4	Усвајање ЕУ директива о интероперабилности и сигурности	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
1.5	Дефинирање сценарија о усклађивању постојећих закона ФБиХ директивама ЕУ и закона о жељезничком тржишту						x	x	x	x	x					
1.6	Дефинирање дугорочних сценарија за отварање жељез. тржишт											x	x	x	x	x

4.2.3. Ваздушни саобраћај

Ваздушни саобраћај	Кратки рок					Средњи рок					Дуги рок				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Регулатива														
1.1	Преглед наплатног модела аеродрома на основу оперативних трошкова и опоравка инвестиција						x	x	x	x	x				
2.	Инфраструктура														
2.1	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: реструктурирање инфраструктуре и проширење	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.2	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: проширење капацитета терминала	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.3	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: побољшање приступачности цесте (инфраструктура и услуге)	x	x	x	x	x									
2.4.	Проширење капацитета зрачне луке Мостар	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.5.	Развој аеродрома Тузла у теретни терминал										x	x	x	x	x

3	Услуге														
3.1	Проширење капацитета аеродрома Сарајево: побољшање приступачности цесте (инфраструктура и услуге)	x	x	x	x	x									

АНЕКСИ Дефиниције

Израз	Опис
Рехабилитација цеста	Активности на уређењу и побољшању постојећих траса саобраћајница без проширења или мијењања техничких елемената пута или проширења профила којима би се улазило у рјешавање имовинских односа. Радови за које није потребно исходовати грађевинску дозволу.
Реконструкција путева	Активности на реконструкцији саобраћајница која подразумијева увођење нових техничких елемената пута који подразумијевају измјену трасе, профила и корекцију – измјену грађевинске парцеле пута. Радови за које је потребно исходовати грађевинску дозволу.
Ремонт (Железница)	Радови на главним оправкама постојеће грађевинске и електротехничке инфраструктуре са циљем поновног постизања пројектованих параметара.
Аутоцеста	Аутоцеста је јавна цеста изграђена и намијењена искључиво за саобраћај моторних возила, означен прописаним саобраћајним знаком и има двије физички одвојене коловозне траке за саобраћај из супротних смјерова, без укрштења са другим путем или железничком и трамвајском пругом у нивоу и у чији се саобраћај може укључити, односно искључити само на одређеним и посебно изграђеним прикључним јавним путевима на одговарајућу коловозну траку ауто – пута.
Брза цеста	Брза цеста је јавна цеста намијењена за саобраћај искључиво моторних возила, с једном или двије раздвојене коловозне траке, који има све раскрснице у два или више нивоа с попречним путевима и другим саобраћајницама (железничким или трамвајским пругама), по правилу нема зауставних трака и који је као такав означен прописаним саобраћајним знаком.
Магистрална цеста	Магистрална цеста је јавна цеста која има функцију повезивања БиХ у европски саобраћајни систем, остваривања континуитета европских цеста, саобраћајног повезивања целокупне или већег дијела територије Федерације БиХ са одговарајућим путевима у Републици Српској и сусједним државама, омогућавање транзитног саобраћаја којим се остварује пролазак кроз јединице локалне самоуправе.

Листа пројеката

Локација	Дуљина дионице	Тип пројекта	Опис пројекта	Промотер	Датум почетка	Датум завршетка	Процијењена вриједност инвестиције	Извор финансирања	Придентификовани пројекти
Аутоцесте									
Коридор В Ц Немила - Клопце	21.48	Припрема и изградња	Наставак изградње сјеверног дијела Вц предвиђеног финансирањем из кредита	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2016	2019	400,63	Кредит: КФАЕД/ОФИД/ЕИБ/ЕБРД, РД	
Коридор В Ц Мостар Југ – Звировици	31.91	Припрема и изградња	Наставак изградње сјеверног дијела Вц предвиђеног финансирањем из кредита	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2016	2020	391,54	Кредит: ЕИБ/ЕБРД	

Коридор В Ц Свилај - Ошак	11,00	Завршетак изградње	Стари циклус инвестиција	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2015	2017	109	Кредит: ЕБРД/ЕИБ	
Коридор В Ц Тарцин - Овчари	18,15	Припрема и изградња	Наставак изградње јужног дијела Вц предвиђеног финансирањем из кредита	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2021	2025	425,5	Непознат концесионар	
Коридор В Ц Карусе - Зепче - Немила	45,67	Припрема и изградња	Средњорочни наставак изградње сјеверног дијела Вц - финансирање концесија	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2021	2025	676,6	Непознат концесионар	
Коридор В Ц Мостар Сјевер - Мостар Југ	15,40	Припрема и изградња	Наставак изградње јужног дијела Вц предвиђеног финансирањем из кредита	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2016	2020	357,56	Кредит	
Коридор В Ц Овчари - Салаковац	21,65	Припрема и изградња	Наставак изградње јужног дијела Вц	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2016	2020	440,5	Кредит	
Коридор В Ц Салаковац - Мостар Сјевер	13,35	Припрема и изградња	Наставак изградње јужног дијела Вц	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2021	2025	207,7	Кредит	
Аутоцеста А2 Орашје - Тузла	61	Припрема и изградња		ЈП Аутоцесте/ФМПик			743	Властина средства	
Аутоцеста А3 Тузла - Жепче	56	Припрема и изградња		ЈП Аутоцесте/ФМПик			598	Властина средства	
Јадранско-јонска аутоцеста (ФБиХ) Интеррегионални чвор Почитељ - Неум		Припрема и изградња	Почетак изградње	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2016	2018	300	Кредит	Vienna 2015 WB6
Јадранско-јонска аутоцеста (ФБиХ) Интеррегионални чвор Почитељ - Неум		Пројектно- инвестицијска документација	Идејни пројект + Студија утјецаја на околиш + Студија изводности	МКТ/ФМПик/МСПС	2016	2018	3	МКТ	Vienna 2015 WB6

Локација	Дуљина дионице	Тип пројекта	Опис пројекта	Промотер	Датум почетка	Датум завршетка	Процијена вриједност инвестиције	Извор финансирања
Брзе цесте								
Лашва - Невиц Поље	24,50	Припрема и изградња	Почетак изградње	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2018	2020	217,6	Кредит или концесионар
Невић Поље - Јајце	51,2	Припрема и изградња	Направити план припреме и јасније дефинирати брзе цесте	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2021	2021	660,5	Кредит или концесионар
Бихаћ - Велика Кладуша – граница Хрватске	56	Припрема и изградња	Почетак изградње	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2017	2021	-	Кредитна средства
Турбе - Доњи Вакуф - Бутојно - Купрес - Ливно – граница Хрватске	135	-	-	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2017	2030	-	-
Мостар – Широки Бријег-Груде – граница Хрватске	66	Припрема и изградња	Почетак изградње по приоритетима	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2017	2030	-	Властина средства
Модернизација магистралне цесте до нивоа Брзе цесте								
Кључ- Босански Петровац – Бихаћ	114	Припрема и изградња	Почетак изградње по приоритетима	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2017	2030	-	Властина средства
Прача – тунел Храњен - Горажде	13,7	Припрема и изградња	Почетак изградње по приоритетима	ЈП Аутоцесте/ФМПик	2017	2030	-	Властина средства
Цазин – Босанска Отока/линија ентитета Припрема и изградња Почетак изградње ЈП Аутоцесте/ФМПик 2017 2030 Кредитна средства								

Локација	Дуљина дионице	Тип пројекта	Опис пројекта	Промотер	Датум почетка	Датум завршетка	Процијена вриједност инвестиције	Извор финансирања
Магистралне цесте								
ФБиХ		Припрема и изградња	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	168,39	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	60,39	1. изградња цесте - побољшање елемената у постојећем коридору	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	85,18	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	43,11	2. изградња трака за спора возила	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	18,77	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	20,15	3. реконструкција цесте и коловозне конструкције, корекција осовине	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	7,52	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	2,23	4. реконструкција тунели	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	10,99	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	1,59	5. мостови	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	7,04	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	2,90	6. реконструкција црних тачака и опасних мјеста	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	2,76	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	15,20	7. изградња обилазница	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	15,65	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
ФБиХ	41,41	8. санација штета након поплава	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	10,53	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД

ФБиХ		9. консултантске услуге	Програм модернизације Фаза I	ЈП Цесте/ФМПик	2016	2020	9,7845	Кредит: ЕИБ/ЊБ/ЕБРД
Регионалне цесте								
ФБиХ/ кантони		Припрема и изградња	почетак изградње по приоритетима фаза I	ФМПик/кантонална министарства	2021	2025		
ФБиХ/ кантони		Припрема и изградња	наставак изградње по приоритетима фаза II	ФМПик/кантонална министарства	2025	2030		

Локација	Дуљина дионице	Тип пројекта	Опис пројекта	Промотер	Датум почетка	Датум завршетка	Процијењена вриједност инвестиције	Извор финансирања
Железнице								
Коридор В ц Сарајево - Добој	33+2x4,5	Реконструкција	Главна оправка и обнова сигнализације. Фаза И (израђени пројекти 33км + 2ц4,5 км)	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	42,5	
Коридор В ц На мрежи		Припрема и реконструкција	реконструкција мостова, тунела, потпорних и обложних зидова	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	34	
Коридор В ц На мрежи		Набавка опреме и уградња	Набавка пружне механизације за одржавање пруге и уградња	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	20	
Зеница - Железара (Зеница)	7.00	Припрема и реконструкција	Радови реконструкције	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	7	
Коридор В ц Сарајево - Добој	54+2x63	Припрема и реконструкција	Главна оправка и обнова сигнализације Фаза ИИ: дионице Маглај-Јелина 2ц63 и Зеница - Подлугови 54	ЈП Железнице/ФМПик	2020	2025	211,5	
СЕЕТО мрежа Добој - Тузла - Брчко; Тузла -Живинице - Зворник		Реконструкција, електрификација и сигнализација	Припрема и реализација	ЈП Железнице/ФМПик	2020	2025	211,5	
Коридор В ц На мрежи		Израда документације	Израда документације	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	7	
СЕЕТО мрежа Добој - Тузла - Брчко; Тузла -Живинице - Зворник		Израда документације	Израда документације	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	2	
Вареш – Бановићи			Студија изводљивости и идејни пројекат	ЈП Железнице/ФМПик	2017	2019	1,5	

Локација	Дуљина дионице	Тип пројекта	Опис пројекта	Промотер	Датум почетка	Датум завршетка	Процијењена вриједност инвестиције	Извор финансирања	Прецидентификовани пројекти
Ваздушни саобраћај									
Аеродром Сарајево		Инфраструктурни захвати и техничка побољшања	Проширење постојећег терминала и прилаз аеродрому		2017	2019	40		Аеродром Сарајево
Аеродром Мостар		Инфраструктурни захвати и техничка побољшања	Проширење постојећих капацитета и побољшање техничких увјета		2017	2019	15		Аеродром Мостар
Аеродром Тузла		Инфраструктурни захвати и техничка побољшања	Развој аеродрома за гететни авио саобраћај		2017	2019	25		Аеродром Тузла

Добивени улазни подаци

Сљедеће табеле приказују материјале које смо претходно скенирали и / или примили од стране интересних група или из јавно доступних извора

Стратегије, студије и планови

Бр.	Добивени материјал	Језик
1	Студија мастер плана за транспорт у БиХ, 2001	локални
2	Инвестицијски план за жељезничку инфраструктуру у БиХ у раздобљу од 2010 – 2014. године с перспективом развоја до 2020. године	локални
3	Акцијски план за provedбу одредница за стратегију сигурности цестовног саобраћаја у ФБиХ 2008 – 2013.	локални
4	Одреднице за стратегију сигурности цестовног саобраћаја у ФБиХ	локални
5	БиХ: Пут ка Европи, преглед транспортног сектора	локални
6	Извјештај о пословању жељезница Федерације БиХ за 2009. Годину (и наредне године, ако има)	локални
7	Добит и губитак, Биланс стања	локални
8	Пројекат модернизације у цестовном сектору	локални

Регулатива

Бр.	Добивени материјал	Језик
1	Закон и Правилник и други прописи по секторима (као што је наведено на интернет страници 1: сигурност саобраћаја на цестама, цестовног саобраћаја, зрачног саобраћаја, воденог саобраћаја и жељезничког саобраћаја	локални
2	Прописи и смјернице које је усвојила регулаторни одбор БиХ	локални
3	Смјернице / упуте (ако их има) за регулацију жељезничких услуга, анализе и праћења конкурентности на тржишту жељезничких услуга, као и напор над квалитетом услуга које пружају жељезнички оператери.	локални
4	Жељезничка реформа у југоисточној Европи и Турској. На правом путу (прилог 1)	локални
5	Прилагода организацијској структури РРБ са захтјевима ЕУ-а (тренутни статус)	локални
7	Накнаде за кориштење жељезничке инфраструктуре	локални
8	Помоћ при реструктурирању Жељезнице БиХ и Жељезнице РС (проводи КПМГ)	локални

Документи добивени из Федерације БиХ

Бр.	Добивени материјал	Језик
1	Постојећа класификација цеста у ФБиХ	локални
2	"Трогодишњи план федералних министарстава и институција"	локални
3	Трогодишњи план за ФМПик 2016-2018	локални

Бр.	Добивени материјал	Језик
4	Оквир транспортне политике БиХ - период 2015. – 2030.	локални
5	Оквир Стратегије транспорта – Методологија	локални
6	Договорени приједлог категоризације путева	локални
7	Студија о потражњи и тржишту за транспорт путем Ријека	локални
8	Студија ТЕР-усклађеност жељезничког коридора 5Ц у БиХ	локални
9	Студија о интермодалном транспорту у БиХ	локални
10	Студија енергетског сектора у БиХ - Нафта	локални
11	БДП према производњи, приходима и расходима	локални
12	Инструкције за сигурност и интероперабилност жељезничког система – Поглавље 1, Опште (Службене новине бр 11, 13/02/2012)	локални
13	Закон о финансијској консолидацији јавне компаније "Жељезнице Федерације БиХ Сарајево" за период од 01/01/2008 до 31/12/2012.	локални
14	Закон о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирање путничког и комбинованог саобраћаја	локални
15	Закон о раду	локални
16	Закон о жељезницама БиХ	локални
17	Закон о жељезницама ФБиХ	локални
18	Закон о жељезницама Федерације БиХ – Пречишћени текст (Службене новине БиХ Бр. 41/01 и 25/12)	локални

Председавајућа
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Лидија Брадара, с. р.

Председавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Един Мушић, с. р.

На основу члана IV.В.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU TRANSPORTNE STRATEGIJE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD
2016. - 2030. GODINE I ZAKLJUČAKA KOJI SU
SASTAVNI DIO TRANSPORTNE STRATEGIJE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD
2016. - 2030. GODINE

Proglašavaju se Transportna strategija Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016. - 2030. godine i Zaključci koji su sastavni dio Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016. - 2030. godine, koje je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 08.11.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 15.12.2016. godine.

Broj 01-02-168-01/17
17. marta 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Cavara, s. r.

Na osnovu člana 153. st. 2. i 3. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/07 i 2/08) i na osnovu člana 144. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/03 i 21/09), Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je, na sjednici Predstavničkog doma od 8.11.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 15.12.2016. godine, prilikom usvajanja Prijedloga Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016.- 2030. godina, donio

ZAKLJUČKE

Željeznice

- Ovaj se dio Strategije zasniva na održivom sistemu finansiranja, a to podrazumijeva sredstva iz Budžeta Federacije, sredstva od akciza na naftu i naftne derivate, te druge akcizne proizvode, te sredstva koja željeznice ostvaruju putem sopstvenog prihoda od transporta.
- Željeznički sistem mora ostati jedinstven, u smislu da se infrastruktura i operateri ne razdvajaju. Stalna je inicijativa stranih operaterskih kompanija (pogotovo iz Republike Hrvatske) da se na naše tržište uvedu strani operateri i na taj način bi uništili željeznice Federacije.
- Infrastruktura Željeznica Federacije Bosne i Hercegovine je 100% u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, i tu treba više pomoći u smislu održavanja i izgradnje. Sve pruge u Federaciji su napravljene prije 50 godina, i neophodno je izdvajati sredstva za njihovo održavanje, rehabilitaciju i modernizaciju. Takav bi se način višestruko isplatio, jer npr. kada bismo elektrificirali svu željezničku mrežu, transport roba bi bio 4 do 5 puta jeftiniji, nego kada se vrši lokomotivama na dizel gorivo.
- Izdvajanja za održivu infrastrukturu.
- Neophodna je informatizacija kompletne mreže zbog ekonomičnosti, a posebno zbog sigurnosti na prugama.
- Budućnost transportnih sistema je u kontejnerskom saobraćaju, i za to treba izgraditi kontejnerske terminale u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Veoma važna stavka je transport nafte i naftnih derivata i u budućnosti treba insistirati da se taj transport vrši željeznicom od Luke Ploče do naftnih terminala (koji su također u vlasništvu Federacije), a koji se nalaze u Mostaru, Blažuju, Živicama i Bihaću.

Ceste

- Ovaj dio strategije ima značajan nedostatak:
1. Način finansiranja daljnje izgradnje autocesta (a i magistralnih cesta) zasniva se isključivo na povećanju akciza na naftu i naftne derivate, tj. na povećanju kreditnog rejtinga. Niko nije uzeo u obzir Zakon o privatnom partnerstvu koji omogućuje dovođenje velikih kompanija koje bi izgradile određene dionice autoceste i to na sljedeći način: Federacija bi odredila koja dionica da se gradi, velike kompanije bi izgradile taj dio i naplaćivale korištenje autoceste određen broj godina (dok ne bi vratile uložena sredstva) i nakon toga bi te dionice predala u vlasništvo Federacije BiH. Ovaj sistem je poznat i već je u funkciji u mnogim dijelovima Evrope i svijeta i mi bismo trebali raditi na implementaciji takvog dijela finansiranja izgradnje autocesta.
 2. U ovoj strategiji dionice Autoceste označene su kao A2 Tuzla Orašje i A3 Tuzla Žepče.

Kao izvor finansiranja izgradnje tih dionica navedena su vlastita sredstva.

Na taj način (budući da za takva sredstva treba čekati mnogo godina) te dionice neće biti nikada izgrađene. Ove dvije dionice A2 i A3 trebaju također ući u sistem finansiranja izgradnje kao i kompletna dionica Koridora Vc, tj. kreditnim sredstvima i putem modela PPP.

3. Bosansko-podrinjski kanton Goražde – vratiti u program buduće izgradnje magistralnih puteva.

Aviopromet

- U ovom dijelu Strategije aviopromet Tuzla nije okarakterisan kao zračna luka s najboljim uvjetima u Bosni i Hercegovini.
 - Uzletno-slijetna pista dužine 2400 m je sa obje strane, što znači da i najveći avioni mogu slijetati u Tuzlansku zračnu luku s obje strane piste (dok u Mostarskoj zračnoj luci to može samo s jedne strane).
 - Postoje uvjeti za efikasan i siguran noćni aviopromet, jer se treba uraditi modernizacija svjetala za noćno slijetanje. Istodobno treba istaći da je savremeni uređaj ILS (Instrumental Landing System) koji omogućuje elektronsko navođenje aviona u funkciji i u skladu s najsavremenijim svjetskim normama.
 - Za ovu zračnu luku predviđena je stavka razvoja samo za kargo promet.
- Ako znamo da ova zračna luka ima najveći porast putnika u Evropi, treba insistirati na daljnjem razvoju putničkog prometa i omogućiti dobre uslove i za teretni promet.

Ovi zaključci su sastavni dio Transportne strategije Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016.- 2030. godina i objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

PF broj 01,02-27-1353/16
15.decembra 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, s. r.

Predsjedavajuća
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, s. r.

UK BiH

PODRŠKA REFORMAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

TRANSPORTNA STRATEGIJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Spisak skraćenica

DFID	Odjel za međunarodni razvoj (eng. <i>Department for International Development</i>)
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
BD	Brčko Distrikt
BDP	Bruto domaći proizvod
TEN – T	Trans-evropska putna mreža
EU	Evropska unija
ICT	Informacione i komunikacijske tehnologije (eng. <i>Information and Communications Technologies</i>)
TS FBiH	Transportna strategija Federacije BiH
SEETO	eng. <i>South-East Europe Transport Observatory</i>
ITS	Inteligentni transportni sistemi (eng. <i>Intelligent Transport Systems</i>)

MKT BiH	Ministarstvo komunikacija i transporta BiH
FMPiK	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (FBiH)
ŽFBiH	Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine
EIB	Evropska investicijska banka (eng. <i>European Investment Bank</i>)
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj (eng. <i>European Bank for Reconstruction and Development</i>)
UIC	Međunarodna željeznička unija (eng. <i>International Union of Railways</i>)
CIT	Međunarodni željeznički komitet
SERG	Željeznica jugoistočne Evrope
TEA	Tarifa Evropa-Azija
COTIF	Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu
RTC	Robno - transportni centar
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva (eng. <i>International Civil Aviation Organization</i>)
WTO	Svjetska trgovačka organizacija (eng. <i>World Trade Organisation</i>)
CEFTA	Središnje-istočni trgovinski sporazum (eng. <i>Central European Free Trade Agreement</i>)
RSI	Inspekcija sigurnosti putova (eng. <i>Road Safety Inspection</i>)
PIU BHŽJK	Jedinica za implementaciju projekta za rekonstrukciju željeznica u Bosni i Hercegovini
ROŽBiH	Regulatorni odbor željeznica FBiH
TMP	Transportni master plan
TSI	Tehnička specifikacija za interoperabilnost (eng. <i>Technical Specification for Interoperability</i>)
JP	Javno preduzeće
BAM	Konvertibilna marka
USD	Američki dolar
g.	Godina
km	Kilometar
m	Metar
m ²	Metar kvadratni
kV	Kilovolti
K	Hiljada
M	Milion
n.d.	Nije dostupno
RSA	eng. <i>Road Safety Audit</i>
WB	Svjetska banka (eng. <i>World Bank</i>)

UVOD

Ovaj izvještaj je dio studije pod nadležnosti Odjela za međunarodni razvoj (u daljnjem tekstu "DFID") o razvoju strategija entiteta transporta u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu "BiH"). Kao element procesa transportne strategije, svrha ovog izvještaja je da se iz metodologije strategije transporta, definiraju viši nivoi i specifični ciljevi Transportne strategije i da se definira Akcioni plan za kratkoročne, srednjoročne i dugoročne akcije do 2030. godine. Metodološko poglavlje sadrži glavne teme analizirane za izradu strategije transporta i predložene strukture. U skladu sa metodološkim elementima opisanih u nastavku, sljedeća tabela prikazuje strukturu Strategije transporta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "FBiH"), razvijena od Poglavlja 2 pa nadalje.

BR.	POGLAVLJE	OPIS
1	METODOLOGIJA	
2	TREKUTNA SITUACIJA	
2.1	Socio-ekonomski aspekt	Pregled ključnih ekonomskih pokazatelja, npr. Bruto domaći proizvod (u daljnjem tekstu "BDP"), BDP p.c., zapošljavanja, vanjske trgovine itd., te demografskih pokazatelja (npr stanovnika, gustoća naseljenosti, nivo urbanizacije) – podaci dostupni iz posljednjih godina / prognoza za 5-10 godina .
2.2 – 2.4	Trenutna situacija po vrsti prevoza	Pregled trenutnog stanja po načinu prijevoza relevantnih u FBiH (ceste, željeznice, zračni transport)
2.2.1 – 2.4.1	Infrastruktura	Karte, tehničke karakteristike i nivo obnove cesta i željezničke transportne mreže; unutrašnjih plovinih puteva i aerodrome otvorene za komercijalni saobraćaj. Status i obilježja tekućih glavnih razvojnih infrastrukturnih projekata po granama saobraćaja. Tehnološki nivo različitih načina transporta, npr. Informacione i komunikacione tehnologije (eng. <i>Information and Communications Technologies</i> , u daljnjem tekstu "ICT") za kontrolu saobraćaja na putevima, sistemi za naplatu putarine, sistemi za signalizaciju i nivo interoperabilnosti željezničke mreže, itd). Poddionica ceste sadrži informacije o srži Trans-evropske (u daljnjem tekstu "TEN-T") i sveobuhvatne cestovne mreže u BiH. Poddionica željeznice sadrži informacije o šinama i vezu do Mediteranskog koridora i njegovo proširenje na zapadni Balkan kroz BiH, i prioriteta intervencije u skladu sa Prometnim Opservatorijem za Jugoistočnu Evropu (eng. <i>South East European Transport Observatory</i> , u daljnjem tekstu "SEETO").
2.2.2 – 2.4.2	Usluge	Pregled dostupnih podataka o međugradskim teretnim i putničkim tokovima (O-D tokovi i / ili statistika prometa) za glavne vidove transporta, distinkcija između domaćeg i međunarodnog transporta koliko je to moguće. Pregled gradskog prijevoza u većim gradovima, Projekcija očekivane saobraćajne potražnje (kada projekcije budu dostupne).
2.2.3 – 2.4.3	Regulativa	Identifikacija nadležnih tijela u različitim vidovima transporta. Analiza postojeće regulative transportnog sektora u rješavanju ključnih tema (liberalizacija, sigurnost, okoliš) za različite vidove transporta. Identifikacija ključnih prioriteta za poboljšanje propisa, s obzirom na EU / međunarodna mjerila.
2.2.4 – 2.4.4	Zaključak	Svaki vid transporta će se završavati sa sažetkom o glavnim nalazima i pitanjima koja proizilaze iz istraživanja o trenutnoj situaciji.
3	CILJEVI KOJE TREBA POSTIĆI KROZ TRANSPORTNU STRATEGIJU	
3.1	Transportna politika – okvir za strategiju	Opis ciljeva koji se odnose na povezivanje, integraciju sa EU i susjednim zemljama, podrška ekonomskom rastu koja proizilazi iz Okvirne Transportne politike BiH 2015-2030 i drugih strateških planskih dokumenata.
3.2	Ciljevi transportne strategije	Specifični ciljevi za različite vrste transporta koji proizilaze iz potreba i specifičnosti transportnog sistema u BiH
4	STRATEGIJA	
		Akcioni plan za izvode i prioritete intervencije za svaki vid saobraćaja (tj razvoj infrastrukture, poboljšanje usluga, tehnološko unapređenje i regulative), pregled troškova, sredstva i druge instrumente implementacije, vrijeme za provedbu Strategije transporta (kratkoročne, srednjoročne i dugoročne akcije), i naznaku tijela odgovorna za provedbu.
	ANEKSI	

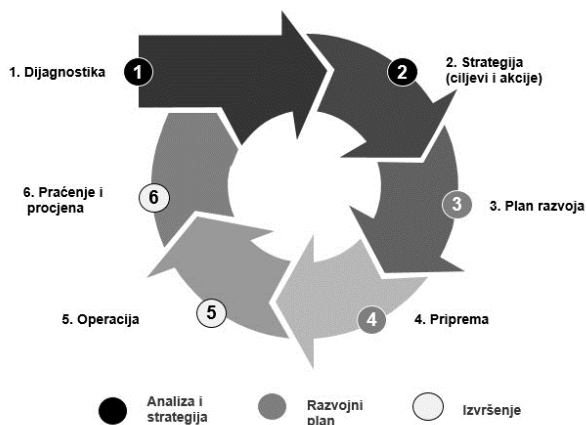
1. METODOLOGIJA

U nastavku su predstavljeni glavni metodološki elementi koji trebaju biti korišteni za izradu transportne strategije.

1.1 Pristup transportnoj strategiji

Transportna strategija za cilj ima identifikovanje akcija potrebnih za razvoj transportnog sistema FBiH u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom periodu. Transportna strategija je alat za projektovanje i planiranje čiji je cilj pravljenje puta za buduće investicije u FBiH vezane za transport i saobraćaj. Strategija transporta je dio životnog ciklusa pristupa za razvoj transportne infrastrukture I usluga.

Cjelokupan životni ciklus uključuje šest zadataka, koji su predstavljeni na sljedećoj slici i opisani kasnije.

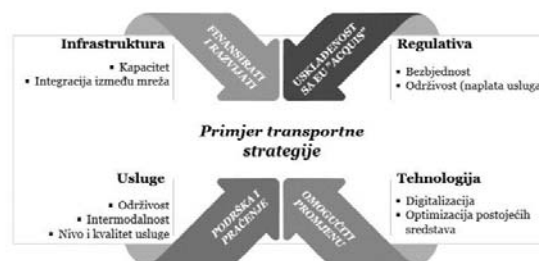
1. Dijagnostika, da bi se postojeća situacija transportnog sistema definisala "kao scenario" i bila jasno razumljiva (npr. Trenutne slabosti, uska grla, itd.). Ovaj zadatak uključuje prikupljanje podataka I analizu prikupljenih podataka.
2. Strategija, da bi se razvila vizija transportne mreže (usluge, infrastruktura, zakonski okvir, tehnologije) zasnovana na razumjevanju scenarija. Prema tome, cilj ovog zadatka je identifikovanje ciljeva I akcija koje je potrebno sprovesti da bi se otklonili trenutni nedostaci transportnog sistema i da bi se dostigao nivo usluge zahtjevan od strane građana.
3. Plan razvoja, radi odlučivanja, u okviru budžetskih ograničenja, za višegodišnje investicije i mjere u transport (usluge, infrastruktura, zakonski okvir, tehnologije), na bazi specifičnih osobina za različite ciljeve i akcije testirane u zadatku 2. Akcioni plan uključuje definicije indikatora za praćenje i evaluaciju transportne politike i investicija izabrane od strane kreatora transportne politike.
4. Priprema, za pripremu implementacije akcionog plana (detaljni projekti i planiranje)
5. Operacija, za primjenu programa definisanog u fazama programiranja.
6. Praćenje i procjena, pratiti rezultate i uticaje programa i porediti sa strateškim ciljevima definisanim tokom planiranja

Strategija transporta FBiH uključuje razvoj prva dva zadatka životnog ciklusa:

- Analiza postojećeg stanja ("Dijagnoza")
- Razvoj strategije ("Definisanje ciljeva i akcija")

Za svaki od vidova transporta, Transportna strategija FBiH je bazirana na četiri stuba transportnog sistema:

1. Infrastruktura
2. Regulatorna (zakonski okvir)
3. Tehnologija
4. Usluge.

Ispod su najvažnijih elementi strateškog planiranja kojima se Strategija bavi:

Stubovi Transportne strategije FBiH	Ključni elementi Transportne strategije FBiH
Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> - Definisanje tehnički i finansijski izvodljivog scenarija za razvoj mreže prema identifikovanim prioritetima (poseban fokus će biti dat na proširenje koridora na TEN-T Core Network) uzimajući u obzir širok opseg postojećih studija o razvoju transportne infrastrukture u državi - Verifikacija usklađivanja planirane infrastrukture u FBiH sa infrastrukturom u drugim državama u region, radi blagovremenog usklađivanja progressa u ukupnoj povezanosti Zapadnog Balkana
Usluge	<ul style="list-style-type: none"> - Visoki nivo analize pozicije tržišta, postojećih usluga i finansijske situacije kao ključnih aktera u sektoru transportnih usluga, kao i svjesnost/ekspertiza ključnog osoblja - Analiza planiranja postojećih usluga i praksa upravljanja usugama u javnom prevozu (npr. gradski i međugradski autobusi, preduzeća za prevoz putnika i terete) i usklađivanje standarda - Definicija plana proširenja transportne usluge sa specifičnim mjerama koje se odnose na probleme uočene tokom analize (npr. smanjenje starosti voznog parka i nivoa zagađenja, povećanje učestalosti i kapaciteta usluga, intermodalna povezanost) i usklađivanje sa strategijom transporta
Zakonski okvir	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza potrebnih zakonskih usklađivanja sa zakonima EU - Razvoj izvodljivog puta za potpuno usklađivanje, sa opštim fokusom na ona rješenja koja će imati minimalne troškove prelaza - Integrisanje regulatorne strategije u široj strategiji transporta (npr. tehnološka i infrastrukturna unapređenja transportnog Sistema će zajedno sa postojećim spovodenjem EU Acquis u pogledu ekonomske održivosti, očuvanja životne sredine, otvaranja tržišta, bezbjednosti, zaštite potrošača, itd.) - Razvoj jasne vizije o akcijama podrške koje su neophodne za efektivno usaglašavanje propisa (npr. alati za izdavanje kapaciteta u željezničkom sistemu, savremena oprema za upravljanje vazdušnim saobraćajem, aktivnosti za povećanje kapaciteta relevantnih regulatornih tijela, itd.)
Tehnologija	<ul style="list-style-type: none"> - Definisanje plana akcija izvodljivih i prioritarnih intervencija za svaki vid transporta, kao i za intermodalni transport, u sljedećim oblastima: multimodalno informisanje potrošača, (intermodalni) praćenje tereta i kretanja roba, itd.)

1.2 Ciljevi i aktivnosti

Osnovni dio saobraćajne strategije transporta je sadržan u ciljevima i aktivnostima, čije kombinovanje formira stratešku viziju entitetskog saobraćajnog sistema FBiH do 2030. godine.

Kao što je detaljno opisano u relevantnom dijelu, posebni ciljevi saobraćajne strategije transporta proizilaze iz "viših" ciljeva. Ovi ciljevi su u skladu sa Okvirnom saobraćajnom transportnom politikom BiH 2015 – 2030. godina, koja definiše okvirne ciljeve za saobraćajni transportni sektor, te predviđa definisanje saobraćajnih strategija transporta na nivou BiH, njenih entiteta i Brčko distrikta (u daljem tekstu "BD") u skladu sa nadležnostima entiteta, BD, Ustavom BiH i kantona FBiH. Takvi opšti ciljevi su posebno relevantni za aktivnosti koje imaju međunarodni i međuentitetski značaj, za koje Ustav BiH zadržava nadležnost na državnom nivou. Posebni ciljevi su dati za različite vrste

saobraćaja u FBiH (drumski, željeznički, vodni i vazdušni za FBiH), te se zasnivaju na prioritetima saobraćajne politike FBiH kako proizilazi iz analize potreba i službenih dokumenata.

U skladu sa utvrđenim skupom ciljeva, saobraćajna strategija transporta će imati za cilj definisanje aktivnosti koje treba provesti kako bi se postigli posebni ciljevi za svaki vid saobraćaja. Aktivnosti su grupisane po predviđenom vremenu za provođenje, i to: "kratkoročne" (2016-2020.), "srednjoročne" (2021-2025.) i "dugoročne" (2026-2030.) kategorijama aktivnosti. Saobraćajna Strategija transporta takođe definiše nadležne organe i instrumente za provođenje svake aktivnosti.

1.3 Potrebni podaci i načini prikupljanja

Znatan broj studija i dokumenata su prikupljeni za analizu trenutnog stanja transportnog sistema i ključne prioritete intervencija u FBiH. Glavne kategorije dokumenata su nabrojani u nastavku, a kompletan popis dokumenata je dan u prilogu "Reference":

1. strategije/studije/planovi. Aktualne studije i izvještaji o prometnom planiranju, uključujući: transportna ulaganja po različitim vidovima prometa (željeznički, cestovni, zračni), faza ulaganja, izvora finansiranja, itd.
2. Regulative za pojedine vidove prometa s posebnim naglaskom na: otvaranje tržišta, sistema naplate, sigurnost, itd.
3. Podaci o prometu
 - Vremenske serije potražnje za međugradski prijevoz po različitim vidovima prometa (željeznicom, cestom, zrakom, vodnim), razlikujući putnički i teretni
 - Brojenje prometa na kantonalnoj i entitetskoj razini (željeznički i cestovni) i na graničnim prelazima
 - Ključni podaci o gradskom prijevozu u svakom značajnijem gradu (na primjer > 100.000 stanovnika): podaci za mrežu javnog prijevoza (autobus*km i tramvaj*km; putnici*km); podaci o motorizaciji cesta; podaci o zagađenju zraka
4. Finansijski podaci
 - Posljednje bilance stanja i dobiti željezničkih preduzeća, tj. Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "ŽFBiH"); za iste aktere: kadrovski i podaci o voznom parku i učincima (putnički i teretni vlak * km), itd;
 - Posljednje bilance stanja i dobiti zračnih luka otvorenih za komercijalni promet u Sarajevu, Tuzli, Mostaru
5. Podaci o transportnoj infrastrukturi prema vidovima prometa
 - karta, duljina rute i karakteristike autocesta i magistralnih cesta
 - karta, duljina rute i karakteristike željeznice
 - duljine pista i proširenje terminal u zračnim lukama otvorenim za komercijalni promet Sarajevo, Tuzla, Mostar
6. Ostala statistika prijevoza
 - statistika o nesrećama na cestama i prugama
 - podaci o motorizaciji cestovnih vozila (broj vozila po tipu/veličini i starosti)

7. Društveno-ekonomski podaci

- Kretanje broja stanovnika
- Broj stanovnika koji žive u inozemstvu po državi
- BDP, BDP po stanovniku
- Podaci o uvozu / izvozu po državi i tipu dobara
- Podaci o međunarodnom turizmu

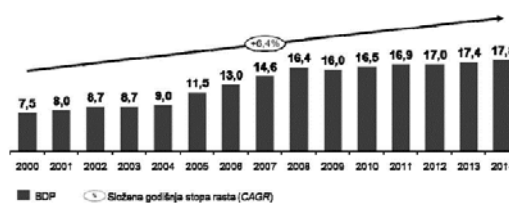
Podaci su prikupljeni putem istraživanja, relevantnih institucija i ciljanih razgovora s relevantnim osobama. Konzistentnost i cjelovitost prikupljenih podataka su provjereni od strane lokalnih stručnjaka i predstavnika uključenih ministarstava, javnih preduzeća i vlasti, na sastancima održanim tijekom izrade ovog izvještaja.

2 POSTOJEĆE STANJE

2.1 Društveno-ekonomski aspekt

2.1.1 Pregled ključnih ekonomskih pokazatelja BDP

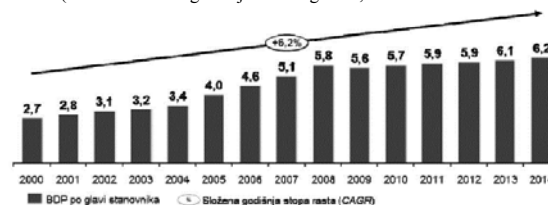
Ekonomski pokazatelji su vrlo važni za transportne analize, osobito za projekcije budućeg stanja. Vrlo važni parametri su BDP, tj. BDP ukupni i BDP po glavi stanovnika. Na grafikonima 1 i 2 su prikazana kretanja od 2000. do 2014. prema službenim podacima Zavoda za statistiku.

Grafikon 1

Ukupan BDP od 2000. do 2014. (u milionima BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

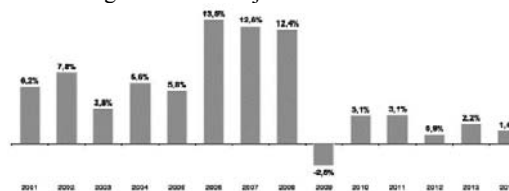

Grafikon 2

BDP po glavi stanovnika od 2000. do 2014. (u hiljadama BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Kao što prethodnih grafikona indiciraju, BDP i BDP po glavi stanovnika se značajno povećao. Naredni grafikon prikazuje rast u postocima za promatrano razdoblje gdje je BDP manje ili više rastao kroz godine, izuzev 2009. godine kada je BDP bio negativan usled globalne finansijske krize.

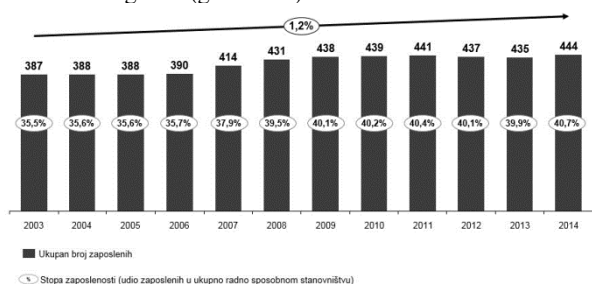
Grafikon 3

Procentualne promjene BDP-a na godišnjem nivou od 2001. do 2014.

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Zaposlenost

Zaposlenost je od 2003. godine bila u porastu izuzev pada u 2012. i 2013. godini (grafikon 4).

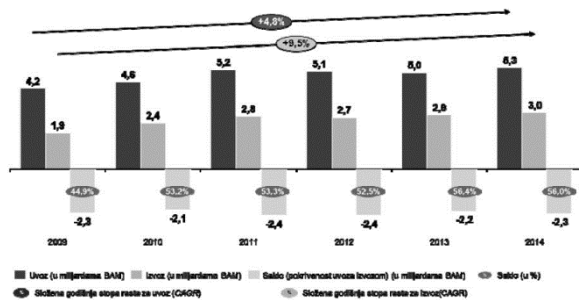
Grafikon 4

Ukupan broj zaposlenih osoba od 2003. do 2014. (u hiljadama i kao procenat radno sposobnog stanovništva)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Vanjska trgovina

U vanjskoj trgovinskoj razmjeni zabilježen je rast posljednjih godina, izuzev stagnacije u 2012. i 2013. godini. Izvoz robe se povećao 57 % u 2014. u odnosu na 2009.. Također se povećao i uvoz za 26 % u posljednjih 6 godina (grafikon 5).

Grafikon 5

Izvoz i uvoz od 2009. do 2014. (u milijardama BAM)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Demografski pokazatelji

Posljednji službeni popis stanovništva je iz 1991. godine. Nakon toga su rađene procjene od strane Statističkog ureda. Također je izvršen i popis stanovništva 2013. godine, ali nije još službeno objavljen.

Prema procjeni Statističkog ureda iz 2015. u FBiH ima 2.865.000 stalnih stanovnika i 2.337.000 prisutnih stanovnika. Ove procjene su jednake posljednjih 5-6 godina.

Kako je površina FBiH 26.110 km², slijedi da je gustoća naseljenosti 89,51/km².

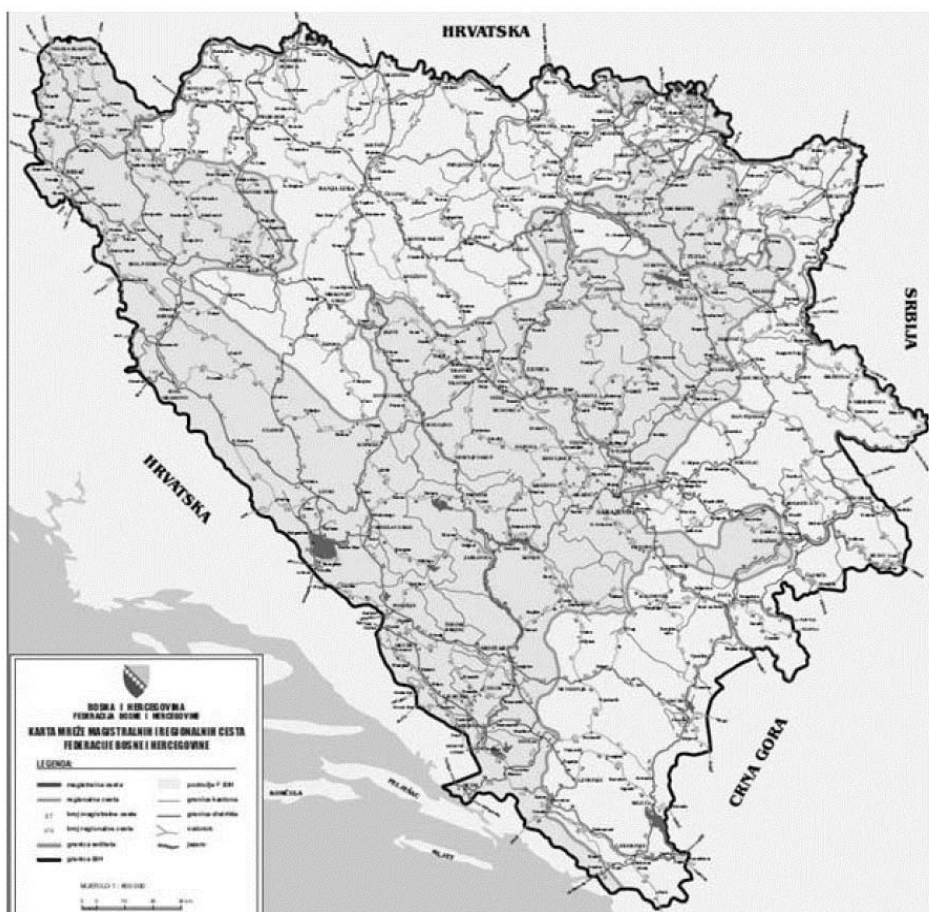
Prema studiji Svjetske Banke iz 2003. godine (Upravljanje vodnim resursima u Jugoistočnoj Evropi), stepen urbanizacije je iznosio 43%.

2.2 Ceste

2.2.1 Infrastruktura

Putna mreža (mapa 1) se sastoji od nekoliko rangova cesta::

- Autoceste
- Brze ceste
- Magistralne ceste
- Regionalne ceste
- Lokalne ceste

Mapa 1
Cestovna karta BiH

(Izvor: Brojanje saobraćaja na magistralnim cestama FBiH u 2014. www.jpdcfbh.ba/ba/publikacije/publikacije.shtml)

Putna mreža FBiH - nadležnost

Postoji 4 nivoa nadležnosti nad upravljanjem cesta, što uključuje, izgradnju, sanaciju i održavanje na svom području. Ovi nivoi su dati u tabeli 1.

Vrsta ceste	Nadležnost
Autoceste i glavne ceste	JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine (www.jpautoceste.ba)
Magistralne ceste	JP Ceste Federacije BiH Sarajevo (www.jpdcfbh.ba)
Regionalne ceste	Kantoni (Javne ustanove za regionalne ceste)
Lokalne ceste	Općine

Tabela 1:
Nadležnost nad cestama FBiH

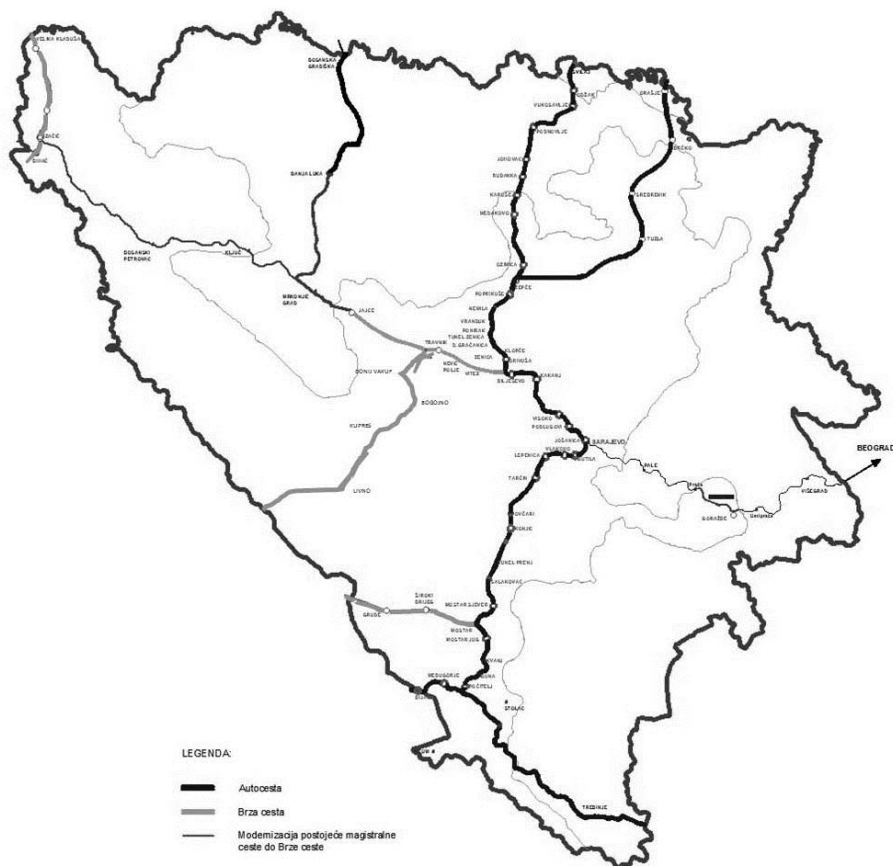
Dužine cesta, u upotrebi i planirane:

- Ukupna dužina autoceste u upotrebi je 92 km
- Planirana dužina Vc u FBiH je 285 km
- Planirana ukupna dužina Vc u BiH je 335 km

Ukupna dužina cestovne mreže u FBiH sa dvije trake je 4.684 km:

- Magistralna mreža sa dvije trake je duga 2.137 km
- Regionalna mreža sa dvije trake je duga 2.547 km

Sljedeća mapa prikazuje prioritetne projekte na mreži autocesta (plava) i brzih cesta (žuta), uključujući i projekat za modernizaciju magistralnih cesta do nivoa brzih cesta (crvena).

Mapa 2

Posljednja službena karta autocesta i brzih cesta

(Izvor: PWC razrada informacija dobijenih od FMPIK i JP Autoceste – april 2016. godine)

Glavne infrastrukturne karakteristike mreže su:

- Veliki broj magistralnih i regionalnih cesta zahtijevaju značajne intervencije
 - Saobraćajna uska grla u većim gradovima
 - Crne tačke na cestovnoj mreži, loša geometrija, gusta izgrađenost duž trase koja ne omogućuje odgovarajuću rekonstrukciju (obilaznice)
- Dosada su utrošena značajna finansijska sredstva, a potrebna su i daljnja ulaganja.

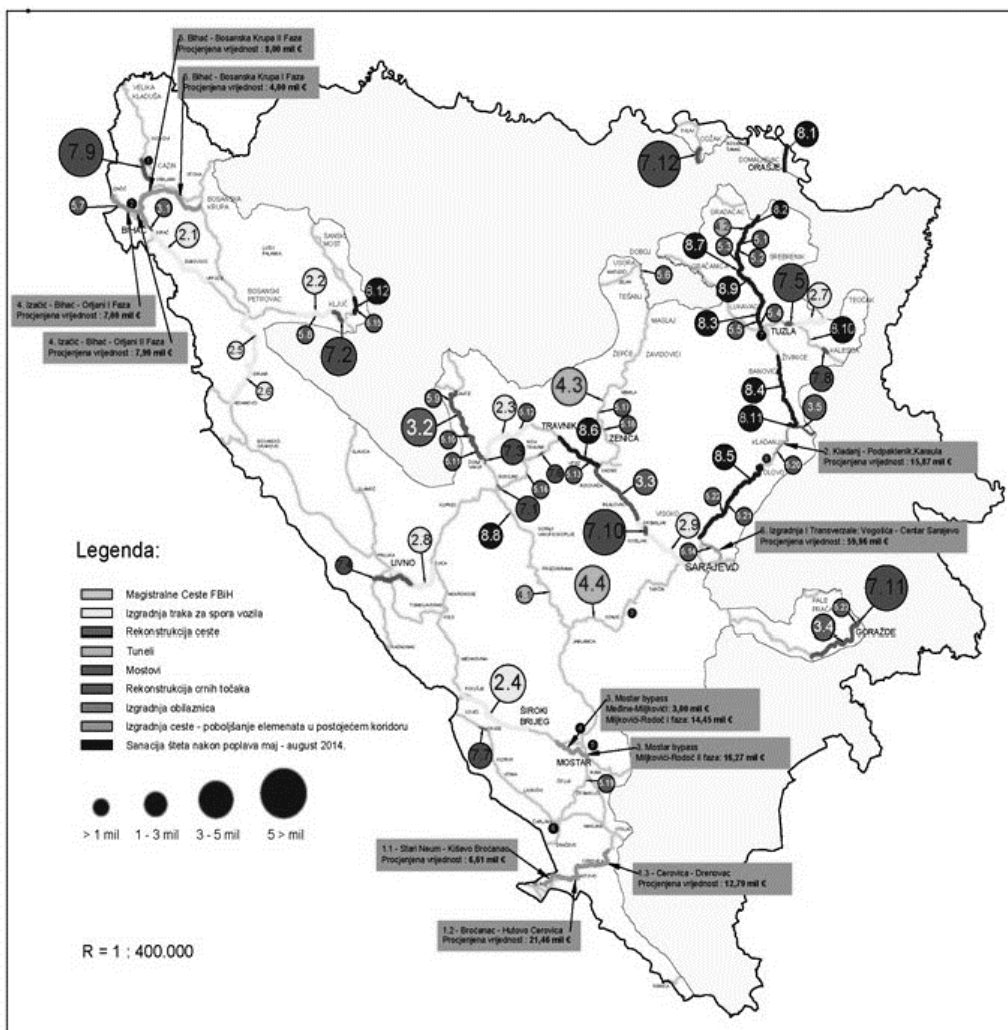
Ukupni iznosi investicija su:

- Autoceste
 - Kredit od 474 miliona EUR (cca 100 km)
 - Iscrpljen trenutni model finansiranja
 - Potrebne nove metode i ciklusi ulaganja
- Magistralne ceste
 - Investicioni ciklus ostvaren 2007–2013. uz kredit od 105 miliona EUR (Program sanacije magistralnih cesta), uključujući 1.184 km (iz razloga hitnih poboljšanja).

- U toku je program modernizacije magistralnih cesta (2016–2020. sa iznosom od 165,72 miliona EUR)
 - Regionalne ceste
 - Nisu uključene u investiranje
- Program modernizacije magistralnih cesta je urađen za kratkoročni i srednjoročni period prema:
- Kratkoročne investicije (2016–2020.), u ukupnom iznosu od 165,72 miliona EUR, od kojih je 100,72 miliona EUR obezbijedeno iz kredita Evropske investicijske banke (u daljnjem tekstu EIB)/ Svjetske banke (u daljnjem tekstu WB), a 65 miliona EUR iz kredita Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (u daljnjem tekstu EBRD) iz linije kredita EBRD I
 - Srednjoročne investicije u iznosu od 126,45 miliona EUR iz linije kredita EBRD II

Subvencije

Ulaganja u cestovnu infrastrukturu su direktno povezana sa subvencijama koje omogućuju održavanje i uzimanje kredita.

Mapa 3
 Program modernizacije magistralnih cesta 2016 - 2020
 (Izvor: JP Ceste Federacije BiH Sarajevo)

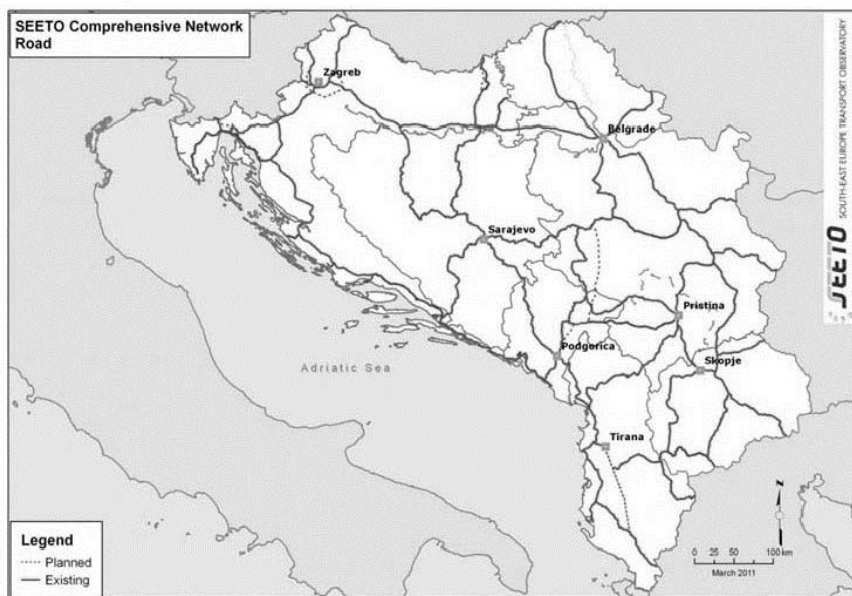
Subvencije za ceste se dijele prema sljedećem modelu:
 Autoceste: 35 miliona EUR goriva (servisiranje kredita) + 14 miliona EUR cestarine
 Namjenski resursi iz akciza na gorivo, taksa za registraciju itd.):

- 40% magistralne ceste
- 35% regionalne ceste
- 25% lokalne ceste

- **Inicijative ministarstva za nove akcize (na gorivo):**
 - 0,05 EUR/ litar namjenjeno za autoceste
 - 0,025 EUR /litar namjenjeno za magistralne ceste

2.2.1.1 Trans-Evropska mreža puteva u BiH

Sljedeća mapa prikazuje dijelove TEN-T ceste, naime E73, E65, E661 i E761 i nalaze se na mapi 4.

Mapa 4
Trans-evropska mreža cesta u BiH

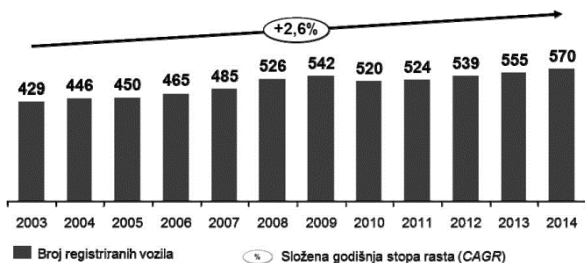
Od	Do	Razdaljina (km)	Dodatne info
Karusa	Magla	21	E73
Magaj	Zenica	58	E73
Zenica	Lasva	9	E73
Lasva	Visoko	35	E73
Visoko	Podlugovi	9	E73
Podlugovi	Semizovac	9	E73
Semizovac	Sarajevo	9	E73
Sarajevo	Blazuj	9	E73
Blazuj	Tarcin	19	E73
Tarcin	Konjic	24	E73
Konjic	Jablanica	22	E73
Jablanica	Mostar bypass 1	51	E73
Mostar bypass 1	Mostar bypass 2	20	E73
Mostar bypass 2	Buna (Zitomislic)	10	E73
Buna (Zitomislic)	Tasovcici (Capljina)	16	E73
Tasovcici (Capljina)	Doljani	9	E73
Naum north-west	Naum southeast	7	E65
Entity border	Jajce	25	E661
Jajce	Donji Vakuf	34	E661
Donji Vakuf	Travnik	37	E661
Travnik	Leovo	33	E661
Sarajevo	Entity border (Lukavica)	4	E762
Entity border (I move)	Entity border (I move)	14	E762
Sarajevo	Entity border (Pa e)	10	E761
Entity border (Podgorica)	Entity border (Sastanci)	14	E761

Tabela 2
Spisak dijelova TEN-T mreže u FBiH

2.2.2 Usluge

Pregled glavnih pokazatelja mreže cesta je prikazan u nastavku. Glavni dostupni podaci i parametri o prometu su preuzeti iz Statističkog godišnjaka FBiH.

Prema službenim podacima broj registriranih vozila u 2014. godini se povećao 33% u odnosu na 2003. godinu (grafikon 6). Trend rasta je bio do 2009. godine, nakon čega slijedi pad u 2010. i oporavak posljednjih godina.

Grafikon 6

Broj registriranih vozila (u hiljadama)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Prema podacima publikacije "Brojanje saobraćaja na magistralnim cestama FBiH u 2014." urađena je analiza kretanja broja vozila na dionicama magistralnih cesta gdje postoje kontinuirana brojenja (grafikon 7). Analiza je pokazala da je broj vozila (ukupno 55 dionica) imao pad u razdoblju globalne krize i slijedio je oporavak u posljednjim godinama.

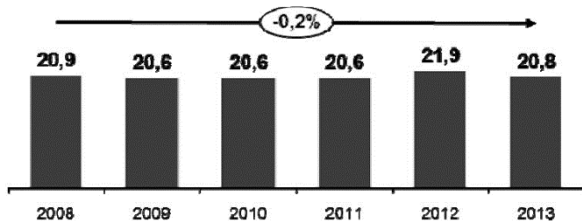

Grafikon 7

Kretanje prosječnog dnevnog prometa na nivou godine (PGDP) (55 sekcija magistralnih puteva koji imaju kontinuirana brojenja)

(Izvor: Brojanje saobraćaja na magistralnim cestama FBiH u 2014. - www.jpcebih.ba/ba/publikacije/publikacije.shtml)

Gradski i prigradski prijevoz je imao pad posljednjih godina što pokazuje i relativno stabilan broj putnika u javnom prijevozu koji čak bilježi i mali pad (grafikon 8).

Grafikon 8

Prevezeni putnici u javnom prijevozu (u milionima)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Posljednja prometna analiza rađena na razini cijele države je Transportni master plan (u daljnjem tekstu "TMP") BiH iz 2001. godine. Podaci iz ovog istraživanja se koriste i danas. U tabeli 3 prikazana je distribucija vozila i popunjenost.

Vrsta vozila	Postotak učešća vrste vozila u ukupnom prometu	Prosječna popunjenost (broj osoba)
Putnički automobil	85,8	2,0
Autobus	2,6	17,1
Kamion	7,2	1,4
Šleper	4,4	1,3
Ukupno	100	2,3

Tabela 3

Distribucija vozila prema klasi i upotrebi prema TMP 2001

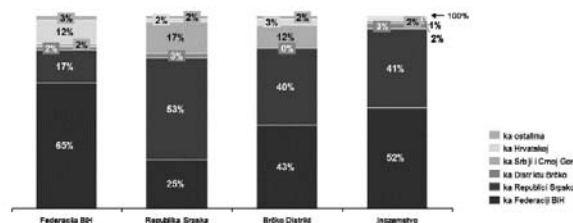
(Izvor: Studija master plana za transport u BiH, 2001)

Promet na cestama

Prema TMP-u ukupan interni i eksterni godišnji saobraćaj za 2000. godinu je bio 125.211 putovanja. Podjela prema vrsti vozila je:

- 110.400 putničkih automobila (88,2%),
- 2.682 autobusa (2,1%),
- 8.088 kamiona (6,5%),
- 4.024 šlepera (3,2%).

Glavna polazišta – odredišta su prikazana na grafikonu 9.

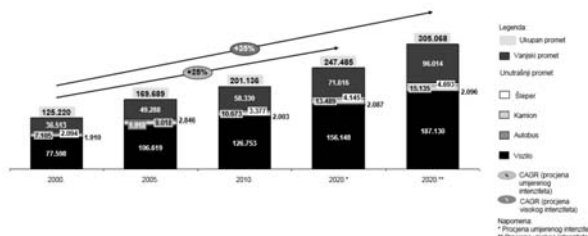

Grafikon 9

Glavna polazišta – odredišta (prema TMP 2001)

(Izvor: Studija TMP-a u BiH, 2001)

U TMP-u se također nalazi i očekivani razvoj transportne potražnje (Grafikon 10).

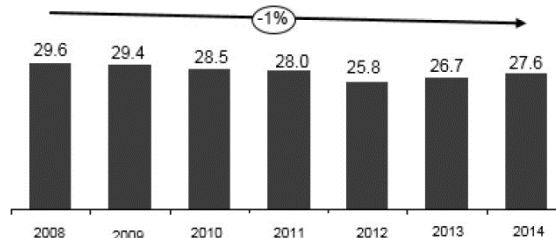
Grafikon 10

Očekivani razvoj transportne potražnje putnika i robe

(Izvor: Studija TMP-a u BiH, 2001)

Prometne nesreće na cestama

- 6% nesreća sa poginulim osobama (posljednjih godina)
- 24% nesreća sa ozlijeđenim osobama (posljednjih godina)

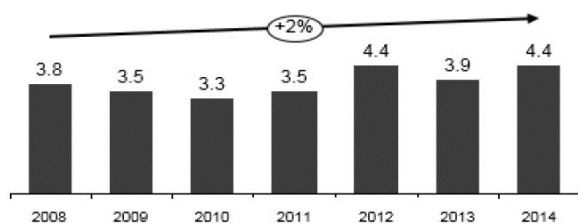

Grafikon 11

Broj prometnih nesreća (od 2008. do 2014.)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

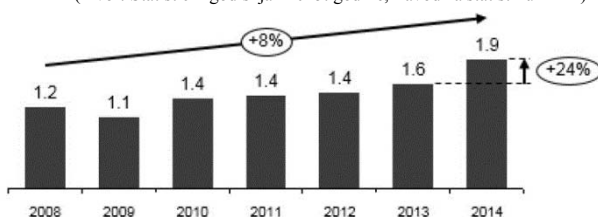
Teretni promet: Trend kretanja prometa u FBiH od 2008. do 2014.

Grafikon 12

Cestovni prevoz tereta (u milionima tona)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 13

Cestovni prevoz tereta (u milijardama tona*km)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Teretni promet: Glavne kategorije dobara koje se prevoze cestama (2014.)

Kategorija dobra	Količina (u hiljadama tona)
Hemikalije, hemijski proizvodi, vlakna, vještačka vlakna, proizvodi od gume i plastike	565
Drvo i proizvodi od drveta i pluta (osim namještaja); celuloze, papira i proizvoda od papira; tiskovina i snimljenih zapisa	458
Ugalj i lignit; treset; sirov nafta i prirodni plin; uran i torij	432
Ostali nemetalni mineralni proizvodi	372
Prehrambeni proizvodi, piće i duhan	242
Ukupno	4.686

Tabela 4

Glavne kategorije dobara koje su prevezene cestama (2014.)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

2.2.3 Regulatoriva

Trenutni regulatorni okvir: Tijela

- **Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH**
 - Uloga i odgovornosti: vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom koji se odnose na nadležnost Federacije u oblasti prometa i komunikacija
 - Javne kompanije u vlasništvu FBH:
 - JP Autoceste FBiH Mostar (www.jpautoceste.ba) za autoceste i brze ceste
 - JP Ceste FBiH Sarajevo (www.jpdcfbh.ba) za magistralne ceste
- **Ostala relevantna tijela:**
 - Javne ustanove za regionalne puteve (u kantonima Unsko-Sanski, Tuzlanski, Zapadnohercegovački)
 - Administrativne jedinice u okviru kantonalnih ministarstava (ostali kantoni)

Trenutni regulatorni okvir: Popis relevantnih zakona i propisa u FBiH

- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim organima uprave FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06);

- Zakon o cestama u FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 12/10, 16/10, 66/13);
- Zakon o bezbjednosti saobraćaja u BiH ("Službeni list BiH", 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13);
- Zakon o autoputu Koridor Vc ("Službeni list Federacije BiH", 18/13);
- Zakon o cestovnom prevozu FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 28/06);
- Zakon o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prevozu ("Službeni list BiH", 1/02);
- Zakon o akcizama u BiH ("Službeni list BiH", 62/04);
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH ("Službeni list Federacije BiH", 8/05, 81/08, 22/09);
- Zakon o raspodjeli javnih prihoda u BiH ("Službeni list BiH", 22/06, 22/09);
- Smjernice za projektiranje, izgradnju, nadzor i održavanje puteva (BiH, Sarajevo/Banja Luka 2005).

Glavna regulatorna pitanja

- Usklađivanje sa politikama Evropske unije (u daljnjem tekstu "EU") za bezbjednost na putevima, s obzirom na vrlo visoku stopu smrtnosti, ne samo gledajući regulatorni okvir već i na praktična rješenja za implementaciju (gdje je potrebno izvršavanje) i širenje
- Regulatorni okvir za pristupnim cijenama za puteve koji se naplaćuju

2.2.4 Zaključci

Sljedeći zaključci su sumirani oslanjajući se na trenutnu situaciju u cestovnom sektoru:

Infrastruktura

- Autoceste: izgrađeno 92 km od potrebnih 285 km i zahtijevaju nove modele i cikluse investicija
- Magistralne ceste: nastavak programa modernizacije 2016 – 2020 i realizacija drugih strateških projekata 2021 -2030
- Regionalne ceste: neophodno je uspostaviti određeni program investiranja
- Administrativne procedure i studije u cilju utvrđivanja novih cesta koje će se dodati na osnovnu TEN-T mrežu u FBiH.¹

Usluge

- Nezadovoljavajući nivo usluge zbog neadekvatnog stanja mreže, izazvanog nedovoljnim ulaganjima (osim izgrađenih autocesta)
- Male brzine, uska grla i crne tačke
- Problem bezbjednosti: broj nesreća znatno veći od prosjeka EU

ICT perspektiva

- Neophodno unaprijediti ICT u sektoru cesta

Regulatoriva

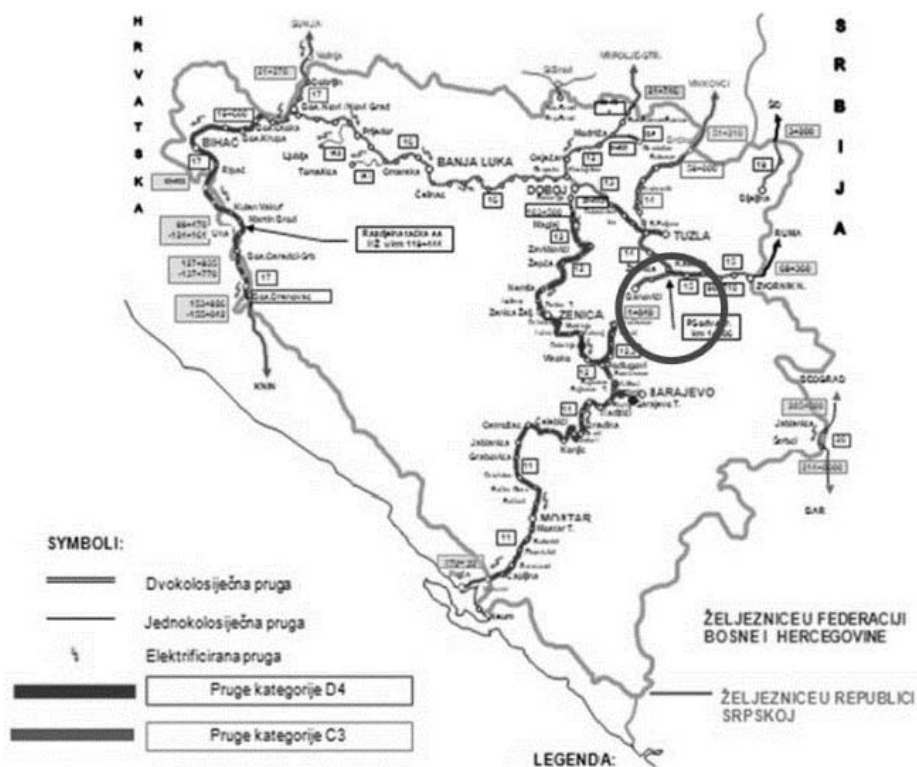
- Neophodno poboljšati smjernice (nepotpune i neprilagodene za BiH)

2.3 Željeznice

2.3.1 Infrastruktura

- Željeznička kompanija FBiH je Javna kompanija Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "ŽFBiH")
- ŽFBiH je odgovorna za javni transport putnika i robe i upravljanje infrastrukturom na teritoriji entiteta
- Sljedeća mapa prikazuje trenutnu željezničku mrežu u FBiH, također pokazuje lokaciju planirane nove linije Vareš – Banovići.

¹ Na primjer, može se istražiti opravdanost unapređenja ceste Kupres-Livno (koja je trenutno van planiranog proširenja Koridora Vc).

Mapa 6

Željeznička mreža u BiH i FBiH, kategorizacija ŽFBiH
(Izvor: ŽFBiH)

Karakteristike željezničke mreže:

- Loše karakteristike željezničke mreže
- Kritičnost glavnih uskih grla i željezničke mreže
- Dužina željezničke mreže je 608,5 km u FBiH i 424,3 km u RS
- Elektrificirane mreže u dužini od 440,9 km
- Dvokolosiječne pruge u dužini od 68,5 km
- Osovinsko opterećenje većinom 22,5 t, Brcko – Banovici i C3 20 t
- Maksimalna brzina 70 km/h za putničke vozove (u najvećem dijelu mreže) i 50 km/h za teretne vozove

Investicije u željezničku mrežu:

Dva ciklusa investiranja u rekonstrukciju željeznica u BiH su implementirana od strane "Jedinice za implementaciju projekta za rekonstrukciju željeznica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu "PIU BHŽJK").

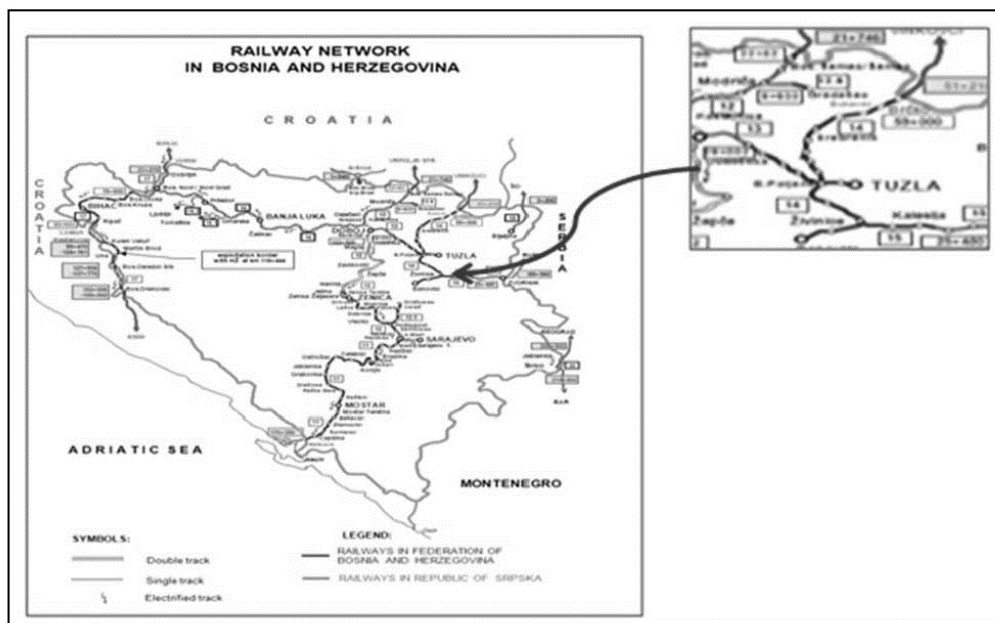
1. Regionalni projekat željeznica u BiH I (2002 – 2004)
2. Regionalni projekat željeznica u BiH II (2008 – 2014)

Dionica Sarajevo – Bradina (tunel Ivan) je i dalje u realizaciji.

Ukupna vrijednost kredita drugog ciklusa je 156 miliona EUR. 60% tih sredstava je dodijeljeno ŽFBiH.

Inostrani krediti:

- Talgo kredit Vlade Španije
- Portugalski kredit za teretne vagona

Mapa 7

Željeznička mreža u BiH i FBiH i neelektrificirani dio mreže
(Izvor: ŽFBiH)

Trenutno stanje mreže u FBiH:

- ukupna dužina koridora Vc je 324 km
 - oko 50% je rekonstruirano (ili u progresu)
- Završeni radovi rekonstrukcije:
- Bradina – Konjic i Čapljina – Konjic, dužina 130 km
 - Sarajevo – Bradina, dužina 32 km
- Izvršene intervencije:
- Rekonstrukcija gornjeg stroja pruge (šine, pragovi, tucanički zastor, pričvrtni pribor)

- Djelimično je popravljena kontaktna mreža, gdje je bila potrebna rekonstrukcija gornjeg stroja
 - Renoviran bezbjednosni stanični sistem
- Intervencije koje treba izvršiti:
- Sistem kontrole vozova
 - Telekomunikacije i elektrane za snadbijevanje energijom

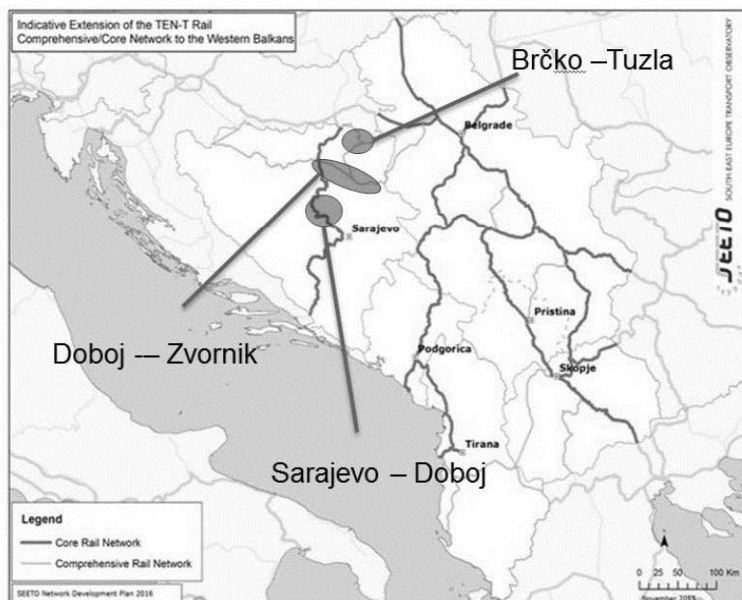
26,6% mreže FBiH je popravljeno.

Mapa 8
Radovi na željezničkoj mreži u FBiH
(Izvor: ŽFBiH)

Prioriteti za mrežu željeznice prema SEETO su prikazani na mapi 9:

- Unaprjeđenje i elektrifikacija dionice Brčko - Tuzla, dužine 67 km
- Unaprjeđenje i elektrifikacija Doboja (Dobošnica u FBiH) - Tuzla - Živinice - Kalesija - Zvornik, dužine 138 km
- Unaprjeđenje nepopravljenog dijela koridora Vc u FBiH (Sarajevo - Doboja), dužine 162 km

Mapa 9
Prioriteti za mrežu željeznice prema SEETO
(Izvor: ŽFBiH)

2.3.1.1 Mreža željeznica u BiH – Mediteranski koridor

Mediteranski koridor povezuje Pirinejsko poluostrvo sa mađarsko-ukrajinskom granicom. Njegov nastavak na zapadni Balkan povezuje Centralnu Evropu sa BiH. Ukupna dužina dijela koji prolazi kroz BiH je 340 km.

Dvije glavne željezničke mreže u BiH su:

1. Pruga **sjever-jug** je dio pan-evropskog koridora V (Tabela 5) koji povezuje Budimpeštu i Hrvatsku, i čini važnu vezu s pomorskom lukom Ploče i riječnim lukama Šamac i Brčko
2. Pruga **istok-zapad** kroz BiH povezuje Hrvatsku sa Srbijom i paralelno sa pan-evropskim koridorom X. Uz to, pruga uz rijeku Unu, koja je dio trase Zagreb – Bihać – Split, je dužine 94,5 km.

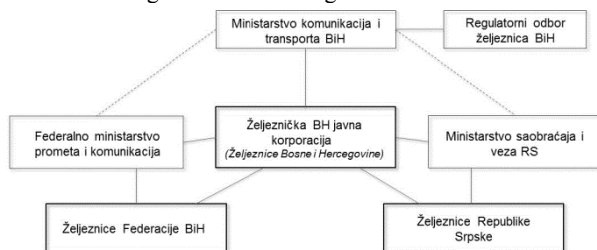
Od	Do	Dužina (km)	Dodatne informacije
Doboj	Jelina	87	
Jelina	Sarajevo	86	
Sarajevo	Capljina	170	
Capljina (BiH / HR)	Metkovic (HR / BiH)	7	prekogranično
Doboj	Jelina	87	

Tabela 5

Mediteranski koridor u FBiH: Veze kroz BiH (polazište, odredište, dužina)

2.3.2 Regulatoriva

Trenutni regulatorni okvir: Regulatorni odbor

Grafikon 16

Trenutni regulatorni okvir: Regulatorni odbor

(Izvor: Bosanskohercegovačka željeznička javna korporacija - www.bhzhk.ba/ENG/about.html)

Trenutni regulatorni okvir: Popis relevantnih zakona i propisa:

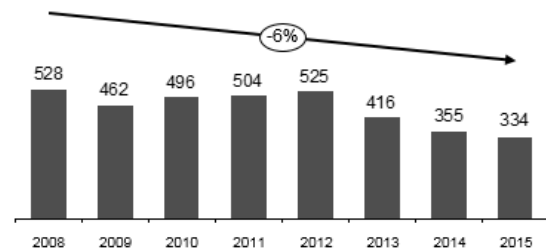
- **Transportna politika okvir BiH za period 2015-2030.** ("Službeni glasnik BiH", br. 42/15)
- **Zakon o željeznicama BiH** ("Službeni list BiH", 52/05)
- **Zakon o željeznicama FBiH** ("Službene novine FBiH", 41/01, 25/12)
- **Zakon o sigurnosti željezničkog prometa** ("Službene novine FBiH", 33/95)
- **Zakon o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja** ("Službene novine FBiH", 57/03)
- **Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP ŽFBiH d.o.o. Sarajevo za period od 1. januara 2008. do 31. decembra 2012.** ("Službene novine FBiH", 4/09)
- **Sporazum između FBiH i Republike Srpske o uspostavljanju zajedničke željezničke javne korporacije kao dijela transportne korporacije** ("Službene novine FBiH", 46/98, "Službeni glasnik RS", 21/99)
- **Uredba o radu ŽFBiH i organa uprave u odgovoru na vanredna događanja** ("Službene novine FBiH", 66/04)

Glavna regulatorna pitanja

- Primjena direktiva EU o interoperabilnosti i sigurnosti
- Primjena standarda EU za obnovu željezničkih dionica
- Stvaranje održivog sistema finansiranja održavanja željezničke infrastrukture, uvođenjem akciza na naftne ili duhanske proizvode
- Puna primjena Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz budžeta
- Restrukturiranje željezničke kompanije u skladu sa direktivama EU, kada BiH uđe u EU
- Otvaranje željezničkog tržišta, nakon što BiH uđe u EU i nakon što se postignu svi prethodni ciljevi

2.3.3 Usluge

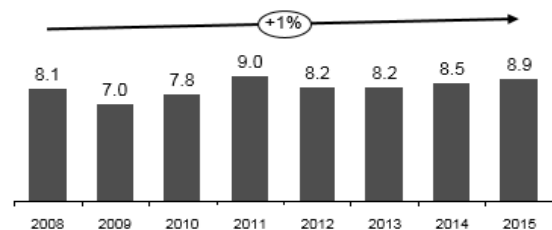
Pregled pokazatelja željezničke kompanije u 2015. godini: prevezeno je ukupno 334.000 putnika i 8.882.000 tona

Grafikon 17

Broj putnika (u hiljadama putnika)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH);

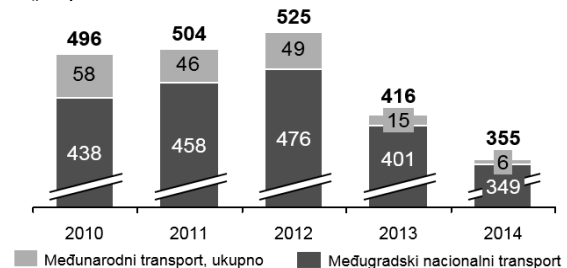
Grafikon 18

Prevezena roba (u milionima tona)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Promet putnika

U prethodnih nekoliko godina promet putnika je zabilježio značajan pad.

Grafikon 19

Trend prometa putnika u FBiH (u hiljadama putnika)

(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Prevoz tereta

Promet robe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	4.543	5.628	5.436	5.291	5.387
Izvoz	1.175	1.183	1.027	1.057	1.136
Uvoz	2.058	2.203	1.720	1.812	1.951
Tranzit	19	19	1	8	23
Ukupno	7.795	9.033	8.184	8.168	8.497

Tabela 6

Prevezena roba, 2010 – 2014 (u hiljadama tona)
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Promet robe	2010	2011	2012	2013	2014
Unutrašnji promet	177	188	262	241	236
Izvoz	189	180	165	180	186
Uvoz	473	502	307	364	455
Tranzit	6	3	0	2	8
Ukupno	845	873	734	787	885

Tabela 7

Željeznički prevoz tereta (u milionima tona*km)
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Količina prevezene robe je pokazala blagi, ali stalan rast u posljednjih nekoliko godina. 2014. godine, nivo je bio kao i u 2011. godini.

2.3.4 Zaključci

Trenutna situacija u željezničkom sektoru vodi do sljedećih zaključaka:

- Infrastruktura

- Nastaviti investirati u postojeću infrastrukturu kako bi se povećala brzina i sigurnost u cilju da se dostignu EN (*eng. European standards*) i TSI (*eng. Technical Specification for Interoperability*)
- Završiti elektrifikaciju mreže
- Sagraditi terminale za kontejnere

- Usluge

- Poboljšati mobilnost željeznicom (kroz bolju infrastrukturu)
- Razvijati / unaprijediti kapacitete za utovar i istovar na teretnim terminalima

- ICT perspektiva

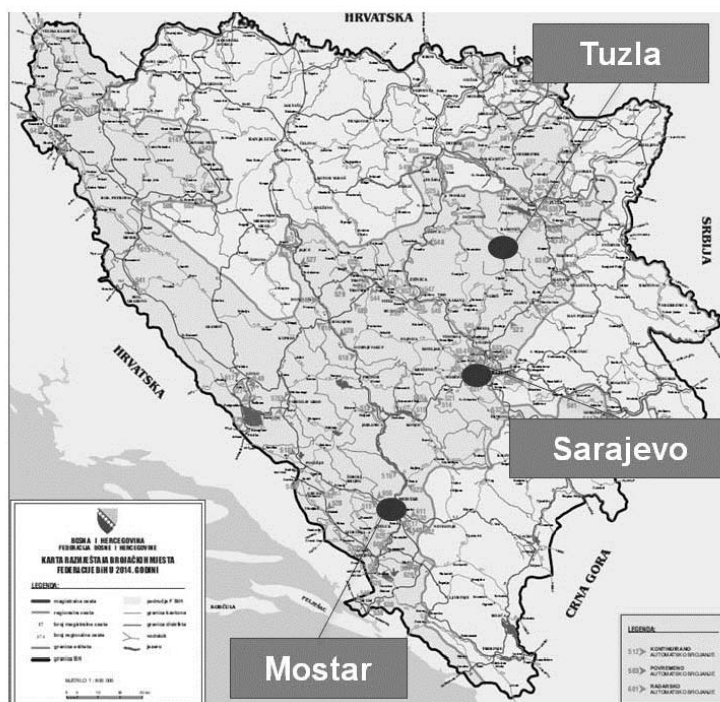
- Uspostaviti informacijski sistem za putnike
- Razviti informacijski sistem u teretnom prevozu

- Regulatorna

- Uskladiti sa EU standardima

2.4 Vazdušni saobraćaj**2.4.1 Infrastruktura**

U FBiH postoje tri glavna aerodroma koji su prikazani na mapi 10.

Mapa 10

Glavni aerodromi u FBiH

Najznačajniji aerodrom u FBiH je **Međunarodni aerodrom Sarajevo**. Aerodrom je lociran 6,1 km jugozapadno od Sarajeva. U nastavku su glavne karakteristike Aerodroma Sarajevo:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2600m x 45m; nadmorska visina: 511 m; PCN 60/F/C/X/T
- Maksimalan godišnji kapacitet putnika 800.000

- Površina terminala: asfalt; LCN 60; 7 parking mjesta za avione tipa A320, 321, 319, B727, B737, B757
- Terminal za komercijalne aktivnosti: "duty free" prodavnice; 4 restorana i bara; kiosk; pošta; 3 bankomata; 11 avio kompanija; 12 rent-a-car agencija; 4 internet kioska
- Broj šaltera za check-in: 12
- Broj izlaza: 5 (3 + 2 avio mosta)

Cestovni prilaz aerodromu je dobar (potrebno je oko 20 minuta od centra Sarajeva. Planirane investicije (proširenje postojećeg terminala i prilaz aerodromu) su procijenjene na 40 miliona EUR.

Glavne karakteristike Mostarskog aerodroma:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2400m x 49m; nadmorska visina: 48 m; PCN 44/R/B/W/U
- Površina terminala: asfalt; LCN 60; 2 parking mjesta za avione tipa A320 + 4 parking mjesta za tipove 6M (u upotrebi samo po danu)

Cestovni pristup aerodromu je dobar. Planirane su sljedeće investicije: nadogradnju taksi stajališta, pristupno svjetlo za polijetanje – slijetanje, asfaltiranje platforme II, dodatne četiri pozicije za oznaku C, "push back", itd.

Glavne karakteristike Tuzlanskog aerodroma:

- Pista: ICAO oznaka: 4 D; dužina i širina: 2484m x 45m; PCN 44/R/B/W/U

Pristup aerodromu je dobar. Planirane investicije se odnose prije svega na razvoj aerodroma za teretni avio saobraćaj.

**2.4.2 Regulatoriva
Regulatorni okvir**

- **Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH** (u daljnjem tekstu "BHDCA") je organ koji je nadležan za obavljanje regulatorne funkcije i nadzor u području civilnog zrakoplovstva i kontrole zračnog prometa
- **Agencija za pružanje usluga u zračnoj navigaciji BiH** je organ koji osigurava uslove za preuzimanje kontrole i upravljanja zračnim prostorom

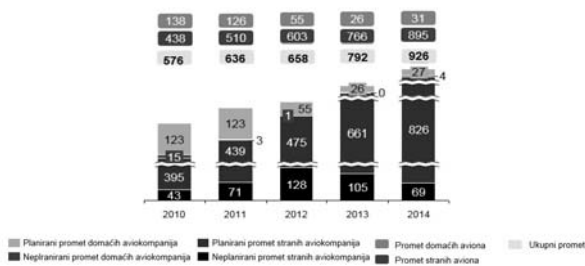
Trenutni regulatorni okvir (relevantni zakoni i legislativa)

- **Zakon o zrakoplovstvu BiH** ("Službeni list BiH", 39/09)
- **Zakon o agenciji za pružanje usluga u zračnoj navigaciji BiH** ("Službeni list BiH", 43/09)

Potpuno provođenje Sporazuma o zajedničkoj evropskoj avijaciji

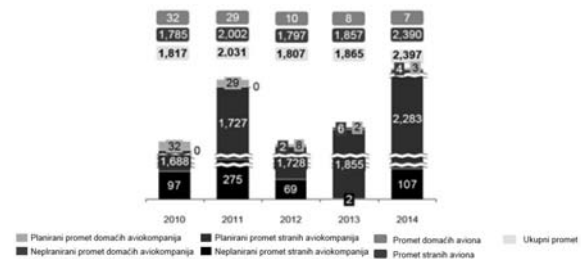
- Pristup slobodnom tržištu
- Sloboda osnivanja
- Jednaki uslovi konkurencije
- Zajednička pravila, uključujući oblasti sigurnosti, bezbjednosti, upravljanja vazдушnim saobraćajem, društvene i okolišne oblasti

**2.4.3 Usluge
Pokazatelji Vazdušnog saobraćaja**

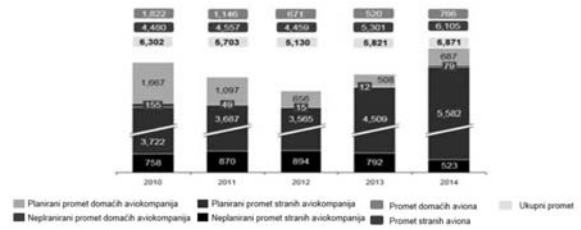
Grafikon 20

Broj komercijalnih putnika - domaći i strani (u hiljadama)
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 21

Promet tereta: Transportovane tone godišnje (u hiljadama)
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

Grafikon 22

Broj komercijalnih letova (domaći i strani)
(Izvor: Statistički godišnjak 2015. godine, Zavod za statistiku FBiH)

2.4.4 Zaključci

Trenutna situacija u zračnom transportnom sektoru opisana u prethodnim sekcijama navodi sljedeće zaključke:

- **Infrastruktura**
 - Aerodrom Sarajevo: neophodno je proširenje kapaciteta
 - Aerodrom Mostar: potrebna su veća ulaganja zbog očekivanog povećanja prometa
 - Aerodrom Tuzla: razvoj aerodroma bi mogao biti fokusiran na teretni zračni promet
- **Usluge**
 - Poboljšati u skladu sa potrebama budućeg razvoja
- **ICT perspektiva**
 - Poboljšati paralelno sa razvojem infrastrukture
 - Preuzeti potpunu kontrolu nad BiH zračnim prostorom od Hrvatske i Srbije
- **Regulatoriva**
 - Uskladiti sa EU standardima

**3 CILJEVI KOJE TREBA POSTIĆI KROZ
TRANSPORTNU STRATEGIJU**

3.1 Transportna politika – okvir za Transportnu strategiju

Strategija Transporta je razvijena u skladu su s **Okvirnom transportnom politikom BiH 2015 - 2030**. Takav dokument predstavlja "okvir i osnovni dokument na osnovu koje će se razviti strategija, zakoni, regulatoriva, programi, planovi i ostala dokumentacija u procesu napretka i razvoja transportnog sektora" kao na pravce razvoja, akcione planove i prioritete **na nivou BiH, njenih entiteta i BD, u skladu sa Ustavom BiH**.

Okvirna transportna politika 2015 – 2030. definira:

- Viziju transportnog sektora u BiH:
 - efikasan i ekonomičan transportni sistem
 - razvoj transportnog sistema usmjeren na tržišni i konkurencijski osnov
 - transportni sistem potpuno usklađen s propisima i standardima EU i pravilima Svjetske trgovinske organizacije (u daljnjem tekstu "WTO")

- Krajnji cilj: "raditi na očekivanom procesu razvoja lokalne ekonomije i društvenog razvoja s ciljem osiguranja **održivog razvoja transportnog sistema**, i razviti sistem koji će zadovoljiti zahtjeve u pogledu poboljšanja mobilnosti roba i ljudi i fizičkog pristupa tržištima, radnim mjestima i obrazovanju, kao i svim drugim društvenim i ekonomskim potrebama" koji se treba razviti u skladu sa postavljenim ciljevima.
 - **Detalji za implementaciju Transportne politike moraju biti razrađeni u Transportnoj strategiji** (za 2015 - 2030.) i Akcionom planu, kojim se utvrđuju aktivnosti i programi koje treba poduzeti (upravne reforme, regulatorno usklađivanje, jačanje kapaciteta i investicionih programa), kao i pripadajuću raspodjelu odgovornosti, vremenskog okvira i ključnih indikatora za izvršavanje.
- Horizontalni cilj u Transportnoj politici BiH 2015 - 2030. je postavljen ka integraciji zemlje u EU, prateći Protokol o kopnenom prijevozu koji je ugrađen u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.
- Transportni sektor mora doprinijeti održivom i stabilnom ekonomskom razvoju kroz četiri opšta cilja:
- i) osigurati institucionalnu efikasnost,
 - ii) osigurati finansijsku održivost,
 - iii) poticanje gospodarskog razvoja, i
- iv) rješavanje ekoloških i društvenih utjecaja
- Ovi ciljevi će se postići kroz **38 konkretnih akcija** koje će se uzeti u obzir u definisanju liste akcija Strategije transporta, u skladu sa potrebama i specifičnostima entiteta i BD.
- Štoviše Transportna politika postavlja šest ciljeva za postizanje sveukupnog cilja održivog razvoja transportnog sistema:
- zadovoljiti socijalnu i ekonomsku potražnju,
 - pružiti najviši nivo usluge po najnižim mogućim troškovima,
 - ispunjavati zahtjeve u pogledu informacija i sigurnosti,
 - biti finansijski održiv i na temelju glavnih izvora finansiranja u rasponu od korisničkih naknada, općinskih budžetskih sredstava i uključivanja privatnog sektora, zadovoljiti potrebe u smislu održavanja, poboljšanja i razvoja prometne infrastrukture,
 - biti u skladu sa EU standardima i regulativi,
 - imati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu.
- Transportna strategija je bazirana na osnovu gore navedenih ciljeva, koji su detaljno opisani u specifičnim ciljevima, u skladu sa potrebama i posebnostima FBiH, kao što je prikazano u sljedećem odjeljku.

3.2 Ciljevi

3.2.1 Regulativa

Strateški ciljevi (Okvirna transportna politika BiH 2015 - 2030)	Specifični ciljevi Transportne strategije	SEETO "Soft" mjere
Biti reguliran u skladu sa standardima i propisima EU	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak restrukturiranja željezničkog preduzeća u skladu sa direktivama EU 2012/34 - Osigurati tehničko poboljšanje i integraciju ŽFBiH u jedinstveni evropski željeznički sistem - Omogućavanje jedinstvenog evropskog željezničkog sistema nakon integracije BiH u EU, u skladu sa EU direktivama - Otvaranje željezničkog tržišta željezničkim operaterima poslije ulaska BiH u EU, u skladu sa direktivama EU - Usvajanje UIC standarda za brze željeznice - Usklađivanje propisa vazdušnog saobraćaja sa standardima EU 	- Implementacija Sporazuma o graničnom prelazu
Biti finansijski održiv i na osnovu glavnih izvora finansiranja od korisničkih naknada	<ul style="list-style-type: none"> - Definirati stabilne izvore finansiranja puteva npr. kroz naplatu putarine i na osnovu akciza na gorivo - Definirati stabilna željeznička sredstva kroz razvoj odgovarajućeg modela finansiranja za željezničku infrastrukturu 	

3.2.2 Infrastruktura, usluge i tehnologija

Strateški ciljevi (Okvirna transportna politika BiH 2015 - 2030)	Specifični ciljevi Transportne strategije	SEETO "Soft" mjere
Zadovoljiti socijalnu i ekonomsku potražnju	<ul style="list-style-type: none"> - Unutrašnje povezivanje Federacije kroz razvoj sigurne i brže transportne mreže izgradnjom autoceste na pravcu sjever-jug i izgradnjom brze ceste na pravcu istok-zapad - Privlačenje međunarodnih tranzitnih tokova, kroz integraciju infrastrukture FBiH u evropske transportne koridore preko Koridora Vc 	- Definicija okvira za implementaciju EU teretnog koridora, na zapadnom Balkanu
Pružiti najviši nivo usluge po najnižim mogućim troškovima	<ul style="list-style-type: none"> - Unapređenje kvalitete magistralne i regionalne mreže - Unapređenje željezničkog javnog prijevoza - Unapređenje cestovnog prometa - Poboljšanje kvaliteta usluga putničkog zračnog prijevoza - Smanjenje gužve u gradskom saobraćaju 	
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacionog sistema i sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje prometnih nesreća (trenutno iznad EU prosjeka) - Unapređenje ICT u transportnom sektoru - Povećanje sigurnosti željezničkog saobraćaja - Preuzimanje potpune kontrole nad zračnim saobraćajem od Srbije i Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> - Usvajanje smjernica i programa inspekcije za zaštitu puteva (u daljnjem tekstu "RSI") - Strateški okvir za implementaciju ITS na Osnovnoj mreži (eng. Core network) - Razvoj SEED Plus (CEFTA sporazum o razmjeni podataka)

Strateški ciljevi (Okvirna transportna politika BiH 2015 - 2030)	Specifični ciljevi Transportne strategije	SEETO "Soft" mjere
Zadovoljavanje potreba u smislu održavanja, unapređenja i razvoja transportne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak autoceste na Koridoru Vc - Završetak plana modernizacije cesta 2016 – 2020 i realizacija drugih strateških projekata 2020 - 2030 - Uklanjanje uskih grla na putevima s malim brzinama - Razvoj regionalne mreže puteva - Završetak obnove i signalizacije željeznice na koridoru Vc i elektrifikacije cijele željezničke mreže - Razvoj željezničke infrastrukture s EN standardima i TS - Proširenje kapaciteta zračnih luka - Razvoj teretnog terminala - Razvoj / poboljšanje kapaciteta utovara i istovara na teretnim terminalima 	- Usvajanje plana održavanja za 2016 – 2020. za cijelu Osnovnu mrežu (<i>Core Network</i>)
Osigurati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijeđenje korištenja različitih vidova transporta za prevoz robe i putnika - Monitoring emisija - Unapređenje EIA (Procjena uticaja na okoliš) 	

4 STRATEGIJA

Strateško planiranje prometnog sektora može biti definirano kao alat u službi većih ekonomskih i društvenih ciljeva. Transportna strategija transporta, posebno za svaki vid transporta, ima za cilj definisanje akcija koje će biti primjenjene da bi se postigli opšti i specifični ciljevi u kratkoročnom (K, 2016-2020.), srednjoročnom (S, 2021-2025.) i dugoročnom periodu (D 2026-2030.).

Ispod su navedeni najvažniji elementi transportne strategije:

- Ispunjenje socijalnih i ekonomskih zahtjeva
- Zadovoljavanje potreba u smislu održavanja, unapređenja i razvoja transportne infrastrukture
- Finansijska održivost
- Usklađenost sa EU standardima i zakonima
- Zadovoljavanje potreba za bezbjednošću i potrebama za informacijama

- Minimalan dozvoljeni uticaj na životnu sredinu

Akcije su smještene u različite periode u zavisnosti od stepena njihove zrelosti, budžetskih ograničenja itd. Na taj način mogu biti definirane sljedeće kategorije razvoja: akcije koje će biti sprovedene prve (kratkoročne), akcije koje će biti sprovedene nakon neophodne pripreme (srednjoročne) i akcije koje u ovom trenutku nemaju dovoljan nivo zrelosti i/ili za koje postoje neka ograničenja (dugoročne)

Za svaku akciju transportna strategija definiše:

- Organe odgovorne za sprovođenje akcije (npr. Ministarstvo, upravljač infrastrukturom, itd.)
- Instrumente koji će se koristiti za sprovođenje akcije (npr. finansijski instrumenti, promjene zakona, itd.)

4.1 Strateške akcije

4.1.1 Regulatorna

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
Biti finansijski održiv i na osnovu glavnih izvora finansiranja od korisničkih naknada	Definirati stabilne izvore finansiranja cesta	1	Uvođenje sistema finansiranja zasnovano na akcijama na gorivo	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		2	Definirati regulatorni okvir naknada za pristup naplate cestarine	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		3	Usklađivanje nivoa poreza na gorivo sa susjednim zemljama	x			Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		4	Uspostavljanje javnih institucija za regionalne puteve u svim kantonima	x			Vlade kantona	Zakonodavne intervencije
	Definirati stabilne izvore finansiranja za održavanje željezničke infrastrukture	5	Uvođenje akciza na naftu ili na duhanske proizvode za finansiranje održavanja željeznica		x		Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
		6	Kompletna primjena Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz budžeta		x		Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	Zakonodavne intervencije
	Finansijski održiv vazdušni promet (aerodrom)	7	Pregled naplatnog modela aerodroma na osnovu operativnih troškova i oporavka investicija		x		FMPiK BHDC	Zakonodavne intervencije
Biti reguliran u skladu sa standardima i propisima EU	Restrukturiranje željezničke kompanije u skladu sa EU Direktivom 2012/34	8	Rekonstrukcija željezničke kompanije		x		FMPiK, ROŽBiH, ŽFBiH, BiH Željeznička javna korporacija	Master planiranje i poslovno modeliranje za ŽFBiH
	Osigurati tehničko poboljšanje i integraciju ŽFBiH u jedinstveni evropski željeznički sistem	9	Usvajanje EU direktiva o interoperabilnosti i sigurnosti		x		FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
	Omogućavanje jedinstvenog evropskog željezničkog sistema (kroz olakšavanje pristupa drugim željezničkim	10	Definiranje scenarija o usklađivanju postojećih zakona FBiH direktivama EU i zakona o željezničkom tržištu		x		FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
	kompanijama) nakon što BiH uđe u EU, u skladu sa direktivama EU							
	Otvaranje željezničkog tržišta željezničkim operaterima poslije ulaska BiH u EU, u skladu sa direktivama EU	11	Definiranje dugoročnih scenarija za otvaranje tržišta željeznica			x	FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
	Usvajanje UIC standarda za brze željeznice	12	Adaptacija UIC standardima za brze željeznice			x	FMPiK, ROŽBiH	Zakonodavne intervencije
Osigurati minimalni negativni uticaj na životnu sredinu	Usklađivanje EIA (eng. Environmental Impact Assessment; bos. Procjena utjecaja na okoliš) sa EU standardima	13	Usklađivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o EIA		x		FMPiK	Zakonodavne intervencije
	Usklađivanje sa EU standardima o emisijama vozila (automobili i teretna vozila)	14	Usklađivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o Zakonu o emisijama vozila		x		FMPiK	Zakonodavne intervencije
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacionog sistema i sigurnosti	Smanjenje prometnih nesreća (trenutno iznad EU prosjeka)	15	Usklađivanje sa EU politikama za sigurnost na cestama	x			FMPiK	Zakonodavne intervencije

4.1.2 Infrastruktura, usluge i tehnologija

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
Ispunjavanje socijalnih i ekonomskih zahtjeva	Osigurati interne kohezije FBiH kroz razvoj sigurne i brze prometne mreže, povezujući autocestu smjer sjever – jug i brze ceste pravac istok - zapad Privlačenje međunarodnih tranzitnih tokova, integracijom infrastrukture FBiH u evropske saobraćajne koridore	1	Izgradnja prekograničnog prelaza most Svilaj na rijeci Savi (kraj dionice autoputa Odžak – Svilaj)	x			JP Autoceste FbiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		2	Završetak dionice autoputa na indikativnom produženju TEN-T sveobuhvatne ceste /osnovne mreže u FBiH	x	x	x	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		3	Rekonstrukcija željezničkih dionica na koridoru Vc u FBiH	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		4	Administrativne procedure/studije u cilju utvrđivanja novih cesta koje će se dodati na osnovnu mrežu	x	x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
		5	Administrativne procedure/studije u cilju utvrđivanja novih željeznica koje će se dodati na SEETO mrežu	x	x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
Eliminisanje uskih grla na sporim cestama		6	Izgradnja prioriternih dionica autoputa i brzih cesta	x	x	x	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		7	Izdavanje novog ciklusa planiranja investicija na mreži autocesta		x		FMPiK	Master planiranje/ Studije, Prostorno planiranje
		8	Izgradnja obilaznica u glavnim gradovima, prema specifičnim programima	x	x		JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Javne ustanove za regionalne puteve	Upravljanje projektima, tenderske procedure
Zadovoljavanje potreba sa aspekta održavanja i unapređenja i razvoja saobraćajne infrastrukture	Završetak autoceste na Koridoru Vc	-	Vidjeti aktivnosti 2	x	x	x	JP Autoceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Završetak plana modernizacije cesta 2016 – 2020. i realizacija drugih strateških projekata 2020 – 2030.	9a	Finaliziranje modernizacije magistralnih cesta uključenih u plan 2016 – 2020. (kratkom i srednjoročnom vremenskom programu)	x			JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		9b	Definicija i realizacija strateških projekata na magistralnim cestama poslije 2020.		x	x	JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Razvoj regionalne cestovne mreže	10	Definirati plan investicija za regionalne ceste	x	x	x	Javne ustanove za regionalne puteve	Master planning, Upravljanje projektima, tenderske procedure
	Završetak rekonstrukcije i signalizacije na koridoru Vc i elektrifikacije na cijeloj željezničkoj mreži	-	Vidjeti aktivnosti 3	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
Razvoj željezničke infrastrukture sa EN standardima i TSI		11	Završetak drugog investicionog ciklusa rekonstrukcije željeznica	x			BiH željeznička javna korporacija, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		12	Elektrifikacija Brčko-Tuzla i Dobož-Zvornik linije	x	x		FMPiK, ŽFBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		13	Tehničko unapređenje i modernizacija željezničke	x			FMPiK, ROŽBiH,	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima

Strateški ciljevi	Specifični ciljevi strategije transporta	Aktivnosti		Vrijeme			Nadležni organ	Instrumenti
		Br.	Opis	K	S	D		
			infrastrukture postojeće infrastrukture za povećanje brzine i sigurnosti u cilju zadovoljenja EN i TSI				ŽFBiH, BiH Željeznička javna korporacija	
	Proširenje kapaciteta aerodroma u FBiH	14	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: restrukturiranje infrastrukture i proširenje	x	x		Međunarodni aerodrom Sarajevo	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
		15	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: proširenje kapaciteta terminala	x	x		Međunarodni aerodrom Sarajevo	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
		16	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x			JP Ceste FBiH Autobusni prijevoznici	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
		17	Proširenje kapaciteta zračne luke Mostar	x			Aerodrom Mostar	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Razvoj teretnog terminala	18	Razvoj aerodroma Tuzla u teretni terminal			x	-	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Razvoj/poboljšanje kapaciteta utovara i istovara na teretnim terminalima	19	Izgradnja novih terminala za kontejnere			x	FMPiK	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima, Prostorno planiranje
Objezbjedenje najvišeg nivoa usluga	Poboljšanje kvaliteta magistralne i regionalne mreže cesta	-	Pogledati aktivnosti 7,8,9,10				JP Autoceste FBiH, FMPiK, JP Ceste FBiH	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima
	Nadogradnja javne usluge željezničkog saobraćaja	20	Poslovno modeliranje željezničkog prometa	x			ŽFBiH	Poslovno modeliranje
		21	Implementacija obaveza javnih usluga u prevozu putnika	x			FMPiK, ROŽBiH	Finansijski instrumenti i ugovaranje
		22	Definirati komercijalne usluge za putnike i definisanje operativnog modela za usluge putnika	x			FMPiK ŽFBiH	Poslovno modeliranje
		23	Obnoviti/investirati u vozni park	x	x		ŽFBiH	Finansijski instrumenti
	Smanjenje gužve u gradskom saobraćaju	-	Vidjeti aktivnosti 8	x	x		JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Javne ustanove za regionalne puteve	Upravljanje projektima, tenderske procedure
Poboljšanje kvaliteta putničke vazdušne usluge		Vidjeti aktivnosti 14, 15, 16, 17	x	x		-	Finansijski instrumenti, Upravljanje projektima	
Ispunjavati zahtjeve u pogledu informacionog sistema i sigurnosti	Poboljšanje ICT u sektoru transporta	24	Kompletno uvođenje u sistem upravljanja cestovnog prometa, komunikacijske objekte (npr. SOS mreže na autocestama)	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH	
		25	Razvoj informacionog sistema za putnike i putne prevoznike na autocestama	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH	
	Smanjenje saobraćajnih nesreća	26	Implementacija strategije bezbjednosti na cestama	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Jedinica za sigurnost prometa u okviru FMPiK	Usvajanje strategija za bezbjednost na cestama
		27	Unaprijediti odmarališta na brzim cestama i autocestama	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		28	Revizije bezbjednosti na cestama (eng. Road Safety Audit, u daljnjem tekstu: "RSA") i RSI	x			FMPiK, JP Autoceste FBiH, JP Ceste FBiH, Jedinica za sigurnost prometa u okviru FMPiK	Upravljanje projektima, tenderske procedure
		-	Pogledati akcije 7, 8, 9					
	Povećanje bezbjednosti željeznice	29	Pogledati akcije 11, 12, 13	x	x	x	ŽFBiH	
Minimalni uticaj na životnu sredinu	Podsticajne na promjenu vida transporta	30	Definirati šeme podsticaja za intermodalni transport - vidjeti Akciju 19				FMPiK	Zakonodavne intervencije Šeme podsticaja
	Praćenje emisije štetnih gasova	31	Stimulirati uvoz novih i više ekoloških vozila	x	x		FMPiK	Revizija postojećih naknada (npr. uvoz, registracije, cestarine, itd)

4.2 Akcioni plan**4.2.1 Cesta**

Ceste	Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Regulativa														
1.1	Uvođenje sistema finansiranja zasnovano na akcizama na gorivo	x	x	x	x	x									
1.2	Definirati regulatorni okvir naknada za pristup naplate cestarine	x	x	x	x	x									
1.3	Uskladivanje nivoa poreza na gorivo sa susjednim zemljama	x	x	x	x	x									
1.4	Uskladivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o EIA						x	x	x	x	x				
1.5	Uskladivanje postojećih zakona FBiH sa EU direktivama i zakonodavstvu o Zakonu o emisijama vozila						x	x	x	x	x				
1.6	Uskladivanje sa EU politikama za sigurnost na cestama	x	x	x	x	x									
1.7	Uspostavljanje javnih institucija za regionalne puteve u svim kantonima	x	x	x	x	x									
2	Infrastruktura														
2.1	Izgradnja prekograničnog prelaza most Svilaj na rijeci Savi (kraj dionice autoputa Odžak – Svilaj)	x	x	x	x	x									
2.2	Završetak dionice autoputa na indikativnom produženju TEN-T sveobuhvatne osnovne mreže u FBiH	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3	Administrativne procedure/studije u cilju utvrđivanja novih željeznica koje će se dodati na SEETO mrežu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
2.4	Izgradnja prioriternih dionica autoputa i brzih cesta	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.5	Izdavanje novog ciklusa planiranja investicija na mreži autocesta						x	x	x	x	x				

2.6a	Finaliziranje modernizacije magistralnih cesta uključenih u plan 2016 – 2020. (kratkim i srednjoročnom vremenskom programu)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
2.6b	Definicija i realizacija strateških projekata na magistralnim cestama poslije 2020.							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.7	Definirati plan investicija za regionalne ceste	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.8	Izgradnja obilaznica u glavnim gradovima, prema specifičnim programima	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
3 Usluge																	
3.1	Implementacija strategije bezbjednosti na cestama	x	x	x	x	x											
3.2	Unaprijediti odmarališta na brzim cestama i autocestama	x	x	x	x	x											
3.3	Revizije bezbjednosti na cestama (RSI i RSA)	x	x	x	x	x											
3.4	Stimulirati uvoz novih i više ekoloških vozila	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
4 ICT																	
4.1	Kompletno uvođenje u sistem upravljanja cestovnog prometa, komunikacijske objekte (npr. SOS mreže na autocestama)	x	x	x	x	x											
4.2	Razvoj informacionog sistema za putnike i putne prevoznike na autocestama	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						

4.2.2 Željeznica

Željeznica		Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	Regulativa																
1.1	Uvođenje akciza na naftu ili na duhanske proizvode za finansiranje održavanja željeznica						x	x	x	x	x						
1.2	Kompletna primjena Zakona o finansiranju željezničke infra-strukture, dodjeljivanjem ukupnih troškova održavanja iz budžeta						x	x	x	x	x						

1.3	Rekonstrukcija željezničke kompanije						x	x	x	x	x						
1.4	Usvajanje EU direktiva o interoperabilnosti i sigurnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
1.5	Definiranje scenarija o usklađivanju postojećih zakona FBiH direktivama EU i zakona o željezničkom tržištu						x	x	x	x	x						
1.6	Definiranje dugoročnih scenarija za otvaranje željez. tržišt											x	x	x	x	x	
1.7	Adaptacija UIC standardima za brze željeznice											x	x	x	x	x	
2	Infrastruktura																
2.1	Rekonstrukcija željezničkih dionica na koridoru Vc u FBiH	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
2.2	Administrativne procedure/ studije u cilju utvrđivanja novih željeznica koje će se dodati na SEETO mrežu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
2.3	Završetak drugog investicionog ciklusa rekonstrukcije željeznica	x	x	x	x	x											
2.4	Elektrifikacija Brčko-Tuzla i Doboj-Zvornik linije	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
2.5	Izgradnja novih terminala za kontejnere						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3	Usluge																
3.1	Poslovno modeliranje željezničkog prometa	x	x	x	x	x											
3.2	Implementacija obaveza javnih usluga u prevoz putnika	x	x	x	x	x											
3.3	Obnoviti/investirati u vozni park	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
3.4	Definirati komercijalne usluge i operativnog modela za usluge putnicima	x	x	x	x	x											
3.5	Definirati šeme podsticaja za intermodalni transport	x	x	x	x	x											
4	ICT																
	Tehničko unapređenje i moder-nizacija postojeće željezničke infrastrukture za povećanje brzine i sigurnosti u cilju zadovoljenja EN i TSI	x	x	x	x	x											

4.2.3 Vazdušni saobraćaj

Vazdušni saobraćaj	Kratki rok					Srednji rok					Dugi rok				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Regulativa															
1.1 Pregled naplatnog modela aerodroma na osnovu operativnih troškova i oporavka investicija						x	x	x	x	x					

2. Infrastruktura																
2.1	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: restrukturiranje infrastrukture i proširenje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.2	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: proširenje kapaciteta terminala	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.3	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x	x	x	x	x										
2.4	Proširenje kapaciteta zračne luke Mostar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
2.5	Razvoj aerodroma Tuzla u teretni terminal											x	x	x	x	x
3 Usluge																
3.1	Proširenje kapaciteta aerodroma Sarajevo: poboljšanje pristupačnosti ceste (infrastruktura i usluge)	x	x	x	x	x										

ANEKSI Definicije

Izraz	Opis
Rehabilitacija cesta	Aktivnosti na uređenju i poboljšanju postojećih trasa saobraćajnica bez proširenja ili mijenjanja tehničkih elemenata puta ili proširenja profila kojima bi se ulazilo u rješavanje imovinskih odnosa. Radovi za koje nije potrebno ishodovati građevinsku dozvolu.
Rekonstrukcija puteva	Aktivnosti na rekonstrukciji saobraćajnica koja podrazumijeva uvođenje novih tehničkih elemenata puta koji podrazumijevaju izmjenu trase, profila i korekciju – izmjenu građevinske parcele puta. Radovi za koje je potrebno ishodovati građevinsku dozvolu.
Remont (Željeznica)	Radovi na glavnim opravkama postojeće građevinske i elektrotehničke infrastrukture sa ciljem ponovnog postizanja projektovanih parametara.
Autocesta	Autocesta je javna cesta izgrađena i namijenjena isključivo za saobraćaj motornih vozila, označen propisanim saobraćajnim znakom i ima dvije fizički odvojene kolovozne trake za saobraćaj iz suprotnih smjerova, bez ukrštenja sa drugim putem ili željezničkom i tramvajskom prugom u nivou i u čiji se saobraćaj može uključiti, odnosno isključiti samo na određenim i posebno izgrađenim priključnim javnim putevima na odgovarajuću kolovoznu traku auto – puta.
Brza cesta	Brza cesta je javna cesta namijenjena za saobraćaj isključivo motornih vozila, s jednom ili dvije razdvojene kolovozne trake, koji ima sve raskrsnice u dva ili više nivoa s poprečnim putevima i drugim saobraćajnicama (željezničkim ili tramvajskim prugama), po pravilu nema zaustavnih traka i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom.
Magistralna cesta	Magistralna cesta je javna cesta koja ima funkciju povezivanja BiH u evropski saobraćajni sistem, ostvarivanja kontinuiteta evropskih cesta, saobraćajnog povezivanja cjelokupne ili većeg dijela teritorije BiH sa odgovarajućim putevima u Republici Srpskoj i susjednim državama, omogućavanje tranzitnog saobraćaja kojim se ostvaruje prolazak kroz jedinice lokalne samouprave.

Lista projekata

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor finansiranja	Preidentifikovani projekti
Autoceste									
Koridor V C Nemila - Klopce	21,48	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc predviđenog finansiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2019	400,63	Kredit: KFAED/OFID/EIB/EBRD, RD	
Koridor V C Mostar Jug – Zvirovici	31,91	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc predviđenog finansiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	391,54	Kredit: EIB/EBRD	
Koridor V C Svilaj- Odzak	11,00	Zavrsetak izgradnje	Stari ciklus investicija	JP Autoceste/FMPiK	2015	2017	109	Kredit: EBRD/EIB	
Koridor V C Tarcin – Ovčari	18,15	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc predviđenog finansiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	425,5	Nepoznat koncesionar	
Koridor V C Karuse - Zepce – Nemila	45,67	Priprema i izgradnja	Srednjoročni nastavak izgradnje sjevernog dijela Vc - finansiranje koncesija	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	676,6	Nepoznat koncesionar	
Koridor V C Mostar Sjever - Mostar Jug	15,40	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc predviđenog finansiranjem iz kredita	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	357,56	Kredit: ?	
Koridor V C Ovčari - Salakovac	21,65	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc	JP Autoceste/FMPiK	2016	2020	440,5	Kredit: ?	
Koridor V C Salakovac - Mostar Sjever	13,35	Priprema i izgradnja	Nastavak izgradnje južnog dijela Vc	JP Autoceste/FMPiK	2021	2025	207,7	Kredit: ?	
Autocesta A2 Orašje - Tuzla	61	Priprema i izgradnja		JP Autoceste/FMPiK			743	Vlastita sredstva	
Autocesta A3 Tuzla - Žepče	56	Priprema i izgradnja		JP Autoceste/FMPiK			598	Vlastita sredstva	
Jadransko-jonska autocesta (FBiH) Interregionalni čvor Pocitelj – Neum		Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2016	2018	300	Kredit	Vienna 2015 WB6
Jadransko-jonska autocesta (FBiH) Interregionalni čvor Pocitelj – Neum		Projektno-investicijska dokumentacija	Idejni projekt + Studija utjecaja na okoliš + Studija izvodivosti	MKT/FMPiK/MSRS	2016	2018	3	MKT	Vienna 2015 WB6

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor finansiranja
Brze ceste								
Lasva - Nevic Polje	24.50	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2018	2020	217,6	Kredit ili koncesionar
Nevic Polje - Jajce	51,2	Priprema i izgradnja	Napraviti plan pripreme i jasnije definirati brze ceste	JP Autoceste/FMPiK	2021	2021	660,5	Kredit ili koncesionar
Bihac - Velika Kladusa – granica Hrvatske	56	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2017	2021	-	Kreditna sredstva
Turbe - Donji Vakuf - Bugojno - Kupres - Livno – granica Hrvatske	135	-	-	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		
Mostar – Široki Brijeg- Grude – granica Hrvatske	66	Preparation and construction	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Modernizacija magistralne ceste do nivoa Brze ceste								
Ključ- Bosanski Petrovac – Bihać	114	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Prača – tunel Hranjen - Goražde	13,7	Priprema i izgradnja	Početak izgradnje po prioritetima	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Vlastita sredstva
Cazin – Bosanska Otoka – linija entiteta		Priprema i izgradnja	Početak izgradnje	JP Autoceste/FMPiK	2017	2030		Kreditna sredstva

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor finansiranja
Magistralne ceste								
FBiH		Priprema i izgradnja	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	168,39	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	60.39	1. izgradnja ceste - poboljšanje elemenata u postojećem koridoru	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	85,18	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	43.11	2. izgradnja traka za spora vozila	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	18,77	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	20.15	3. rekonstrukcija ceste i kolovozne konstrukcije, korekcija osovine	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	7,52	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	2.23	4. rekonstrukcija tuneli	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	10,99	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	1.59	5. mostovi	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	7,04	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	2.90	6. rekonstrukcija crnih tačaka i opasnih mjesta	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	2,76	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	15.20	7. izgradnja obilaznica	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	15,65	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH	41.41	8. sanacija šteta nakon poplava	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	10,53	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH		9. konsultantske usluge	Program modernizacije Faza I	JP Ceste/FMPiK	2016	2020	9,7845	Kredit: EIB/WB/EBRD
FBiH/kantoni	?	Priprema i izgradnja	početak izgradnje po prioritetima faza I	FMPiK/kantonalna ministarstva	2021	2025	?	
FBiH/kantoni	?	Priprema i izgradnja	nastavak izgradnje po prioritetima faza II	FMPiK/kantonalna ministarstva	2025	2030	?	

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor finansiranja
Željeznice								
Koridor V c Sarajevo - Doboj	33+2x4,5	Rekonstrukcija	Glavna opravka i obnova signalizacije. Faza I (izrađeni projekti 33km + 2x4,5 km)	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	42,5	
Koridor V c Na mreži		Priprema i rekonstrukcija	rekonstrukcija mostova, tunela, potpornih i obložnih zidova	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	34	
Koridor V c Na mreži		Nabavka opreme i ugradnja	Nabavka pružne mehanizacije za održavanje pruge i ugradnja	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	20	
Zenica -Željezara (Zenica)	7.00	Priprema i rekonstrukcija	Radovi rekonstrukcije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	7	
Koridor V c Sarajevo - Doboj	54+2x63	Priprema i rekonstrukcija	Glavna opravka i obnova signalizacije Faza II: dionice Maglaj-Jelina 2x63 i Zenica - Podlugovi 54	JP Željeznice/FMPiK	2020	2025	211,5	
SEETO mreža Doboj - Tuzla - Brcko; Tuzla -Zivinice - Zvornik		Rekonstrukcija, elektrifikacija i signalizacija	Priprema i realizacija	JP Željeznice/FMPiK	2020	2025	211,5	
Koridor V c Na mreži		Izrada dokumentacije	Izrada dokumentacije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	7	
SEETO mreža Doboj - Tuzla - Brcko; Tuzla -Zivinice - Zvornik		Izrada dokumentacije	Izrada dokumentacije	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	2	
Vareš – Banovići			Studija izvodljivosti i idejni projekat	JP Željeznice/FMPiK	2017	2019	1,5	

Lokacija	Duljina dionice	Tip projekta	Opis projekta	Promoter	Datum početka	Datum završetka	Procijenjena vrijednost investicije	Izvor finansiranja	Preidentifikovani projekti
Vazdušni saobraćaj									
Aerodrom Sarajevo		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Proširenje postojećeg terminala i prilaz aerodromu		2017	2019	40		Aerodrom Sarajevo
Aerodrom Mostar		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Proširenje postojećih kapaciteta i poboljšanje tehničkih uvjeta		2017	2019	15		Aerodrom Mostar
Aerodrom Tuzla		Infrastrukturni zahvati i tehnička poboljšanja	Razvoj aerodroma za teretni avio saobraćaj		2017	2019	25		Aerodrom Tuzla

Dobiveni ulazni podaci

Sljedeće tabele prikazuju materijale koje smo prethodno skenirali i / ili primili od strane interesnih grupa ili iz javno dostupnih izvora

Strategije, studije i planovi

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Studija master plana za transport u BiH, 2001	lokalni
2	Investicioni plan za željezničku infrastrukturu u BiH u razdoblju od 2010 – 2014. godine s perspektivom razvoja do 2020. godine	lokalni
3	Akcionni plan za provedbu odrednica za strategiju sigurnosti cestovnog prometa u FBiH 2008 – 2013.	lokalni

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
4	Odrednice za strategiju sigurnosti cestovnog prometa u FBiH	lokalni
5	BiH: Put ka Evropi, prelged transportnog sektora	lokalni
6	Izveštaj o poslovanju željeznica Federacije BiH za 2009. Godinu (i naredne godine, ako ima)	lokalni
7	Dobit i gubitak, Bilans stanja	lokalni
8	Projekat modernizacije u cestovnom sektoru	lokalni

Regulativa

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Zakon i Pravilnik i drugi propisi po sektorima (kao što je navedeno na internet stranici 1: sigurnost prometa na cestama, cestovnog prometa, Vazdušnog saobraćaja, vodenog prometa i željezničkog prometa	lokalni
2	Propisi i smjernice koje je usvojila regulatorni odbor BiH	lokalni
3	Smjernice / upute (ako ih ima) za regulaciju željezničkih usluga, analize i praćenja konkurentnosti na tržištu željezničkih usluga, kao i nadzor nad kvalitetom usluga koje pružaju željeznički operateri.	lokalni
4	Željeznička reforma u jugoistočnoj Evropi i Turskoj: Na pravom putu (prilog 1)	lokalni
5	Prilagodba organizacijskoj strukturi RRB sa zahtjevima EU-a (trenutni status)	lokalni
7	Naknade za korištenje željezničke infrastrukture	lokalni
8	Pomoć pri restrukturiranju Željeznice BiH i Željeznice RS (provodi KPMG)	lokalni

Dokumenti dobiveni iz Federacije BiH

Br.	Dobiveni materijal	Jezik
1	Postojeća klasifikacija cesta u FBiH	lokalni
2	"Trogodišnji plan federalnih ministarstava i institucija"	lokalni
3	Trogodišnji plan za FMPiK 2016-2018	lokalni
4	Okvir transportne politike BiH - period 2015. – 2030.	lokalni
5	Okvir Strategije transporta – Metodologija	lokalni
6	Dogovoreni prijedlog kategorizacije puteva	lokalni
7	Studija o potražnji i tržištu za transport putem Rijek	lokalni
8	Studija TER-usklađenost željezničkog koridora 5C u BiH	lokalni
9	Studija o intermodalnom transportu u BiH	lokalni
10	Studija energetskog sektora u BiH - Nafta	lokalni
11	BDP prema proizvodnji, prihodima i rashodima	lokalni
12	Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema – Poglavlje 1, Opšte (Službene novine br 11, 13/02/2012)	lokalni
13	Zakon o finansijskoj konsolidaciji javne kompanije "Željeznice Federacije BiH Sarajevo" za period od 01/01/2008 do 31/12/2012.	lokalni
14	Zakon o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranje putničkog i kombinovanog saobraćaja	lokalni
15	Zakon o radu	lokalni
16	Zakon o željeznicama BiH	lokalni
17	Zakon o željeznicama FBiH	lokalni
18	Zakon o željeznicama Federacije BiH – Prečišćeni tekst (Službene novine BiH Br. 41/01 i 25/12)	lokalni

Predsjedavajuća
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, s. r.

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

426

Na temelju članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članka 33. stavak (2) Zakona o privatizaciji poduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU O IZDVAJANJU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM PODUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "FABRIKA DUHANA SARAJEVO" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANCIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Ovom odlukom utvrđuje se iznos sredstava namijenjen za financiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine od novčanih sredstava ostvarenih prodajom poduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo.

II.

Od novčanih sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Gospodarskom društvu "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo izuzima se dio sredstava u iznosu od 2.000.000,00 KM i isti je namijenjen za financiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III.

Za realiziranje ove odluke zadužuje se Agencija za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 392/2017
23. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 33. stav (2) Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU O IZDVAJAŃU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "FABRIKA DUHANA SARAJEVO" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I

Ovom odlukom utvrđuje se iznos sredstava namijenjen za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine od novčanih sredstava ostvarenih

продајом предузећа из надлежности Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине - "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево.

II

Од новчаних средстава остварених продајом државног капитала у Привредном друштву "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево изузима се дио средстава у износу од 2.000.000,00 КМ и исти је намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

III

За реализацију ове одлуке задужује се Агенција за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 392/2017

23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (2) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

O IZDVAJANJU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIH PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "FABRIKA DUHANA SARAJEVO" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Овом одлуком утврђује се износ средстава намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине од новчаних средстава остварених продајом предузећа из надлежности Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине - "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево.

II.

Од новчаних средстава остварених продајом државног капитала у Привредном друштву "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево изузима се дио средстава у износу од 2.000.000,00 КМ и исти је намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

III.

За реализацију ове одлуке задужује се Агенција за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

IV.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 392/2017

23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

427

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (2)

Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

O IZDVAJANJU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIH PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Овом одлуком утврђује се износ средстава намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине од новчаних средстава остварених продајом предузећа из надлежности Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине - "Босналијек" д.д. Сарајево.

II.

Од новчаних средстава остварених продајом државног капитала у Господарском друштву "Босналијек" д.д. Сарајево изузима се дио средстава у износу од 1.000.000,00 КМ и исти је намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

III.

За реализацију ове одлуке задужује се Агенција за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

IV.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објаве у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 393/2017

23. оžујка 2017. године
Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, в. р.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (2) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

O IZDVAJAЊU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIH PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Овом одлуком утврђује се износ средстава намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине од новчаних средстава остварених продајом предузећа из надлежности Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине - "Босналијек" д.д. Сарајево.

II.

Од новчаних средстава остварених продајом државног капитала у Привредном друштву "Босналијек" д.д. Сарајево изузима се дио средстава у износу од 1.000.000,00 КМ и исти је намијењен за финансирање Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине.

III

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Agencija za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 393/2017

23. marta 2017. godine

Sarajevo

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 33. stav (2) Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU

O IZDVAJANJU DIJELA NOVČANIH SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM PREDUZEĆA IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - "BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Ovom odlukom utvrđuje se iznos sredstava namijenjen za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine od novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Bosnalijek" d.d. Sarajevo.

II.

Od novčanih sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo izuzima se dio sredstava u iznosu od 1.000.000,00 KM i isti je namijenjen za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III.

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Agencija za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 393/2017

23. marta 2017. godine

Sarajevo

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

428

Na temelju članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članka 33. stavak (3) Zakona o privatizaciji poduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU

O IZDVAJANJU SREDSTAVA ZA FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE IZ SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM DRŽAVNOG KAPITALA U GOSPODARSKOM DRUŠTVU "BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO

I.

Iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Gospodarskom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo izdvaja se iznos od 4.437.209,39 KM za potrebe sanacije i osiguranja osnovnog kapitala Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje.

II.

Sredstva iz točke I. izdvojiti će se sa transakcijskog računa posebnog fonda Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine otvorenog kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i uplatiti na poseban račun Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje, broj: 3381302232252568 otvoren kod Unicredit bank d.d.

III.

Za realiziranje ove odluke zadužuju se Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje.

IV.

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o izdvajanju novčanih sredstava ostvarenih prodajom manjinskih udjela u gospodarskim društvima sa državnim kapitalom ("Službene novine Federacije BiH", broj 103/16).

V.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 394/2017

23. ožujka 2017. godine

Sarajevo

Премијер

Фадил Новалић, в. р.

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i člana 33. stav (3) Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU

O IZDVAJAŃU SREDSTAVA ZA FEDERALNI ZAVOD ZA PENZIJSKO I INVALIDIŠKO OSIGURANJE IZ SREDSTAVA OSTVARENIM PRODAJOM DRŽAVNOG KAPITALA U PRIVREDNOM DRUŠTVU "BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO

I.

Iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo izdvaja se iznos od 4.437.209,39 KM za potrebe sanacije i osiguranja osnovnog kapitala Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

II

Sredstva iz тачке I издвојиће се са трансакцијског рачуна посебног фонда Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине отвореног код Централне банке Босне и Херцеговине и уплатити на посебан рачун Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, број 3381302232252568 отворен код Unicredit bank д.д.

III

За реализацију ове одлуке задужују се Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине и Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање.

IV

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о издвајању новчаних средстава остварених продајом мањинских удјела у привредним друштвима са државним капиталом ("Службене новине Федерације БиХ", број: 103/16).

V

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 394/2017

23. марта 2017. године

Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (3) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

**O IZDVAJANJU SREDSTAVA ZA FEDERALNI ZAVOD
ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE IZ
SREDSTAVA OSTVARENIH PRODAJOM DRŽAVNOG
KAPITALA U PRIVREDNOM DRUŠTVU
"BOSNALIJEK" D.D. SARAJEVO**

I.

Iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo izdvaja se iznos od 4.437.209,39 KM za potrebe sanacije i osiguranja osnovnog kapitala Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

II.

Sredstva iz тачке I. издвојит ће се са трансакцијског рачуна посебног фонда Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине отвореног код Централне банке Босне и Херцеговине и уплатити на посебан рачун Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, број: 3381302232252568 отворен код Unicredit bank д.д.

III.

За реализацију ове одлуке задужују се Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине и Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање.

IV.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о издвајању новчаних средстава остварених продајом мањинских удјела у привредним друштвима са државним капиталом ("Службене новине Федерације БиХ", број 103/16).

V.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 394/2017

23. марта 2017. године

Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, с. р.

429

На temelju чланка 19. ставак (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и чланка 33. ставак (3) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

**O IZDVAJANJU SREDSTAVA ZA FEDERALNI ZAVOD
ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE IZ
SREDSTAVA OSTVARENIH PRODAJOM DRŽAVNOG
KAPITALA U GOSPODARSKOM DRUŠTVU "FABRIKA
DUHANA SARAJEVO" D.D. SARAJEVO**

I.

Iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Gospodarskom društvu "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo izdvaja se iznos od 8.141.682,60 KM za potrebe sanacije i osiguranja osnovnog kapitala Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje.

II.

Sredstva iz тоčke I. издвојит ће се са трансакцијског рачуна посебног фонда Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине отвореног код Централне банке Босне и Херцеговине и уплатити на посебан рачун Федералног завода за mirovinsko i invalidsko osiguranje, број 3381302232252568 отворен код Unicredit bank д.д.

III.

За реализацију ове одлуке задужују се Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине и Федерални завод за mirovinsko i invalidsko osiguranje.

IV.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о издвајању новчаних средстава остварених продајом мањинских удјела у господарским друштвима са државним капиталом ("Службене новине Федерације БиХ", број 103/16).

V.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објаве у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 395/2017

23. оžujка 2017. године

Сарајево

Премијер

Фадил Новалић, в. р.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (3) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ**О ИЗДВАЈАЊУ СРЕДСТАВА ЗА ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД
ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ИЗ
СРЕДСТАВА ОСТВАРЕНИХ ПРОДАЈОМ ДРЖАВНОГ
КАПИТАЛА У ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ "ФАБРИКА
ДУХАНА САРАЈЕВО" Д.Д. САРАЈЕВО****I**

Из средстава остварених продајом државног капитала у Привредном друштву "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево издваја се износ од 8.141.682,60 КМ за потребе санације и осигурања основног капитала Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање.

II

Средства из тачке I издвојиће се са трансакцијског рачуна посебног фонда Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине отвореног код Централне банке Босне и Херцеговине и уплатити на посебан рачун Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, број: 3381302232252568 отворен код Unicredit bank д.д.

III

За реализацију ове одлуке задужују се Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине и Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање.

IV

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о издвајању новчаних средстава остварених продајом мањинских удјела у привредним друштвима са државним капиталом ("Службене новине Федерације БиХ", број 103/16).

V

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 395/2017
23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер
Фадил Новалић, с. р.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и члана 33. став (3) Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 и 4/09), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ**О ИЗДВАЈАЊУ СРЕДСТАВА ЗА ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД
ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ИЗ
СРЕДСТАВА ОСТВАРЕНИХ ПРОДАЈОМ ДРЖАВНОГ
КАПИТАЛА У ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ "ФАБРИКА
ДУХАНА САРАЈЕВО" Д.Д. САРАЈЕВО****I**

Из средстава остварених продајом државног капитала у Привредном друштву "Фабрика духана Сарајево" д.д. Сарајево издваја се износ од 8.141.682,60 КМ за потребе санације и осигурања основног капитала Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање.

II

Средства из тачке I издвојит ће се са трансакцијског рачуна посебног фонда Развојне банке Федерације Босне и Херцеговине отвореног код Централне банке Босне и Херцеговине и уплатити на посебан рачун Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, број 3381302232252568 отворен код Unicredit bank д.д.

III

За реализацију ове одлуке задужују се Развојна банка Федерације Босне и Херцеговине и Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање.

IV

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о издвајању новчаних средстава остварених продајом мањинских удјела у привредним друштвима са државним капиталом ("Службене новине Федерације БиХ", број 103/16).

V

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 395/2017
23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер
Фадил Новалић, с. р.

430

На основу члана 19. ставак (1) тачка 6. и члана 21. ставак (4) Закона о дугу, задуживању и гаранцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09, 44/10 и 30/16), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ**О ЗАДУЖЕЊУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПУТЕМ ЕМИСИЈЕ ТРЕЗОРСКИХ ЗАПИСА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****I**

Одобрава се задужење Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација) путем емисије трезорских записа Федерације ради прикупљања средстава за финансирање издатака утврђених Прорачуном Федерације Босне и Херцеговине за 2017. годину, у номиналном износу до 80.000.000,00 КМ.

II

Задужење путем емисије трезорских записа из тачке I. ове одлуке одобрава се под слjedeћим увјетима:

- Емитент: Федерација Босне и Херцеговине
- Износ емисије: 80.000.000,00 КМ
- Број трезорских записа: 8.000
- Номинална вриједност трезорског записа: 10.000,00 КМ
- Рок доспијећа: 91 дан
- Врста цијене: дисконтна цијена
- Метода аукције: вишеструка цијена
- Датум аукције: утврђује се јавним позивом

III

Јавни позив за судјеловање у емисији трезорских записа Федерације објављује се на интернет страницима Федералног министарства финансија/Федералног министарства финансија (у даљњем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи-бурзи вриједносних папира д.д. Сарајево (у даљњем тексту: SASE) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

Емисија трезорских записа из ставка (1) ове тачке извршит ће се путем аукције на SASE у једној или више транша.

IV

Трезорски записи се емитирају у нематеријализираном облику и регистирају код Регистра вриједносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: RVP). Министарство са RVP закључује уговор о пословима регистрације и вођења трезорских записа.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу трезорских записа.

V.

Prodaja trezorskih zapisa vrši se putem aukcije na SASE po metodi višestrukih cijena.

Iznos diskontne cijene trezorskih zapisa izračunava se na godišnjoj razini po formuli:

C = diskontna cijena,
d = broj dana do dospijeća i
i = kamatna stopa / 100.

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

Diskontna cijena na ponudi iskazuje se na četiri decimalna mjesta.

Diskontirana vrijednost ponude predstavlja proizvod diskontne cijene i količine trezorskih zapisa koje sudionik na aukciji namjerava kupiti.

VI.

Ministarstvo zadržava pravo da prihvati ponudu u cjelini, djelomično ili da odbije sve ponude za kupnju.

VII.

Vlasništvo nad trezorskim zapisima stječe se na dan poravnanja upisom burzanskog trgovinskog sustava (u daljnjem tekstu: BTS) SASE u razdoblju od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drukčije naznačeno.

Sredstva za izmirenje obveza iz stavka (1) ove točke osigurat će se iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII.

Trezorski zapisi iz tačke II. ove odluke mogu se otkupiti prije roka njihovog dospijeća.

IX.

Poslove po osnovi emisije trezorskih zapisa obavlja Ministarstvo. Ministarstvo zaključuje ugovor sa SASE, bankom depozitarom i agentom emisije o obavljanju poslova u emisiji trezorskih zapisa.

X.

Aukcija trezorskih zapisa na primarnom tržištu obavlja se preko aukcijske platforme burzanskog trgovinskog sustava (u daljnjem tekstu: BTS) SASE u razdoblju od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drukčije naznačeno.

Ponude za kupnju trezorskih zapisa unose se u BTS kao kupovni nalozi u razdoblju od 9:00 do 10:00 sati i u tom razdoblju dozvoljene su izmjene cijene i količine iz kupovnog naloga kao i povlačenje kupovnih naloga.

Ponuda za prodaju trezorskih zapisa unosi se kao prodajni nalog u BTS u razdoblju od 10:00 do 13:00 sati.

XI.

Nakon obavljenog poravnanja RVP registrira trezorske zapise sukladno ugovoru i o tome obavještava SASE i Ministarstvo.

Na temelju izvješća RVP o registraciji, Ministarstvo dostavlja zahtjev SASE za uvrštavanje trezorskih zapisa na Kotaciju SASE.

XII.

Za realizaciju ove odluke, izvješćivanje o nastaloj obvezi za Federaciju i poduzimanje ostalih aktivnosti u vezi s emisijom trezorskih zapisa zadužuje se Ministarstvo.

XIII.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 396/2017
23. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

Na osnovu člana 19. stav (1) tачка 6. и члана 21. став (4) Закона о дугу, задуживању и гаранцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09, 44/10 и 30/16), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ

О ЗАДУЖЕЊУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ПУТЕМ ЕМИСИЈЕ ТРЕЗОРСКИХ ЗАПИСА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I.

Одобрава се задужење Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација) путем емисије трезорских записа Федерације ради прикупљања средстава за финансирање издатака утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2017. годину, у номиналном износу до 80.000.000,00 КМ.

II.

Задужење путем емисије трезорских записа из тачке I ове одлуке одобрава се под следећим условима:

- Емитент: Федерација Босне и Херцеговине
- Износ емисије: 80.000.000,00 КМ
- Број трезорских записа: 8.000
- Номинална вриједност трезорског записа: 10.000,00 КМ
- Рок доспијећа: 91 дан
- Врста цијене: дисконтна цијена
- Метод аукције: вишеструка цијена
- Датум аукције: утврђује се јавним позивом

III.

Јавни позив за учествовање у емисији трезорских записа Федерације објављује се на интернет страницама Федералног министарства финансија/Федералног министарства финансија (у даљем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи/бурзи вриједносних папира д.д. Сарајево (у даљем тексту: САСЕ) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

Емисија трезорских записа из става (1) ове тачке извршит ће се путем аукције на САСЕ у једној или више транши.

IV.

Трезорски записи се емитирају у нематеријализованом облику и региструју код Регистра вриједносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: РВП). Министарство са РВП закључује уговор о пословима регистрације и вођења трезорских записа.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу трезорских записа.

V.

Продаја трезорских записа врши се путем аукције на САСЕ по методи вишеструких цијена.

Износ дисконтне цијене трезорских записа израчунава се на годишњем нивоу по формули:

C = дисконтна цијена,
d = број дана до доспијећа и
i = каматна стопа/100.

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

Дисконтна цијена на понуди исказује се на четири децимална мјеста.

Дисконтвана вриједност понуде представља производ дисконтне цијене и количине трезорских записа које учесник на аукцији намјерава да купи.

VI

Министарство задржава право да прихвати понуду у цјелини, дјелимично или да одбије све понуде за куповину.

VII

Власништво над трезорским записима стиче се на дан поравнања уписом трезорских записа на одговарајуће рачуне вриједносних папира који се воде код РВП и власнику даје право наплате номиналне вриједности на дан доспијећа трезорског записа.

Средства за измирење обавеза из става (1) ове тачке осигурајуће се из Буџета Федерације Босне и Херцеговине.

VIII

Трезорски записи из тачке II ове одлуке могу се откупити прије рока њиховог доспијећа.

IX

Послове по основу емисије трезорских записа обавља Министарство. Министарство закључује уговор са САСЕ, банком депозитаром и агентом емисије о обављању послова у емисији трезорских записа.

X

Аукција трезорских записа на примарном тржишту обавља се преко аукцијске платформе берзанског трговинског система (у даљем тексту: БТС) САСЕ у периоду од 9:00 до 13:00 сати осим ако у јавном позиву није другачије назначено.

Понуде за куповину трезорских записа уносе се у БТС као куповни налози у периоду од 9:00 до 10:00 сати и у том периоду дозвољене су измјене цијене и количине из куповног налога као и повлачење куповних налога.

Понуда за продају трезорских записа уноси се као продајни налог у БТС у периоду од 10:00 до 13:00 сати.

XI

Након обављеног поравнања РВП региструје трезорске записе у складу с уговором и о томе обавјештава САСЕ и Министарство.

На основу извјештаја РВП о регистрацији, Министарство доставља захтјев САСЕ за уврштавање трезорских записа на Котацију САСЕ.

XII

За реализацију ове одлуке, извјештавање о насталој обавези за Федерацију и подузимање осталих активности у вези с емисијом трезорских записа задужује се Министарство.

XIII

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 396/2017
23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер
Фадил Новалић, с. р.

На основу члана 19. став (1) тачка 6. и члана 21. став (4) Закона о дугу, задужењу и гаранцијима у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09, 44/10 и 30/16), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ODLUKU

O ZADUŽENJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE PUTEM EMISIJE TREZORSKIH ZAPISA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Одобрава се задужење Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација) путем емисије трезорских записа Федерације ради прикупљања средстава за финансирање издатака утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2017. годину, у номиналном износу до 80.000.000,00 КМ.

II.

Задужење путем емисије трезорских записа из тачке I. ове одлуке одобрава се под слjedeћим условима:

- Emitent: Федерација Босне и Херцеговине
- Износ емисије: 80.000.000,00 КМ
- Број трезорских записа: 8.000
- Номинална вриједност трезорског записа: 10.000,00 КМ
- Рок доспијећа: 91 дан
- Врста цијене: дисконтна цијена
- Метод аукције: вишеструка цијена
- Датум аукције: утврђује се јавним позивом

III.

Јавни позив за учествовање у емисији трезорских записа Федерације објављује се на интернет страницима Федералног министарства финансија/Федералног министарства финансија (у даљем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи/бурзи вриједносних папира д.д. Сарајево (у даљем тексту: САСЕ) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

Емисија трезорских записа из става (1) ове тачке извршит ће се путем аукције на САСЕ у једној или више транши.

IV.

Трезорски записи се емитирају у нематеријализованом облику и региструју код Регистра вриједносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: RVP). Министарство са RVP закључује уговор о пословима регистрације и вођења трезорских записа.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу трезорских записа.

V.

Продаја трезорских записа врши се путем аукције на САСЕ по методи вишеструких цијена.

Износ дисконтне цијене трезорских записа израчунава се на годишњем нивоу по формули:

$$C = \text{дисконтна цијена}, \\ d = \text{број дана до доспијећа } i \\ i = \text{каматна стопа } / 100.$$

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

Дисконтна цијена на понуди исказује се на четри decimalна мјеста.

Дисконтвана вриједност понуде представља производ дисконтне цијене и количине трезорских записа које учесник на аукцији намјерава да купи.

VI.

Министарство задржава право да прихвати понуду у цјелини, дјелимично или да одбије све понуде за куповину.

VII.

Власништво над трезорским записима стиче се на дан поравнања уписом трезорских записа на одговарајуће рачуне вриједносних папира који се воде код RVP и власнику даје право наплате номиналне вриједности на дан доспијећа трезорског записа.

Sredstva za izmirenje obaveza iz stava (1) ove tačke osigurat će se iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII.

Trezorski zapisi iz tačke II. ove odluke mogu se otkupiti prije roka njihovog dospijea.

IX.

Poslove po osnovu emisije trezorskih zapisa obavlja Ministarstvo. Ministarstvo zaključuje ugovor sa SASE, bankom depozitarom i agentom emisije o obavljanju poslova u emisiji trezorskih zapisa.

X.

Aukcija trezorskih zapisa na primarnom tržištu obavlja se preko aukcijske platforme berzanskog trgovinskog sistema (u daljnjem tekstu: BTS) SASE u periodu od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drugačije naznačeno.

Ponude za kupovinu trezorskih zapisa unose se u BTS kao kupovni nalozi u periodu od 9:00 do 10:00 sati i u tom periodu dozvoljene su izmjene cijene i količine iz kupovnog naloga kao i povlačenje kupovnih naloga.

Ponuda za prodaju trezorskih zapisa unosi se kao prodajni nalog u BTS u periodu od 10:00 do 13:00 sati.

XI.

Nakon obavljenog poravnanja RVP registruje trezorske zapise u skladu s ugovorom i o tome obavještava SASE i Ministarstvo.

Na osnovu izvještaja RVP o registraciji, Ministarstvo dostavlja zahtjev SASE za uvrštavanje trezorskih zapisa na Kotaciju SASE.

XII.

Za realizaciju ove odluke, izvještavanje o nastaloj obavezi za Federaciju i poduzimanje ostalih aktivnosti u vezi s emisijom trezorskih zapisa zadužuje se Ministarstvo.

XIII.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 396/2017

23. marta 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

431

Na temelju članka 19. stavak (1) točka 6. i članka 21. stavak (4) Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU

**O ZADUŽENJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PUTEM EMISIJE TREZORSKIH ZAPISA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

Odobrava se zaduženje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) putem emisije trezorskih zapisa Federacije radi prikupljanja sredstava za financiranje izdataka utvrđenih Proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u nominalnom iznosu do 80.000.000,00 KM.

II.

Zaduženje putem emisije trezorskih zapisa iz tačke I. ove odluke odobrava se pod sljedećim uvjetima:

- Emitent: Federacija Bosne i Hercegovine
- Iznos emisije: 80.000.000,00 KM
- Broj trezorskih zapisa: 8.000
- Nominalna vrijednost trezorskog zapisa: 10.000,00 KM

- Rok dospijea: 182 dana
- Vrsta cijene: diskontna cijena
- Metoda aukcije: višestruka cijena
- Datum aukcije: utvrđuje se javnim pozivom

III.

Javni poziv za sudjelovanje u emisiji trezorskih zapisa Federacije objavljuje se na internet stranicama Federalnog ministarstva finansija/Federalnog ministarstva financija (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), agenta emisije i Sarajevskoj berzi/burzi vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: SASE) najkasnije sedam dana prije dana održavanja aukcije.

Emisija trezorskih zapisa iz stavka (1) ove tačke izvršit će se putem aukcije na SASE u jednoj ili više tranši.

IV.

Trezorski zapisi se emitiraju u nematerijaliziranom obliku i registriraju kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: RVP). Ministarstvo sa RVP zaključuje ugovor o poslovima registracije i vođenja trezorskih zapisa.

Ne postoje nikakva ograničenja u prijenosu trezorskih zapisa.

V.

Prodaja trezorskih zapisa vrši se putem aukcije na SASE po metodi višestrukih cijena.

Iznos diskontne cijene trezorskih zapisa izračunava se na godišnjoj razini po formuli:

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

C = diskontna cijena,

d = broj dana do dospijea i

i = kamatna stopa / 100.

Diskontna cijena na ponudi iskazuje se na četiri decimalna mjesta.

Diskontirana vrijednost ponude predstavlja proizvod diskontne cijene i količine trezorskih zapisa koje sudionik na aukciji namjerava kupiti.

VI.

Ministarstvo zadržava pravo da prihvati ponudu u cjelini, djelomično ili da odbije sve ponude za kupnju.

VII.

Vlasništvo nad trezorskim zapisima stječe se na dan poravnanja upisom trezorskih zapisa na odgovarajuće račune vrijednosnih papira koji se vode kod RVP i vlasniku daje pravo naplate nominalne vrijednosti na dan dospijea trezorskog zapisa.

Sredstva za izmirenje obveza iz stavka (1) ove tačke osigurat će se iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII.

Trezorski zapisi iz tačke II. ove odluke mogu se otkupiti prije roka njihovog dospijea.

IX.

Poslove po osnovi emisije trezorskih zapisa obavlja Ministarstvo. Ministarstvo zaključuje ugovor sa SASE, bankom depozitarom i agentom emisije o obavljanju poslova u emisiji trezorskih zapisa.

X.

Aukcija trezorskih zapisa na primarnom tržištu obavlja se preko aukcijske platforme burzanskog trgovinskog sustava (u daljnjem tekstu: BTS) SASE u razdoblju od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drukčije naznačeno.

Ponude za kupnju trezorskih zapisa unose se u BTS kao kupovni nalozi u razdoblju od 9:00 do 10:00 sati i u tom razdoblju dozvoljene su izmjene cijene i količine iz kupovnog naloga kao i povlačenje kupovnih naloga.

Ponuda za prodaju trezorskih zapisa unosi se kao prodajni nalog u BTS u razdoblju od 10:00 do 13:00 sati.

XI.

Nakon obavljenog poravnanja RVP registrira trezorske zapise sukladno ugovoru i o tome obavještava SASE i Ministarstvo.

Na temelju izvješća RVP o registraciji, Ministarstvo dostavlja zahtjev SASE za uvrštavanje trezorskih zapisa na Kotaciju SASE.

XII.

Za realizaciju ove odluke, izvješćivanje o nastaloj obvezi za Federaciju i poduzimanje ostalih aktivnosti u vezi s emisijom trezorskih zapisa zadužuje se Ministarstvo.

XIII.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 397/2017
23. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

Na osnovu člana 19. stav (1) tачка 6. и члана 21. став (4) Закона о дугу, задуживању и гаранцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 86/07, 24/09, 44/10 и 30/16), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ О ЗАДУЖЕЊУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ПУТЕМ ЕМИСИЈЕ ТРЕЗОРСКИХ ЗАПИСА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

Одобрава се задужење Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација) путем емисије трезорских записа Федерације ради прикупљања средстава за финансирање издатака утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2017. годину, у номиналном износу до 80.000.000,00 КМ.

II

Задужење путем емисије трезорских записа из тачке I ове одлуке одобрава се под следећим условима:

- Емитент: Федерација Босне и Херцеговине
- Износ емисије: 80.000.000,00 КМ
- Број трезорских записа: 8.000
- Номинална вриједност трезорског записа: 10.000,00 КМ
- Рок доспијења: 182 дана
- Врста цијене: дисконтна цијена
- Метод аукције: вишеструка цијена
- Датум аукције: утврђује се јавним позивом

III

Јавни позив за учествовање у емисији трезорских записа Федерације објављује се на интернет страницама Федералног министарства финансија/Федералног министарства финансија (у даљем тексту: Министарство), агента емисије и Сарајевској берзи/бурзи вриједносних папира д.д. Сарајево (у даљем тексту: САСЕ) најкасније седам дана прије дана одржавања аукције.

Емисија трезорских записа из става (1) ове тачке извршит ће се путем аукције на САСЕ у једној или више транши.

IV

Трезорски записи се емитују у нематеријализованом облику и региструју код Регистра вриједносних папира у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: РВП).

Министарство са РВП закључује уговор о пословима регистрације и вођења трезорских записа.

Не постоје никаква ограничења у пријеносу трезорских записа.

V

Продаја трезорских записа врши се путем аукције на САСЕ по методи вишеструких цијена.

Износ дисконтне цијене трезорских записа израчунава се на годишњем нивоу по формули:

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

C = дисконтна цијена,

d = број дана до доспијења и

i = каматна стопа/100.

Дисконтна цијена на понуди исказује се на четири децимална мјеста.

Дисконтована вриједност понуде представља производ дисконтне цијене и количине трезорских записа које учесник на аукцији намјерава да купи.

VI

Министарство задржава право да прихвати понуду у цјелини, дјелимично или да одбије све понуде за куповину.

VII

Власништво над трезорским записима стиче се на дан поравнања уписом трезорских записа на одговарајуће рачуне вриједносних папира који се воде код РВП и власнику даје право наплате номиналне вриједности на дан доспијења трезорског записа.

Средства за измирење обавеза из става (1) ове тачке осигурају ће се из Буџета Федерације Босне и Херцеговине.

VIII

Трезорски записи из тачке II ове одлуке могу се откупити прије рока њиховог доспијења.

IX

Послове по основу емисије трезорских записа обавља Министарство. Министарство закључује уговор са САСЕ, банком депозитаром и агентом емисије о обављању послова у емисији трезорских записа.

X

Аукција трезорских записа на примарном тржишту обавља се преко аукцијске платформе берзанског трговинског система (у даљем тексту: БТС) САСЕ у периоду од 9:00 до 13:00 сати осим ако у јавном позиву није другачије назначено.

Понуде за куповину трезорских записа уносе се у БТС као куповни налози у периоду од 9:00 до 10:00 сати и у том периоду дозвољене су измјене цијене и количине из куповног налога као и повлачење куповних налога.

Понуда за продају трезорских записа уноси се као продајни налог у БТС у периоду од 10:00 до 13:00 сати.

XI

Након обављеног поравнања РВП региструје трезорске записе у складу с уговором и о томе обавјештава САСЕ и Министарство.

На основу извјештаја РВП о регистрацији, Министарство доставља заштјев САСЕ за уврштавање трезорских записа на Котацију САСЕ.

XII

За реализацију ове одлуке, извјештавање о насталој обавези за Федерацију и подизмање осталих активности у вези с емисијом трезорских записа задужује се Министарство.

XIII

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 397/2017
23. marta 2017. godine
Sarajevo

Премијер
Фадил Новалић, с. р.

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka 6. i člana 21. stav (4) Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU

O ZADUŽENJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PUTEM EMISIJE TREZORSKIH ZAPISA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Odobrava se zaduženje Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) putem emisije trezorskih zapisa Federacije radi prikupljanja sredstava za finansiranje izdataka utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u nominalnom iznosu do 80.000.000,00 KM.

II.

Zaduženje putem emisije trezorskih zapisa iz tačke I. ove odluke odobrava se pod sljedećim uslovima:

- Emitent: Federacija Bosne i Hercegovine
- Iznos emisije: 80.000.000,00 KM
- Broj trezorskih zapisa: 8.000
- Nominalna vrijednost trezorskog zapisa: 10.000,00 KM
- Rok dospijeća: 182 dana
- Vrsta cijene: diskontna cijena
- Metod aukcije: višestruka cijena
- Datum aukcije: utvrđuje se javnim pozivom

III.

Javni poziv za učestvovanje u emisiji trezorskih zapisa Federacije objavljuje se na internet stranicama Federalnog ministarstva finansija/Federalnog ministarstva financija (u daljem tekstu: Ministarstvo), agenta emisije i Sarajevskoj berzi/burzi vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: SASE) najkasnije sedam dana prije dana održavanja aukcije.

Emisija trezorskih zapisa iz stava (1) ove tačke izvršit će se putem aukcije na SASE u jednoj ili više tranši.

IV.

Trezorski zapisi se emitiraju u nematerijalizovanom obliku i registruju kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: RVP). Ministarstvo sa RVP zaključuje ugovor o poslovima registracije i vođenja trezorskih zapisa.

Ne postoje nikakva ograničenja u prijenosu trezorskih zapisa.

V.

Prodaja trezorskih zapisa vrši se putem aukcije na SASE po metodi višestrukih cijena.

Iznos diskontne cijene trezorskih zapisa izračunava se na godišnjem nivou po formuli:

$$C = 100 - \frac{100 * d * i}{365 + d * i}$$

C = diskontna cijena,
d = broj dana do dospijeća i
i = kamatna stopa / 100.

Diskontna cijena na ponudi iskazuje se na četiri decimalna mjesta.

Diskontovana vrijednost ponude predstavlja proizvod diskontne cijene i količine trezorskih zapisa koje učesnik na aukciji namjerava da kupi.

VI.

Ministarstvo zadržava pravo da prihvati ponudu u cjelini, djelimično ili da odbije sve ponude za kupovinu.

VII.

Vlasništvo nad trezorskim zapisima stiže se na dan poravnanja upisom trezorskih zapisa na odgovarajuće račune vrijednosnih papira koji se vode kod RVP i vlasniku daje pravo naplate nominalne vrijednosti na dan dospijeća trezorskog zapisa.

Sredstva za izmirenje obaveza iz stava (1) ove tačke osigurat će se iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII.

Trezorski zapisi iz tačke II. ove odluke mogu se otkupiti prije roka njihovog dospijeća.

IX.

Poslove po osnovu emisije trezorskih zapisa obavlja Ministarstvo. Ministarstvo zaključuje ugovor sa SASE, bankom depozitarom i agentom emisije o obavljanju poslova u emisiji trezorskih zapisa.

X.

Aukcija trezorskih zapisa na primarnom tržištu obavlja se preko aukcijske platforme berzanskog trgovinskog sistema (u daljem tekstu: BTS) SASE u periodu od 9:00 do 13:00 sati osim ako u javnom pozivu nije drugačije naznačeno.

Ponude za kupovinu trezorskih zapisa unose se u BTS kao kupovni nalozi u periodu od 9:00 do 10:00 sati i u tom periodu dozvoljene su izmjene cijene i količine iz kupovnog naloga kao i povlačenje kupovnih naloga.

Ponuda za prodaju trezorskih zapisa unosi se kao prodajni nalog u BTS u periodu od 10:00 do 13:00 sati.

XI.

Nakon obavljenog poravnanja RVP registruje trezorske zapise u skladu s ugovorom i o tome obavještava SASE i Ministarstvo.

Na osnovu izvještaja RVP o registraciji, Ministarstvo dostavlja zahtjev SASE za uvrštavanje trezorskih zapisa na Kotaciju SASE.

XII.

Za realizaciju ove odluke, izvještavanje o nastaloj obavezi za Federaciju i poduzimanje ostalih aktivnosti u vezi s emisijom trezorskih zapisa zadužuje se Ministarstvo.

XIII.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 397/2017
23. marta 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

432

Na temelju članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), članka 4. alineja 3. i članka 5. stavak (1) Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), članka 31. stavak (1) Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora plinskog gospodarstva ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/07), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU
O DAVANJU SUGLASNOSTI NA VELEPRODAJNU
CIJENU PRIRODNOG PLINA

I.

Daje se suglasnost na veleprodajnu cijenu prirodnog plina za distributivna gospodarska društva na području Federacije Bosne i Hercegovine, počevši od 01.04.2017. godine, koja iznosi 520,00 KM/1000 Sm³, odnosno 0,520 KM/Sm³, Sm³ (t=15°C, p=1,01325 bar, važeći uslovi za Bosnu i Hercegovinu), donja toplotna vrijednost prirodnog plina (Hd= 34.075,60 kJ/Sm³).

II.

U cijenu prirodnog plina iz tačke I. ove odluke, nije uračunat porez na dodanu vrijednost.

III.

Za realiziranje ove odluke zadužuju se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Federalno ministarstvo trgovine, svatko u okviru svoje ovlasti.

IV.

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o davanju suglasnosti na veleprodajnu cijenu prirodnog plina ("Službene novine Federacije BiH", broj 59/16).

V.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 401/2017
23. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), члана 4. алинеја 3. и члана 5. став (1) Закона о контроли цијена ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/95 и 70/08), члана 31. став (1) Уредбе о организацији и регулацији сектора гасне привреде ("Службене новине Федерације БиХ", број 83/07), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 96. сједници, одржаној 23.03.2017. године, доноси

ОДЛУКУ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ВЕЛЕПРОДАЈНУ
ЦИЈЕНУ ПРИРОДНОГ ГАСА

I.

Даје се сагласност на велепродајну цијену природног гаса за дистрибутивна привредна друштва на подручју Федерације Босне и Херцеговине, почевши од 01.04.2017. године, која износи 520,00 KM/1000 См³, односно 0,520 KM/См³, См³ (t=15°C, p=1,01325 бар, важећи услови за Босну и Херцеговину), доња топлотна вриједност природног гаса (Hd= 34.075,60 kJ/См³).

II.

У цијену природног гаса из тачке I ове одлуке, није урачунат порез на додану вриједност.

III.

За реализацију ове одлуке задужују се Федерално министарство енергије, рударства и индустрије и Федерално министарство трговине, свако у оквиру свог овлаштења.

IV.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Оdlука о давању сагласности на велепродајну цијену природног гаса ("Службене новине Федерације БиХ", број 59/16).

V.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

V. број 401/2017
23. марта 2017. године
Сарајево

Премијер
Фадил Новалић, с. р.

Na osnovu člana 19. stav (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), člana 4. alineja 3. i člana 5. stav (1) Zakona o kontroli cijena ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95 i 70/08), člana 31. stav (1) Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/07), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 96. sjednici, održanoj 23.03.2017. godine, donosi

ODLUKU
O DAVANJU SAGLASNOSTI NA VELEPRODAJNU
CIJENU PRIRODNOG GASA

I.

Daje se saglasnost na veleprodajnu cijenu prirodnog gasa za distributivna privredna društva na području Federacije Bosne i Hercegovine, počevši od 01.04.2017. godine, koja iznosi 520,00 KM/1000 Sm³ odnosno 0,520 KM/Sm³, Sm³ (t=15°C, p=1,01325 bar, važeći uslovi za Bosnu i Hercegovinu), donja toplotna vrijednost prirodnog gasa (Hd= 34.075,60 kJ/Sm³).

II.

U cijenu prirodnog gasa iz tačke I. ove odluke, nije uračunat porez na dodanu vrijednost.

III.

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Federalno ministarstvo trgovine, svako u okviru svog ovlaštenja.

IV.

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o davanju saglasnosti na veleprodajnu cijenu prirodnog gasa ("Službene novine Federacije BiH", broj 59/16).

V.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 401/2017
23. marta 2017. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I
TURIZMA

433

Na osnovu člana 13. Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj 39/14), Pravilnika o uspostavljanju i radu Komisije za javne nabavke ("Službeni glasnik BiH", broj 103/14), i Uredbe o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", br. 48/14, 77/14, 97/14 i 58/15), Federalna ministrica okoliša i turizma donosi

RJEŠENJE
O IMENOVANJU KOMISIJE ZA PROVOĐENJE
POSTUPKA JAVNE NABAVKE I ISPORUKE GORIVA
ZA 2017. GODINU ZA POTREBE FEDERALNOG
MINISTARSTVA OKOLIŠA I TURIZMA

I

U Komisiju za provođenje postupka javne nabavke Federalnog ministarstva okoliša i turizma - nabavka i isporuka goriva za 2017. godinu imenuju se:

1. Šuhra Šehagić, predsjednik,
2. Andrea Bevanda - Hrvo, član,
3. Jasmina Dizdarević, član,
4. Dejan Knežević, sekretar Komisije

II

Imenovane osobe dužne su, u provođenju postupka javne nabavke postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj 39/14).

III

Poslovi Komisije uključuju: pripremu tenderske dokumentacije, korespondenciju sa ponuđačima, dostavljanje tenderske dokumentacije na način propisan za konkretni postupak javne nabavke, priprema pojašnjenje tenderske dokumentacije, otvaranje zahtjeva za učešće, provođenje javnog otvaranja, pregledavanje ponuda, sačinjavanje zapisnika o ocjeni ponuda, sačinjavanje zapisnika o ocjeni ponuda, sačinjavanje izvještaja o postupku javne nabavke, davanje preporuka ugovornom organu za donošenje odluke o odabiru ili odluka o poništenju postupka javne nabavke, pripremu odgovora o pravnim lijekovima kao i druge poslove u skladu sa s provedbenim propisima i općim aktima iz oblasti javne nabavke.

Svaki član Komisije može učestvovati u radu Komisije tek nakon što potpiše Izjavu o povjerljivosti i nepristrasnosti, te izjavu o nepostojanju sukoba interesa u skladu sa članom 11. Zakona, odnosno izjavu da je upoznat sa odredbama člana 52. Zakona, odnosno da je upoznat sa obvezom da tokom cijelog postupka rada u Komisiji dužan je prijaviti mogući sukob interesa i tražiti isključenje iz rada Komisije.

IV

Za rad i angažovanje u radu Komisije, predsjedniku, članovima Komisije i sekretaru Komisije pripada pravo na naknadu u skladu sa Uredbom o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", br. 48/14, 77/14, 97/14 i 58/15) o čemu će se donijeti posebno rješenje.

V

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 08/2-14-14-195/17-I

15. marta/ožujka 2017. godine

Sarajevo

Ministrica

Dr. **Edita Đapo**, s. r.

(SI-318/17-F)

OPĆINA ILIDŽA

434

Na osnovu člana 25. Zakona o ustanovama ("Službeni list RBiH", broj 6/92, 8/93 i 13/94), člana 12. Zakona ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/03, 34/03 i 65/13),

člana 90. Statuta Općine Ilidža - Prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 33/10 i 18/16) i člana 18. Odluke o osnivanju Javne ustanove za kulturu, sport i rekreaciju Hrasnica-Ilidža ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 22/01), Općinski načelnik donosi

RJEŠENJE

O IMENOVANJU PREDSEDNIKA UPRAVNOG
ODBORA JAVNE USTANOVE ZA KULTURU, SPORT I
REKREACIJU HRASNICA-ILIDŽA

I

Za predsjednika Upravnog odbora Javne ustanove za kulturu, sport i rekreaciju Hrasnica-Ilidža imenuje se **Mirsad Čizmić, magistar prava**.

II

Mandat predsjednika Upravnog odbora Javne ustanove za kulturu, sport i rekreaciju Hrasnica-Ilidža iz tačke I ovog rješenja traje do 10. juna 2018. godine, kada prestaje četverogodišnji mandat već imenovanim članovima Upravnog odbora.

III

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 02-05-796/17-7

14. marta/ožujka 2017. godine

Ilidža

Općinski načelnik

Prof. dr. **Senaid Memić**, s. r.

(SI-336/17-F)

JKP "VODOSTAN" DOO ILIJAŠ

435

Na osnovu člana 8. tačka d) i člana 26. stav 1) Zakona o javnim preduzećima ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), prijedloga Nadzornog odbora br. 9/17 od 14.03.2017. godine i člana 54. Statuta JKP "Vodostan" d.o.o. Ilijaš ("Službene novine KS", broj 10/06), Skupština donosi

RJEŠENJE

O KONAČNOM IMENOVANJU ODBORA ZA REVIZIJU
JKP "VODOSTAN" D.O.O. ILIJAŠ

Član I

Za predsjednika i članove Odbora za reviziju, imenuju se:

1. Čamdžić Zihret, dipl. ekonomista-predsjednik
2. Devlić Selvira, dipl. ekonomista-član
3. Zornić Mirza, dipl. ekonomista-član.

Član II

Mandat predsjednika i članova Odbora za reviziju traje 4 (četiri) godine od dana stupanja na snagu ovog Rješenja.

Član III

Protiv ovog Rješenja prigovor može uputiti bilo koji član javnosti. Prigovor se podnosi Skupštini JKP "Vodostan" d.o.o. Ilijaš, a kopija prigovora ombudsmenu za ljudska prava Federacije BiH.

Član IV

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 5/17

16. marta/ožujka 2017. godine.

Ilijaš

Predsjednik Skupštine

Mehmed Smajlović, s. r.

(SI-331/17-F)

KAZALO

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 424 Zakon o energijskoj učinkovitosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 1
 Zakon o energijskoj efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 14
 Zakon o energijskoj efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 29
- 425 Transportna strategija Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016. - 2030. godine i zaključci (hrvatski jezik) 42
 Transportna strategija Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016. - 2030. godine i zaključci (srpski jezik) 69
 Transportna strategije Federacije Bosne i Hercegovine za period 2016. - 2030. godine i zaključci (bosanski jezik) 101

**VLADA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 426 Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo namijenjenih za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 130
 Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo namijenjenih za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 130
 Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Fabrika Duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo namijenjenih za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 131
- 427 Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom poduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Bosnalijek" d.d. Sarajevo namijenjenih za financiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 131
 Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Bosnalijek" d.d. sarajevo namijenjenih za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 131

- Odluka o izdvajanju dijela novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća iz nadležnosti Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine - "Bosnalijek" d.d. Sarajevo namijenjenih za finansiranje Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 132
- 428 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Gospodarskom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo (hrvatski jezik) 132
 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za Penzijsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo (srpski jezik) 132
- 429 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Bosnalijek" d.d. Sarajevo (bosanski jezik) 133
 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo (hrvatski jezik) 133
 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo (srpski jezik) 133
 Odluka o izdvajanju sredstava za Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje iz sredstava ostvarenih prodajom državnog kapitala u Privrednom društvu "Fabrika duhana Sarajevo" d.d. Sarajevo (bosanski jezik) 134
- 430 Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 134
 Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 136
- 431 Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 137
 Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 138
 Odluka o zaduženju Federacije Bosne i Hercegovine putem emisije trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 139

- 432 Odluka o davanju suglasnosti na veleprodajnu cijenu prirodnog plina (hrvatski jezik) 139
- Odluka o davanju suglasnosti na veleprodajnu cijenu prirodnog gasa (srpski jezik) 140
- Odluka o davanju saglasnosti na veleprodajnu cijenu prirodnog gasa (bosanski jezik) 140
- FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA**
- 433 Rješenje o imenovanju Komisije za provođenje postupka javne nabavke i isporuke goriva za 2017. godinu za potrebe Federalnog ministarstva okoliša i turizma 140
- OPĆINA ILIDŽA**
- 434 Rješenje o imenovanju predsjednika Upravnog odbora Javne ustanove za kulturu, sport i rekreaciju Hrasnica-Ilidža 141
- JKP "VODOSTAN" DOO ILIJAŠ**
- 435 Rješenje o konačnom imenovanju Odbora za reviziju JKP "Vodostan" d.o.o. Ilijaš 141

Kantonalna administrativna sl... x Službeni list x Službeni list- Naslovna stranica x +

www.sluzbenilist.ba/home/index

SLUŽBENILISTBIH
JP NIO Službeni list Bosne i Hercegovine

Jezik v Službena glasila v Oglašavanje Izdavaštvo Pretraga Info Kontakti Vijesti

Naslovna stranica

Administration
Pretplata
Cjenovnik
Izdavaštvo
Info - historijat
Kontakt
Međun. saradnja
Korisni linkovi
Oglasni dio

PLAN JAVNIH NABAVKI ZA 2015. GODINU

Službeni glasnik BiH broj 45/15
PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O IZMJENAMA ODLUKE O IZBORU ČLANOVA ZAJEDNIČKIH KOMISIJA OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
VJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O IMENOVANJU DELEGACIJE BOSNE I HERCEGOVINE PRI KOMITETU EKSPERATA VJEĆA EVROPE

Službene novine Federacije BiH broj 43/15
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O USVAJANJU PROGRAMA I KRITERIJA RASPODIJELE SREDSTAVA "TEKUĆI TRANSFERI DRUGIM NIVOIMA VLASTI I FONDovima - ZA SANACIJU ŠTETA NASTALIH USLJED POPLAVA I KLIŽIŠTA"
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O ODOBRAVANJU RASPOREDA SREDSTAVA SA POSEBNOG NAMJENSKOG TRANSAKCIJSKOG RAČUNA

Službene novine Kantona Sarajevo broj 21/15
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O POTVRĐIVANJU IMENOVANJA VRŠIOCA DUŽNOSTI PREDSEDNIKA SKUPŠTINE KANTONALNOG JAVNOG PREDUZEĆA "ZOI 84" OLIMPIJSKI CENTAR SARAJEVO D.O.O. SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI NA IZVJEŠTAJ O RADU IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU FONDA

Međunarodni ugovori broj 3/15
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O FINANSIRANJU (PROJEKAT ENERGETSKE EFIKASNOSTI) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE ASOCIJACIJE ZA RAZVOJ
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SPORAZUM O FINANSIRANJU (PROJEKAT ENERGETSKE EFIKASNOSTI) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE ASOCIJACIJE ZA RAZVOJ

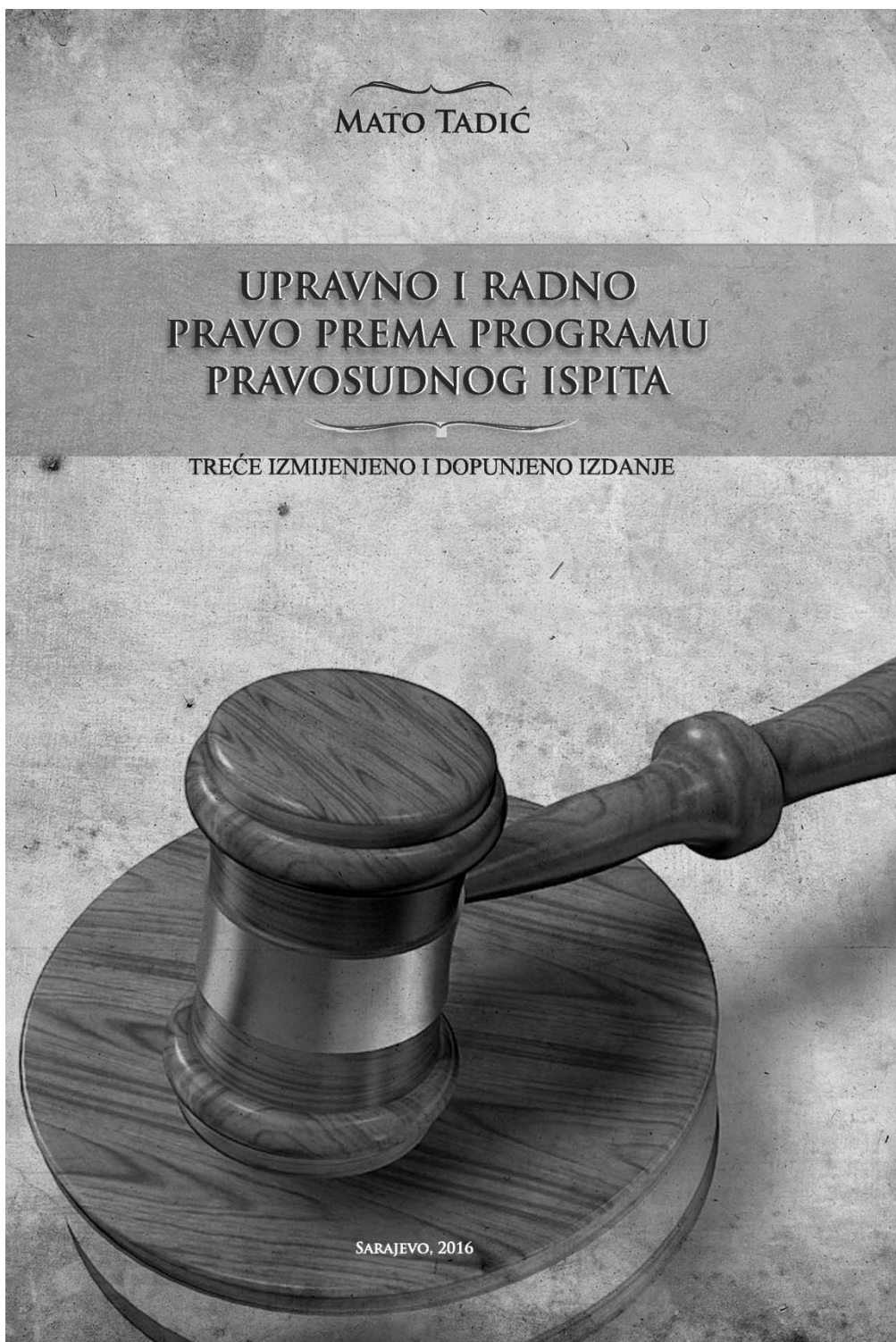
Naslovna stranica

Naša izdanja u digitalnom obliku

JP NIO
Službeni list BiH
Dž. Bjeđića 39/III
71000 Sarajevo, BiH
tel/fax:
+387 33 72 20 30
e-pošta:
sluzbenilist@nio.gov.ba

Stara web stranica
www.slilist.ba

Objava dodijeljenih ugovora

Nakladnik: Javno poduzeće Novinsko-izdavačka organizacija Službeni list BiH - Sarajevo, ulica Džemala Bijedića 39/III - Poštanski fah 3 - Ravnatelj i odgovorni urednik: Dragan Prusina - Telefon - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, fax: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, fax: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Centrala: 722-030 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK DD 338 320 22000052 11 - VAKUFKA BANKA d.d. Sarajevo 160 200 00005746 51 - HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka filijala Brčko 552-000-00000017-12 - RAIFFEISEN BANK dd BiH Sarajevo 161-000- 00071700-57 - Grafička priprema: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo - Tisak: "Unioninvestplastika" d. d. Sarajevo - Za tiskaru: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista. "Službene novine Federacije BiH", su upisane u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 414. Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture. Izdanje na hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku. Pretplata za I polugodište 2017. godine na "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM. Pretplata za I polugodište 2017. godine na "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM. Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM po korisniku.

Opening Letter

in Case ECS-1/14

By the present Opening Letter, the Energy Community Secretariat (“the Secretariat”) initiates dispute settlement proceedings against Bosnia and Herzegovina for non-compliance with the Treaty establishing the Energy Community (“the Treaty”), and in particular with Article 6 of the Treaty as well as Articles 4(2), 5(1), 7(1) and 18 of Council Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC¹, as incorporated and adapted by Ministerial Council Decision 2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency.

Under the the Rules of Procedure for Dispute Settlement under the Treaty (“Dispute Settlement Procedures”)², the Secretariat may initiate a preliminary procedure against a Party before seeking a decision by the Ministerial Council under Article 91 of the Treaty. According to Article 12 of these Rules, such a procedure is initiated by way of an Opening Letter.

According to Article 10(2) of the Dispute Settlement Procedures, the purpose of the procedure hereby initiated is to establish the factual and legal background of the case, and to give the Party concerned ample opportunity to be heard. In this respect, the preliminary procedure shall enable Bosnia and Herzegovina either to comply of its own accord with the requirements of the Treaty or, if appropriate, justify its position. In the latter case, Bosnia and Herzegovina is invited to provide the Secretariat with all factual and legal information relevant to the case at hand within the deadline set at the end of this letter.

I. Background and Facts

1. *Background of the case*

In May 2006, Directive 2006/32/EC entered into force in the European Union. The purpose of the Directive is to make the end use of energy more economic and efficient by establishing indicative targets, incentives and the institutional, financial and legal frameworks needed to eliminate market barriers and imperfections which prevent efficient end use of energy. Furthermore, Directive 2006/32/EC aims to create appropriate conditions for the development and promotion of a market for energy services and for the delivery of energy-saving programmes and other measures aimed at improving end-use energy efficiency.

On 18 December 2009, the Ministerial Council of the Energy Community decided that Contracting Parties have to transpose the Directive’s provisions into their national laws by 31 December 2011, with the exception of Article 14(1), (2) and (4) for which a transposition date of 31 December 2009 was set.

¹ OJ L 114, 27.04.2006, p. 64.

² Procedural Act No 2008/01/MC-EnC of 27 June 2008.

2. Legislative framework in Bosnia and Herzegovina

a. Existing legal framework in Republika Srpska

Three laws of relevance for the present case are currently in force in Republika Srpska, namely the Law on Energy Efficiency, the Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection, and the Law on Spatial Planning and Construction.

aa. The Law on Energy Efficiency

In the Law on Energy Efficiency of 2013³, some provisions of Directive 2006/32/EC are transposed, namely the obligation to adopt an Energy Efficiency Action Plan (Article 6 of the Law), energy efficiency in public procurements (Article 16), obligations of energy distributors, distribution system operators and energy suppliers (Articles 19 and 20) and provisions related to metering and informative billing of energy consumption (Articles 21 and 22). However, as the adoption of the secondary legislation (including the Guideline for Reporting on Realization of Action Plan of Local Governments, the Rulebook on the Energy Class of Products and the Rulebook on the Methodology for Energy Services Costs Assessment) is necessary for the implementation of the Law, and these legislative instruments have not been adopted yet, the corresponding provisions of Directive 2006/32/EC cannot yet be considered implemented.

In its Articles 5 and 6, the Law prescribes the preparation of an Energy Efficiency Action Plan. These two articles define its content, time limits, the responsible institutions for its preparation and require an annual reporting on its implementation.

In its Articles 7 and 9, the Law obliges local governments of settlements over 20,000 inhabitants and large consumers with an annual consumption greater than 10 GWh to prepare plans for the improvement of energy efficiency. Article 8 of the Law foresees that the Government prepares an Operational Plan for improving energy efficiency in the public sector.

By its Articles 10 to 14, the Law defines three categories of measures for energy efficiency improvement trying to stimulate the development of a market for energy services. It also introduces principles of energy management and obliges the public sector and big consumers to establish a system of energy management in buildings with a useful floor area greater than 500 m². Article 15 recognises the use of renewable energy sources for own purposes as an energy efficiency improvement measure.

According to Article 16, all organizations using funds from the budget of Republika Srpska, the budgets of local governments or that of the Environmental Fund, are obliged to consider the energy efficiency performance of goods and services during public procurement procedures and to opt for those with better characteristics when other attributes are similar. By Article 18, the same organizations are obliged to take into consideration energy efficiency when renting or purchasing buildings.

Articles 19-22 of the Law prescribe obligations of distribution system operators, energy distributors and energy suppliers (energy entities). These energy entities are liable to offer energy services under competitive prices, to report annually to the Environmental Fund and to offer to their final customers competitively-priced individual metering devices. Energy suppliers are obliged to perform billing based on the actual energy consumption as well as providing their final customers with the information required.

³ Official Gazette 59/13, 15.07.2013.

Pursuant to Article 23 and in accordance with Article 20 of the Law, an Environmental Fund is responsible for maintaining a Database on Energy Efficiency. The content, structure and manner of data collecting should be defined in details by a decision of the Director, to be adopted in the twelve months following the adoption of the Law.

Articles 24 and 25 of the Law define roles and responsibilities for the supervision of the correct implementation of the Law. Article 26 prescribes sanctions in case of infringement of the Law's provisions.

By its Article 27, the Law stipulates a time limit of six months for the preparation of an Energy Efficiency Action Plan as well as twelve months for adopting secondary legislation foreseen by the Law and the decision of the Director of the Environmental Fund. An Energy Efficiency Action Plan was adopted by the Government of Republika Srpska at the end of 2013.

bb. The Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection

The Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection⁴ regulates the organization, functioning and ways of financing of the Environmental and Energy Efficiency Fund.

By its Article 8, the Law stipulates the Fund's responsibility for the maintenance of a database of programs, projects and activities in the field of energy efficiency. Furthermore, Article 11 of the Law recognizes the Fund as a responsible body for calculating the achieved energy savings and for annual reporting to the Government.

cc. The Law on Spatial Planning and Construction

Besides the Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection, the recently adopted Law on Spatial Planning and Construction⁵ prescribes different obligations of the Fund related to energy efficiency relevant for the transposition of Article 12 of Directive 2006/32/EC (energy audits). According to the Law, the Fund is supposed to organize the training, knowledge upgrading, licensing and supervision of energy auditors, issuing of energy certificates of buildings, maintenance of the database of buildings and energy certificates. The Fund must also recommend projects for energy efficiency improvements in the public sector as well as to disseminate information and promote energy efficiency improvement measures.

b. Existing legal framework in the Federation of Bosnia and Herzegovina

Although preparations have started approximately two years ago, the Federation of Bosnia and Herzegovina has not adopted an Energy Efficiency Law yet. The existing Law on the Environmental Fund⁶ and the Law on Spatial Planning and Land Utilisation⁷ are not of relevance for the transposition of Directive 2006/32/EC. In order to be transposed into the legal order of the Federation of Bosnia and Herzegovina, the Directive requires the adoption of the draft Law on Energy Efficiency, taking into account the comments made by the Secretariat.

Furthermore, the Federation Bosnia and Herzegovina has not adopted an Energy Efficiency Action Plan yet. Only a draft version of such a Plan exists.

⁴ Official Gazette 117/11, 25.11.2011.

⁵ Official Gazette 40/13, 16.05.2013.

⁶ Official Gazette 33/03, 08.07.2003.

⁷ Official Gazette 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10.

c. Existing legal framework in the Brčko District

According to the Secretariat's knowledge, based on reports by the representatives of Bosnia and Herzegovina in the framework of the Energy Efficiency Task Force, there is no legislation in force transposing Directive 2006/32/EC in the Brčko District.

II. Relevant Energy Community Law

Energy Community Law is defined in Article 1 of the Dispute Settlement Procedures as “a Treaty obligation or [...] a Decision addressed to [a Party]”.

A violation of Energy Community Law occurs if “[a] Party fails to comply with its obligations under the Treaty if any of these measures (actions or omissions) are incompatible with a provision or a principle of Energy Community Law” (Article 2(1) Dispute Settlement Procedures).

Article 6 of the Treaty reads:

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community's tasks. The Parties shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of the Treaty.

Article 4(2) of Directive 2006/32/EC reads⁸:

2. For the purpose of the first Energy Efficiency Action Plan (EEAP) to be submitted in accordance with Article 14, each Contracting Party shall establish an intermediate national indicative energy savings target for the third year of application of this Directive, and provide an overview of its strategy for the achievement of the intermediate and overall targets. This intermediate target shall be realistic and consistent with the overall national indicative energy savings target referred to in paragraph 1.

The Secretariat shall give an opinion on whether the intermediate national indicative target appears realistic and consistent with the overall target.

Article 5(1) of Directive 2006/32/EC reads⁹:

1. Contracting Parties shall ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the context of this Directive. To this end, they shall communicate effectively the exemplary role and actions of the public sector to citizens and/or companies, as appropriate.

Contracting Parties shall ensure that energy efficiency improvement measures are taken by the public sector, focussing on cost-effective measures which generate the largest energy savings in the shortest span of time. Such measures shall be taken at the appropriate national, regional and/or local level, and may consist of legislative initiatives and/or voluntary agreements, as referred to in Article 6(2)(b), or other schemes with an equivalent effect. Without prejudice to national and Community public procurement legislation:

— at least two measures shall be used from the list set out in Annex VI;

⁸ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

⁹ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

— *Contracting Parties shall facilitate this process by publishing guidelines on energy efficiency and energy savings as a possible assessment criterion in competitive tendering for public contracts.*

Contracting Parties shall facilitate and enable the exchange of best practices between public sector bodies, for example on energy efficient public procurement practices, both at the national and international level; to this end, the organisation referred to in paragraph 2 shall cooperate with the Secretariat with regard to the exchange of best practice as referred to in Article 7(3).

Article 7(1) of Directive 2006/32/EC reads¹⁰:

1. Member States shall ensure that information on energy efficiency mechanisms and financial and legal frameworks adopted with the aim of reaching the national indicative energy savings target is transparent and widely disseminated to the relevant market actors.

Article 14(2) of Directive 2006/32/EC reads¹¹:

2. Contracting Parties shall submit to the Commission the following EEAPs:

— *a first EEAP not later than 30 June 2010;*

— *a second EEAP not later than 30 June 2013;*

— *a third EEAP not later than 30 June 2016.*

Article 18 of Directive 2006/32/EC reads¹²:

1. Contracting Parties shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive not later than 31 December 2011, with the exception of the provisions of Article 14(1), (2) and (4), for which the date of transposition shall be, at the latest 31 December 2009. They shall forthwith inform the Secretariat thereof.

When Contracting Parties adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Contracting Parties.

2. Contracting Parties shall communicate to the Secretariat the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

III. Preliminary Legal Assessment

1. Lack of transposition of Directive 2006/32/EC

Under Article 18(1) of Directive 2006/32/EC, as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC, Contracting Parties were to bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply therewith by the end of 2009 for some provisions, or the end of 2011 for the remainder of the Directive.

Article 6 of the Treaty imposes upon the Contracting Parties the general obligation to take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations

¹⁰ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

¹¹ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

¹² Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

arising from the Treaty. Hence Contracting Parties, to whom a directive is addressed, must bring their legislation into conformity therewith within the prescribed period.

a. Federation of Bosnia and Herzegovina and Brčko District

To date, the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District have not adopted legislation transposing Directive 2006/32/EC, nor have they adopted Energy Efficiency Action Plans, or, in any event, failed to communicate those to the Secretariat. In particular, the draft Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina, by which some degree of transposition of the Directive could be achieved, has not yet been enacted. Consequently, the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District fail to transpose Directive 2006/32/EC.

b. Republika Srpska

In Republika Srpska, the Law on Energy Efficiency and the first Energy Efficiency Action Plan adopted in December 2013 transposes some of the most important provisions of Directive 2006/32/EC. However, several provisions of that Directive are not yet transposed or have been incorrectly transposed, as specified in the following:

aa. According to Article 4(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC, “[...] each Contracting Party shall establish an intermediate national indicative energy savings target for the third year of application of this Directive, and provide an overview of its strategy for the achievement of the intermediate and overall targets. This intermediate target shall be realistic and consistent with the overall national indicative energy savings target referred to in paragraph 1.” The third year of application of the Directive was 2012.

The first (and only) Energy Efficiency Action Plan was adopted by Republika Srpska only in December 2013, three and a half years later than the deadline specified in Article 14(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC. In this Energy Efficiency Action Plan, Republika Srpska sets itself an overall indicative energy saving target of 3.77 PJ for the period between 2013 and 2015. In the same document, an intermediate indicative energy saving target for 2012 at a level of 0.2 PJ was established.

As this latter figure was only introduced retroactively and consist in a description of the savings actually achieved up to 2012, it cannot be considered a “target” fulfilling the requirements of Article 4(2) of Directive 2006/32/EC. A target, by its very nature, is a goal to be reached in the future. According to the Merriam-Webster English dictionary, a target is “*something that you are trying to do or achieve*”. Describing what has been achieved retroactively does not match this definition. What is more, the retroactive “target” included in Republika Srpska’s Action Plan cannot fulfil its objective according to the Directive, namely “*to promote energy end use efficiency and to ensure the continued growth and viability of the market for energy services*” (Recital 11 of the Directive).

Therefore, the Secretariat preliminarily concludes at this point that the Energy Efficiency Action Plan adopted by Republika Srpska is not in compliance with Article 4(2) of Directive 2006/32/EC. While the target itself is indicative by nature, the obligation to set an (intermediate) target follows clearly from the wording of that provision (“*shall*”).

bb. The legislative framework of Republika Srpska does not include provisions regarding energy efficiency measures in the public sector that would ensure fulfilling an exemplary role. In particular, Article 5(1) of the Directive requires Contracting Parties to adopt at least two measures from those listed in Annex VI, which Republika Srpska has not stipulated in its Law nor in the relevant secondary legislation that was submitted to the Secretariat. Moreover,

Republika Srpska has not assigned to (a) new or existing organization(s) the administrative, management and implementing responsibility for the integration of energy efficiency improvement requirements as set out in Article 5(1) of the Directive. The Secretariat therefore preliminarily concludes at this point that Republika Srpska failed to transpose Article 5(1) and Annex VI of Directive 2006/32/EC.

cc. The Law and the related secondary legislation submitted to the Secretariat do not ensure that information on energy efficiency mechanisms and financial and legal frameworks adopted with the aim of reaching the indicative energy savings target is transparent and widely disseminated to the relevant market actors nor has any information been submitted to the Secretariat demonstrating that this happens in practice. Consequently, the Secretariat preliminarily concludes that Republika Srpska fails to comply with Article 7(1) of Directive 2006/32/EC.

dd. Based on the above arguments and according to the preliminary legal assessment carried out by the Secretariat, the legislation in force in Republika Srpska fails to properly implement the provisions of Directive 2006/32/EC in the specified instances.

c. Conclusions

It follows from the above that within Bosnia and Herzegovina, the situation in terms of transposing Directive 2006/32/EC is heterogeneous. While Republika Srpska adopted legislation as well as a National Energy Efficiency Action Plan, these are completely missing in the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District. As long as this continues to be the case, the State of Bosnia and Herzegovina cannot be deemed to have transposed Directive 2006/32/EC, not even in parts.

Considering its wording, Directive 2006/32/EC is not, in principle, opposed to plurality within one Contracting Party and therefore it is possible to adopt legislation at entity level if it does comply with the requirements of the Directive. The Opening Letter fully respects the constitutional structure of Bosnia and Herzegovina and its division into two entities. At the same time, it needs to be underlined that the State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty, not its entities, assumes full responsibility for compliance with the *acquis*. Under Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures, this includes “*any measure by the public authorities of the Party (central, regional or local [...])*”. Any failure of Republika Srpska, the Federation of Bosnia and Herzegovina and/or the Brčko District to comply with the *acquis* is thus attributable to the State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Energy Community Treaty.

Based on the above, the Secretariat thus preliminarily concludes that by failing to adopt the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with Directive 2006/32/EC, Bosnia and Herzegovina fails to fulfil its obligations under Article 18(1) thereof.

2. Lack of notification

Furthermore, Article 18(1) of Directive 2006/32/EC obliges Contracting Parties to inform the Secretariat about measures adopted in order to transpose the Directive. According to Article 18(2), Contracting Parties shall also communicate to the Secretariat the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

To date, the Secretariat has not received such information in the case of the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District. According to what has been said above, this failure is attributable to Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Energy Community. The Secretariat thus concludes that by not informing the Secretariat about the

adoption of any laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with Directive 2006/32/EC in the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District, nor communicating the texts thereof to the Secretariat, Bosnia and Herzegovina has failed to fulfil its obligations under Article 18(1) and (2) thereof.

IV. Conclusion

At this point in time, the Secretariat preliminarily concludes that Bosnia and Herzegovina fails to comply with Article 6 of the Treaty in conjunction with Articles 4(2), 5(1), 7(1) and 18 of Directive 2006/32/EC, as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council.

In accordance with Article 12 of the Dispute Settlement Procedures, the Government of Bosnia and Herzegovina is requested to submit its observations on the points of fact and of law raised in this letter within two months, i.e.

by **3 May 2014**

to the Secretariat.

Should Bosnia and Herzegovina wish to comply with the Treaty, the Secretariat, acting under Article 67 of the Treaty, is prepared to help in rectifying the identified cases of non-compliance and providing concrete assistance.

Vienna, 3 March 2014

Janez Kopač
Director

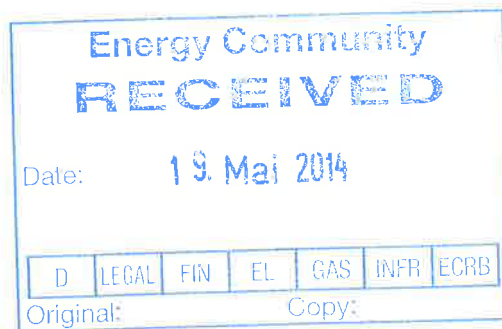
Dirk Buschle
Deputy Director/Legal Counsel

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND
ECONOMIC RELATIONS

Number: 06-05-28-713-4/14
Sarajevo, 7 May 2014

ENERGY COMMUNITY SECRETARIAT
Mr Janez Kopač, Director

SUBJECT: Response to the Opening Letter initiating dispute settlement proceedings against Bosnia and Herzegovina in Case ECS-1/14

Dear Sir,

We are writing to you in response to the Opening Letter dated 3 March 2014 sent by the Energy Community Secretariat to Bosnia and Herzegovina (hereinafter: "B&H"), initiating dispute settlement proceedings against B&H for non-compliance with the obligations under the Treaty establishing the Energy Community (hereinafter: "the Treaty"). The Opening Letter pertains to the obligations of B&H under Article 6 of the Treaty, as well as under Article 4(2), Article 5(1), Article 7(1) and Article 18 of the Directive of the European Parliament and the Council 2006/32/EC of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC as incorporated and amended by the Decision of the Ministerial Council of Energy Community 2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency.

Pursuant to the provisions of Article 10(2) of the Procedural Act No 2008/01/MC-EnC of 27 June 2008 on Rules of Procedure for Dispute Settlement under the Treaty, we hereby present the factual information with respect to the Opening Letter of the Energy Community Secretariat against B&H in Case ECS-1/14.

Background

On 18 December 2009, the Ministerial Council of Energy Community issued the Decision obligating the Contracting Parties to transpose the provisions of the Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services into their national legislation by 31 December 2011, with the exception of Article 14(1), Article 2 and Article 4, their respective deadline being 31 December 2009.

A number of activities aimed at transposition and implementation of the Directive have been undertaken in the previous period.

The Republic of Srpska

1. Chapter I-2. a: The Current Legal Framework in the Republic of Srpska

aa. The Law on Energy Efficiency (Page 2):

In this chapter it is stated that not all sub-laws defined by the Law on Energy Efficiency have been adopted and, therefore, the respective provisions of the Directive cannot be considered implemented.

In this regard, please be informed that:

- **the Instruction on the development of Annual Reports on the implementation of the Energy Efficiency Action Plans of the Local Self-Government Units** was adopted early January 2014 and published in the Official Gazette of the Republic of Srpska No. 1/14 and on the website of the Ministry of Industry, Energy and Mining of RS (http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/PAO/Pages/Tehnicky_propisi_iz_oblasti_elektroenergetike.aspx).
- **the Rulebook on methodology of evaluating costs of energy services** was adopted and published in the Official Gazette of the Republic of Srpska number 28/14 and on the website of the Ministry of Industry, Energy and Mining of RS (<http://www.vladars.net/sr-sp-cyrl/vlada/ministarstva/mper/Documents/pravilnik%20o%20metodologiji%20procjene%20troskova%20ponude%20energetskih%20usluga%20sl%20gl%2028%2014.pdf>)
- **the Rulebook on energy class of products** has been finalised and is currently being harmonised with the new nomotechnics of legislative drafting, which will facilitate the transposition of technical directives. Its adoption is expected soon.

2. Chapter III. Preliminary Legal Appraisal

1. Failure to transpose the Directive 2006/32/EC

a. The Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District

The Federation of B&H

After the first reading in the Parliament of the Federation of B&H, the Draft Law on Energy Efficiency underwent a wide public discussion in late 2013 and early 2014, during which numerous remarks and recommendations were gathered in order to improve the draft text. It is expected to be forwarded to the Parliament for adoption again soon.

Drafting of the Energy Efficiency Action Plan for the Federation of B&H is in its final phase and the energy laws that had already been adopted at the level of the Federation of B&H will enable the adoption of the Plan.

In parallel with the drafting of the Law on Energy Efficiency, activities have been undertaken to draft sub-laws foreseen by the Law.

The Brčko District

Although the Brčko District has not yet adopted the Law on Energy Efficiency, activities have been undertaken in the District to promote energy efficiency and renewable energy sources.

Action Plan for Sustainable Energy Development of the Brčko District of B&H is being developed and it will encompass the areas of buildings, transport and public lighting.

Draft Law on Renewable Energy Sources and Cogeneration has also been prepared.

In 2012, the Brčko District Government adopted the Decision on appointment of the Energy Efficiency Board in line with the obligations under the Treaty.

b. The Republic of Srpska (Page 6)

This chapter states that the following provisions of the Directive 2006/32/EC have not been correctly implemented or have not been implemented at all:

➤ Article 4(2) of the Directive

Non-fulfilment of the obligations pertaining to the indicative target for 2012.

Explanation:

According to the adopted Energy Efficiency Action Plan of the Republic of Srpska, the indicative energy savings target of 3.77 PJ has been set for the period until the end of 2018. Medium-term indicative target to be reached by the end of 2015 is 1.4 PJ, while the energy savings achieved by the end of 2012 have been estimated at 0.2 PJ.

Considering the fact that the Action Plan also covers the period 2010-2012, which is one of the obligations under the Directive, due to a lack of legal regulation during the said period, only the information on estimated energy savings achieved through self-initiated implementation of energy efficiency measures has been provided.

Because the Action Plan was adopted at the end of 2013, it was impossible to define the indicative target for 2012 in it as stipulated under the Directive 2006/32/EC.

In this regard, a retroactive target for 2012 was defined in such a way that it was set at a very low level (0.2 PJ), which represents a real estimate of energy savings based on individual implementation of energy efficiency measures achieved until 2012.

Furthermore, the Law on Energy Efficiency (Article 23) defines the establishment of energy efficiency databases, as well as the main subjects required to submit data for the purpose of maintaining the database (Articles 7, 9, 14 and 20). Putting this database into operation will create conditions for a precise presentation of data on energy savings achieved by the end of 2015, including the energy savings achieved by the end of 2012, in the next Energy Efficiency Action Plan.

➤ **Article 5(1) of the Directive**

It is stated that the Republic of Srpska has not fulfilled the requirements under Article 5(1) and Annex VI of the Directive stipulating that the Member Countries shall ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the implementation of energy efficiency improvement measures.

Explanation:

For the purpose of fulfilment of this obligation, Article 16 of the Law on Energy Efficiency stipulates that the users of financial assets from the Fund, the Republic of Srpska budget or the local self-government units budgets, upon decision-making in the public procurement procedure, shall evaluate energy efficiency of goods and services alongside other criteria and, all other conditions being equal, shall give preference to the procurement of equipment and services ensuring a higher level of energy efficiency.

Article 18 of the same Law defines that, upon purchase or lease of buildings, the user of the Fund, the Republic of Srpska budget or the local self-government unit budget shall be obligated, all other conditions being equal, to give preference to buildings with higher energy efficiency levels.

Please note that the public procurement is regulated by the Law on Public Procurement of B&H; hence, in order to avoid collision with the laws of B&H, this area could not be further regulated at the level of the Republic of Srpska. It is, therefore, stated in the Action Plan that further development of energy efficiency criteria in public procurement will be performed by the Public Procurement Agency of B&H in cooperation with the competent ministries.

In order to ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the implementation of energy efficiency, a new concept of energy management has been introduced although this was not required under the Directive 2006/32/EC. Articles 13 and 14 of the Law on Energy Efficiency define the energy management and the obligation to introduce it in all public buildings with a total useful floor area over 500 m². Also, a similar provision can be found in Article 90(6) of the Law on Spatial Planning and Construction.

We note that the energy management comprises the following activities:

- nominating a person responsible for energy management,
- creating conditions for energy consumption measurement,
- periodical analysis of energy consumption (monthly, seasonally and at least once a year),
- ensuring the performance of energy audits and acquisition of energy efficiency certificates for buildings in accordance with the respective regulations pertaining to construction of buildings,
- adopting operational plans for energy efficiency improvement,
- maintaining of power consumption database,
- annual submission of data to the Fund in order to enable maintaining of energy efficiency database.

Article 6 of the Law on Energy Efficiency also defines the obligation for the Republic of Srpska to adopt an Operational Plan for energy efficiency improvement in the republic administration bodies. Drafting of this Plan is in its final stage and it will define the specific measures that need to be implemented in the Administrative Centre of the Republic of Srpska Government with the aim to improve energy efficiency. For the remaining administration bodies that are not seated at the Administrative Centre of the Republic of Srpska Government, the Operational Plan will provide basic guidelines they need to follow in order to improve energy efficiency.

Article 7 of the Law on Energy Efficiency also defines that all local self-government units with the population higher than 20,000 shall adopt their own energy efficiency action plans, which will define energy efficiency improvement measures at the respective territory of each of the local self-government units, including the following:

- activities pertaining to rehabilitation and maintenance of the buildings utilised by the respective local self-government unit, its administrative services, public enterprises and public institutions established by the local self-government unit,
- activities pertaining to improvement of communal services (public lighting, heat supply, water supply, waste management and the like) and transport with the aim to improve energy efficiency.

We would hereby like to note that the Law on Energy Efficiency also enabled the application of ESCo concept with the purpose of achieving energy savings in the public sector. In order to perform an in-depth analysis of the possibilities for the application of this concept in the public sector, there is a project implementing ESCo model in the public sector of B&H underway, with participation of the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and the competent institutions in the area of energy efficiency.

The above said legal mechanisms helped creating a proper framework in order to ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the implementation of energy efficiency as required under Article 5(1) of the Directive 2006/32/EC.

➤ **Article 5(2) of the Directive**

It is stated that the Republic of Srpska has not granted the new or the existing institutions the authority to operate, manage and implement in order to improve energy efficiency.

Explanation:

Energy efficiency in the Republic of Srpska is regulated by the Law on Energy Efficiency, the Law on Spatial Planning and Construction and the Law on the Environmental Protection Fund.

With respect to this, all three laws need to be considered when the implementation of energy efficiency directives is analysed.

When the fulfilment of this provision of the Directive is under consideration, one must take into account the existence of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund of the Republic of Srpska and all the legal acts regulating its competencies. In order to

enable better understanding of the Fund's role in the field of energy efficiency, we hereby list the key articles of the existing laws.

Article 23 of the Law on energy Efficiency defines that, in order to ensure the highest level of availability of information, the Fund shall establish and maintain an energy efficiency database.

The Fund shall regulate the contents, structure and the method of collecting and providing information necessary for maintaining the energy efficiency database, as well as the availability of this information to the public. The Fund is obligated to make the information from the energy efficiency database available to the Ministry in charge of energy and the Ministry in charge of construction and environmental protection.

Article 95 of the Law on Spatial Planning and Construction stipulates that the Fund shall also be responsible for the performance of the following activities:

- taking part in the implementation of the procedure of selection and (co)financing of projects pertaining to energy efficiency improvement and reduction of total energy consumption in buildings using the funds allocated for these particular purposes in accordance with special regulations, as well as the funds acquired for these purposes through donations, grants or the Republika Srpska's bank loans and the like,
- establishing and maintaining a database on energy efficiency of buildings and the issued energy certificates,
- implementing independent audits of the issued energy certificates,
- proposing projects for energy efficiency improvement in the public sector
- promoting energy efficiency measures,
- informing and increasing the interest of the public as regards the importance and effects of energy efficiency.

Article 8 of the Law on the Environmental Protection Fund stipulates that the Fund's activities shall comprise duties related to: collection of funds, as well as financing the preparation, implementation and development of programmes, projects and similar activities in the area of conservation, sustainable use, protection and improvement of the environment, as well as in the area of energy efficiency and use of renewable energy sources, and in particular:

- professional and other duties pertaining to the collection, management and use of the Fund's assets,
- initiating, financing, mediation and monitoring of the implementation of the projects within the Fund's scope of work,
- mediation pertaining to the financing of environmental protection, energy efficiency and renewable energy sources, using the funds provided by international organisations, financial institutions and bodies, as well as foreign legal and natural persons,

- continuous monitoring of the programmes, projects and other activities through measurable effects of environmental protection, the amount of energy and money saved and reduction of pollutant emissions,
- maintaining separate databases on programmes, projects and similar activities in the area of environmental protection, energy efficiency and renewable energy sources, as well as on required and available funds for their implementation,
- encouraging and establishing cooperation with the international and local financial institutions and other legal and natural persons in order to finance environmental protection, energy efficiency, as well as renewable energy sources in accordance with the Republic of Srpska's environmental protection interests, strategic documents, action and rehabilitation plans and other plans and programmes, as well as with the international agreements signed for the purposes stipulated by this Law and
- performing other duties pertaining to the fostering and financing of the environmental protection, energy efficiency and renewable energy sources, defined by the legal acts regulating environmental protection.

Article 10 of the Law on the Environmental Protection Fund stipulates that, while performing its activities, the Fund shall provide financial support to achieving targets and realising principles of environmental protection defined in the strategic documents of the Republic of Srpska and the local environmental action plans of the local self-government units, in order to improve the quality of a systemic and integral environmental protection, preservation of natural communities and rational use of natural resources and energy as the basic conditions for a sustainable development, as well as the realisation of the human right to a healthy environment.

Article 23 of the Law on the Environmental Protection Fund stipulates that the Fund's assets shall be used for the financing of environmental protection, energy efficiency and renewable energy sources (RES), in accordance with the law, the Statute and the Work Programme of the Fund, as well as with the strategic documents of the Republic of Srpska, and particularly for:

- the protection, preservation and improvement of the quality of air, water, soil and forests, as well as the mitigation of the effects of climate change and the protection of the ozone layer,
- the fostering of the energy efficiency enhancement,
- providing support to the implementation of energy efficiency and RES projects in the public sector,
- encouraging the use and research of RES and their utilisation in order to improve energy efficiency,
- encouraging cleaner transport,
- the fostering of educational, research, innovation and development studies, programmes and projects in the area of environmental protection and
- the financing of the programmes for environmental education and raising public awareness on the issues of environmental protection and sustainable development.

Also, the Action Plan provides a detailed overview of all the Fund's activities in the area of energy efficiency, among which one can find the monitoring of the measures defined by the Action Plan and co-financing of projects with the aim of improvement of energy efficiency.

In this regard, it is evident that the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund is responsible for the monitoring of the targets set in the Action Plan, co-financing of energy efficiency improvement projects, availability of information to the public, initiating of energy efficiency improvement measures, promoting of energy efficiency measures, monitoring of the achievement of energy efficiency targets at the entity and local levels.

The above said activities shall be implemented in cooperation with and with the support from the competent ministry i.e. the Ministry of Industry, Energy and Mining and the Ministry for Spatial Planning, Civil Engineering and Ecology of the Republika Srpska, respectively.

➤ **Article 7(1) of the Directive**

It is stated that the Republic of Srpska has failed to fulfil the requirements as regards the availability of information on the existing financial mechanisms and regulations with the aim to improve energy efficiency.

Explanation:

Information regarding the existing financial mechanisms to encourage energy efficiency is transparent and available to all interested parties. In accordance with the law, financial mechanisms to encourage energy efficiency are provided by the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund, which, to that end, announces public competitions for grant awards.

The Fund has adopted the necessary sub-laws pertaining to the rules of application with respect to the public competitions, requirements that must be fulfilled by the applicants and the like. All these regulations, application forms and detailed information about the Fund's grant award procedure is available at the Fund's website (www.ekofondrs.org).

The Fund has already co-funded several energy efficiency projects, the number of which is expected to increase significantly in the following period.

In order to better fulfil the requirements under Article 7 of the Directive, the Law on Energy Efficiency (Article 22(4) and 22(5)) stipulates that the energy suppliers shall be obligated to, at least once a year, in the form of attachment to the invoice (informative billing) or in some other appropriate manner, inform the customers about the effect the way of energy consumption has on environment, as well as to educate and direct the customers in an appropriate manner toward a rational and efficient use of energy.

The said information should contain contact details for the Fund, energy services providers or other organisations related to energy efficiency, including the addresses of the websites providing information about energy efficiency improvement measures,

comparative end-user energy consumption diagrams, information regarding smart meters, energy efficient products or other information relevant for energy efficiency.

For the purpose of ensuring the finances that the Fund requires for co-funding of energy efficiency projects, new sources of revenue have been determined for the Fund. Article 31 of the Law on Renewable Energy Sources and Efficient Cogeneration stipulates that 5% of the funds collected through the incentives for electricity generation from RES shall be forwarded to the Fund for the purpose of encouragement of energy efficiency improvement measures.

Also, the implementation of the Rulebook on methodology of evaluating costs of energy services could bring additional revenue to the Fund. It is expected that, in the following period, the Fund will adopt the remaining sub-laws defined by the Law on the Environmental Protection Fund in order to ensure additional funds.

CONCLUSION:

Having in mind the reasons that the Energy Community Secretariat has for sending the Opening Letter to Bosnia and Herzegovina, as well as the above stated facts, we find that in the Republic of Srpska the most of the provisions under the Directive has been fulfilled by adopting the Law on Energy Efficiency, the Law on Spatial Planning and Construction and the Law on the Environmental Protection Fund, as well as the associated sub-laws.

In the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District of BiH, numerous activities have been undertaken to fulfil the obligations under the Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services.

Sincerely,

Please find attached:

- Law on Energy Efficiency of the Republic of Srpska (Official Gazette of RS No. 59/13)
- Law on Spatial Planning and Construction of the Republic of Srpska (Official Gazette of RS No.40/13)
- Law on the Environmental Protection Fund of the Republic of Srpska (Official Gazette of RS No. 117/11)
- Instruction on the development of Annual Reports on the implementation of the Energy Efficiency Action Plans of the Local Self-Government Units of the Republic of Srpska (Official Gazette of RS No. 1/14)
- Rulebook on methodology of evaluating costs of energy services of the Republic of Srpska (Official Gazette of RS No. 28/14)
- Energy Efficiency Action Plan of the Republic of Srpska until 2018, December 2013.

**H.E. MR. MIRKO ŠAROVIĆ
MINISTER OF FOREIGN TRADE AND ECONOMIC RELATIONS
BOSNIA AND HERZEGOVINA**

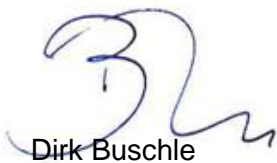
Vienna, 15 March 2017
UA/MIN/dbu/09/15-03-2017

REF. Reasoned Opinion in Case ECS-1/14

EXCELLENCY,

Please find attached a Reasoned Opinion in relation to the Case ECS-1/14 addressed to your attention.

Sincerely,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Dirk Buschle".

Dirk Buschle

Deputy Director and Legal Counsel of the Energy Community Secretariat

Reasoned Opinion

in Case ECS-1/14

I. Introduction

- (1) According to Article 90 of the Treaty establishing the Energy Community (hereinafter: "the Treaty"), the Secretariat may bring a failure by a Party to comply with Energy Community law to the attention of the Ministerial Council. Pursuant to Article 10 of the Procedural Act No 2008/01/MC-EnC of the Ministerial Council of the Energy Community of 27 June 2008 on the Rules of Procedure for Dispute Settlement under the Treaty (hereinafter: "Dispute Settlement Procedures"),¹ the Secretariat carries out a preliminary procedure before submitting a reasoned request to the Ministerial Council.
- (2) On 3 March 2014, the Energy Community Secretariat (hereinafter: "the Secretariat") initiated dispute settlement proceedings against Bosnia and Herzegovina for non-compliance with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 4(2), 5(1), 7(1) and 18 of Council Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC (hereinafter: "Directive 2006/32/EC"),² as incorporated and adapted by Ministerial Council Decision 2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency.
- (3) By a letter dated 7 May 2014 and received by the Secretariat on 19 May 2014, the Ministry of Foreign Trade and Economic Relations replied to the Opening Letter (hereinafter "the Reply"), partially contesting the Secretariat's position that the applicable legal framework in Bosnia and Herzegovina was in breach of Energy Community law and offering justifications to which the Secretariat will come back in the legal assessment.
- (4) Furthermore, in a letter dated 24 February 2017 and received 7 March 2017 by the Secretariat, the Ministry of Energy, Mining and Industry of the Federation of Bosnia and Herzegovina informed about the adoption of the Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina on 15 February 2017.
- (5) Having assessed the information and arguments put forward in the Reply and the letter received on 7 March 2017, the Secretariat considers that the argumentation and the information provided by the authorities of Bosnia and Herzegovina do not challenge the preliminary legal assessment of the Secretariat carried out in the Opening Letter nor fully rectify the breaches of the Energy Community law identified therein. The Reply as well as recent communication between the Secretariat and the authorities of Bosnia and Herzegovina³ confirmed that there is no legislation in force in all entities of that

¹ Procedural Act No. 2015/04/MC-EnC of 16 October 2015 amended the Dispute Settlement Procedures. However, as the present case was initiated prior to the adoption of the amended Dispute Settlement Procedures, the rules stipulated in Procedural Act No. 2008/01/MC-EnC are to be applied.

² OJ L 114, 27.04.2006, p. 64.

³ The latest update of the authorities of Bosnia and Herzegovina was provided at the 13th Energy Efficiency Coordination Group meeting held on 9 March 2017, where it was confirmed that while the Energy Efficiency Law in the Federation of Bosnia and Herzegovina was adopted on 15 February 2017, it has not yet been published in the Official Gazette and it is therefore not legally binding yet. Furthermore, the draft National Energy Efficiency Action Plan was presented for the first time. The issue on the uncertainties related to the adoption of the Law and

Contracting Party that could have transposed the provisions of Directive 2006/32/EC into national law and provide the legal basis for the adoption of an Energy Efficiency Action Plan or Energy Efficiency Action Plans (provided that they cover the full territory of Bosnia and Herzegovina). Therefore, the Secretariat considers the preliminary legal assessment and the conclusions of the Opening Letter still valid to the extent outlined in the legal assessment.

- (6) Under these circumstances, the Secretariat decided to submit the present Reasoned Opinion.

II. Factual background

- (7) In May 2006, Directive 2006/32/EC entered into force in the European Union. The purpose of the Directive is to make the end use of energy more economic and efficient by establishing indicative targets, incentives and the institutional, financial and legal frameworks needed to eliminate market barriers and imperfections which prevent efficient end use of energy. Furthermore, Directive 2006/32/EC aims to create appropriate conditions for the development and promotion of a market for energy services and for the delivery of energy-saving programmes and other measures aimed at improving end-use energy efficiency.
- (8) On 18 December 2009, the Ministerial Council of the Energy Community decided that Contracting Parties have to transpose the Directive's provisions into their national laws by 31 December 2011, with the exception of Article 14(1), (2) and (4) for which a transposition date of 31 December 2009 was set.
- (9) On 16 October 2015, Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC⁴ (hereinafter: "Directive 2012/27/EU") was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire* by Decision 2015/08/MC-EnC of the Ministerial Council.
- (10) According to Article III.3 of the Constitution of Bosnia and Herzegovina,⁵ "[a]ll governmental functions and powers not expressly assigned in this Constitution to the institutions of Bosnia and Herzegovina shall be those of the Entities." As this is not the case for legislation related to energy efficiency, it falls into the competences of the entities.
- (11) As regards the Brčko District, according to Amendment I to the Constitution of Bosnia and Herzegovina,⁶ "[t]he Brčko District of Bosnia and Herzegovina (...) is a unit of local self-government with its own institutions, laws and regulations, and with powers and status definitively prescribed by the awards of the Arbitral Tribunal for the Dispute over the Inter-Entity Boundary in the Brčko Area." According to paragraph 61 of the Final Award of the Arbitral Tribunal for the Dispute over the Inter-Entity Boundary in the Brčko Area, "(...) both entities shall be deemed to have delegated all of their powers of governance in the prescribed area to the District government. (...) All powers thereafter exercised by the District will, of course, continue for constitutional purposes to be

the National Energy Efficiency Action Plan was also raised at a meeting between the Director of the Secretariat and the Minister of Economic Relations and Foreign Trade on 12 December 2016.

⁴ OJ L 315, 14.11.2012, p. 1.

⁵ Annex 4 to the Dayton Peace Accord.

⁶ Official Gazette of Bosnia and Herzegovina, 25/09.

»governmental functions and powers of the entities.« See BiH Constitution Article III(3)(a).”

a) Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Republika Srpska

- (12) Three laws relevant for the transposition of Directive 2006/32/EC are currently in force in Republika Srpska, namely the Law on Energy Efficiency,⁷ the Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection⁸ and the Law on Spatial Planning and Construction⁹.

aa) The Law on Energy Efficiency and related secondary legislation

- (13) The Law on Energy Efficiency transposes certain provisions of Directive 2006/32/EC, namely the obligation to adopt an Energy Efficiency Action Plan with an obligation to update it every three years (Article 6), energy efficiency in public procurements (Article 16), obligations of energy distributors, distribution system operators and energy suppliers (Articles 19 and 20) and provisions related to metering and informative billing of energy consumption (Articles 21 and 22).
- (14) Republika Srpska further adopted a set of secondary legislation, including the Guidelines for Reporting on the Realization of Local Governments’ Action Plans,¹⁰ the Rulebook on the Energy Classification of Products¹¹ and the Rulebook on the Methodology for Energy Services Costs Assessment¹² for the implementation of the Law on Energy Efficiency.
- (15) In its Articles 5 and 6, the Law on Energy Efficiency prescribes the preparation of an Energy Efficiency Action Plan. These two articles define the content, time limits¹³ and the responsible institutions for the preparation of the Plan and require an annual reporting on its implementation.
- (16) The Energy Efficiency Action Plan was adopted by the Government of Republika Srpska on 18 December 2013.¹⁴
- (17) In its Articles 7 and 9, the Law on Energy Efficiency obliges local governments of settlements of more than 20,000 inhabitants and large consumers with an annual consumption greater than 10 GWh to prepare plans for the improvement of energy efficiency. This activity is ongoing. Article 8 of the Law on Energy Efficiency foresees that the Government prepares an Operational Plan for improving energy efficiency in the public sector. An Operational Plan was adopted by the Government of Republika Srpska on 12 May 2014.¹⁵

⁷ Official Gazette of Republika Srpska 59/13, 15.07.2013.

⁸ Official Gazette of Republika Srpska 117/11, 25.11.2011.

⁹ Official Gazette of Republika Srpska 40/13, 16.05.2013, as amended by 106/15, 23.12.2015.

¹⁰ Official Gazette of Republika Srpska 08/16, 09.02.2016.

¹¹ Official Gazette of Republika Srpska 69/14, 05.08.2014.

¹² Official Gazette of Republika Srpska 28/14, 14.04.2014.

¹³ According to Article 6(1) of the Law on Energy Efficiency, the Energy Efficiency Action Plan shall be adopted for a period of three years and according to Article 27, a time limit of six months for the preparation and adoption of the Energy Efficiency Action Plan is established. For the adoption of secondary legislation foreseen by the Law on Energy Efficiency as well as for the decision of the Director of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund to establish an energy efficiency database, a time limit of twelve months is set.

¹⁴ After a coordination meeting with the Secretariat held in October 2015, a State-level Working Group was established in February 2016 for the development of a state-level Energy Efficiency Action Plan, which will include the updated Plan of Republika Srpska.

¹⁵ Ref. no. 04/2.4-054-38-2/14.2

- (18) By its Articles 10 to 14, the Law on Energy Efficiency defines three categories of measures for energy efficiency improvement trying to stimulate the development of a market for energy services. It also introduces principles of energy management and obliges the public sector and big consumers to establish a system of energy management in buildings with a useful floor area greater than 500 m². Article 15 recognises the use of renewable energy sources for own purposes as an energy efficiency improvement measure.
- (19) According to Article 16 of the Law on Energy Efficiency, all organizations using funds from the budget of Republika Srpska, the budgets of local governments or that of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund, are obliged to consider the energy efficiency performance of goods and services during public procurement procedures and to opt for those with better characteristics when other attributes are similar. By Article 18, the same organizations are obliged to take into consideration energy efficiency when renting or purchasing buildings.
- (20) Articles 19-22 of the Law on Energy Efficiency prescribe obligations of distribution system operators, energy distributors and energy suppliers (energy entities). These energy entities are liable to offer energy services under competitive prices, to report annually to the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund and to offer to their final customers competitively priced individual metering devices. Energy suppliers are obliged to perform billing based on the actual energy consumption as well as providing their final customers with the information required.
- (21) Pursuant to Article 23 of the Law on Energy Efficiency, an Environmental Protection and Energy Efficiency Fund is responsible for maintaining a database on energy efficiency, which is still under development. The content, structure and manner of data collection should be defined in details by a decision of the Director of the Fund, to be adopted in twelve months following the adoption of the Law on Energy Efficiency. To date, this has not happened.
- (22) Articles 24 and 25 of the Law on Energy Efficiency define roles and responsibilities for the supervision of the correct implementation of the Law. Article 26 prescribes sanctions in case of infringement of the Law's provisions.

bb) The Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection

- (23) The Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection regulates the organization, functioning and ways of financing of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund.
- (24) By its Article 8, the Law stipulates the Fund's responsibility for the maintenance of a database of programs, projects and activities in the field of energy efficiency, which has not been established yet. Furthermore, Article 11 of the Law recognizes the Fund as a responsible body for calculating the achieved energy savings and for annual reporting to the Government.

cc) The Law on Spatial Planning and Construction

- (25) Besides the Law on the Environmental Fund and Financing of Environmental Protection, the Law on Spatial Planning and Construction prescribes different obligations of the Fund related to energy efficiency relevant for the transposition of Article 12 of Directive 2006/32/EC, in particular related to energy audits. According to the Law, the Fund

organises the trainings, knowledge upgrade, licensing and supervision of energy auditors (responsible for issuing energy performance certificates for buildings). The Fund also recommends projects for energy efficiency improvements in the public sector, disseminates information and promotes energy efficiency improvement measures.

dd) The findings of the Secretariat in the Opening Letter

(26) In the Opening Letter, the Secretariat raised concerns regarding several provisions of the transposing legislation, as specified in the following.

i) Obligation to set an energy efficiency target – Article 4(2) of Directive 2006/32/EC

- (27) According to Article 4(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC, “[...] each Contracting Party shall establish an intermediate national indicative energy savings target for the third year of application of this Directive, and provide an overview of its strategy for the achievement of the intermediate and overall targets. This intermediate target shall be realistic and consistent with the overall national indicative energy savings target referred to in paragraph 1.” The third year of application of the Directive was 2012.
- (28) The first (and only) Energy Efficiency Action Plan was adopted by Republika Srpska only in December 2013, three and a half years later than the deadline specified in Article 14(2) of Directive 2006/32/EC as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC. The Secretariat challenged the targets of the Energy Efficiency Action Plan in the Opening Letter, with particular regard to the 2012 interim target that was set by the legislator retroactively.
- (29) In their reply to the Opening Letter, the authorities of Bosnia and Herzegovina clarified that in its Energy Efficiency Action Plan, Republika Srpska set itself an overall indicative energy saving target of 3.77 PJ for the period up to 2018, which is in compliance with the 9% energy savings target as required by Article 4(1) of Directive 2006/32/EC. Although the interim target for 2012 (set at a level of 0.2 PJ) was indeed established retroactively, according to the authorities of Bosnia and Herzegovina, given the time of adoption of the Energy Efficiency Action Plan, there was no other possibility than to adopt the 2012 target in such a manner.
- (30) Given the fact that the overall energy savings target complies with Article 4(1) of Directive 2006/32/EC and that the interim target for 2012 could have not been established otherwise, the Secretariat decided to discontinue the case as regards the incorrect transposition of Article 4(2) of Directive 2006/32/EC.

ii) Exemplary role of the public sector – Article 5(1) of Directive 2006/32/EC

- (31) In the Opening Letter, the Secretariat raised concerns regarding the incorrect transposition in Republika Srpska of Article 5(1) of Directive 2006/32/EC, namely the legislative framework does not include provisions regarding energy efficiency measures in the public sector that would ensure fulfilling an exemplary role. Article 5(1) of Directive 2006/32/EC requires Contracting Parties to adopt at least two measures from those listed in its Annex VI.
- (32) In their reply to the Opening Letter, the authorities of Bosnia and Herzegovina pointed out that according to Articles 13 and 14 of the Law on Energy Efficiency and Article 90(6) of the Law on Spatial Planning and Construction requires energy management for public

buildings with a total useful floor area of over 500 m². Amongst the activities that comprise energy management, two (namely the ESCo concept and the requirement to use energy audits and implement the resulting cost-effective recommendations) are considered to be compliant to the list of eligible energy efficient public procurement measures as specified in Annex VI to Directive 2006/32/EC.

- (33) Furthermore, Republika Srpska has assigned the administrative, management and implementing responsibility for the integration of energy efficiency improvement requirements to the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund. With that, the breach of Article 5(1) of Directive 2006/32/EC has been addressed.
- (34) Based on the above, the Secretariat decided to discontinue the case as regards the incorrect transposition of Article 5(1) and Annex VI of Directive 2006/32/EC.

iii) Transparency and dissemination of information – Article 7 of Directive 2006/32/EC

- (35) In the Opening Letter, the Secretariat raised concerns regarding the incorrect transposition in Republika Srpska of Article 7(1) of Directive 2006/32/EC, namely that the Law and the related secondary legislation submitted to the Secretariat do not ensure that information on energy efficiency mechanisms and financial and legal frameworks adopted with the aim of reaching the indicative energy savings target is transparent and widely disseminated to the relevant market actors. Nor had any information been submitted to the Secretariat demonstrating that this happens in practice.
- (36) In their reply to the Opening Letter, the authorities of Bosnia and Herzegovina provided information on the practices of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund on transparency as well as the by-laws adopted containing the rules regarding public competitions and requirements to be fulfilled by applicants. Furthermore, a public campaign for the promotion of energy efficiency was launched by the Government of Republika Srpska in February 2016.¹⁶
- (37) Based on the above, the Secretariat considers that the activities of the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund implements Article 7 of Directive 2006/32/EC practice. Consequently, the Secretariat decided to discontinue the case as regards the incorrect transposition of Article 7(1) of Directive 2006/32/EC.

b) Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Federation of Bosnia and Herzegovina

- (38) Although preparations have started approximately four years ago, the Federation of Bosnia and Herzegovina only adopted the Law on Energy Efficiency on 15 February 2017, as the Ministry of Energy, Mining and Industry of the Federation of Bosnia and Herzegovina informed the Secretariat on 7 March 2017. The Law on Energy Efficiency was not published in the Official Gazette to date and therefore has not entered into force yet.
- (39) The existing Law on the Environmental Fund¹⁷ and the Law on Spatial Planning and Land Utilisation¹⁸ are not of relevance for the transposition of Directive 2006/32/EC as

¹⁶ www.energetskaefikasnost.org

¹⁷ Official Gazette 33/03, 08.07.2003.

¹⁸ Official Gazette 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10.

the Federation of Bosnia Herzegovina decided that all obligations stemming from the Directive will be transposed by the Law on Energy Efficiency.

- (40) Furthermore, despite several attempts, the Federation Bosnia and Herzegovina has not adopted an Energy Efficiency Action Plan yet. Only a draft version of such a Plan exists.¹⁹

c) Existing legal framework in Bosnia and Herzegovina – Brčko District

- (41) According to the Secretariat's knowledge, based on reports by the representatives of Bosnia and Herzegovina in the framework of the Energy Efficiency Coordination Group,²⁰ there is no legislation in force transposing Directive 2006/32/EC in the Brčko District of Bosnia and Herzegovina.

III. Relevant Energy Community Law

- (42) Energy Community Law is defined in Article 1 of the Dispute Settlement Procedures as "a *Treaty obligation* or [...] a *Decision addressed to [a Party]*".
- (43) A violation of Energy Community Law occurs if "[a] *Party fails to comply with its obligations under the Treaty if any of these measures (actions or omissions) are incompatible with a provision or a principle of Energy Community Law*" (Article 2(1) Dispute Settlement Procedures).
- (44) Article 6 of the Treaty reads:

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community's tasks. The Parties shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of the Treaty.

- (45) Article 4(2) of Directive 2006/32/EC reads²¹:

2. For the purpose of the first Energy Efficiency Action Plan (EEAP) to be submitted in accordance with Article 14, each Contracting Party shall establish an intermediate national indicative energy savings target for the third year of application of this Directive, and provide an overview of its strategy for the achievement of the intermediate and overall targets. This intermediate target shall be realistic and consistent with the overall national indicative energy savings target referred to in paragraph 1.

The Secretariat shall give an opinion on whether the intermediate national indicative target appears realistic and consistent with the overall target.

- (46) Article 5(1) of Directive 2006/32/EC reads²²:

¹⁹ After a coordination meeting with the Secretariat held in October 2015, a State-level Working Group was established in February 2016 for the development of a State-level Energy Efficiency Action Plan, which should include the Plan for the Federation of Bosnia and Herzegovina. This, however, has not happened to date.

²⁰ As regards the Brčko District, the latest update was provided at the 13th Energy Efficiency Coordination Group meeting on 9 March 2017, where the Brčko District was included in the draft State-level Energy Efficiency Action Plan, which, however, is not adopted to date.

²¹ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

²² Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

1. Contracting Parties shall ensure that the public sector fulfils an exemplary role in the context of this Directive. To this end, they shall communicate effectively the exemplary role and actions of the public sector to citizens and/or companies, as appropriate.

Contracting Parties shall ensure that energy efficiency improvement measures are taken by the public sector, focussing on cost-effective measures which generate the largest energy savings in the shortest span of time. Such measures shall be taken at the appropriate national, regional and/or local level, and may consist of legislative initiatives and/or voluntary agreements, as referred to in Article 6(2)(b), or other schemes with an equivalent effect. Without prejudice to national and Community public procurement legislation:

— at least two measures shall be used from the list set out in Annex VI;

— Contracting Parties shall facilitate this process by publishing guidelines on energy efficiency and energy savings as a possible assessment criterion in competitive tendering for public contracts.

Contracting Parties shall facilitate and enable the exchange of best practices between public sector bodies, for example on energyefficient public procurement practices, both at the national and international level; to this end, the organisation referred to in paragraph 2 shall cooperate with the Secretariat with regard to the exchange of best practice as referred to in Article 7(3).

(47) Article 7(1) of Directive 2006/32/EC reads²³:

1. Contracting Parties shall ensure that information on energy efficiency mechanisms and financial and legal frameworks adopted with the aim of reaching the national indicative energy savings target is transparent and widely disseminated to the relevant market actors.

(48) Article 14(2) of Directive 2006/32/EC reads²⁴:

2. Contracting Parties shall submit to the Commission the following EEAPs:

— a first EEAP not later than 30 June 2010;

— a second EEAP not later than 30 June 2013;

— a third EEAP not later than 30 June 2016.

(49) Article 18 of Directive 2006/32/EC reads²⁵:

1. Contracting Parties shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive not later than 31 December 2011, with the exception of the provisions of Article 14(1), (2) and (4), for which the date of transposition shall be, at the latest 31 December 2009. They shall forthwith inform the Secretariat thereof.

When Contracting Parties adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Contracting Parties.

²³ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

²⁴ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

²⁵ Text as adapted by Decision 2009/05/MC-EnC.

2. Contracting Parties shall communicate to the Secretariat the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

IV. Legal Assessment

1. Introduction

- (50) Under Article 18(1) of Directive 2006/32/EC, as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC, Contracting Parties were to bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply therewith by 31 December 2009 for some provisions,²⁶ or 31 December 2011 for the remainder of the Directive.
- (51) Article 6 of the Treaty imposes upon the Contracting Parties the general obligation to take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising from the Treaty. Hence Contracting Parties, to whom a directive is addressed, must bring their legislation into conformity therewith within the prescribed period.
- (52) As a point of departure, the Secretariat notes that the case leading to the present Reasoned Opinion was initiated in 2013, *i.e.* at a time when the Energy Community *acquis communautaire* still referred to Directive 2006/32/EC. In the meantime, Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire*.²⁷ In the European Union, Directive 2012/27/EU entered into force on 4 December 2012 and repealed Directive 2006/32/EC as of the same date.
- (53) Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis communautaire* by Decision 2015/08/MC-EnC of the Ministerial Council of the Energy Community of 16 October 2015 on the implementation of Directive 2012/27/EU (hereinafter: “Decision 2015/08/MC-EnC”). By its Article 3(36), Decision 2015/08/MC-EnC repealed Directive 2006/32/EC from 15 October 2017, with the exception of Article 4(1), 4(4) and Annexes I, III and IV of Directive 2006/32/EC, for which a repeal deadline of 1 January 2020 was set.
- (54) It is appropriate to specify at the outset that the provisions from Directive 2006/32/EC were applicable at the time when the facts of the case took place. According to settled case-law of the Court of Justice of the European Union, substantive rules are usually interpreted as not applying to situations existing before their entry into force.²⁸ It is thus clear that even though Directive 2012/27/EU was incorporated in the Energy Community *acquis* by a Decision of the Ministerial Council in 2015, the provisions from Directive 2006/32/EC remain applicable until 15 October 2017 and, with respect to Article 4(1), 4(4) and Annexes I, III and IV, until 1 January 2020.
- (55) Furthermore, it should be established whether the obligation stemming from Article 14(2) of Directive 2006/32/EC, namely the submission of an Energy Efficiency Action Plan to the Secretariat, requires action at State level.
- (56) In Case ECS-4/14 (*Secretariat v Bosnia and Herzegovina*), the Secretariat came to the conclusion that for the adoption of National Renewable Energy Action Plans, Article 4(1)

²⁶ Article 14(1), 14(2) and 14(4) of Directive 2006/32/EC.

²⁷ Decision D/2015/08/MC-EnC.

²⁸ Case C-61/98, *De Haan Beheer BV and Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Rotterdam*, paragraph 13. See also: Joined Cases 212/80 to 217/80 *Salumi and Others*, paragraph 9; Joined Cases C-121/91 and C-122/91 *CT Control (Rotterdam) and J CT Benelux v Commission*, paragraph 22.

of Directive 2009/28/EC expressly requires action to be taken at State level. Therefore, Directive 2009/28/EC requires Contracting Parties to develop a coordinated document at national level, *i.e.* addressing the Contracting Party as a whole and being adopted by that Contracting Party.²⁹ The Advisory Committee confirmed this conclusion in its Opinion³⁰ and the Ministerial Council, referring to the Secretariat's Reasoned Request, decided on 16 October 2015 that Bosnia and Herzegovina has failed to comply with Article 20 of the Treaty establishing the Energy Community read in conjunction with Article 4(1) and 4(2) of Directive 2009/28/EC.³¹

- (57) The Secretariat points out that differences between the provisions of Directive 2009/28/EC referred to in Case ECS-4/14 and those of Directive 2006/32/EC addressed in the present case exist. While Directive 2009/28/EC insists on the qualification of National Renewable Energy Action Plans, as also pointed out by the Secretariat in the Reasoned Request in Case ECS-4/14,³² this is not the case for Directive 2006/32/EC, which consistently uses the term "Energy Efficiency Action Plan". Therefore, the Secretariat would consider that Directive 2006/32/EC is implemented if Energy Efficiency Action Plans were adopted in all three jurisdictions of Bosnia and Herzegovina. At the same time, similar to Directive 2009/28/EC, the Energy Efficiency Action Plan is linked to targets to be established at national level in accordance with Articles 4(1) and 4(2) Directive 2006/32/EC. This requires coordination on national level also with regard to the Energy Efficiency Action Plan, which could take the form of a national plan. As the Secretariat will show in the following, Bosnia and Herzegovina fails to comply with either requirement as not all three jurisdictions have adopted their Energy Efficiency Action Plan, nor is there is a national plan in place.

2. Lack of transposition of Directive 2006/32/EC

a) Federation of Bosnia and Herzegovina

- (58) In the Opening Letter, the Secretariat preliminarily concluded that the Federation of Bosnia and Herzegovina has neither adopted legislation transposing Directive 2006/32/EC, nor have the authorities adopted Energy Efficiency Action Plans, or, in any event, failed to communicate those to the Secretariat.
- (59) In the letter sent to the Secretariat on 7 March 2017, the Ministry of Energy, Mining and Industry of the Federation of Bosnia and Herzegovina informed the Secretariat about the adoption of the Law on Energy Efficiency on 15 February 2017. Despite several requests,³³ the Secretariat has not received a copy of the text of the Law on Energy Efficiency adopted on 15 February 2017. It is therefore not possible to verify whether the provisions of the Law on Energy Efficiency are in compliance with Directive 2006/32/EC.
- (60) Moreover, in the letter it is stated that only "[a]fter its publication in the Official Gazette of Bosnia and Herzegovina, the Law becomes binding", which has not happened to date.³⁴ To that end, it should be recalled that according to the established case-law of the Court

²⁹ Paragraphs 24-27 of the Reasoned Request.

³⁰ Page 3 of the Opinion of the Advisory Committee in Case ECS-4/14, 23 September 2015.

³¹ Article 1(1) of Ministerial Council Decision 2015/04/MC-EnC on the failure by Bosnia and Herzegovina to comply with certain obligations under the Treaty.

³² Paragraph 25 of the Reasoned Request.

³³ Emails sent on 3 March and 7 March 2017, personal communication on 9 March at the Energy Efficiency Coordination Group.

³⁴ At the 13th meeting of the Energy Efficiency Coordination Group on 9 March 2017, the representative of the Federation of Bosnia and Herzegovina confirmed this information.

of Justice, provisions of a directive must be implemented with unquestionable binding force and with the specificity, precision and clarity necessary to satisfy the requirements of legal certainty.³⁵ This means that at this point in time, the Law on Energy Efficiency cannot be considered as providing the necessary legal effects for transposing the provisions of Directive 2006/32/EC. Consequently, in the absence of any legal effect, having legislation adopted but not entered into force cannot be considered as measures necessary to comply with a Decision of the Ministerial Council. Moreover, the version adopted on 15 February 2017 may be subject to further changes.

- (61) The Energy Efficiency Action Plan of the Federation of Bosnia and Herzegovina has not been adopted to date which also hinders the preparation of an Energy Efficiency Action Plan at State level as both the energy efficiency target and the measures to be taken by the Federation of Bosnia and Herzegovina are supposed to form part of the Energy Efficiency Action Plan of Bosnia and Herzegovina, in accordance with the intentions of the authorities of Bosnia and Herzegovina.
- (62) It is clear from the above as well as from the wording of Article 14(2) of Directive 2006/32/EC that the State Bosnia and Herzegovina, as a Contracting Party to the Treaty, is under a legal obligation to submit Energy Efficiency Action Plan(s) to the Secretariat, whether prepared at State or entity level. In any event, in order to comply with Article 14(2) of Directive 2006/32/EC, the Energy Efficiency Action Plan must be adopted in or cover the territory of the Federation of Bosnia and Herzegovina, taking into account the comments of the Secretariat.

b) Brčko District

- (63) The Brčko District has neither adopted legislation transposing Directive 2006/32/EC, nor have the authorities adopted an Energy Efficiency Action Plan, or, in any event, failed to communicate those to the Secretariat.
- (64) In their reply to the Opening Letter, the authorities of Bosnia and Herzegovina confirmed this preliminary conclusion. Furthermore, it was pointed out that a Decision on the appointment of an Energy Efficiency Board was adopted in the Brčko District in 2012 with the aim of complying with the obligations stemming from Directive 2006/32/EC.
- (65) As described above, the Brčko District has since not adopted legislation transposing Directive 2006/32/EC to date, or, in any event, failed to communicate those to the Secretariat. Nor have the authorities adopted an Energy Efficiency Action Plan that could either form part of the Energy Efficiency Action Plan for the State of Bosnia and Herzegovina or apply in the Brčko District.

3. Conclusion

- (66) The present Reasoned Opinion fully respects the constitutional structure of Bosnia and Herzegovina and its division into two entities and one district. At the same time, it needs to be underlined that the State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Treaty, assumes full responsibility for compliance with the *acquis*. Under Article 2(2) of the Dispute Settlement Procedures, this includes “*any measure by the public authorities of the Party (central, regional or local [...])*”. Any failure of its entities to comply with the

³⁵ See, *inter alia*, Case C-59/89 *Commission v Germany*, paragraph 24; Joined Cases C-178/94, C-179/94 and C-188/94 to C-190/94, *Dillenkofer and Others*, paragraph 48; *Commission v Portugal*, C-277/13, paragraph 43 and C-137/14, *Commission v Germany*, paragraph 51.

acquis is thus attributable to the State of Bosnia and Herzegovina as a Contracting Party to the Energy Community Treaty.

- (67) Based on the above, the Secretariat concludes that as regards the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Brčko District, Bosnia and Herzegovina has failed to transpose Directive 2006/32/EC into national legislation as required by Article 18 of the Directive as amended by Ministerial Council Decision 2009/05/MC-EnC. Furthermore, Bosnia and Herzegovina failed to adopt Energy Efficiency Action Plan(s) as required by Article 14(2) of Directive 2006/32/EC.

V. Conclusions

- (68) Based on the above, the Secretariat concludes that Bosnia and Herzegovina fails to comply with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 14(2) and 18 of Directive 2006/32/EC, as adapted by Article 1 of Decision 2009/05/MC-EnC of the Ministerial Council.
- (69) In accordance with Article 12 of the Dispute Settlement Procedures, the Government of Bosnia and Herzegovina is requested to submit its observations on the points of fact and of law raised in this letter within two months, i.e.

by 15 May 2017

to the Secretariat.

- (70) Should Bosnia and Herzegovina wish to comply with the Treaty, the Secretariat, acting under Article 67 of the Treaty, is prepared to help in rectifying the identified cases of non-compliance and providing concrete assistance.

- (71) Furthermore, in accordance with Article 15 of the Dispute Resolution and Negotiation Centre Rules, Bosnia and Herzegovina may also request that the present dispute is mediated by a neutral third-party mediator. Should Bosnia and Herzegovina wish to benefit from this option, it shall notify the Legal Counsel of such a request in line with Article 15(1) of the Dispute Resolution and Negotiation Centre Rules by **15 April 2017**.

Vienna, 15 March 2017

Janez Kopač
Director

Dirk Buschle
Deputy Director/Legal Counsel

Number: 07-02- /17
Sarajevo, 26.4.2017

ENERGY COMMUNITY SECRETARIAT
Mr. Janez Kopač, Director

SUBJECT: Response to Reasoned opinion in Case ECS-1/14

Dear Sir,

We are writing in regard to the Reasoned opinion in Case ECS-1/14 sent by the Energy Community Secretariat to Bosnia and Herzegovina (hereinafter: BiH) on 15 March 2017, for failure to fulfil its obligations under the Treaty establishing the Energy Community (in hereinafter: Treaty). The Reasoned opinion relates to non-compliance of BiH with Article 6 of the Treaty, read in conjunction with Articles 14(2) and 18 of Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC (hereinafter: "Directive 2006/32/EC"), as incorporated and adapted by Article 1 of Ministerial Council Decision 2009/05/MC-EnC.

Pursuant to Article 10, paragraph 2, of the Procedural Act N.o 2008/01/MC-EnC of the Ministerial Council of the Energy Community of 27 June 2008 on the Rules of Procedure for Dispute Settlement under the Treaty, below we present the facts related to the Reasoned opinion of the Secretariat of the Energy Community in Case ECS-4/14.

Background

Decision No 2009/05/MC-ENC of the Ministerial Council of the Energy Community, of 18 December 2009, defines the deadlines for the application of Directive 2006/32/EC. The same Decision sets the deadlines for the adoption of the Action Plans of Energy Efficiency.

Due to non-fulfilment of the above stated obligations, the Energy Community Secretariat, on 3 March 2014, sent an Open letter to Bosnia and Herzegovina initiating procedures for settlement of the dispute against BiH, due to non-compliance with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 4(2), 5(1), 7(1) and 18 of Directive 2006/32/EC, as incorporated and

amended by Decision of the Ministerial council of the Energy Community No.2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on energy efficiency.

The Ministry of Foreign Trade and Economic Relations sent a response to the Energy Community on 7 May 2014 stating the status of the implementation process of the given articles of Directive 2006/32/EC.

Since the submission of the response to the Open letter in Case ECS-1/14, BiH has started with the preparation of the Action Plan for Energy Efficiency in BiH for the period 2016-2018, and has adopted the Law on Energy Efficiency in the Federation of Bosnia and Herzegovina, thereof informing the representatives of the Energy Community Secretariat.

It is stated in the Reasoned opinion of the Energy Community Secretariat that Bosnia and Herzegovina has adopted the Action Plan for Energy Efficiency in BiH for the period 2016-2018, and that the Federation of Bosnia and Herzegovina has not adopted legislation to transpose Directive 2006/32/EC, or, in any case, has not informed the Secretariat thereof.

Hereby, we would like to inform you that the Working Group for drafting the Action Plan for Energy Efficiency in Bosnia and Herzegovina for the period 2016-2018 (NEEAP BiH), established by the Ministry, composed of representatives of relevant ministries, Brčko District and funds for energy efficiency, has prepared the final draft version of the document and forwarded it to the further procedure with the ultimate goal to be adopted by the Council of Ministers. The Action Plan for Energy Efficiency in Bosnia and Herzegovina for the period 2016 - 2018 was made according to the prescribed form of the Energy Community Secretariat for the preparation of the third Action Plan (templates and guidelines of the Energy Community for the preparation of the third NEEAP). Comments of the independent international auditor on the draft version of NEEAP BiH are included in the document. The NEEAP BiH shows savings, activities and measures for the Brčko District and entity action plans for energy efficiency. After receiving the English version of NEEAP BiH, the document will be submitted to the Energy Community Secretariat.

The Law on Energy Efficiency has been adopted and it was published in the Official Gazette of the FBiH No. 22/17 of 24. 3. 2017. The Law came into force on 04.03.2017.

Conclusion

As it can be seen from the above, Bosnia and Herzegovina has made significant progress in the implementation of Directive 2006/32/EC related to drafting of the Action Plan for Energy Efficiency in Bosnia and Herzegovina for the period 2016-2018.

We believe that by the adoption of the Action Plan for Energy Efficiency in Bosnia and Herzegovina for the period 2016-2018 the reasons of the delay of Bosnia and Herzegovina to fulfil its obligations under the Treaty establishing the Energy Community will be eliminated, and that Bosnia and Herzegovina will comply with Article 6 of the Treaty read in conjunction with Articles 14(2) of Directive 2006/32/EC.

Also, bearing in mind that the Law on Energy Efficiency has been adopted in the Federation of BiH, we believe that Bosnia and Herzegovina has transposed Directive 2006/32/EC in its legislation as required by Article 18 of the Directive in a way that it was amended by Ministerial Council Decision number 2009/05/MC-ENC of 18 December 2009.

Sincerely,

MINISTER

Mirko Šarović

Encl:

- Law on Energy Efficiency in the Federation of BiH (Official Gazette FBiH No. 22/17)

DECISION OF THE MINISTERIAL COUNCIL OF THE ENERGY COMMUNITY

D/2009/05/MC-EnC of 18 December 2009 on the implementation of certain Directives on Energy Efficiency

The Ministerial Council of the Energy Community,

Having regard to the Treaty establishing the Energy Community ("the Treaty"), and in particular Articles 2(d), 24, 100 (ii) thereof,

Whereas the Ministerial Council in December 2007 established a Task Force which, among other tasks, was requested to identify the pieces of EC legislation in the field of energy efficiency suitable and appropriate to be implemented in the Contracting Parties to the Energy Community,

Whereas this Task Force subsequently identified three pieces of legislation, namely Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services, Directive 2002/91/EC on the energy performance of buildings and Directive 92/75/EEC and the implementing Directives on the indication by labeling and standard product information of the consumption of energy and other resources by household appliances,

Whereas the Ministerial Council, at its meeting of 26 June 2009 requested the Secretariat to prepare the relevant decisions for the introduction in the framework of the Treaty of the above-mentioned Directives,

Whereas the Permanent High Level Group, at its meeting on 24 September 2009, elaborated and proposed to adopt the present Decision,

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

1. Each Contracting Party shall implement Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council on energy end-use efficiency and energy services and repealing Council Directive 93/76/EEC ("Directive 2006/32/EC").
2. For the purpose of implementing Directive 2006/32/EC within the institutional framework of the Treaty,
 - a. the term "Member States" shall read "Contracting Parties" throughout Directive 2006/32/EC;
 - b. the term "Commission" in Article 4(2) subparagraph 2, Article 5(1) subparagraph 3, Article 7(3), Article 14(1), (2) subparagraph 1 and (5) subparagraph 1, Article 18(1) subparagraph 1 and (2) shall read "Secretariat";
 - c. the term "in accordance with the procedure referred to in Article 16(2)" in Article 14(4) shall read "by the Secretariat";

- d. the term “the European Parliament and to the Council” in Article 14(5) subparagraph 3 shall read “the Ministerial Council”;
 - e. the term “and/or the Commission” in Article 14(5) subparagraph 2 shall not be applicable.
3. For the purpose of implementing Directive 2006/32/EC by the Contracting Parties to the Treaty the deadlines set in Article 18(1) subparagraph 1 of Directive 2006/32/EC shall be “31 December 2011” instead of “17 May 2008” and “31 December 2009” instead of “17 May 2006”. The other deadlines set by Directive 2006/32/EC shall be adapted as follows:
- a. in Article 14(1): “30 June 2010”;
 - b. in Article 14(2) subparagraph 1: “30 June 2010” (first indent), “30 June 2013” (second indent), “30 June 2016” (third indent);
 - c. in Article 14(4): “1 January 2011” (first indent), “1 January 2014” (second indent), “1 January 2017” (third indent);
 - d. in Article 14(5) subparagraph 1: “1 January 2011” (first indent), “1 January 2014” (second indent), “1 January 2017” (third indent).
4. Further to the specific monitoring duties conferred on it by Directive 2006/32/EC as adapted, the Secretariat shall monitor and review the implementation of Directive 2006/32/EC in the Contracting Parties and shall submit a progress report to the Permanent High Level Group by 30 June 2012.

Article 2

1. Each Contracting Party shall implement Directive 2002/91/EC of the European Parliament and of the Council on the energy performance of buildings (“Directive 2002/91/EC”).
2. For the purpose of implementing Directive 2002/91/EC within the institutional framework of the Treaty,
 - a. the term “Member States” shall read “Contracting Parties” throughout Directive 2002/91/EC;
 - b. the term “Commission” in Article 8(b), Article 12, Article 15(1) subparagraph 1 and (2) shall read “Secretariat”.
3. For the purpose of implementing Directive 2002/91/EC by the Contracting Parties to the Treaty, the deadline set in Article 15(1) shall be 31 December 2011.
4. The Secretariat shall monitor and review the implementation of Directive 2002/91/EC in the Contracting Parties and shall submit a progress report to the Permanent High Level Group by 30 June 2012.
5. In its meeting following the recast of Directive 2002/91/EC by the competent institutions of the European Community, the Ministerial Council shall take a Decision on its adoption within the Energy Community.

Article 3

1. Each Contracting Party shall implement Council Directive 92/75/EEC on the indication by labeling and standard product information of the consumption of energy and other resources by household appliances, as amended by Regulation (EC) No 1882/2003 of the European Parliament and of the

Council and Regulation (EC) No 1137/2008 of the European Parliament and of the Council ("Directive 92/75/EEC") as well as the following Implementing Directives:

- a. Commission Directive 94/2/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household electric refrigerators, freezers and their combinations, as amended by Commission Directive 2003/66/EC ("Directive 94/2/EC");
 - b. Commission Directive 95/12/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household washing machines, as amended by Commission Directive 96/89/EC ("Directive 95/12/EC");
 - c. Commission Directive 95/13/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household electric tumble driers ("Directive 95/13/EC");
 - d. Commission Directive 96/60/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household combined washer-driers ("Directive 96/60/EC");
 - e. Commission Directive 97/17/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household dishwashers, as amended by Commission Directive 1999/9/EC ("Directive 97/17/EC");
 - f. Commission Directive 98/11/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household lamps ("Directive 98/11/EC");
 - g. Commission Directive 2002/31/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household air-conditioners, ("Directive 2002/31/EC");
 - h. Commission Directive 2002/40/EC implementing Council Directive 92/75/EEC with regard to energy labeling of household electric ovens ("Directive 2002/40/EC");
2. For the purpose of implementing all Directives covered by paragraph 1 within the institutional framework of the Treaty,
- a. the term "Member States" shall read "Contracting Parties" throughout all Directives covered by paragraph 1;
 - b. the term "Commission" in Articles 11, 14(3) of Directive 92/75/EEC, in Article 4(2) of Directive 94/2/EC, Article 4(2) of Directive 95/12/EC, Article 4(2) of Directive 95/13/EC, Article 4(2) of Directive 96/60/EC, Article 4(2) of Directive 97/17/EC, Article 4(2) of Directive 98/11/EC, in Article 5(3) of Directive 2002/31/EC, and in Article 5(2) of Directive 2002/40/EC shall read "Secretariat";
 - c. the term "the European Parliament and to the Council" in Article 11 of Directive 92/75/EEC shall read "the Ministerial Council".
3. For the purpose of implementing all Directives covered by paragraph 1 by the Contracting Parties to the Treaty,
- a. Articles 14(1) subparagraphs 1 and 2 of Directive 92/75/EEC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 94/2/EC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 95/12/EC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 95/13/EC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 96/60/EC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 97/17/EC, Article 4(1) subparagraph 1 of Directive 98/11/EC, Article 5(1) subparagraphs 1 and 2 of Directive 2002/31/EC, Article 5(1) subparagraphs 1 and 2 of Directive 2002/40/EC shall be replaced by the following: "The Contracting Parties shall implement this Directive by 31 December 2011."
 - b. The dates referred to in Article 4(1) subparagraph 2 of Directive 95/12/EC, Article 4(1) subparagraph 2 of Directive 95/13/EC, Article 4(1) subparagraph 2 of Directive 96/60/EC, Article 4(1) subparagraph 2 of Directive 97/17/EC, Article 4(1) subparagraph 2 of Directive 98/11/EC, Article 4 of Directive 2002/31/EC, and Article 4 of Directive 2002/40/EC shall be replaced by "30 June 2012";

4. Each Contracting Party shall prepare a label design based on the template annexed to the respective Implementing Directives and translated into the official languages. The label design shall be submitted to the Permanent High Level Group not later than 30 June 2010 for approval.

Article 4

This Decision enters into force upon its adoption and is addressed to the Contracting Parties.

Done in Zagreb, on 18 December 2009

For the Ministerial Council:

.....
Presidency